

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

AUDITO RŪMAI

Vadovaudamiesi SESV sutarties 287 straipsnio 1 ir 4 dalių, 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 2007 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1525/2007, 129 ir 143 straipsniais, bei 2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl dešimtajam Europos plėtros fondui taikomo Finansinio reglamento 139 ir 156 straipsnių nuostatomis,

Europos Sąjungos Audito Rūmai 2010 m. rugsėjo 9 d. posėdyje priėmė**2009 finansinių metų****METINES ATASKAITAS.**

Ataskaitos kartu su institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas buvo perduotos už biudžeto įvykdymo patvirtinimą atsakingoms ir kitoms institucijoms.

Audito Rūmų nariai:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (Pirmininkas), Hubert WEBER, Maarten B. ENGWIRDA, David BOSTOCK, Morten Louis LEVY-SOHN, Ioannis SARMAS, Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULAIID, Kikis KAZAMIAS, Massimo VARI, Juan RAMALLO, Olavi ALA-NISSILÄ, Lars HEIKENSTEN, Karel PINXTEN, Ovidiu ISPIR, Nadejda SANDOLOVA, Michel CRETIN, Harald NOACK, Henri GRETHEN, Eoin O'SHEA, Szabolcs FAZAKAS, Louis GALEA, Ladislav BALKO, Augustyn KUBIK, Milan Martin CVIKL, Rasa BUDBERGYTĖ.

METINĖ BIUDŽETO
VYKDYMO ATASKAITA

(2010/C 303/01)

TURINYS

	<i>Puslapis</i>
Bendras įvadas	7
1 skyrius — Patikinimo pareiškimas ir patvirtinanti informacija	9
2 skyrius — Pajamos	37
3 skyrius — Žemės ūkis ir gamtiniai išteklių	55
4 skyrius — Sanglauda	95
5 skyrius — Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas	115
6 skyrius — Išorės pagalba, vystymas ir plėtra	135
7 skyrius — Švietimas ir pilietybė	161
8 skyrius — Ekonomikos ir finansų reikalai	175
9 skyrius — Administracinės ir kitos išlaidos	195
I priedas — Finansinė informacija apie bendrąjį biudžetą	219
II priedas — Po paskutinės metinės ataskaitos Audito Rūmų priimtų specialiųjų ataskaitų sąrašas	242

BENDRASIS ĮVADAS

0.1. Europos Audito Rūmai yra Sutartimi įsteigta institucija, įgaliota atlikti Europos Sąjungos (ES) finansų auditą. Kaip išorinis ES auditorius jie padeda tobulinti ES finansų valdymą ir veikia kaip nepriklausomas Europos Sąjungos piliečių finansinių interesų sergėtojas. Daugiau informacijos apie Audito Rūmus galima rasti jų metinėje veiklos ataskaitoje, kuri kartu su specialiosiomis ataskaitomis dėl ES išlaidų programų ir pajamų bei nuomonėmis apie naujus teisės aktus ar jų pakeitimus, yra skelbiama Audito Rūmų interneto svetainėje www.eca.europa.eu.

0.2. Šis 2009 finansiniams metams skirtas dokumentas yra 33-oji Audito Rūmų metinė ataskaita. Buvo priimta 142,5 milijardo eurų įsipareigojimų asignavimų ir 118,4 milijardo eurų mokėjimų asignavimų⁽¹⁾. Atskira metinė ataskaita skirta Europos plėtros fondams.

0.3. Kiekvienais metais Taryba ir Europos Parlamentas priima sprendimą dėl ES bendrojo biudžeto. Audito Rūmų metinė ataskaita, kartu su specialiosiomis ataskaitomis, remiamasi atliekant biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą, kurioje Europos Parlamentas sprendžia, ar Europos Komisija tinkamai vykdė savo pareigas įgyvendinant biudžetą. Be to, šiais metais Audito Rūmai pirmą kartą, tuo pačiu metu kaip ir Tarybai bei Europos Parlamentui, perduoda savo metinę ataskaitą nacionaliniams parlamentams, kaip numatyta Lisabonos sutarties 1 protokole.

0.4. Svarbiausia Audito Rūmų ataskaitos dalis yra patikinimo pareiškimas (DAS) dėl Europos Sąjungos metinių finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo (ataskaitoje nurodyta kaip „operacijų tvarkingumas“). Ataskaita prasideda patikinimo pareiškimu. Didžioji dalis tolesniuose skyriuose pateiktos informacijos yra susijusi su patikinimo pareiškimą pagrindžiančiu audito darbu.

0.5. Ataskaitos struktūra yra tokia⁽²⁾:

- Pirmas-skyrius pateikia nustatytų faktų apžvalgą: Audito Rūmų su finansinių ataskaitų patikimumu ir jose atspindimų operacijų tvarkingumu susijusio audito darbo rezultatų suvestinė bei priežiūros ir kontrolės sistemų taisomosios gebos analizė.
- Antras – devintas skyriai pateikia konkrečių nustatytų faktų apžvalgą kaip konkrečius ES pajamų ir išlaidų įvertinimus. Antrame skyriuje nagrinėjamos ES biudžeto pajamos; trečias – devintas skyriai susiję su septyniomis politikos sričių grupėmis, pagal kurias tvirtinamos ir registruojamos ES biudžeto išlaidos. Šios politikos sričių grupės bendrai atitinka 2007–2013 metų finansinės programos išlaidų kategorijas, kurios nustato ES bendrus daugiamečius išlaidų planus.

0.6. Specialieji įvertinimai visų pirma yra paremti Audito Rūmų atlikto operacijų tvarkingumo testavimo rezultatais bei pagrindinių su pajamomis ir išlaidomis susijusių priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo įvertinimu ir Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumo peržiūra.

0.7. Komisijos atsakymai į Audito Rūmų arba, atitinkamai, į kitų ES institucijų ir įstaigų pastabas yra pateikti šiame dokumente. Audito Rūmams aprašant savo nustatytus faktus ir išvadas atsižvelgiama į audituojamojo subjekto atitinkamus atsakymus. Audito Rūmai, kaip išorinis nepriklausomas auditorius, privalo pateikti savo nustatytus faktus, pagal šiuos faktus parengti išvadas, ir tokiu būdu pateikti nešališką finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų teisėtumo ir tvarkingumo įvertinimą.

⁽¹⁾ Išsami informacija dėl 2009 m. biudžeto įgyvendinimo yra pateikta Europos Sąjungos 2009 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų B II dalyje ir 2009 finansinių metų ataskaitoje apie biudžeto ir finansų valdymą, parengtą Biudžeto GD. Išsamūs skaičiai yra taip pat pateikti šios metinės ataskaitos I priede.

⁽²⁾ Atliktas šių metų metinės ataskaitos struktūros pakeitimas. Ankstesni antras ir trečias skyriai (apimantys atitinkamai vidaus kontrolę ir biudžeto valdymą) nebuvo įtraukti į 2009 metus; pastabos, susijusios su Komisijos vidaus kontrolės priemonėmis, buvo įtrauktos per konkrečius įvertinimus.

1 SKYRIUS

Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai – nepriklausomo auditoriaus ataskaita	I–X
Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo	VII–VIII
Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo	IX–X
Nustatytų faktų apžvalga	1.1–1.50
Įvadas	1.1–1.5
Finansinių ataskaitų patikimumas	1.6–1.20
Bendro pobūdžio informacija	1.6
2009 finansinių metų nustatyti faktai	1.7–1.20
Operacijų tvarkingumas ir sistemų veiksmingumas	1.21–1.26
Specialiųjų DAS įvertinimų struktūra	1.21
2009 finansinių metų nustatyti faktai	1.22–1.25
Palyginimas su ankstesnių metų rezultatais	1.26
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	1.27–1.31
Metinės veiklos ataskaitos ir generalinių direktorių pareiškimai	1.27–1.28
Komisijos suvestinė ataskaita	1.29–1.31
Susigrąžinimo ir pataisymų mechanizmai	1.32–1.50
Įvadas	1.32–1.36
Su 2009 m. finansinėmis ataskaitomis Komisijos pateikta informacija	1.37–1.48
Išvada dėl priežiūros ir kontrolės sistemų taisomosios gebos	1.49–1.50

AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS, TEIKIAMAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI – NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS ATASKAITA

I. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį Audito Rūmai auditavo

- a) 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų „Europos Sąjungos metines finansines ataskaitas“, kurias sudaro „konsoliduota finansinė atskaitomybė“⁽¹⁾ ir „konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos“⁽²⁾;
- b) šiose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

Vadovybės atsakomybė

II. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir Finansinį reglamentą, vadovybė⁽³⁾ yra atsakinga už „Europos Sąjungos metinių finansinių ataskaitų“ parengimą ir teisingą pateikimą bei jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą:

- a) Su „Europos Sąjungos metinėmis finansinėmis ataskaitomis“ susijusi vadovybės atsakomybė apima: tinkamos vidaus kontrolės nustatymą, vykdymą ir palaikymą, siekiant parengti ir teisingai pateikti finansinę atskaitomybę, kurioje nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių netikslumų, tinkamų apskaitos metodų pasirinkimą ir taikymą, atsižvelgiant į Komisijos apskaitos pareigūno⁽⁴⁾ patvirtintas apskaitos taisykles, ir apskaitinių įvertinimų atlikimą pagal atitinkamas aplinkybes. Pagal Finansinio reglamento 129 straipsnį Komisija patvirtina „Europos Sąjungos metines finansines ataskaitas“ po to, kai jas konsoliduoja Komisijos apskaitos pareigūnas, atsižvelgdamas į kitų institucijų⁽⁵⁾ ir įstaigų⁽⁶⁾ pateiktą informaciją, ir parengia su konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis pateikiamą aiškinamąjį raštą, nurodydamas, *inter alia*, kad jis turi pakankamą patikinimą, jog jos tikrai ir teisingai atspindi Europos Sąjungos finansinę būklę visais reikšmingais aspektais.
- b) Būdas, kuriuo vadovybė vykdo su operacijų teisėtumo ir tvarkingumo užtikrinimu susijusius įsipareigojimus, priklauso nuo biudžeto vykdymo metodo. Tiesioginio centralizuoto valdymo atveju biudžeto vykdymo užduotis atlieka Komisijos tarnybos. Pasidalijamojo valdymo atveju vykdymo užduotys yra patikimos valstybėms narėms, decentralizuoto valdymo – trečiosioms šalims, o netiesioginio centralizuoto valdymo – kitoms įstaigoms. Jungtinio valdymo atveju biudžeto vykdymo užduotis pasidalija Komisija ir tarptautinės organizacijos (Finansinio reglamento 53–57 straipsniai). Vykdymo užduotys turi atitikti patikimo finansų valdymo principą, todėl reikalaujama, kad būtų nustatoma, vykdoma ir palaikoma rezultatyvi ir veiksminga vidaus kontrolė, apimanti pakankamą priežiūrą ir tinkamas priemones, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo bei prireikus teismines procedūras, susigrąžinant neteisingai išmokėtas ar panaudotas lėšas. Nepriklausomai nuo biudžeto vykdymo metodo, galutinė atsakomybė už Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai (SESV 317 straipsnis).

(1) „Konsoliduotą finansinę atskaitomybę“ sudaro balansas, ekonominių rezultatų ataskaita, pinigų srautų lentelė, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kiti aiškinamieji raštai (taip pat segmentų informacija).

(2) „Konsoliduotas biudžeto vykdymo ataskaitas“ sudaro konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos, biudžeto principų santrauka ir kiti aiškinamieji raštai.

(3) Europos institucijų ir įstaigų lygmenyje vadovybė yra institucijų nariai, agentūrų direktoriai, įgalioti ar perigalioti leidimus duodantys pareigūnai, apskaitos pareigūnai ir finansų, audito ar kontrolės padalinių vadovai. Valstybių narių ir valstybių naudos gavėjų lygmenyje vadovybė yra leidimus duodantys pareigūnai, apskaitos pareigūnai bei mokėjimo institucijų, sertifikavimo įstaigų bei įgyvendinančių agentūrų vadovai.

(4) Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintos apskaitos taisyklės yra pagrįstos Tarptautinės apskaitininkų federacijos paskelbtais Tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS) arba, jei jų nėra, – Tarptautinės apskaitos standartų valdybos paskelbtais Tarptautiniais apskaitos standartais (TAS)/Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (TFAS). Pagal Finansinį reglamentą 2009 finansinių metų „konsoliduota finansinė atskaitomybė“ yra parengta pagal šias Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles (kaip tai yra daroma nuo 2005 finansinių metų), kuriose kaupimu grindžiamos apskaitos principai yra pritaikyti specifiniam Europos Sąjungos kontekstui, o „konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos“ ir toliau iš esmės yra rengiamos remiantis grynujų pinigų judėjimu.

(5) Prieš institucijoms priimant metines finansines ataskaitas, įvairūs apskaitos pareigūnai jas pasirašo, tuo patvirtindami, kad jie turi pakankamą patikinimą, jog finansinėse ataskaitose pateikta tikra ir teisinga institucijų finansinė būklė (Finansinio reglamento 61 straipsnis).

(6) Įstaigų metines finansines ataskaitas parengia atitinkami direktoriai ir nusiunčia jas Komisijos apskaitos pareigūnui kartu su atitinkamos valdybos nuomone. Be to, atitinkami apskaitos pareigūnai jas pasirašo, tuo patvirtindami, kad jie turi pakankamą patikinimą, jog finansinėse ataskaitose pateikta tikra ir teisinga įstaigų finansinė būklė (Finansinio reglamento 61 straipsnis).

Auditoriaus atsakomybė

III. Audito Rūmai, atsižvelgdami į savo audito rezultatus, turi pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai finansinių ataskaitų patikimumo bei operacijų tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Audito Rūmai auditą atliko vadovaudamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais bei INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais tiek, kiek jie yra pritaikomi Europos Sąjungos kontekstui. Pagal šiuos standartus reikalaujama, kad Audito Rūmai planuotų ir atliktų auditą tokiu būdu, kad būtų gautas pakankamas patikinimas, kad „Europos Sąjungos metinėse finansinėse ataskaitose“ nėra reikšmingų netikslumų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos.

IV. Auditas turi būti atliekamas taikant procedūras, skirtas gauti audito įrodymus apie sumas ir atskleidimus konsoliduotose finansinėse ataskaitose bei apie jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Auditorius procedūras pasirenka savo nuožiūra, be kita ko atlikdamas konsoliduotų finansinių ataskaitų reikšmingų netikslumų ir operacijų reikšmingos neatitikties Europos Sąjungos teisinės sistemos reikalavimams, ar tai būtų dėl sukčiavimo ar klaidų, rizikos įvertinimą. Įvertindamas šias rizikas, auditorius tikrina su konsoliduotų finansinių ataskaitų rengimu ir teisingu jų pateikimu susijusių vidaus kontrolės sistemą bei įdiegtas priežiūros ir kontrolės sistemas, skirtas užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, siekiant pagal esamas aplinkybes nustatyti audito procedūras. Audito metu taip pat įvertinamas taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas. Taip pat įvertinamas bendras konsoliduotų finansinių ataskaitų ir metinių veiklos ataskaitų pateikimas.

V. „Pajamų“ srityje Audito Rūmai visų pirma atlieka pridėtinės vertės mokesčiu ir bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįstų nuosavų išteklių auditą, remdamiesi valstybių narių parengtais ir Komisijos gautais makroekonominiais suvestiniais rodikliais; po to jie įvertina Komisijos sistemas, skirtas apdoroti duomenims prieš juos įtraukiant į galutines finansines ataskaitas ir prieš gaunant valstybių narių įnašus. Audituojami tradicinius išteklius Audito Rūmai nagrinėja muitinės institucijų finansines ataskaitas bei analizuoja muitinės priežiūroje esančių mokesčių srautą prieš tai, kai sumos įtraukiamos į galutines finansines ataskaitas ir jas gauna Komisija.

VI. Audito Rūmai mano, kad gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami, kad jie galėtų pateikti savo patikinimo pareiškimą.

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

VII. Audito Rūmų nuomone, atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles, „Europos Sąjungos metinėse finansinėse ataskaitose“ Sąjungos finansinė būklė 2009 m. gruodžio 31 d. ir su tą dieną pasibaigusiais finansiniais metais susijusių operacijų rezultatai ir pinigų srautai visais reikšmingais aspektais (?) yra pateikti teisingai.

VIII. Neprieštaraujant VII dalyje išreikštai nuomonei, Audito Rūmai pažymi, kad vis dar turi būti šalinami kai kurių Komisijos generalinių direktoratų apskaitos sistemų trūkumai (visų pirma išankstinio finansavimo ir susijusio atskyrimo bei sąskaitų faktūrų ir (arba) išlaidų deklaracijų apskaita).

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo

IX. Audito Rūmų nuomone, 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų „Pajamos“, visų politikos grupių įsipareigojimai ir politikos grupių „Ekonomikos ir finansų reikalai“ ir „Administracinės ir kitos išlaidos“ finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

(?) Pagal tarptautinį audito standartą Nr. 700 „Nuomonės apie finansines ataskaitas susidarymas ir pateikimas“ (TAS 700, 35 dalis) frazės „visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai“ ir „parodo tikrą ir teisingą vaizdą“ yra lygiavertės.

X. Audito Rūmų nuomone, „Žemės ūkio ir gamtinių išteklių“, „Sanglaudos“, „Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto“, „Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros“ ir „Švietimo ir pilietybės“ politikos grupių 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai yra paveikti reikšmingų klaidų. Priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos užkertant kelią perdeklaruotų ar netinkamų išlaidų kompensavimui, taip pat tokias išlaidas aptinkant ir ištaisant.

2010 m. rugsėjo 9 d.

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Pirmininkas

Europos Audito Rūmai

12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

NUSTATYTŲ FAKTŲ APŽVALGA**Įvadas**

1.1. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 287 straipsnį Audito Rūmai teikia Europos Parlamentui ir Tarybai finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą (DAS). Be to, Sutartis leidžia Audito Rūmams šį pareiškimą papildyti specialiaisiais kiekvienos didelės ES veiklos srities įvertinimais.

1.2. Darbo, tikrinant Europos Sąjungos finansinių ataskaitų patikimumą, tikslas – surinkti pakankamai tinkamų įrodymų, leidžiančių spręsti, kiek tinkamai buvo užregistruoti pajamos, išlaidos, turtas ir įsipareigojimai ir ar metinės finansinės ataskaitos teisingai atspindi finansinę būklę 2009 m. gruodžio 31 d. bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų rezultatus ir pinigų srautus (žr. 1.6–1.20 dalis).

1.3. Audito Rūmų audito darbo, tikrinant 2009 metų finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumą, tikslas – surinkti pakankamai tinkamų tiesioginių ar netiesioginių įrodymų, skirtų pateikti nuomonę, kad operacijos neprieštarauja taikomiems teisės aktams ar sutarčių nuostatoms ir yra teisingai apskaičiuotos (1.21–1.25 dalyse pateikta rezultatų apžvalga, o išsamesnės informacijos rasite 2–9 skyriuose).

1.4. Audito Rūmai išanalizavo Komisijos vadovybės pareiškimų, visų pirma generalinių direktorių pareiškimų ir Komisijos tarnybų metinių veiklos ataskaitų bei susijusių suvestinių ataskaitų, patikimumą siekdami įvertinti, kiek teisingai juose yra įvertinta finansinio valdymo kokybė ir visų pirma, kiek išlygos yra išsamios ir pakankamos (žr. 1.27 ir 1.28 dalis ir skirsnį „Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas“ 2–9 skyriuose).

1.5. Be to, Audito Rūmai išnagrinėjo priemones, skirtas vykdyti susigrąžinimus ir finansinius pataisymus bei apie juos pranešti (žr. 1.32–1.50 dalis).

Finansinių ataskaitų patikimumas

Bendro pobūdžio informacija

1.6. Audito Rūmai auditavo 2009 finansinių metų metines finansines ataskaitas, kurias pagal 2002 m. birželio 25 d. Finansinio reglamento 129 straipsnio nuostatas parengė Komisijos apskaitos pareigūnas ir patvirtino Komisija⁽⁸⁾ ir kurias Audito Rūmai gavo 2010 m. liepos 23 d. Finansines ataskaitas sudaro „konsoliduota finansinė atskaitomybė“, kuri visų pirma apima balansą, kuriame pateikiamas turtas ir įsipareigojimai finansinių metų pabaigoje, bei ekonominių rezultatų ataskaitą, taip pat „konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos“, apimančios finansinių metų pajamas ir išlaidas.

2009 finansinių metų nustatyti faktai

1.7. Audituojami konsoliduotą finansinę atskaitomybę Audito Rūmai joje reikšmingų neatitikimų neaptiko. Tačiau Audito Rūmai atkreipia dėmesį į šiuos dalykus, kurie jau buvo skelbti 2008 ir ankstesnių metų ataskaitose:

- nepateiktus arba neišsamius apskaitos pareigūnų pareiškimus kai kuriose organizacijose, kurių finansinės ataskaitos yra konsoliduotos su Komisijos finansinėmis ataskaitomis (žr. 1.8 dalį),
- vietines finansinio valdymo sistemas, kurias nustatė Komisijos apskaitos pareigūnas (žr. 1.9 ir 1.10 dalis),
- išankstinio finansavimo ir mokėtinų sumų tvarkymą finansiniais metais ir atliekant atskyrimo procedūras (žr. 1.11–1.13 dalis),
- atskleidimus, susijusius su susigrąžinimais nustačius pažeidimus (žr. 1.14–1.19 dalis).

1.7. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai ir toliau teigiama vertina finansinių ataskaitų patikimumą.

- Komisija padarė pažangą šioje srityje ir norėtų atkreipti dėmesį, kad šią informaciją patobulino 2009 m. ataskaitose. Patobulintas ir išplėstas 6 aiškinamasis raštas siekiant pateikti daugiau išsamios informacijos apie visus susigrąžinimo proceso aspektus.

⁽⁸⁾ Pagal 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento (OL L 248, 2002 9 16, p. 1), su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1525/2007 (OL L 343, 2007 12 27, p. 9) reikalaujama, kad galutinės finansinės ataskaitos būtų išsiųstos iki sekančių finansinių metų liepos 31 d.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimas

1.8. Komisijos apskaitos pareigūnas savo vadovybės pareiškimo rašte, susijusiam su konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis, pabrėžė, kad trijų konsoliduotų įstaigų apskaitos pareigūnai pakeitė vadovybės pareiškimus arba jų neištraukė. Visų pirma nebuvo pateikta būtina informacija dėl apskaitos ir vietinių sistemų patvirtinimo ⁽⁹⁾.

Vietinių finansų valdymo sistemų tvirtinimas ⁽¹⁰⁾

1.9. Dėl išliekančių problemų tarpinių sąskaitų valdymo ir turto apskaitos procedūrų srityse Komisijos apskaitos pareigūnas vis dar negalėjo patvirtinti vietinių sistemų dviejuose generaliniuose direktoratuose ⁽¹¹⁾.

1.10. Dauguma ankstesniais metais apskaitos pareigūno pateiktų rekomendacijų buvo įgyvendintos. Likusieji klausimai neturėjo reikšmingo poveikio 2009 m. finansinių ataskaitų patikimumui, tačiau atsižvelgiant į jų pobūdį ir svarbą, Komisija jiems ir toliau turėtų skirti dėmesį; visų pirma tai su atskyrimo procedūromis, išankstinio finansavimo sumų patvirtinimu ir registravimu, operacijų registravimo savalaikiškumu, duomenų vietinėse ir ABAC sistemose suderinamumu susiję aspektai.

Su išankstiniu finansavimu, mokėtinomis sumomis ir atskyrimu susijusios procedūros

1.11. Audito Rūmai auditavo reprezentatyvias imtis – išankstinio finansavimo, sudariusią 48 827 milijonus eurų po atskyrimo, ir sąskaitų faktūrų ir (arba) išlaidų deklaracijų, sudariusią apie 15 260 milijonų eurų. Jie nustatė apskaitos klaidų, kurių bendras finansinis poveikis buvo nereikšmingas, tačiau kurių dažnis buvo didelis. Tai rodo, kad būtina toliau gerinti pagrindinių apskaitos duomenų tikslumą kai kurių generalinių direktoratų lygmeniu. Dažniausios klaidų rūšys yra šios:

- trūksta įrašų arba jie dubliuojasi,
- neteisingų sumų registravimas,
- operacijų registravimas ne toje sąskaitoje.

1.8. Komisija atkreipia dėmesį, kad iš visų 40 kontroliuojamų subjektų tik šie trys subjektai nepateikė visos būtinos informacijos pareiškimų raštuose, kuriuos jos nusiuntė Audito Rūmams. Tai – didelė pažanga, palyginti su ankstesniais metais.

1.9. 2009 m. ir Išorės santykių generalinis direktoratas, ir Teisingumo, laisvės ir saugumo generalinis direktoratas nuolat darė pažangą šalindami nurodytus trūkumus. Apskaitos pareigūnas toliau reikalaus tolesnės pažangos, kad vietos sistemos būtų visiškai patvirtintos.

1.11. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad remdamiesi turima imtimi Audito Rūmai nustatė, jog ataskaitoms poveikį darančių reikšmingų klaidų nėra. Ji toliau stengsis gerinti apskaitos duomenų tikslumą vykdydama nuolatinę veiklą, pvz., apskaitos kokybės projektą ir vietos sistemų tvirtinimą.

⁽⁹⁾ Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių išorės sienų valdymo agentūra, Europos policijos koldžas ir naujoviškų vaistų iniciatyvos bendroji įmonė.

⁽¹⁰⁾ Daugelis generalinių direktoratų finansams valdyti ir operacijoms, kurios per vartotojo sąsają siunčiamos į centrinę apskaitos sistemą (ABAC), suformuoti naudoja savo vietines IT sistemas. Pagal Finansinio reglamento 61 straipsnio 1 dalies e punktą, apskaitos pareigūnas turi patikrinti šias sistemas tam, kad įvertintų, ar jos tinkamai veikia.

⁽¹¹⁾ Išorės santykių ir Teisingumo, laisvės ir saugumo generaliniuose direktoratuose.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.12. Vykdamas išankstinio finansavimo sumų apskaitą Audito Rūmai taip pat nustatė šias problemas:

- Nebaigto išankstinio finansavimo patvirtinimas ne visada atliekamas tinkamai. Dalis patvirtinimų išvis nebuvo atlikti arba buvo patvirtintos neteisingos sumos. Todėl metų pabaigoje susidarė šiek tiek perdėtas išankstinio finansavimo likutis,
- Kai kurie mokslinių tyrimų kategorijos generaliniai direktoratai nustatydami atskirimą turimos informacijos apie padarytą pažangą ir susijusias patirtas išlaidas neapdoruoja ir atitinkamas išankstinio finansavimo sumas tvirtina ne atsižvelgdami į šią pažangą, o pasitelkdami apytiksles sumas (pavyzdžiui, *pro rata temporis*).

1.13. Dėl sąskaitų faktūrų ir (arba) išlaidų deklaracijų, kai kurie generaliniai direktoratai nesilaikė reikalavimo sąskaitas faktūras ir išlaidų ataskaitas užregistruoti per penkias dienas ⁽¹²⁾ po jų gavimo.

Atskleidimai, susiję su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais

1.14. Audito Rūmų auditas rodo, kad Komisijos ataskaitų apie finansinių korekcijų ir susigrąžinimų statistiką teikimas labai skiriasi jos skirtingose tarnybose (taip pat žr. 1.37–1.50 dalis).

1.15. Vienos tarnybos vykdomų finansinių pataisymų skaičius parodo tik patvirtinus galutinės padėties raštą, o kitos savo apskaičiavimus grindžia statistiniais įverčiais, pagrįstais anksčiau patirtimi, ir netgi įtraukdamos sumų, kurių patvirtinimo procedūra dar neprasidėjo, pataisymus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.12.

- Komisija išnagrinės išankstinio finansavimo padėtį skirtingose tarnybose ir prireikus imsis taisomųjų priemonių.
- Komisija pripažįsta, kad reikia siekti tolesnės pažangos šioje srityje. Ši problema jau sprendžiama vykdamas iniciatyvas, pvz., vykdamas apskaitos kokybės programą ir skelbiant kitas pagrindines apskaitos tarnybų gaires bei taikant kontrolės priemones.

1.13. Generaliniai direktoratai ėmėsi veiksmų, būtinų siekiant sumažinti vėlavimą, todėl padaryta konkrečių patobulinimų. Sąskaitų faktūrų ir (arba) išlaidų ataskaitų registravimo vėlavimo klausimas sprendžiamas vykdamas apskaitos kokybės projektą.

1.14. Komisija nurodo 1.38–1.50 dalyse pateiktus savo atsakymus šiuo klausimu.

1.15. Visa su susigrąžinimais susijusi informacija dabar atskleidžiama kartu, konsoliduotųjų metų finansinių ataskaitų 6 aiškinamajame rašte. Išsamesnė informacija pateikiama aiškinamajame rašte „Vykdomi finansiniai pataisymai“. Pagal apskaitos metodą ir bendruosius apskaitos principus Komisija gali naudotis įverčiais rengdama metines finansines ataskaitas. Tai taikoma išlaidų, kurios, tikėtina, pagal būsimus atitiktus sprendimus nebus dengiamos iš ES lėšų, sumai. Tokiame įvertyme atsižvelgiama į patikimiausią turimą informaciją. Kadangi sprendimai dėl kai kurių pataisymų priimami atsižvelgiant į vienerius finansinius išlaidų metus, galima apskaičiuoti pataisymų per pasibaigusius finansinius metus vidurkį ir ekstrapoliuoti šį procentą paskesniems finansiniams metams, kurių patikrinimai tebevyksta.

Šio įverčio patikimumas vertinamas remiantis vykdomų ankstesnių metų finansinių pataisymų sumų palyginimu, jeigu turima tokios informacijos.

⁽¹²⁾ Kaip nustatyta 2009 m. liepos 10 d. Komisijos apskaitos pareigūno vidaus nurodymuose.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.16. Informacija apie finansinių pataisymų veiklą (išėmimus ir susigrąžinimus), kurią teikia valstybės narės sanglaudos srityje ir kuri yra įtraukta į finansinės atskaitomybės 6 aiškinamąjį raštą, vis dar nėra išsami ir patikima (taip pat žr. 4.31 dalį).

1.17. Remdamiesi sertifikavimo įstaigų darbo patikrinimu ir Komisijos atlikta šio darbo analize, Audito Rūmai pakartotinai išreiškia savo abejones dėl iš valstybių narių gautinų sumų patikimumo žemės ūkio srityje (EŽŪGF skolininkų sąskaitų)⁽¹³⁾ (taip pat žr. 3.54 dalį).

1.18. Nors prie metinių finansinių ataskaitų pridedamuose aiškinamuosiuose raštuose yra pateikta informacijos apie tai, kad kai kuriuos mokėjimus Komisijos tarnybos arba valstybės narės vėliau gali ištaisyti, šiuose raštuose vis dar nėra nurodytos išlaidų sumos ir sritys, dėl kurių gali būti atliekamas papildomas tikrinimas ir sąskaitų patvirtinimo procedūros⁽¹⁴⁾.

⁽¹³⁾ Žr. 2006 m. metinės ataskaitos 5.61 dalį, 2007 m. metinės ataskaitos 5.44 dalį ir 2008 m. metinės ataskaitos 5.56 dalį.

⁽¹⁴⁾ Žr. 2002 m. metinės ataskaitos 1.10 ir 1.11 dalis, 2003 m. metinės ataskaitos 1.11 dalį, 2004 m. metinės ataskaitos 1.12 ir 1.13 dalis, 2005 m. metinės ataskaitos 1.57 dalį, 2006 m. metinės ataskaitos 1.34 dalį ir 2007 m. metinės ataskaitos 1.28 dalį.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.16. Pirmąjį 2010 m. pusmetį valstybių narių Komisijai pateikti 2009 m. duomenys įtraukti į konsoliduotųjų metinių finansinių ataskaitų 6 aiškinamąjį raštą. Komisijai atlikus valstybių narių duomenų peržiūrą vietose, paaiškėjo, kad duomenų registravimo ir pranešimo sistemos dar neviseškai patikimos visose valstybėse narėse (taip pat žr. atsakymus į 1.34 ir 1.36 dalių pastabas). Komisija imasi tolesnių veiksmų šių duomenų nenuoseklumui ištaisyti ir teikia rekomendacijas valstybėms narėms dėl patobulinimų.

Komisija taip pat nurodo savo atsakymą į 4.31 dalies pastabas.

1.17. Iš sertifikavimo įstaigų (nepriklausomų profesionalių audito įstaigų) Komisija gavo patikimos informacijos apie skolininkus patvirtinimo ir apskaitos tikslais. 14,8 mln. EUR vertės pataisymus 2009 finansiniams metams Komisija pasiūlė remdamasi savo pačios atliktu sertifikavimo įstaigų ataskaitose nustatytu klaidų įvertinimu. Tolesnių veiksmų nustatyti finansinių klaidų atžvilgiu imamasi vykdamas įprastas sąskaitų patvirtinimo procedūras.

1.18. Finansiniame reglamente Komisijai leidžiama vykdyti visų išlaidų kontrolę kelerius metus po to, kai baigiasi faktiniai išlaidų metai. Ataskaitos neturėtų reikšti, kad dėl būsimos kontrolės ateityje visas atitinkamas išlaidas tereikės patvirtinti. Priešingu atveju visos biudžeto išlaidos būtų laikomos negalutinėmis, kol būtų atlikta ex post patikra arba sueitų minėtasis senaties terminas. Kai galimų susigrąžinimų sumos įvertinamos kiekybiškai, jos atskleidžiamos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų 6 aiškinamajame rašte.

Žemės ūkio srityje finansinio patvirtinimo sprendimas priimamas maždaug per šešis mėnesius pasibaigus atitinkamiems finansiniams metams, kurį priimdama Komisija nustato, kokia išlaidų suma pripažįstama apmokėtina iš tų metų ES biudžeto. Tai, kad vėliau pagal atitikties sprendimus valstybėms narėms galima nustatyti finansinius pataisymus, nekelia abejonių dėl šio finansinio patvirtinimo sprendimo reikšmės. Išlaidų, kurioms, tikėtina, pagal tokius būsimus atitikties sprendimus finansavimas nebus skirtas, suma atskleidžiama finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.19. Atsižvelgiant į susigrąžinimų ir pataisymų mechanizmų sudėtingumą, skirtingą jais apdorojamų elementų pobūdį ir poreikį pateikti skaidrią ir nuoseklią informaciją (taip pat žr. 1.37–1.50 dalis), Komisija turėtų patobulinti savo finansinių ataskaitų teikimo gaires, susijusias su pajamų pripažinimu ir neapibrėžtuoju turtu, siekiant nustatyti apskaitos ir atskleidimo reikalavimus.

„Galileo“ turto perdavimas

1.20. 2008 m. liepos mėn. viso pagal „Galileo“ programą sukurto, patobulinto arba išgyto turto nuosavybė buvo teisiškai perduota Sąjungai, remiantis bendru Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu⁽¹⁵⁾. Tačiau sudaryti perdavimo susitarimai nebuvo iki galo įgyvendinti. Visos iki šiol patirtos išlaidos (apytiksliai 2 000 milijonų eurų) yra traktuojamos kaip mokslinių tyrimų išlaidos. Tai nedaro poveikio 2009 m. balansui, tačiau Komisija turėtų toliau dėti pastangas, siekdama užtikrinti, kad atliekant perdavimą būtų galima pasinaudoti visa reikalinga informacija, siekiant veiksmingai apsaugoti turtą.

Operacijų tvarkingumas ir sistemų veiksmingumas*Specialiųjų DAS įvertinimų struktūra*

1.21. 2 skyriuje Audito Rūmai pateikia specialiuosius įvertinimus, susijusius su pajamomis, o 3–9 skyriuje – su biudžeto sudarymo pagal veiklos sritis (BSVS) politikos sričių grupėmis (žr. **1.1 lentelę**). Kiekviename specialiajame įvertinime pateikiamas įvadas, nustatyti faktai ir išvados dėl operacijų tvarkingumo, sistemų veiksmingumo ir Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumo bei tolesni veiksmai, atsižvelgiant į anksčiau pastabas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.19. Komisija laikosi atskleidimo reikalavimų, nustatytų jos apskaitos taisyklėse, visų pirma 2, 4 ir 10 taisyklėse.

Tarptautiniuose standartuose nėra bendrųjų gairių, kaip atskleisti tokią specifinę neapskaitinę informaciją. Vis dėlto, Komisija, atsižvelgdama į Audito Rūmų pastabas, patobulino tokios informacijos pateikimą.

1.20. Nenumatyta perduoti kuriamą turtą iki suderinimo orbitoje (IOV) etapo pabaigos, kurios tikimasi sulaukti 2012 m. Komisija jau glaudžiai bendradarbiauja su Europos kosmoso agentūra (ESA) siekdama užtikrinti, kad vykdant šį perdavimą būtų galima gauti visą būtiną apskaitos ir techninę informaciją, kad perdavimas vyktų sklandžiai.

⁽¹⁵⁾ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 683/2008 dėl tolesnio Europos palydovinės navigacijos programų (EGNOS ir „Galileo“) įgyvendinimo (OL L 196, 2008 7 24, p. 1).

1.1 lentelė. Išlaidų vykdymas 2009 m. pagal metinės ataskaitos skyrius

(milijonais eurų)

009 m. Biudžeto nomenklatūrą atitinkantys skirsniai (S) ir antraštinės dalys (T) ⁽¹⁾ , suskirstytos pagal Audito Rūmų metinės ataskaitos skyrius	2009 m. atlikti mokėjimai ⁽²⁾ ⁽³⁾
Metinės ataskaitos skyriai	
Žemės ūkis ir gamtiniai išteklių	56 318
Žemės ūkis ir kaimo plėtra (T.05) Aplinka (T.07) Žuvininkystė ir jūrų reikalai (T.11) Sveikata ir vartotojų apsauga (T.17)	
Sanglauda	35 467
Užimtumas ir socialiniai reikalai (T.04) Regioninė politika (T.13)	
Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas	7 966
Moksliniai tyrimai (T.08) Energetika ir transportas (T.06) Informacinė visuomenė ir žiniasklaida (T.09) Tiesioginiai moksliniai tyrimai (T.10)	
Išorės pagalba, vystymas ir plėtra	6 596
Išorės santykiai (T.19) Vystymas ir santykiai su AKR valstybėmis (T.21) Plėtra (T.22) Humanitarinė pagalba (T.23)	
Švietimas ir pilietybė	2 153
Švietimas ir kultūra (T.15) Komunikacija (T.16) Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė (T.18)	
Ekonomikos ir finansų reikalai	732
Ekonomikos ir finansų reikalai (T.01) Įmonės (T.02) Konkurencija (T.03) Vidaus rinka (T.12) Prekyba (T.20)	
Administracinės išlaidos	9 129
Parlamentas (S. I) Taryba (S. II) Komisija (S. III) Teisingumo Teismas (S. IV) Audito Rūmai (S. V) Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (S. VI) Regionų komitetas (S. VII) Europos ombudsmanas (S. VIII) Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (S. IX)	
Bendra suma	118 361

⁽¹⁾ Informacija apie Bendrojo biudžeto III skirsnio 14 ir 24–31 antraštines dalis, visų pirma susijusias su administracinėmis išlaidomis, yra pateikta 9 skyriaus skirsnyje, skirtame Europos Komisijai.

⁽²⁾ Administracinės išlaidos yra išskaitytos iš politikos grupių ir parodytos atskiroje kategorijoje; todėl yra skirtumų lyginant su 3–8 skyriais.

⁽³⁾ Kokios išlaidos buvo audituojamos kiekvienoje politikos grupėje, paaiškinta 3–8 skyrių skirsnyje „Audito apimtis ir metodas“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2009 finansinių metų nustatyti faktai

1.22. Audito Rūmai vertina, kad pajamų srityje⁽¹⁶⁾ (117 285 milijonai eurų), visų politikos grupių išpareigojimų ir Administracinių ir kitų išlaidų politikos grupės mokėjimų (9 129 milijonai eurų) klaidų finansinis poveikis neviršija 2 % visų sumų (žr. **1.2 lentelę**), ir daro išvadą, kad priežiūros ir kontrolės sistemos yra veiksmingos (taip pat žr. 2.33–2.38 ir 9.28–9.29 dalis).

1.23. Žemės ūkio ir gamtinių išteklių (56 318 milijonų eurų), Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto (7 966 milijonai eurų), Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros (6 596 milijonai eurų) bei Švietimo ir pilietybės (2 153 milijonai eurų⁽¹⁷⁾) politikos grupėse labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra tarp 2 % ir 5 % visų mokėjimų, tuo tarpu Sanglaudos (23 081 milijonas eurų) politikos grupėje labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra didesnis nei 5 % (žr. 3.70, 4.34, 5.45, 6.51 ir 7.18 dalis ir **1.2 lentelę**). Audito Rūmai daro išvadą, kad šių politikos grupių⁽¹⁸⁾ priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos (žr. 3.71–3.72, 4.36, 5.46–5.48, 6.52 ir 7.19 dalis).

1.23. Dėl Žemės ūkio ir gamtos išteklių politikos grupės Komisija mano, kad klaidų lygis yra arčiau žemesniosios Audito Rūmų nurodytos skalės ribos, ir tai patvirtina ankstesnių metų rezultatus. Kaip matyti iš Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato metinėje veiklos ataskaitoje padarytų išlygų, Komisija žino apie Audito Rūmų nustatytą riziką ir į ją atsižvelgia.

Be to, atitikties patvirtinimo procedūromis užtikrinama, kad būtų atitinkamai atsižvelgiama į riziką ES biudžetui. Dėl Švietimo ir pilietybės politikos grupės Komisija atkreipia dėmesį, kad užbaigimo klaidų lygis šiek tiek viršija 2 %.

Kad būtų išvengta išankstinio finansavimo sumų kaupimosi balanse, 2010 m. gegužės mėn. Komisija pasiūlė peržiūrėti Finansinį reglamentą, siekdama užtikrinti, kad išankstiniai ir tarpiniai mokėjimai būtų patvirtinti anksčiau.

Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai pastebėjo teigiamą klaidų mažinimo tendenciją Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos grupėje. Šis rezultatas atitinka pačios Komisijos nustatytus faktus.

Komisija palankiai vertina padidėjusį operacijų, kurias Audito Rūmai laiko visiškai „tvarkingomis“ (83 %), dažnumą Išorės pagalbos, vystymosi ir plėtros politikos grupėje, palyginti su 2008 ir 2007 m. skaičiais.

Pastebėta, kad klaidų lygis sanglaudos srityje labai sumažėjo, palyginti su ankstesniais metais. Kaip nurodyta Audito Rūmų ataskaitos 4.1 priede, klaidų dažnis taip pat sumažėjo per paskutiniuosius trejus metus – nuo 2007 m. Audito Rūmų metinėje ataskaitoje nurodytų 54 % iki 36 % šių metų ataskaitoje (taip pat žr. atsakymus į 1.26 ir 4.34 dalių pastabas).

⁽¹⁶⁾ Dėl pajamų audito apimties žr. 2.7–2.14 dalis.

⁽¹⁷⁾ Iš jų 1 881 milijono eurų suma yra susijusi su avansais ir 272 milijonų eurų suma su tarpiniais ir galutiniais mokėjimais. Pastarieji mokėjimai apima užbaigimus ir atsiskaitymus, kurie yra susiję su 1 399 milijonų eurų sudariusiomis išlaidomis, kurių veikla ir (arba) projektai daugiausia buvo pradėti 2004 ir 2005 m., bet juos Komisija patvirtino tik 2009 m. (žr. 7.8 ir 7.19 dalis).

⁽¹⁸⁾ Sanglaudos politikos grupės atveju didžioji dalis sistemų darbo buvo susijusi su nauju laikotarpiu ir apėmė sistemų atitikties norminiams reikalavimams tikrinimą. Juo remiantis buvo pateiktas įvertinimas „iš dalies atitinka“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.24. Audito Rūmai vertina, kad Ekonomikos ir finansų reikalų (732 milijonai eurų) politikos grupėje labiausiai tikėtinas klaidų lygis neviršija 2 % visų išlaidų (žr. 8.30 dalį ir **1.2 lentelę**), ir daro išvadą, kad priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos (žr. 8.31 dalį).

1.25. Audito Rūmai vertina, kad apskritai mokėjimus paveikė reikšmingas klaidų lygis (Audito Rūmų įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra tarp 2 % ir 5 %) ir daro išvadą, kad iš esmės mokėjimų priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.25. Komisija palankiai vertina šį bendrą įvertinimą. Ji atkreipia dėmesį, kad pastaraisiais metais, įskaitant 2009 m., gerokai sumažėjo apskaičiuotas bendras visų skyrių klaidų lygis. Komisija ir toliau stengsis sumažinti klaidų paveiktų operacijų skaičių.

1.2 lentelė. 2009 m. su operacijų tvarkingumu susijusių nustatytų faktų santrauka

Specialieji įvertinimai	Pajamos arba veiklos išlaidos (milijonais eurų)	Metinės ataskaitos dalys	Priežiūros ir kontrolės sistemų veikimas	Klaidų lygio intervalas
Pajamos	117 285	2.33–2.34		
Žemės ūkis ir gamtiniai išteklių	56 318	3.71–3.73		
Sanglauda	35 467	4.34–4.36	(¹)	(²)
Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas	7 966	5.45–5.46		
Išorės pagalba, vystymas ir plėtra	6 596	6.51–6.52		
Švietimas ir pilietybė	2 153	7.18–7.19	(³)	
Ekonomikos ir finansų reikalai	732	8.30–8.31		
Administracinės ir kitos išlaidos	9 129	9.28–9.29		

Šioje lentelėje apibendrintas bendras atitinkamuose skyriuose aptartų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas ir pateikti pagrindiniai Audito Rūmų atliktų savarankiškų testų rezultatai. Lentelėje išryškinti svarbiausi komponentai, tačiau joje negali būti pateikta visa atitinkama išsami informacija (visų pirma susijusi su priežiūros ir kontrolės sistemų trūkumais ir klaidų rūšimis). Jos reikia ieškoti pagrindinėje ataskaitos dalyje, atsižvelgiant į su Audito Rūmų audito metodu susijusią metodiką (žr. **1.1 priedo** 3–18 dalis).

Paiškinimai:

Priežiūros ir kontrolės sistemų veikimas

	Veiksmingos
	Iš dalies veiksmingos (⁴)
	Neveiksmingos

Klaidų lygio intervalas (⁵)

	Mažiau nei 2 % (neviršija reikšmingumo ribos)
	Tarp 2 % ir 5 %
	Daugiau nei 5 %

(¹) Didžioji darbo su sistemomis dalis buvo susijusi su nauju laikotarpiu ir apėmė sistemų atitikties reglamentavimo reikalavimams tikrinimą. Jos buvo įvertintas kaip „iš dalies atitinkančios“ (žr. 4.36 dalį).

(²) Tarpiniai ir galutiniai mokėjimai, kuriais buvo kompensuojamos patvirtintos išlaidos, sudariusios 23 081 milijoną eurų (žr. 4.15 dalį).

(³) Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas yra pagrįstas Komisijos programų ir projektų uždarymo sistemos nagrinėjimu (žr. 7.19 dalį).

(⁴) Sistemos yra klasifikuojamos kaip „iš dalies veiksmingos“, nustačius, kad vienos kontrolės priemonės veikia tinkamai, o kitos ne. Taigi jos iš esmės gali neleisti išlaikyti priimtino klaidų operacijose lygio.

(⁵) Audito Rūmai klaidų lygius nusprendė pateikti (žr. **1.1 priedo**, 8–12 dalis) trimis intervalais. Šie klaidų lygiai negali būti aiškinami kaip patikimumo intervalas (statistine prasme).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Palyginimas su ankstesnių metų rezultatais

1.26. Audito Rūmų audito rezultatai rodo, kad palyginti su 2008 m. padidėjo jų įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis, susijęs su „Žemės ūkio ir gamtinių išteklių“ politikos grupės⁽¹⁹⁾ mokėjimais, ir reikšmingai sumažėjo jų įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis, susijęs su „Sanglaudos“ politikos grupės⁽²⁰⁾ mokėjimais. Apskritai tai patvirtina pastaraisiais metais vyravusią Audito Rūmų įvertinto labiausiai tikėtino klaidų lygio visuose mokėjimuose mažėjimo tendenciją.

1.26. Komisija palankiai vertina teigiamą Audito Rūmų pareiškimą dėl per keletą metų pagerėjusios bendros padėties. 2009 m. labai sumažėjęs klaidų lygis sanglaudos srityje gerokai atsveria nedidelį padidėjimą žemės ūkio srityje, todėl bendra padėtis labai pagerėjo.

Komisija mano, kad Žemės ūkio ir gamtos išteklių politikos grupėje klaidų lygis tebesvyruoja apie 2 %. Žemesniosios klaidų ribos sumažėjimas nuo 11 % iki 3 % sanglaudos srityje patvirtina 2007–2013 m. reguliavimo sistemos sustiprintų kontrolės nuostatų veiksmingumą, taip pat pirmąjį 2008 m. Komisijos priežiūros vaidmens, įskaitant mokėjimų sustabdymo ir pataisymų procedūras, stiprinimo veiksmų plano, poveikį. Mokėjimų sustabdymai gali reikšti suderinimą su viso biudžeto vykdymu.

Komisija toliau sieks užtikrinti, kad toliau mažėtų klaidų lygis.

Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas*Metinės veiklos ataskaitos ir generalinių direktorių pareiškimai*

1.27. Visi generaliniai direktoriai savo metinėse veiklos ataskaitose pareiškė gavę pakankamą patikinimą, kad jiems paskirti išteklių buvo panaudoti numatytiems tikslams ir kad jų įdiegta vidaus kontrolės sistema leido užtikrinti vykdytų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Tačiau trylikoje iš pagrindinių generalinių direktoratų ir tarnybų 2009 m. pateiktų pareiškimų yra po vieną arba daugiau išlygų, kurių daugumoje nurodomi su operacijų tvarkingumu susiję trūkumai⁽²¹⁾.

⁽¹⁹⁾ Žr. šios ataskaitos 3.18–3.19 dalis ir **3.1 priedą** „Žemės ūkio ir gamtinių išteklių operacijų testavimo rezultatai“ ir 2008 m. metinės ataskaitos 5.13–5.14 dalis ir 5.1 priedo 1 dalį „Pagrindinės imtini pagrįsto operacijų testavimo ypatybės“.

⁽²⁰⁾ Žr. šios ataskaitos 4.17–4.19 dalis ir **4.1 priedą** „Sanglaudos operacijų testavimo rezultatai“ ir 2008 m. metinės ataskaitos 6.16–6.17 dalis ir 6.1 priedo 1 dalį „Pagrindinės imtini pagrįsto operacijų testavimo ypatybės“.

⁽²¹⁾ Bendras jų skaičius padidėjo nuo 15 išlygų 2008 metais iki 20 išlygų 2009 metais.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.28. Audito Rūmai nustatė, kad generalinių direktorių pareiškimuose ir metinėse veiklos ataskaitose buvo pateiktas teisingas finansų valdymo įvertinimas operacijų tvarkingumo atžvilgiu „Pajamų“ ir „Sanglaudos“, „Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto“, „Švietimo ir pilietybės“, „Ekonomikos ir finansų reikalų“ ir „Administracinių ir kitų išlaidų“ politikos grupėse (žr. 2.32, 4.33, 5.44, 7.17, 8.29 ir 9.11 dalis). „Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros“ politikos grupėje Humanitarinės pagalbos, Plėtros ir Išorės santykių generaliniai direktoratai pateikė teisingą įvertinimą (žr. 6.49 dalį), o Europaid bendradarbiavimo tarnyba pateikė tik iš dalies teisingą finansų valdymo įvertinimą mokėjimų tvarkingumo atžvilgiu (žr. 6.50 dalį). Dėl „Žemės ūkio ir gamtinių išteklių“ politikos grupės Audito Rūmai daro išvadą, kad generalinių direktorių pareiškimuose ir metinėse veiklos ataskaitose buvo pateiktas tik iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas operacijų tvarkingumo atžvilgiu (žr. 3.66–3.69 dalis).

Komisijos suvestinė ataskaita

1.29. Patvirtindama suvestinę ataskaitą Komisija priiima politinę atsakomybę⁽²²⁾ už tai, kaip jos vyresnioji vadovybė vykdo ES biudžetą⁽²³⁾. Ši ataskaita yra pirmoji, kurią turi patvirtinti dabartinė Komisija savo kadencijos metu. Komisija mano, kad 2009 m. jos pastangos pagerinti kontrolės mechanizmus, galinčius užtikrinti teisėtumą ir tvarkingumą, siekiant „gauti besąlyginį patikinimo pareiškimą“, ir toliau davė teigiamų rezultatų.

1.30. Komisija pripažįsta, kad dar yra sričių, kurias būtina gerinti, ir siūlo veiksmus šiems klausimams spręsti, o būtent:

- toliau gerinti finansavimo schemų koncepciją, siekiant sustiprinti valdymo ir kontrolės mechanizmus,
- toliau paprastinti dotacijų schemas nenukrypstant nuo politikos tikslų,
- nustatyti tinkamus lyginamuosius standartus, kad būtų galima įvertinti jos rizikos valdymą (toleruotinos rizikos lygį), deramai atsižvelgiant į kontrolės sąnaudas ir jos naudą,
- vykdyti artimą metinių apibendrinimų stebėjimą, siekiant padaryti juos naudingesnius teikiant patikinimą,
- toliau gerinti metines veiklos ataskaitas, kaip pagrindinę vyresniosios vadovybės atskaitomybės Kolegijai dokumentavimo priemonę ir kaip DAS įrodymų šaltinį.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.28. Komisija palankiai vertina geresnį jos tarnybų metinių veiklos ataskaitų įvertinimą.

Nors Audito Rūmai pateikia metinę audito nuomonę apie operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, generalinių direktorių nuomonėje dėmesys kreipiamas į tai, ar lėšos panaudotos pagal paskirtį, atsižvelgiant į daugiamečių kontrolės pobūdį ir į kontrolės veiksmingumą nustatant ir ištaisant klaidas. Generaliniai direktoriai pareiškia vadovybės nuomonę, pagrįstą informacija, kuri apima pačios Komisijos atliktą auditą, Audito Rūmų ataskaitas ir pastabas, o prireikus – valstybių narių kontrolės rezultatus.

Taip pat žr. Komisijos atsakymus sektorių skyriuose.

⁽²²⁾ Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 317 straipsnį.

⁽²³⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Audito Rūmams „Komisijos rezultatų valdymo srityje 2009 m. apibendrinimas“, COM(2010) 281 galutinis, 2010 6 2.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.31. Audito Rūmai anksčiau buvo iškėlę kitų klausimų, kurie liko neišspręsti:

- kai kurių sričių išlygų apimtis turėtų būti didesnė (žr. 3.67–3.68 dalis, 6.50 ir **3.3** ir **6.3 priedus**) ⁽²⁴⁾,

- nėra valstybių narių duomenų apie susigrąžinimus ar išėmimus arba jie nėra išsamūs (žr. 1.16, 3.54 ir 4.31 dalis) ⁽²⁵⁾,

- finansinių pataisymų mechanizmai dar nėra visiškai veiksmingi (žr. 1.37–1.50 dalis) ⁽²⁶⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.31.

- Komisija (pagal Finansinio reglamento 28a straipsnį) atsakinga už ekonomiško kontrolės sistemų, t. y. tokių, pagal kurias „tinkama kontrolė vykdoma tinkamu metu“, naudojimą. Metinėse veiklos ataskaitose pateiktuose patikinimo pareiškimuose atsižvelgiama į tokių sistemų gebėjimą aptikti ir ištaisyti klaidas įgyvendinant programą, siekiant sumažinti likusių neaptiktų klaidų skaičių programavimo laikotarpio pabaigoje. Kaip nurodyta už regioninę politiką atsakingo generalinio direktoriaus 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje, toks sistemų naudojimas 1994–1999 m. ERPF programavimo laikotarpiu parodė, kad neaptiktų klaidų rizika gerokai sumažėjo.

Komisija pareiškė esanti patenkinta tuo, kad įgaliotų leidimus duodančių pareigūnų parengti veiksmų planai tinka trūkumams šalinti ir nustatytai rizikai mažinti.

Dėl žemės ūkio Komisija mano, kad į žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktoriaus 2009 m. metinę veiklos ataskaitą įtrauktos išlygos dėl kaimo plėtros priemonių pagal 2 kryptį ir IAKS Bulgarijoje ir Rumunijoje yra išsamios ir kad galimas jų poveikis tinkamai atspindėtas tos ataskaitos 3.2.1 ir 3.2.2 dalyse. Dėl Graikijos išlygos praėjusiais metais buvo pagrįstos didelė rizika Komisijos reputacijai, kurią kėlė nepatenkinamas IAKS įgyvendinimas Graikijoje, o ne finansinė rizika ES biudžetui dėl trūkumų, kuri visada buvo dengiama finansiniais pataisymais, taikomais Graikijai atliekant atitikties patvirtinimo procedūras. Kadangi Graikija iki 2008 m. pabaigos įgyvendino šių trūkumų pašalinimo veiksmų planą, o veiksmingas IAKS sistemos veikimas vertinamas nuolat, išlyga panaikinta visiškai pagrįstai.

Išorės pagalbos, vystymosi ir plėtros srityje Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai pripažįsta, jog visų politikos grupės generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose pateikiamos informacijos kokybė pagerėjo (žr. 6.51 dalį).

Komisija mano, kad 2009 m. metinėse veiklos ataskaitose generalinių direktorių pateiktos išlygos arba jų nebuvimas atitiko jos vidaus gaires ir kad jose tinkamai išnagrinėta programoms būdinga rizika.

- Dėl žemės ūkio žr. atsakymą į 1.17 dalies pastabas.

Dėl sanglaudos žr. atsakymus į 1.16 dalies pastabas.

- Žr. atsakymus į 1.38–1.50 dalių pastabas.

⁽²⁴⁾ Taip pat žr. 2008 m. metinės ataskaitos 2.15 dalį.

⁽²⁵⁾ Taip pat žr. 2008 m. metinės ataskaitos 1.16 ir 1.17 dalis.

⁽²⁶⁾ Taip pat žr. 2008 m. metinės ataskaitos 2.17 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Susigrąžinimo ir pataisymų mechanizmai*Įvadas*

1.32. Vykdydama ES biudžetą Komisija turi užtikrinti veiksmingą ir efektyvią vidaus kontrolę, apimančią ataskaitų patikimumą, turto ir informacijos apsaugą, sukčiavimo ir pažeidimų prevenciją ir nustatymą bei rizikos, susijusios su operacijų tvarkingumu, valdymą, atsižvelgdama į programų daugiametisumą ir susijusių mokėjimų pobūdį ⁽²⁷⁾.

1.33. Komisijai tenka galutinė atsakomybė užtikrinant, kad priežiūros ir kontrolės sistemos suteiktų pakankamą patikimumą, kad finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų klaidoms yra užkertamas kelias arba kad jos yra aptinkamos ir ištaisomos. Ji yra taip pat atsakinga už tai, kad būtų užtikrinta, kad jos vadovybė, suinteresuotosios šalys ir išorės auditoriai galėtų gauti patikimą informaciją.

1.34. Neteisingai išmokėtos sumos turėtų būti susigrąžintos ⁽²⁸⁾. Praktikos pavyzdžiai:

- Komisija mokėjimus iš naudos gavėjų gali susigrąžinti tik tais atvejais, kai ji tiesiogiai valdo išlaidas (pavyzdžiui, didžiąją išlaidų dalį Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos grupėje),
- pasidalijamojo valdymo išlaidų (pavyzdžiui, didžiosios dalies išlaidų Žemės ūkio ir gamtinių išteklių politikos grupėje), decentralizuoto valdymo (pavyzdžiui, plėtros srityje) ir netiesioginio centralizuoto valdymo (pavyzdžiui, Švietimo ir pilietybės politikos grupėje) atvejais atsakomybė už neteisingai atliktų mokėjimų susigrąžinimą yra perduota valstybėms narėms arba trečiosioms šalims. Jungtinio valdymo išlaidų atveju (pavyzdžiui, humanitarinės pagalbos srityje) taisomieji mechanizmai yra apibrėžti susitarimuose su tarptautinėmis organizacijomis. Nepaisant to, tais atvejais, kai yra neteisingai taikomos schemų išlaidų taisyklės, Komisija taip pat gali atlikti finansinius pataisymus (žr. 1.40 dalį).

1.32. *Komisija turi užtikrinti veiksmingą ir efektyvią vidaus kontrolę ir mano, kad tiek susigrąžinimais, tiek finansiniais pataisymais prisidedama prie Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos (žr. atsakymą į 1.50 dalies pastabas).*

1.34.

- *Komisija labai stengiasi pagerinti valstybių narių perduodamos su sanglaudos programomis susijusios informacijos apie susigrąžinimus ir panaikinimus kokybę tikrindama duomenis ir atlikdama valstybių narių pataisymų registravimo ir pranešimo sistemų auditus vietoje. 2008 ir 2009 m. ji patikrino devyniolikos valstybių narių sistemas. Apskritai tos sistemos dar nevisiškai patikimai veikia visose valstybėse narėse, nors yra požymių, kad kokybė gerėja ir kad padaryta tam tikra pažanga, palyginti su ankstesniais metais. Komisija teikia atitinkamas rekomendacijas ir užtikrina tolesnius veiksmus. Ji užtikrins, kad būtų pateikta išsami informacija užbaigiant 2000–2006 m. programas.*

2007–2013 m. laikotarpiui numatyta standartinė susigrąžinimų ataskaitų pateikimo procedūra ir Komisija tikisi, kad ši pranešimo procedūra toliau gerins jos turimos informacijos kokybę. Taip pat reikalaujama, kad valstybės narės atskirtų pataisymus, kurie nustatyti atliekant ES auditus.

⁽²⁷⁾ Finansinio reglamento 28a straipsnis.

⁽²⁸⁾ Finansinio reglamento 71 straipsnio 3 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.35. Kelerius metus Audito Rūmai auditų metu ypatingai domėjosi tuo, kaip Komisija atlieka savo priežiūros vaidmenį ir kaip taiko šiuos taisomuosius mechanizmus. Audito Rūmai taip pat išnagrinėjo, ar teisinga yra nacionalinių institucijų ir tarptautinių organizacijų Komisijai teikiama informacija apie atliktus finansinius pataisymus ir susigrąžinimus.

1.36. Audito Rūmai savo pastabose reguliariai nurodydavo, kad informacija apie priežiūros ir kontrolės sistemų valstybių narių lygmeniu taisomąją gebą pagerėjo, tačiau vis dar nėra išsami ir patikima, visų pirma sanglaudos srityje⁽²⁹⁾. Tačiau Komisijos apie savo veiklą teikiami duomenys yra patikimi. Pradedant 2005 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra, Europos Parlamentas ir Taryba ragino Komisiją ir valstybes nares įgyvendinti patobulinimus, būtinus užtikrinti turimos informacijos išsamumą ir tikslumą, siekiant pateikti patikimus įrodymus, kurie Audito Rūmams leistų įvertinti daugiametį ES išlaidų susigrąžinimo mechanizmų veiksmingumą.

Su 2009 m. finansinėmis ataskaitomis Komisijos pateikta informacija

1.37. 2009 m. finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose Komisija į šias pastabas atsižvelgė įtraukdama išsamesnę informaciją apie susigrąžinimus ir finansinius pataisymus nei tą, kurią ji pateikdavo anksčiau⁽³⁰⁾. Konkrečiai ji informaciją pateikė paskirstytą pagal etapus, kurie buvo pasiekti vykdant susigrąžinimo arba finansinių pataisymų procedūras („vykdomas“, „patvirtintas“ arba „įvykdytas“ – žr. 1.42 dalį); pagal išlaidų sritis; pagal programavimo laikotarpius, jei taikytina, ir kai kuriais atvejais pagal susijusias valstybes nares.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.36. Pradedant 2005 m. metine ataskaita, Audito Rūmai pripažįsta, kad konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose atskleidžiamos informacijos apie susigrąžinimus kokybė ir apimtis laipsniškai gerėja. Kaip Audito Rūmai pastebėjo savo 2008 m. metinėje ataskaitoje (žr. 1.16 dalį), Komisija taiko procedūras, pagal kurias teikiami patikimi finansinių pataisymų skaičiai, gaunami vykdant jos pačios audito veiklą.

Sanglaudos srityje ir finansinių pataisymų, kuriuos valstybės narės atlieka po jų pačių įvykdytų patikrų ir audito, atžvilgiu Komisija pasiekia valstybių narių pateiktos informacijos kokybę.

Pastaraisiais metais Komisija labai stengėsi pagerinti valstybių narių perduodamas su sanglaudos programomis susijusias informacijos apie susigrąžinimus ir panaikinimus kokybę. Ji paprašė valstybių narių pateikti suvestinius ir metinius panaikinimų ir susigrąžinimų duomenis, nors tai ir viršija norminius reikalavimus. Ji taip pat atliko valstybių narių finansinių pataisymų registravimo ir pranešimo sistemų auditus vietoje, kurių rezultatai gana geri. Nustačiusi, kad reikia tobulinti sistemas, Komisija teikia atitinkamas rekomendacijas ir užtikrina tolesnius veiksmus.

⁽²⁹⁾ Bendra pastaba dėl įvairių skolininkų 2002, 2003 ir 2004 m. metinėse ataskaitose. Konkrečios pastabos 2005 m. metinės ataskaitos 6.36–6.41 dalyse, 2006 m. metinės ataskaitos 2.26–2.30 dalyse, 2007 m. metinės ataskaitos 1.29–1.31, 7.39 dalyse ir 2008 m. metinės ataskaitos 1.16–1.17 dalyse ir 2.16 dalies c punkte.

⁽³⁰⁾ Žr. Europos Sąjungos 2009 finansinių metų metines finansines ataskaitas – finansinės atskaitomybės 6 aiškinamąjį raštą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.38. Audito Rūmai palankiai vertina šios informacijos pateikimą. Tačiau jie konstatuoja, kad turi būti pašalinti trūkumai, susiję su valstybių narių teikiamos informacijos ir nurodytų sumų pateikimu ir nuoseklumu sanglaudos srityje, ir informacija turi būti interpretuojama apdairiai (taip pat žr. 1.14–1.19 ir tolesnes dalis).

Taisomųjų mechanizmų apimties ir poveikio skirtumai

1.39. Neteisingai išmokėtų sumų susigrąžinimas iš ES išlaidų programų naudos gavėjų ir kiti finansiniai pataisymai savo apimtimi ir poveikiu yra labai skirtingi. Susigrąžinimais taisomos gautos netvarkingos išlaidos: iš esmės neteisingai išmokėtas sumas sugrąžina jų gavėjai; todėl susigrąžinimus galima traktuoti kaip klaidų ištaisymo mechanizmą ⁽³¹⁾.

1.40. Kita vertus, atliekant finansinius pataisymus (įskaitant žemės ūkio išlaidų patvirtinimą) daugiausiai yra atsižvelgiama į trūkumus valdymo sistemose. Juos taikant atšaukiamas finansavimas valstybės narėms arba trečiosioms šalims, kurios neužtikrina, kad būtų teisingai taikomos ES taisyklės. Šių pataisymų finansines pasekmes paprastai prisiima nacionaliniai mokesčių mokėtojai, o ne išlaidų schemas, kuri buvo neteisingai taikoma, naudos gavėjai. Finansiniais pataisymais pridedama prie ES finansinių interesų sergėjimo, tačiau nei pagal savo esmę, nei praktiniu požiūriu jie negali būti traktuojami kaip atskirų mokėjimų, kurie buvo neteisingai išmokėti, pataisymo priemonė.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.38. Patikrinta, kaip 2009 m. finansinėse ataskaitose pateikiamas konsoliduotųjų finansinių ataskaitų 6 aiškinamasis raštas. Atsižvelgdama į suinteresuotųjų šalių prašymus, Komisija patobulino jo pateikimą.

1.39. Komisija turi laikytis skirtingos pataisymų praktikos, kurią lemia skirtingi teisiniai pagrindai ir valdymo būdai. Pasidalijamojo valdymo srityje pirminė atsakomybė aiškiai priskiriama valstybės narėms, o Komisijos finansiniai pataisymai apsiriboja tais atvejais, kai valstybės narės nesiima būtinų veiksmų dėl atskirų arba sistemos trūkumų. Tai paaiškinta konsoliduotųjų finansinių ataskaitų 6 aiškinamajame rašte.

1.40. Sanglaudos srityje finansiniai pataisymai yra neteisėtų išlaidų, kurioms skirtas ES finansavimas ir kurios dėl to neigiamai veikia ES biudžetą, ištaisymo mechanizmas.

Neteisingai atliktus mokėjimus valstybės narės turėtų susigrąžinti iš naudos gavėjų. Susigrąžinimas atliekamas arba gaunant grąžinamąjį atitinkamų sumų mokėjimą iš naudos gavėjo, arba užskaitant sumas, grąžintinas atliekant kitus mokėjimus tam pačiam naudos gavėjui.

Kai vykdamas ES kontrolę gali būti nustatytos netinkamai paskirtos išmokos naudos gavėjams, valstybės narės turi imtis tolesnių veiksmų, siekdamas susigrąžinti šias sumas iš naudos gavėjų. Tačiau net jei negalima susigrąžinti sumų iš naudos gavėjų, nes finansiniai pataisymai susiję tik su valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemos trūkumais, o ne su netinkamai paskirtomis išmokomis, šie pataisymai – svarbi priemonė siekiant tobulinti valstybių narių sistemas ir išvengti neteisėtų išmokų naudos gavėjams arba jas nustatyti ir susigrąžinti.

Atitiktis patvirtinimo sistema žemės ūkio srityje skirta tam, kad iš ES biudžeto nebūtų padengiamos tos išlaidos, kurios buvo patirtos nesilaikant ES taisyklių. Tačiau ši sistema nėra mechanizmas, kuriuo susigrąžinamos naudos gavėjams neteisėtai išmokėtos sumos, – remiantis pasidalijamojo valdymo principu, kaip apibrėžta Finansinio reglamento 53b straipsnio 2 dalies c punkte ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 9 straipsnio 1 dalies a punkto iii papunktyje, tai yra tik valstybių narių atsakomybės sritis.

Todėl Komisija mano, kad tam tikrus finansinius pataisymus galima laikyti klaidų ištaisymo mechanizmais, nes atitinkamos sumos susigrąžinamos iš galutinio naudos gavėjo.

⁽³¹⁾ Tačiau žemės ūkio srityje, pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1290/2005 (OL L 209, 2005 8 11, p. 1), 50 % visų neteisėtų mokėjimų, kurių valstybės narės nesusigrąžino iš naudos gavėjų per ketverius metus arba, jei taikomos teisinės procedūros, per aštuonerius metus, automatiškai turi būti apmokėti iš nacionalinio biudžeto (vadinamoji 50/50 taisyklė) (žr. 3.50 ir 3.51 dalis). Valstybės narės privalo toliau tęsti susigrąžinimo procedūras ir susigrąžintas sumas pervedti į ES sąjungos biudžetą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.41. Nors Komisija finansinės atskaitomybės aiškinamuosiuose raštuose pripažįsta esant skirtumą tarp susigrąžinimų ir finansinių pataisymų, jos kituose dokumentuose, kaip antai suvestinėje ataskaitoje, šių dviejų mechanizmų skirtumas nėra pateikiamas pakankamai aiškiai. Nors 2009 m. beveik 90 % patvirtintų sumų (apie 2 900 milijonų eurų iš visos 3 319 milijonų eurų sumos) ir beveik 80 % įvykdytų sumų (apie 1 400 milijonų eurų iš visos 1 843 milijonų eurų sumos), kurias pateikė Komisija, buvo susijusios su finansiniais pataisymais, kuriuos paprastai padengia nacionaliniai mokesčių mokėtojai, komentarai kartais pateikiami taip, lyg jos visos ar jų didžioji dalis būtų susigrąžinimai.

Atskiri taisomųjų mechanizmų etapai

1.42. Komisija pateikia duomenis apie tris pagrindinius šio proceso etapus:

- pataisymas yra **vykdomas**, kai susigrąžinimas arba finansinis pataisymas vis dar yra baigiamajame etape (pavyzdžiui, vykdamas teisingas arba dvišalio aptarimo procedūras Komisijoje ir (arba) valstybėse narėse),
- pataisymas yra **patvirtintas (yra priimtas sprendimas)**, kai susigrąžinimo arba finansinio pataisymo suma yra nustatyta ir galutinai patvirtinta (pavyzdžiui, Komisijos sprendimu arba susitarimu su valstybe nare),
- pataisymas yra **įvykdytas**, kai susigrąžinimo arba finansinio pataisymo suma yra iš tikrųjų apmokama (pavyzdžiui, Komisijai gavus grąžinamąjį mokėjimą arba valstybei narei atlikus išskaičiavimą iš išmokų deklaracijos).

1.43. Komisija paaiškina, kad pateikti duomenys, susiję su įvairiais taisomųjų mechanizmų etapais Sanglaudos politikos grupėje, apima tik jos taikytus susigrąžinimus ir finansinius pataisymus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.41. Komisija atkreipia dėmesį, kad visa Audito Rūmų minima finansinių pataisymų dalis maždaug atitinka pasidalijamajam valdymui skirtą biudžeto dalį ir tai, kad didžiąją dalį klaidų Audito Rūmai nustatė būtent šioje srityje. Audito Rūmų pabrėžti skirtumai tarp susigrąžinimų ir finansinių pataisymų jau atsispindi kai kuriose ataskaitose ir į tai bus atsižvelgta būsimose metinėse veiklos ataskaitose.

ES metinėse veiklos ataskaitose teisingai pateikiamos finansinių pataisymų sumos, nustatomos Komisijai atliekant priežiūrą.

Sumos, nurodytos kaip finansiniai pataisymai, nurodo, kad Komisija ėmėsi priemonių siekdama apsaugoti ES biudžetą nuo neteisėtai išmokėtų sumų. Prie jų pateiktos pastabos skirtos paaiškinti, kokią procedūrą Komisija taiko vykdydama šią veiklą. Galiausiai šios sumos bus susigrąžintos iš naudos gavėjų vykdamas valstybių narių inicijuotas susigrąžinimo procedūras, nes būtent jos suinteresuotos susigrąžinti lėšas, kai tai įmanoma.

Komisija taip pat nurodo savo atsakymus į 1.36 ir 1.40 dalių pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.44. Šiuo atžvilgiu reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad Sanglaudos politikos grupėje tik 20 % 2009 m. patvirtintų sumų (2 411 milijonų eurų) buvo apmokėtos (476 milijonai eurų) tais pačiais metais. Kartu su sumomis, kurios nebuvo apmokėtos ankstesniais metais, 2009 m. pabaigoje iš viso dar turėjo būti apmokėti 2 332 milijonai eurų. Jei per ateinančius metus valstybės narės nepateiks papildomų išlaidų deklaracijų, likusi dalis bus apmokėta tik uždarius programą⁽³²⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.44. *Metinėse finansinėse ataskaitose pateikiama išsami informacija apie patvirtintus, įvykdytus ir vykdytinus finansinius pataisymus ir paaiškinamos priežastys, kodėl vykdytinų pataisymų suma vis dar didelė.*

Kaip teisingai nurodo Audito Rūmai, pastarųjų metų finansiniai pataisymai daugiausia bus įvykdyti užbaigiant programą, kai bus pasiekta teisės aktuose nustatyta tarpinių mokėjimų viršutinė riba. Be to, įgyvendinant programą patvirtintus finansinius pataisymus galima atlikti paskesniuose mokėjimų prašymuose. Todėl sunku nustatyti tiesioginę sąsają tarp atitinkamų metų patvirtintų ir tais pačiais metais įvykdytų finansinių pataisymų sumų.

Įgyvendinant programas patvirtinti finansiniai pataisymai paprastai atliekami paskesniuose mokėjimo prašymuose. Kadangi viršutinė mokėjimų riba gali būti pasiekta daugelio su 2000–2006 m. laikotarpiu susijusių programų atveju, netinkamų finansuoti išlaidų išskaičiavimas neišvengiamai atsispindės tik baigiamuosiuose dokumentuose, kuriuos valstybė narė turi pateikti 2010 m.

Kai tik Komisija gaus įrodymų apie pataisymų įvykdymą iš baigiamųjų mokėjimo prašymų išskaičiavus netinkamas finansuoti išlaidas, ji praneš, kad finansinis pataisymas įvykdytas. Išsami informacija apie finansinių pataisymų vykdymą pateikta konsoliduotųjų finansinių ataskaitų 6 aiškinamajame rašte.

Nors Komisijos apskaitos sistemoje galima atsekti ne visus pavienius finansinius pataisymus, o tik tuos, kurie daro finansinį poveikį ES įnašui, 2010 m. Komisijos ataskaitose bus pranešta, kad finansiniai pataisymai, apie kurių įvykdymą 2010 m. gauta įrodymų, yra įvykdyti.

Programų ir fondų duomenys labai skiriasi dėl atitinkamų pataisymų pobūdžio ir (arba) apimties.

⁽³²⁾ 2009 m. daugelio 2000–2006 m. programavimo laikotarpio veiklos programų atveju jau buvo pasiekta išlaidų deklaravimo prieš uždarymą 95 % riba.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Trūksta patikimos informacijos apie metinį taisomųjų mechanizmų poveikį

1.45. Iš esmės, turint patikimos informacijos apie taisomųjų mechanizmų poveikį praeityje, galėtų būti įvertintas galimas tų pačių mechanizmų taikymo poveikis ateityje. Taip pat kartais buvo neteisingai siūloma susigrąžinimus ir pataisymus palyginti su Audito Rūmų klaidų lygio įvertinimu arba netgi juos tuo pagrindu išskaičiuoti.

1.46. Tačiau patikimos metinės informacijos apie taisomųjų mechanizmų poveikį nėra. Finansinės atskaitomybės aiškinamuosiuose raštuose nėra sistemingai parodoma, kaip susigrąžintos sumos yra susijusios su konkrečiais metais, o kai kuriais atvejais susikaupę ar neįvykdyti ankstesnių metų pataisymai buvo pripažinti ir užregistruoti einamaisiais finansiniais metais.

1.45. Komisija pastebėjo, kad Audito Rūmų metinėje ataskaitoje nurodytas klaidų lygis (visų pirma sanglaudos srityje) kartais laikytas absoliučia suma, kuri paskui palyginta su susigrąžinimų ir pataisymų skaičiais. Komisija nesutinka su tokia praktika.

Komisija ne syki tvirtino, kad daugiamečioms programoms taikomos daugiamečės kontrolės sistemos ir kad daugelį konkrečių metų Audito Rūmų nustatytų klaidų paprastai Komisijos sistemos būtų nustatiusios ir ištaiusios vėlesniais metais. Tai galima parodyti likutinių klaidų lygi apskaičiuojant užbaigiant programą; jau anksčiau įrodyta, kad tada jis yra mažesnis nei programos įgyvendinimo laikotarpiu.

Komisija sutinka, kad nėra paprasta palyginti Audito Rūmų DAS klaidų lygius, susijusius su kasmetiniu operacijų nagrinėjimu, su jų pačių apskaičiuotu klaidų lygiu.

1.46. Kaip 1.44 dalyje minėjo patys Audito Rūmai, daugelis su sanglaudos sritimi susijusių finansinių pataisymų, patvirtintų šiame vėlyvajame 2000–2006 m. programavimo laikotarpio etape, bus įvykdyti užbaigiant programą, o ne tais metais, kai jie buvo atlikti arba kai buvo patvirtintas finansinis pataisymas. Tai pasidalijamojo valdymo programoms skirtų taisomųjų sistemų daugiamečiškumo pobūdis.

Be to, fiksuoto dydžio pataisymus galima taikyti tais atvejais, kai kontrolės sistemų trūkumai nustatomi valstybių narių lygmeniu, tačiau pati valstybė narė jų netaiso, neatsižvelgiant į konkrečias neteisėtas išlaidas ar konkrečius metus.

Todėl negalima nustatyti tiesioginės sąsajos tarp finansinio pataisymo ir išlaidų metų, su kuriais jos susijusios.

Struktūriniai fondai įgyvendinami pagal daugiamečę sistemą. Jeigu apie finansinį pataisymą nepranešta N metais, apie jį bus pranešta N+1 metais, tačiau tai neturės įtakos procedūros, kurios pagrindinis tikslas - užtikrinti, kad visos neteisėtai išmokėtos sumos būtų ištaisytos, patikimumui. Toks kompensavimas tarp metų programavimo laikotarpiu yra būtinas, siekiant pateikti tikslią, skaidrią ir išsamią suvestinę informaciją apie finansinius pataisymus.

Vis dėlto finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose pateikiama informacija apie konkrečiais metais patvirtintus ir įvykdytus finansinius pataisymus, taip pat suvestinė informacija.

Tačiau žemės ūkio srityje (EŽŪGF ir EŽŪFKP) finansiniai pataisymai susiję su konkrečių finansinių metų išlaidomis ir ši sąsaja atskleidžiama kiekviename atitikties sprendime, kurį priima Komisija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.47. Be to, daugelio pataisymo mechanizmų ciklai gali trukti daugelį metų ir nuo elementų, darančių poveikį daugelio priežiūros ir kontrolės sistemų taisomajai gebai (teisinis ir organizacinis pagrindas; susigrąžinimo procedūrų sąlygos; projektų rūšis, dydis ir trukmė ir t. t.), pokyčių gali priklausyti galimybės įvertinti galimą poveikį ateityje.

1.48. Pagaliau reikėtų priminti ir tai, kad Komisijos taisomieji mechanizmai daugiausiai apima ne susigrąžinimus, o kitas finansines pataisus (žr. 1.39 ir 1.40 dalis).

Išvada dėl priežiūros ir kontrolės sistemų taisomosios gebos

1.49. 2009 m. Komisija ėmėsi veiksmų išplėsti jos teikiamos informacijos apie ES biudžetui taikomus taisomuosius mechanizmus apimtį ir ją pagerinti. Tai yra teigiamas pokytis. Tačiau jos teikiama informacija dar nėra visiškai patikima, nes Komisija ne visada gauna patikimą informaciją iš valstybių narių. Be to, turėtų būti išnagrinėtas poreikis patobulinti finansinių ataskaitų teikimo gaires, kuriose nurodoma, kokia informacija turi būti įtraukta ir kaip ji turėtų būti apdorojama. Kai kuriose išlaidų srityse Komisija neteikia informacijos, kuri leistų palyginti: metus, kuriais buvo atliktas atitinkamas mokėjimas, metus, kuriais buvo nustatyta susijusi klaida ir metus, kuriais vėliau atliktas finansinis pataisymas buvo atskleistas finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose.

1.50. Didžiąją dalį pataisų pagal vertę sudaro ne susigrąžinimai iš atskirų naudos gavėjų, gavusių neteisėtą ES išmoką, o finansiniai pataisymai, taikomi valstybėms narėms arba trečiojioms šalims. Priešingai, Audito Rūmų testais nustatytos klaidos dažniausiai yra susijusios su sumomis, kurių neteisėtai reikalauja naudos gavėjai arba kurios jiems yra neteisėtai sumokamos. Atsižvelgdami į tai, Audito Rūmai daro išvadą, kad neįmanoma prasmingai lyginti jų pačių klaidų lygių įverčio ir Komisijos pateiktų finansinių pataisymų ir susigrąžinimų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.48. Žr. atsakymą į 1.39 dalies pastabas.

1.49. Žr. atsakymus į 1.19, 1.40 ir 1.46 dalių pastabas.

Negalima suderinti mokėjimų, klaidų ir atliktų finansinių pataisymų, kaip siūlo Audito Rūmai, tais atvejais, kai išlaidų deklaravimo sistema daugiamėčiu laikotarpiu yra kaupiamoji arba tam tikrais atvejais, kai jie yra sistemų pataisymai (taip pat žr. atsakymą į 1.50 dalies pastabas).

1.50. Tiesioginio valdymo srityje Komisija taiso klaidas taikydama susigrąžinimo procedūrą (vykdomasis raštas sumoms išieškoti arba kompensavimas iš paskesnio mokėjimo) arba prašo pateikti pataisytą išlaidų ataskaitą.

Didžioji dalis ES biudžeto, maždaug 80 %, vykdoma pasidalijamojo valdymo principu, kai valstybės narės visų pirma yra atsakingos už Komisijai deklaruojamų išlaidų tvarkingumo užtikrinimą, taip pat ir pažeidimų nustatymą ir ištaisymą. Taikant tokį valdymo būdą, Komisija taip pat turi užtikrinti nacionalinių valdžios institucijų taikomų sistemų veiksmingumą, o jeigu jos yra neveiksmingos, Komisija gali pradėti taikyti finansinius pataisymus. Todėl taikomuose teisės aktuose nustatyta finansinių pataisymų sistema veikia taip: neteisėtai išmokėtas sumas Komisija susigrąžina iš valstybių narių ir (arba) jas koreguoja, o valstybės narės savo ruožtu neteisėtai išmokėtas sumas turi susigrąžinti iš naudos gavėjo. Tačiau tais atvejais, kai finansiniai pataisymai yra susiję ne su naudos gavėjų lygmenyje nustatytomis klaidomis, o su sistemos trūkumais, jiems taikomi fiksuoti arba ekstrapoliuoti dydžiai.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Vadinasi, reikia atskirti:

- informaciją, susijusią su finansiniais pataisymais po ES kontrolės ir audito, kuri yra išsami ir patikima, tačiau esant sistemos trūkumų jos negalima susieti su mokėjimų naudos gavėjams klaidomis arba būtinai su konkrečiais metais;
- Komisijai perduotą informaciją apie valstybių narių neteisėtų išmokų panaikinimus ir susigrąžinimus: nors žemės ūkio srityje turima informacija yra tinkama (žr. atsakymą į 1.17 dalies pastabas), sanglaudos srityje struktūriniais veiksmais skirtame 2008 m. veiksmų plane konkrečiai aptariama tokių duomenų kokybė ir išsamumas. Todėl 2009 m. duomenys, kuriuos valstybės narės pateikė Komisijai pirmąjį 2010 m. pusmetį, yra kokybiškesni ir išsamesni.

Komisija sutinka, kad Audito Rūmų DAS klaidų lygių, kurie, remiantis Sutartimi, yra susiję su kasmetiniu operacijų imties nagrinėjimu, palyginimas su finansinių pataisymų skaičiais nėra svarbus. Kaip nurodyta anksčiau, dėl skirtingų finansinių pataisymų sanglaudos srityje negalima nustatyti tiesioginės sąsajos tarp finansinio pataisymo ir išlaidų metų, su kuriais jos susijusios. Tačiau finansinių pataisymų poveikį galima aiškiai nustatyti likutinį klaidų lygį apskaičiuojant užbaigiant programą. Pavyzdžiui, iš 2010 m. sausio mėn. užbaigto Regioninės politikos generalinio direktorato vykdyto nestatistinio 1994–1999 m. ERPF programų imties baigiamojo audito tyrimo matyti, kad užbaigiant programas ir atlikus visus finansinius pataisymus, bendra klaidų rizika labai sumažėjo.

Komisija užtikrina finansinių Europos Sąjungos interesų apsaugą taikydama valdymo ir kontrolės sistemas bei procedūras, nustatytas finansiniuose ir sektorių reglamentuose, dėl kurių sprendimus priėmė teisės aktų leidėjas, kad būtų galima išvengti ES biudžetui kenkiančių klaidų, jas nustatyti ir ištaisyti.

1.1 PRIEDAS

AUDITO METODAS IR METODIKA

1 DALIS. Audito metodas ir metodika, susiję su finansinių ataskaitų patikimumu

1. Siekiant įvertinti, ar konsoliduotos finansinės ataskaitos, kurias sudaro konsoliduota finansinė atskaitomybė ir konsoliduotos biudžeto įvykdymo ataskaitos ⁽¹⁾, visais reikšmingais aspektais teisingai atspindi Europos Sąjungos finansinę padėtį bei operacijų ir pinigų srautų rezultatus finansinių metų pabaigoje, yra taikomi šie pagrindiniai vertinimo kriterijai:

- a) *teisėtumas ir tvarkingumas*: finansinės ataskaitos yra parengtos pagal taisykles, ir yra patvirtinti biudžeto asignavimai;
- b) *išsamumas*: finansinėse ataskaitose yra užregistruotos visos ataskaitinio laikotarpio pajamų ir išlaidų operacijos bei visas turtas ir įsipareigojimai (įskaitant nebalansinius elementus);
- c) *operacijų tikrumas ir turto ir įsipareigojimų buvimas*: kiekviena pajamų ir išlaidų operacija yra pagrįsta įvykiu, kuris yra priskirtinas ūkiniam subjektui ir priklauso ataskaitiniam laikotarpiui; turtas arba įsipareigojimai egzistuoja balanso dieną ir priklauso ataskaitą teikiančiam subjektui;
- d) *išmatavimas ir vertės nustatymas*: pajamų ir išlaidų operacijos bei turtas arba įsipareigojimai finansinėse ataskaitose yra užregistruoti tinkama verte, atsižvelgiant į atsargumo principą;
- e) *informacijos pateikimas*: pajamų ir išlaidų operacijos, turtas arba įsipareigojimai yra atskleisti ir apibūdinti pagal galiojančias apskaitos taisykles ir normas bei skaidrumo principą.

2. Auditas apima šiuos pagrindinius elementus:

- a) apskaitos kontrolės aplinkos įvertinimo atnaujinimas;
- b) pagrindinių apskaitos procedūrų ir metų pabaigos uždarymo procedūrų veikimo patikrinimas;
- c) svarbiausių apskaitos duomenų analitinės (nuoseklumo ir pagrįstumo) patikros;
- d) sąskaitų ir (arba) likučių analizės ir suderinimai;
- e) įsipareigojimų, mokėjimų ir konkrečių balanso straipsnių savarankiški testai, pagrįsti reprezentatyviomis imtimis.

2 DALIS. Audito metodas ir metodika, susiję su finansinių ataskaitų patikimumu

3. Audito Rūmų pasirinktas finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumo audito metodas pagrįstas **dviem pagrindiniais ramsčiais**:

- tiesioginiu operacijų testavimu, siekiant nustatyti, ar jos yra tvarkingos,
- priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo užtikrinant operacijų tvarkingumą įvertinimu.

4. Be to, yra naudojami iš kitų auditorių darbų gauti įrodymai (jei jų yra) ir vadovybės pareiškimų analizė ⁽²⁾.

Kaip Audito Rūmai testuoja operacijas

5. Operacijų testavimas yra pagrįstas įplaukų (pajamų atveju) ir mokėjimų, susijusių su atitinkama politikos grupe, **reprezentatyvia statistine imtimi**. Šis testavimas leidžia gauti atitinkamos populiacijos operacijų tvarkingumo statistinį įvertį.

6. Nustatydami, koks turi būti imties dydis, kad būtų gautas patikimas rezultatas, Audito Rūmai remiasi **audito patikinimo modeliu**. Jį taikant yra įvertinama klaidų atsiradimo operacijose rizika (būdinga rizika) ir rizika, kad priežiūros ir kontrolės sistemos neužkirs kelio klaidoms ar jų neaptiks ir neištaisys (kontrolės rizika). Nustačius, kad testuotos sistemos yra veiksmingos, jomis remiantis galima gauti dalį patikinimo dėl operacijų tvarkingumo. Praktiškai Audito Rūmai pirmiausiai remiasi savo tiesioginiu operacijų testavimu.

⁽¹⁾ Įskaitant aiškinamuosius raštus.

⁽²⁾ Konkrečiai metinės veiklos ataskaitos ir Komisijos generalinių direktorių pareiškimai (žr. 16–17 dalis) bei suvestinė ataskaita.

7. Testavimo metu atrinktos operacijos **nuodugnai nagrinėjamos**, siekiant patikrinti, ar deklaracija ar mokėjimas buvo teisingai apskaičiuoti ir ar jie atitiko šioms išlaidoms taikomas taisykles ir kitus reglamentuojančius aktus. Audito Rūmai sudaro į biudžetines sąskaitas įrašytų operacijų imtį ir atseka mokėjimą iki pat galutinio gavėjo lygmens (pvz., ūkininko, mokymo kursų organizatoriaus, vystymo pagalbos projekto teikėjo) ir kiekviename lygmenyje testuoja atitiktį taikomiems reikalavimams. Kai operacija (bet kuriuo lygmeniu) yra apskaičiuota neteisingai arba neatitinka teisės aktų ar sutarčių nuostatų, yra laikoma, kad joje yra **klaida**.

Kaip Audito Rūmai vertina ir pristato operacijų testavimo rezultatus

8. Klaidos operacijose atsiranda dėl įvairių priežasčių ir įgyja įvairius pavidalus, priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir nuo to, kokia konkreiti taisyklė ar sutartinis išsipareigojimas buvo pažeistl. Jos gali būti susijusios su „mokėjimo sąlyga“ arba „kitu atitikties kriterijumi“.

9. Audito Rūmai klaidas klasifikuoja:

— pagal tai, ar jos yra kiekybiškai įvertinamos ar

— *neįvertinamos*, tuo atveju, kai nėra įmanoma apskaičiuoti, kokia iš ES biudžeto išmokėtos arba gautos sumos dalis buvo neteisinga, arba kai klaida yra susijusi su „kitu atitikties kriterijumi“⁽³⁾;

— pagal jų *pobūdį*, visų pirma *tinkamumo* (mokėjimas neatitinka tinkamumo finansuoti taisyklių), *tikrumo* (kompensuojamos išlaidos, neįrodžius, kad jos buvo padarytos), *tikslumo* (mokėjimas neteisingai apskaičiuojamas).

10. Klaidų atsiradimo **dažnį** Audito Rūmai išreiškia pateikdami klaidų (tiek kiekybiškai įvertinamų, tiek neįvertinamų) paveiktą imties operacijų dalį. Jis parodo tikėtiną klaidų paplitimą politikos grupėje.

11. Bendrą finansinį kiekybiškai įvertinamų klaidų poveikį Audito Rūmai vertina remdamiesi **klaidų lygiu**. Labiausiai tikėtinas klaidų lygis klasifikuojamas į šiuos tris intervalus:

— mažiau kaip 2 %;

— tarp 2 % ir 5 %;

— daugiau nei 5 %.

12. Audito Rūmų operacijų testų rezultatai yra parodyti 2–9 skyrių 1 priede ir apibendrinti **1.2 lentelėje**.

Kaip Audito Rūmai vertina sistemas ir praneša rezultatus

13. Komisija (bei valstybės narės ir šalys naudos gavėjos) įdiegia **priežiūros ir kontrolės sistemas**, kad galėtų valdyti riziką ES biudžetui, įskaitant riziką operacijų tvarkingumui. Todėl sistemų veiksmingumo užtikrinant operacijų tvarkingumą įvertinimas yra pagrindinė audito procedūra, kuri ypač naudinga formuluojant rekomendacijas dėl patobulinimų.

14. Kiekvienai politikos grupei valdyti naudojama daugybė atskirų sistemų, kurių kiekvienai testuoti ir įvertinti prireikia labai daug laiko. Todėl Audito Rūmai kiekvienais metais atrenka tikrintinų sistemų imtį. **Sistemų vertinimo** rezultatai yra pateikti 2–9 skyrių 2 priede pateiktoje lentelėje, pavadintoje „Sistemų patikrinimo rezultatai“. Jei auditą yra įmanoma parengti ir atlikti taip, kad būtų įvertintas sistemų veiksmingumas, šios sistemos klasifikuojamos kaip „veiksmingos“ mažinant klaidų operacijose riziką, „iš dalies veiksmingos“ (kai yra sistemos veiksmingumą mažinančių trūkumų) ar „neveiksmingos“ (kai trūkumai yra labai paplitę ir todėl visiškai sutrikdo sistemos veiklą). Likusių sričių ir (arba) politikos grupių atveju buvo įvertinta, ar sistemos atitinka reglamentavimo reikalavimus.

15. Jei yra gaunami pakankami tinkami audito įrodymai, Audito Rūmai taip pat teikia priežiūros ir kontrolės sistemų **bendrą įvertinimą** (kuris taip pat pristatytas 2–9 skyrių 2 priede), kuriame atsizvelgiama tiek į pasirinktų sistemų įvertinimą, tiek į operacijų testavimo rezultatus.

⁽³⁾ Kai kuriais atvejais išlaidų schemose yra nustatyti teisiniai reikalavimai naudos gavėjams, tačiau pagal jas reikalavimų nesilaikymo atveju gavėjas nepraranda teisių į išmokas; vietoj to yra taikomas finansinis pataisymas arba bauda. Ryškus to pavyzdys yra „kompleksinis susiejimas“ žemės ūkio srityje. Šie reikalavimai yra nustatyti su aplinkosauga, visuomenės, gyvūnų ir augalų sveikata, gyvūnų gerove ir žemės ūkio paskirties žemės geros agrarinės ir aplinkosauginės būklės (GAAB) išlaikymu susijusiuose teisės aktuose. Jei BŽŪP tiesioginių išmokų gavėjas nesilaiko atitinkamų kompleksinio susiejimo reikalavimų, jo tiesioginės išmokos yra sumažinamos arba panaikinamos. Nustatę kompleksinio susiejimo reikalavimų pažeidimus, Audito Rūmai juos klasifikuoja kaip kiekybiškai neįvertinamas klaidas ir todėl jie nėra įtraukiami apskaičiuojant labiausiai tikėtiną klaidų lygį.

Kaip Audito Rūmai įvertina Komisijos vadovybės pareiškimus ir pristato rezultatus

16. Kiekvienas generalinis direktoratas parengia – ir publikuoja – metinę veiklos ataskaitą, kurioje skelbia, ar buvo pasiekti politikos tikslai, ir ar yra įdiegtos priežiūros ir kontrolės sistemos, kurios gali užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą bei patikimą išteklių panaudojimą. Kiekviena metinė veiklos ataskaita teikiama kartu su generalinio direktoriaus pareiškimu, kuriame be kita ko nurodoma, koku mastu ištekliai buvo naudojami pagal numatytą paskirtį, o kontrolės procedūros užtikrina operacijų tvarkingumą ⁽⁴⁾. Šie kartu teikiami ataskaita ir pareiškimas yra pagrindinis vidaus kontrolės elementas.

17. Audito Rūmai įvertina metines veiklos ataskaitas ir kartu teikiamus pareiškimus, siekdami nustatyti, koku mastu jose yra teisingai atspindimas finansinis valdymas operacijų tvarkingumo atžvilgiu. Šiuo tikslu yra atliekama peržiūra ir analizė, taip pat atliekant palyginimą su Audito Rūmų nustatytais faktais nagrinėtoje (-se) srityje (-se).

Kaip Audito Rūmai formuluoja savo nuomonę

18. Audito Rūmai, lygindami įvertintą labiausiai tikėtiną klaidų lygį su 2 % reikšmingumo riba, siekia – naudodami ir kitus įrodymus – nustatyti, ar operacijose nėra reikšmingų klaidų („besąlyginė“ nuomonė), ar jas yra paveikęs reikšmingas klaidų lygis („neigiama“ nuomonė), ar reikšmingas klaidų lygis yra paveikęs tik ribotą visumos dalį („sąlyginė“ nuomonė).

⁽⁴⁾ Papildomos informacijos apie šiuos procesus bei nuorodų į naujausias ataskaitas galima rasti http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/index_en.htm

2 SKYRIUS

Pajamos

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	2.1–2.14
Šios biudžeto srities ypatumai	2.2–2.6
Audito apimtis ir metodas	2.7–2.14
Tradiciniai nuosavi ištekliai	2.8–2.12
PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	2.13–2.14
Operacijų tvarkingumas	2.15–2.18
Tradiciniai nuosavi ištekliai	2.16
PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	2.17
Kitos pajamos	2.18
Sistemų veiksmingumas	2.19–2.31
Tradiciniai nuosavi ištekliai	2.20–2.24
PVM pagrįsti nuosavi ištekliai	2.25–2.26
BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	2.27–2.31
Nacionalinių ataskaitų rinkinių valstybėse narėse rengimas	2.27–2.28
Bendrosios ir specialiosios išlygos	2.29–2.30
BNPj inventorių valstybėse narėse patikrinimas	2.31
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	2.32
Išvados ir rekomendacijos	2.33–2.39

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

2.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų specialusis pajamų, kurios apima nuosavus išteklius ir kitas pajamas, įvertinimas. **2.1 lentelėje** pateikta pagrindinė finansinė informacija, susijusi su pajamomis. Nuosavi išteklių yra pats svarbiausias biudžeto išlaidų finansavimo šaltinis (94,1 %).

2.1 lentelė – Pajamos – Pagrindinė informacija

(milijonais eurų)

Budžeto antraštinė dalis	Pajamų rūšis	Aprašymas	2009 m. pajamos	%
1	Tradiciniai nuosavi išteklių (TNI)	Cukraus gamybos mokestis (11 skyrius)	132	0,1
		Muito mokesčiai (12 skyrius)	14 397	12,3
	PVM pagrįsti išteklių	Einamųjų finansinių metų PVM (pridėtinės vertės mokesčiu) pagrįsti išteklių (13 skyrius)	13 743	11,7
		BNPj pagrįsti išteklių	82 413	70,3
	Budžeto disbalanso korekcija	JK korekcija (15 skyrius)	- 315	- 0,3
	Bendras metinio BNPj pagrįsto įnašo sumažinimas	Suteiktas Nyderlandams ir Švedijai (16 skyrius)	4	0,0
		NUOSAVI IŠTEKLIAI, IŠ VISO	110 373	94,1
3		Perviršiai, likučiai ir patikslinimai	330	0,3
4		Pajamos iš Bendrijos institucijose ir kitose Bendrijos įstaigose dirbančių asmenų	781	0,7
5		Pajamos iš institucijų administracinės veiklos	258	0,2
6		Įmokos ir grąžinamosios išmokos pagal Bendrijos susitarimus ir programas	4 545	3,9
7		Palūkanos už pavėluotus mokėjimus ir baudos	933	0,8
8		Skolinimosi ir skolinimo operacijos	4	0,0
9		Įvairios pajamos	61	0,1
		KITOS PAJAMOS, IŠ VISO	6 912	5,9
Visos finansinių metų pajamos			117 285	100,0

Šaltinis: 2009 m. metinės finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Šios biudžeto srities ypatumai

2.2. Nuosavi ištekliai yra trijų rūšių ⁽¹⁾: tradiciniai nuosavi ištekliai (surinkti importo muitai ir cukraus gamybos mokestis – TNI), nuosavi ištekliai, apskaičiuoti pagal valstybių narių surinktą pridėtinės vertės mokestį (PVM), ir nuosavi ištekliai, pagrįsti valstybių narių bendromis nacionalinėmis pajamomis (BNPj).

2.3. Tradicinius nuosavus išteklius nustato ir surenka valstybės narės. Trys ketvirtadaliai šių sumų sumokami Sąjungai, o likęs ketvirtadalis paliekamas surinkimo išlaidoms padengti. Kiekviena valstybė narė siunčia Komisijai nustatytų mokesčių mėnesio išrašą (su „A“ sąskaita susijusį išrašą) ir tų nustatytų mokesčių, kurie nėra į jį įtraukti, ketvirčio išrašą („B“ sąskaita) ⁽²⁾.

2.4. PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai – tai lėšos, gaunamos atitinkamai taikant vienodus tarifus valstybių narių abstrakčiai suderintoms PVM apskaičiavimo bazėms arba valstybių narių BNPj, apskaičiuotoms pagal Sąjungos nustatytas taisykles.

2.5. Sprendime 2007/436/EB, Euratomas kai kurioms valstybėms narėms yra teikiamos lengvatoms, nustatius mažesnę PVM išteklių pareikalavimo tarifą ⁽³⁾ bei sumažinus bendrą metinį BNPj pagrįstą įnašą ⁽⁴⁾ 2007–2013 m. Be to, Jungtinei Karalystei suteikta biudžeto disbalanso korekcija („JK korekcija“), sumažinant jos BNPj nuosavų išteklių įmokas.

2.6. BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai naudojami biudžetui subalansuoti. Bet koks konkrečios valstybės narės tikrųjų BNPj sumažinimas – nors jis ir nepaveikia visos BNPj pagrįstos nuosavų išteklių sumos – reiškia, kad iki tol, kol problema yra nustatoma ir klaida ištaisoma, padidėja kitų valstybių narių įmokos.

⁽¹⁾ Žr. 2007 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimą 2007/436/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 163, 2007 6 23, p. 17) ir 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinančių Sprendimą 2007/436/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 130, 2000 5 31, p. 1), kuri iš dalies pakeičia Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 105/2009 (OL L 36, 2009 2 5, p. 1).

⁽²⁾ Tais atvejais, kai muitai ar mokesčiai yra nesumokėti ir kai nepateikiama jokių garantijų arba kai garantijos yra pateiktos, tačiau užginčytos, valstybės narės gali sustabdyti šių išteklių prieinamumą ir įrašyti juos į šią atskirą („B“) sąskaitą.

⁽³⁾ Vokietijai, Nyderlandams, Austrijai ir Švedijai.

⁽⁴⁾ Nyderlandams ir Švedijai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito apimtis ir metodas

2.7. Audito Rūmų bendra audito strategija ir metodika yra apibūdintos **1.1 priedo 2 dalyje**. Atliekant pajamų auditą Komisijos lygmeniu buvo testuojama 62 susigražinimo pavedimų, paimtų iš Komisijos registru apie visas gautas pajamas, reprezentatyvi statistinė imtis (žr. **2.1 priedą**).

Tradicioniai nuosavi ištekliai

2.8. Audito Rūmų finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų auditas negali apimti nedeklaruoto importo arba importo, išvengusio muitinės priežiūros.

2.9. Audito Rūmai atliko priežiūros ir kontrolės sistemų trijose valstybėse narėse ⁽⁵⁾ įvertinimą ir patikrino jų tradicinių nuosavų išteklių apskaitos sistemas. Jie patikrino muitų srautą nuo jų nustatymo iki deklaravimo Komisijai, siekdami gauti pakankamą patikinimą, kad buvo užregistruotos teisingos sumos. Kiekvienoje iš šių trijų valstybių narių auditoriai tikrino atsitiktinę 30 importo deklaracijų imtį.

2.10. Penkių su tradiciniais nuosavais ištekliais susijusių susigražinimų iš 2.7 dalyje nurodytos imties atveju Audito Rūmai palygino atrinktus mėnesio išrašus su atitinkamais įrašais valstybių narių sąskaitose ⁽⁶⁾.

2.11. Audito Rūmai įvertino Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemas, įskaitant jos atliktus patikrinimus valstybėse narėse. Taip pat buvo vertinamas Nuosavų išteklių patariamąjį komiteto (*Advisory Committee on Own Resources, ACOR*) ⁽⁷⁾ priežiūros vaidmuo.

2.12. Audito Rūmai atsižvelgė į savo 2008 ir 2009 m. atlikto specialiojo audito, susijusio su supaprastintomis muitinės importo procedūromis devyniose valstybėse narėse ⁽⁸⁾, rezultatus.

PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai

2.13. PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai yra paremti makroekonominė statistika, kurioje atspindintys duomenys negali būti audituojami tiesiogiai. Dėl šios priežasties audito pradžios taškas buvo pasirinktas tada, kai Komisija gauna valstybių narių parengtus visuminius makroekonominis duomenis. Tuomet buvo įvertintos Komisijos sistemos, skirtos apdoroti duomenis, siekiant nustatyti sumas, kurios turi būti įtrauktos į galutines finansines ataskaitas. Taigi Audito Rūmai nagrinėjo biudžeto sudarymą bei valstybių narių įnašų teisingumą.

⁽⁵⁾ Vokietijoje, Airijoje ir Latvijoje.

⁽⁶⁾ Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Slovėnijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

⁽⁷⁾ Nuosavų išteklių patariamasis komitetas: Reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, su pakeitimais, 20 straipsnis.

⁽⁸⁾ Belgijoje, Airijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Vengrijoje, Nyderlanduose, Slovėnijoje, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.14. Audito metu taip pat buvo įvertintos Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemos, skirtos suteikti patikinimą, kad šie išteklių yra teisingai apskaičiuoti ir surinkti, bei ACOR ir BNPj⁽⁹⁾ komitetų vaidmuo.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

2.15. Operacijų testų rezultatai yra apibendrinti **2.1 priede**.

Tradiciniai nuosavi išteklių

2.16. Audito Rūmai nustatė, kad apskritai valstybių narių Komisijai siunčiamuose išrašuose reikšmingų klaidų nebuvo.

PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi išteklių

2.17. Audito Rūmai audito metu nustatė, kad valstybių narių įnašų apskaičiavimuose ir jų mokėjimuose nebuvo reikšmingų klaidų. Tačiau 2009 m. gruodžio mėn. Komisija nustatė klaidų, apskaičiuojant 2008 ir 2009 m. JK korekcijos laikinuosius įvertinimus, kurie atitinkamai sudarė 138 milijonus eurų ir 458 milijonus eurų. Kadangi 2008 m. JK korekcija buvo įrašyta į 2009 m. biudžetą, jį finansuojančios valstybės narės 2009 m. skyrė didesnius įnašus nei buvo būtina. Šios klaidos bus ištaisytos tik tada, kai į ateinančių metų biudžetus bus įrašyti patikslinti įvertinimai.

2.17. Komisija, pastebėjusi šiuos neatitikimus, apie juos pranešė valstybėms narėms ir Audito Rūmams. Visos valstybės narės sutiko, kad būtinų taisomųjų priemonių būtų imtasi per įprastas peržiūros ir patikslinimo procedūras.

Kitos pajamos

2.18. Audito Rūmai nustatė, kad apskritai testuotose operacijose, susijusiose su kitomis pajamomis, reikšmingų klaidų nebuvo.

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

2.19. Sistemų tikrinimo rezultatai yra apibendrinti **2.2 priede**.

⁽⁹⁾ Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1287/2003 4 straipsnis: BNPj reglamentas (OL L 181, 2003 7 19, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Tradiciniai nuosavi ištekliai

2.20. Kaip ir ankstesniais metais ⁽¹⁰⁾, Audito Rūmai išryškino su procedūromis ir sistemomis, darančiomis poveikį į B sąskaitas įtrauktoms sumoms, susijusias problemas, kurios turi būti sprendžiamos. Jos buvo konkrečiai susijusios su vėlavimais susigrąžinant mokesčius ir sudarant galimybę panaudoti susigrąžintas sumas ⁽¹¹⁾ bei nepateisinamais maito mokesčių nurašymais ⁽¹²⁾.

2.21. Kitose dviejose audituotose valstybėse narėse ⁽¹³⁾ nacionalinės institucijos negalėjo visiškai pateisinti sumų, įrašytų į B išrašus, kadangi jos neatitiko pagrindžiančių dokumentų. Be to, Audito Rūmai nustatė panašius skirtumus atlikdami A sąskaitų sutikrinimą ⁽¹⁴⁾.

2.22. Komisija laikėsi požiūrio, kad tais atvejais, kai yra konfiskuojamos neteisėtai į Bendrijos muitinės teritoriją patekusios prekės, nėra būtina B sąskaitose užregistruoti atsiradusią skolą muitinei. Savo 2009 m. balandžio mėn. teismo sprendime ⁽¹⁵⁾ Teisingumo Teismas konstatavo, kad tam, kad skolos muitinei būtų panaikintos, šie prekių areštai turi būti įvykdyti prieš prekėms pereinant pirmąją muitinės įstaigą, esančią toje teritorijoje. Taigi Audito Rūmų požiūriu, skolos, atsiradusios prekes areštavus po šio etapo, iš tikrųjų turėtų būti registruojamos sąskaitose.

2.23. Audito Rūmų atlikti auditai vietoje atskleidė nacionalinių muitinių priežiūros trūkumus, visų pirma atliekant prekybininkų ir importo siuntų, kuriuos turi patikrinti muitinė, imties rizikos analizę ⁽¹⁶⁾. Dėl to didėja rizika, kad nebus nustatyti trūkumai, galintys lemti tradicinių nuosavų išteklių praradimus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.20. Komisija paprašys valstybių narių, kuriose nustatyta trūkumų, imtis taisomųjų veiksmų, kad juos ištaisytų, ir, jei reikės, bus paprašyta sumokėti trūkstantį tradicinių nuosavų išteklių dalį ir visus mokėtinus delspinigius.

2.21. Valstybių narių, kuriose nustatyta trūkumų, bus paprašyta pagrįsti sąskaitose pateiktas sumas, kad visi nustatyti tradicinių nuosavų išteklių mokėjimo trūkumai būtų ištaisyti, o visais vėlavimų atvejais bus pareikalauta sumokėti delspinigius.

2.22. Komisijos pozicija buvo grindžiama Reglamento Nr. 2454/93, įgyvendinančio Muitinės kodeksą, 867 straipsnio a punktu, kuriame nurodoma, kad jei prekės yra areštuojamos ar konfiskuojamos, laikoma, kad joms buvo įforminta muitinio sandėliavimo procedūra. Jei prekės įforminamos pagal šią procedūrą, jokia skola muitinei nenustatoma ir į sąskaitas neįrašoma. Teisingumo Teismo 2009 m. sprendime nebuvo nagrinėjamas 867 straipsnio a punkto taikymas tvarkant skolą muitinei už areštuotas prekes, todėl Komisija laukė, kol bus baigta kita panaši byla, C-230/08. Komisija vertina paskutinio sprendimo šioje byloje pasekmes ir sprendžia, kokias paskesnes priemones nustatyti. Bet kokiu atveju, įsigaliojus Modernizuotam muitinės kodeksui, skola muitinei už areštuotas prekes bus visada anuliuojama, nepaisant to, kurioje vietoje prekės bus areštuotos.

2.23. Būtent valstybės narės turi sukurti savo muitinės kontrolės sistemas, remdamosi tinkamais rizikos analizės metodais. Audito Rūmų nurodyti trūkumai nustatyti trijose valstybėse narėse. Dėl vienos iš jų tokios pačios išvados padarytos per Audito Rūmų atliktą supaprastintų procedūrų auditą – Komisija stebi, kokių priemonių imamasi. Kitose dviejose trūkumai susiję su tuo, kad deklaravimo ir (arba) prekybininkų atrankos sistemoje nėra atsitiktinės atrankos funkcijos. Vienos valstybės narės nacionalinės institucijos jau ėmėsi taisomųjų priemonių. Kitoje atsitiktinės atrankos funkcija buvo vykdoma, bet nebuvo įtraukta į automatizuotą importo deklaracijų ir (arba) tikrinamų prekybininkų atrankos sistemą.

⁽¹⁰⁾ Pavyzdžiui, 2008 m. metinės ataskaitos 4.14 dalyje.

⁽¹¹⁾ Vokietijoje, Airijoje, Italijoje ir Latvijoje.

⁽¹²⁾ Vokietijoje.

⁽¹³⁾ Airijoje ir Latvijoje.

⁽¹⁴⁾ Airijoje.

⁽¹⁵⁾ 2009 m. balandžio 2 d. byla Nr. C-459/07.

⁽¹⁶⁾ Vokietijoje, Airijoje ir Latvijoje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.24. Be to, savo neseniai paskelbtoje specialiojoje ataskaitoje⁽¹⁷⁾ dėl supaprastintų muitinės importo procedūrų⁽¹⁸⁾ Audito Rūmai pažymėjo, kad visose aplankytose valstybėse narėse jie nustatė reikšmingų kontrolės trūkumų ir beveik visose iš jų didelį klaidų dažnį. Atsižvelgiant į tai, kad šiose valstybėse narėse surenkama daugiau kaip pusė visų tradicinių nuosavų išteklių ir kad apie du trečdaliai visų ES muitinės deklaracijų užpildomos taikant supaprastintas procedūras, šie kontrolės trūkumai turi poveikį valstybių narių priežiūros ir kontrolės sistemoms tradicinių nuosavų išteklių srityje. Todėl kyla rizika, kad gali būti surinktos neteisingos TNI sumos.

PVM pagrįsti nuosavi ištekliai

2.25. PVM pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo pradžios taškas yra valstybėse narėse faktiškai surinktas PVM⁽¹⁹⁾. 2009 m. rugsėjo mėn. Komisijos paskelbtoje studijoje, kurioje kiekybiškai įvertinamas ir analizuojamas ES 25 valstybėse narėse (išskyrus Kiprą) nesurenkamas PVM⁽²⁰⁾, buvo įvertinta, kad 2004–2006 m. priskaičiuotų PVM įplaukų ir teorinių grynybų PVM įsipareigojimų skirtumas vidutiniškai sudaro 13 %. Šią PVM spragą panaikinus valstybėse narėse, kurių PVM bazei nėra pritaikytas apribojimas⁽²¹⁾, jų PVM pagrįsti įnašai į ES biudžetą padidėtų. Dėl to sumažėtų BNPj pagrįstų išteklių įnašai, nors ir poveikis atskiroms valstybėms narėms būtų skirtingas.

2.26. Išlygos yra priemonės, kurios leidžia pasibaigus Bendrijos teisės aktais nustatytam ketverių metų terminui ištaisyti abejones keliančius duomenis valstybių narių teikiamose PVM apskaitose. 2009 m. buvo patvirtintos 67 ir panaikintos 63 išlygos. Metų pabaigoje iš viso galiojo 167 išlygos (žr. **2.2 lentelę**). Nors Audito Rūmai pažymi pagerėjimą panaikinant seniai neišspręstas PVM išlygas, 2009 m. 20 šių išlygų, susijusių su laikotarpiu prieš 2000 m., vis dar buvo sprendžiamos, palyginti su 34 2008 m. pabaigoje.

⁽¹⁷⁾ Specialioji ataskaita Nr. 1/2010.

⁽¹⁸⁾ Supaprastinta deklaracija ir prekių išleidimo į laisvą apyvartą vietos patvirtinimo procedūra. Vykdamas šias procedūras ūkio subjektai prekes gali išleisti tik iš dalies užpildydami muitinės deklaracijas arba jas užregistruodami savo dokumentuose. Išsami muitinės deklaracija parengiama ir maito mokestis sumokamas paprastai kitą mėnesį.

⁽¹⁹⁾ Tarybos reglamento (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 3 straipsnis (OL L 155, 1989 6 7, p. 9).

⁽²⁰⁾ http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/tax_cooperation/combating_tax_fraud/reckon_report_sep2009.pdf.

⁽²¹⁾ Pagal Sprendimo 2007/436/EB, Euratomas 2 straipsnio 1 dalies b punktą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.24. Komisija sutinka su Audito Rūmais, kad muitinės kontrolės priemonės galėtų būti patobulintos, jas reikia plėtoti atsižvelgiant į įgytą ir gerąją patirtį.

Komisija ėmėsi priemonių, kad padėtų valstybėms narėms plėtoti procedūras. Buvo parengtos išsamių gairių, taip pat organizuoti mokymai, kaip jas geriausiai taikyti. Rezultatai bus išnagrinėti per stebėsenos vizitus, kurie turėtų vykti 2010 ir 2011 m. Be to, 2009 ir 2010 m. Komisija kiekvienoje valstybėje narėje vykdė specialius Muitinės kontrolės strategijų patikrinimus. Remdamasi šių patikrinimų rezultatais ir Audito Rūmų pastabomis, Komisija jau paprašė imtis taisomųjų veiksmų. 2010 m. ji parengs teminę valstybių narių Muitinės kontrolės strategijų ataskaitą, į kurią įtrauks Audito Rūmų ir Komisijos nustatytus faktus. Tai bus aptarta su valstybėmis narėmis Nuosavų išteklių patariamajame komitete (ACOR) siekiant pagerinti padėtį šioje srityje.

2.25. Kaip Audito Rūmai pripažįsta, metinės PVM bazės, pagal kurią savo ruožtu nustatomi PVM pagrįstų nuosavų išteklių įnašai, apskaičiavimo pradžios taškas yra per tuos vienerius metus faktiškai gautos PVM pajamos. Nors sumažinus PVM spragą sumokėti PVM pagrįsti nuosavų išteklių įnašai teoriškai galėtų padidėti, teisės aktų leidėjas pasirinko tokį metodą, pagal kurį bet koks PVM pagrįstų nuosavų išteklių padidėjimo poveikis biudžeto požiūriu būtų neutralizuojamas, atitinkamai sumažinant įnašą iš BNPj grindžiamų išteklių.

2.26. Ir toliau aktyviai imamasi priemonių, kad būtų panaikintos seniai neišspręstos išlygos. 2008 m. Komisija pagal riziką suskirstė visas ilgai neišspręstas išlygas ir su valstybėmis narėmis, kurioms tie klausimai aktualūs, pradėjo juos spręsti, atsižvelgdama į šiuos santykinus prioritetus. Pirmieji šios strategijos rezultatai gauti 2009 m., jų laukiama ir toliau: 2010 m. panaikintos dar 7 seniausios išlygos. Komisija mano, kad padaryta gera pažanga. Tolesnius valdymo susitikimus numatyta organizuoti 2010–2011 m.

2.2 lentelė – PVM išlygos 2009 m. gruodžio 31 d.

Valstybė narė	Galiojančių išlygų skaičius 2008 m. gruodžio 31 d.	2009 m. nustatytos išlygos	2009 m. panaikintos išlygos	Galiojančių išlygų skaičius 2009 m. gruodžio 31 d.	Seniausi metai, kuriems buvo taikomos išlygos 2009 m. gruodžio 31 d.
Belgija	8	0	5	3	2000
Bulgarija	0	1	0	1	2007
Čekijos Respublika	8	1	0	9	2004
Danija	0	5	0	5	2004
Vokietija	18	1	15	4	2001
Estija	8	0	0	8	2004
Airija	16	1	0	17	1998
Graikija	10	4	3	11	1998
Ispanija	3	0	1	2	2001
Prancūzija	4	6	0	10	1993
Italija	14	2	7	9	1995
Kipras	3	1	1	3	2004
Latvija	2	4	1	5	2004
Lietuva	2	12	7	7	2005
Liuksemburgas	2	1	0	3	2004
Vengrija	5	3	4	4	2004
Malta	6	4	0	10	2004
Nyderlandai	5	3	1	7	2002
Rumunija	0	0	0	0	—
Austrija	11	4	10	5	2002
Lenkija	3	3	0	6	2004
Portugalija	9	1	0	10	1996
Slovėnija	0	3	0	3	2004
Slovakija	5	0	2	3	2004
Suomija	8	4	2	10	1995
Švedija	9	2	4	7	1995
Jungtinė Karalystė	4	1	0	5	1998
Iš viso	163	67	63	167	

Šaltinis: Europos Komisija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai*Nacionalinių ataskaitų rinkinių valstybėse narėse rengimas*

2.27. Savo ataskaitoje Tarybai (Ecofin) apie Graikijos vyriausybės deficitą ir skolų statistiką⁽²²⁾ Komisija išreiškė abejonių dėl Graikijos makroekonominės statistikos, įskaitant nacionalinius ataskaitų rinkinius, kokybės. Komisija ir Taryba suabejojo priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumu Graikijos nacionalinėje statistikos tarnyboje, kuri taip pat rengia BNPj duomenis, skirtus nuosavų išteklių apskaičiavimui.

2.28. Savo ankstesnėse metinėse ataskaitose⁽²³⁾ Audito Rūmai laikėsi nuomonės, kad valstybių narių nacionalinių statistikos institutų (NSI) priežiūros ir kontrolės sistemų skirtumai gali sumažinti nacionalinių ataskaitų rinkinių palyginamumą, patikimumą ir išsamumą. Eurostatas dar nebaigė savo priežiūros ir kontrolės sistemų nacionaliniuose statistikos institutuose įvertinimo ir nepatvirtino šių sistemų taikymo gairių valstybėse narėse.

Bendrosios ir specialiosios išlygos

2.29. 2009 m. pabaigoje galiojo bendrosios išlygos⁽²⁴⁾, susijusios su BNPj duomenimis 2002–2006 m. laikotarpiu ES 15 valstybėse narėse ir 2004–2006 m. laikotarpiu ES 10 valstybėse narėse, kol nėra atlikta atnaujintų arba naujų BNPj inventorių analizė.

2.30. 2009 m. pradžioje buvo 10 galiojančių specialiųjų⁽²⁵⁾ BNPj išlygų, susijusių su 1995–2001 m. laikotarpiu. 2009 m. Komisija panaikino 6 išlygas, susijusias su Graikija, metų gale palikdama galioti keturias⁽²⁶⁾ išlygas.

2.27. Minimoje ataskaitoje nurodyti Graikijos valdžios sektoriaus deficito ir skolos duomenys. Nuodugni galimo problemų, kurias sukėlė šis deficitas ir skola, poveikio analizė neparodė didelio poveikio BVP (BNPj) dydžiui.

Graikija pradėjo spręsti Komisijos 2010 m. sausio 8 d. ataskaitoje nurodytus klausimus – priėmė naują įstatymą dėl Graikijos statistikos sistemos, taip pat dėl naujos statistikos tarnybos (ELSTAT) sukūrimo siekiant garantuoti statistikos nepriklausomumą ir objektyvumą.

2.28. Komisija mano, kad nacionalinių ataskaitų patikimumas visų pirma priklauso nuo konkrečių statistikos šaltinių ir taikomų metodų, o savo BNPj tvirtinimo metodą grindė jų tikrinimu ir tobulinimu. Gerai organizuotos priežiūros ir kontrolės sistemos (PKS) valstybių narių nacionalinėse statistikos institucijose gali padėti nustatyti ir sumažinti padaromų klaidų riziką. Komisija jau atsižvelgė į Audito Rūmų pastabas dėl PKS atsakydama į 2008 m. ataskaitos 4.24 dalies pastabas nurodytais būdais. Be to, tikrindama BNPj Komisija surinko informaciją apie valstybių narių praktiką, visų pirma siekdama pasirengti seminarui, kurį organizavo 2009 m. gruodžio mėn. Atsižvelgdama į šio seminaro uždavinius, Komisija nustatys ir plėtos gerą patirtį, kuria galėtų pasinaudoti valstybės narės, ir vertinimo procedūras šioje srityje.

2.30. Komisija ir toliau bendradarbiauja su dviem šalimis, kuriose 1995–2001 m. laikotarpiu vis dar galiojo BNPj išlygos (1 Graikijai, 3 Jungtinei Karalystei), kad šias išlygas būtų galima panaikinti.

⁽²²⁾ 2010 m. sausio 8 d. COM(2010) 1 galutinis ir 2010 m. sausio 19 d. Tarybos (Ecofin) posėdžio protokolas.

⁽²³⁾ 2004 m. metinės ataskaitos 3.47–3.49 dalys, 2005 m. metinės ataskaitos 4.23–4.25 dalys ir 2008 m. metinės ataskaitos 4.23–4.24 dalys.

⁽²⁴⁾ Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, su pataisymais, 10 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad po ketvirtųjų metų, einančių po atitinkamų finansinių metų, rugsėjo 30 d., į BNP/BNPj pakeitimus nebeatsižvelgiama, išskyrus atvejus, apie kuriuos per šį laikotarpį praneša Komisija arba valstybė narė. Šie atvejai yra vadinami išlygomis. Bendroji išlyga apima visus valstybės narės duomenis.

⁽²⁵⁾ Specialioji išlyga apima atskirus BNPj inventoriaus elementus.

⁽²⁶⁾ Šios galiojančios išlygos taikomos Graikijai ir Jungtinei Karalystei ir yra daugiausia susijusios su metodologiniais arba duomenų apibendrinimo aspektais.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

BNPj inventorių valstybėse narėse patikrinimas

2.31. 2009 m. Komisija (Eurostatas) atliko vizitus 16 valstybių narių, siekdama patikrinti BNPj inventorių⁽²⁷⁾, ir vykdė tiesiogines patikras. Tačiau jų metu buvo apsiribota labai mažu BNPj elementų skaičiumi aplankytose valstybėse narėse. Kaip nustatyta Eurostato gairėse, taikant tiesioginių patikrų metodą paprastai nėra siekiama pateikti išvadų dėl visų BNPj įverčių dalių.

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PATIKIMUMAS

2.32. Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūros rezultatai yra apibendrinti **2.3 priede**. Audito Rūmai atkreipia dėmesį į neseniai paskelbtą specialiąją ataskaitą dėl supaprastintų muitinės importo procedūrų, kuri yra aptarta 2.24 dalyje. Savo 2010 m. metinėje veiklos ataskaitoje Komisija turės atsižvelgti į šios ataskaitos išvadas bei tolesnius veiksmus, susijusius su jos pačios supaprastintų procedūrų patikrų metu nustatytais faktais, ir į valstybių narių kontrolės strategiją.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

2.33. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad:

- valstybių narių deklaracijose ir mokėjimuose, susijusiuose su tradiciniais nuosavais ištekliais,
- Komisijos atliktuose valstybių narių įnašų apskaičiavimuose, remiantis iš valstybių narių gautais PVM ir BNPj duomenimis, ir
- kitose pajamose

2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais nebuvo reikšmingų klaidų.

2.34. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad priežiūros ir kontrolės sistemos buvo veiksmingos užtikrinant pajamų tvarkingumą. Tačiau Audito Rūmai atkreipia dėmesį į trūkumus, kurie, nors ir nėra reikšmingi bendram sistemų veiksmingumui, turi būti šalinami, kaip nustatyta toliau.

Tradiciniai nuosavi ištekliai

2.35. Audito Rūmų auditų metu vis dar aptinkama su B sąskaitų naudojimu susijusių problemų, todėl jie rekomenduoja Komisijai ir toliau dėti pastangas siekiant užtikrinti teisingą jų naudojimą, visų pirma siekti, kad būtų laiku nustatomi muitų mokesčiai ir sudaroma galimybė juos panaudoti (2.20 dalis).

2.31. Komisija šalių BNPj inventorių patikras atlieka ne tik remdamasi BNPj inventorių vertinimo klausimynu (angl. GIAQ), bet ir atlikdama papildomas tiesiogines patikras. Komisija mano, kad jos pasirinktų komponentų skaičius buvo pakankamas tiesioginei patikrai atlikti pagal BNPj komiteto patvirtintas Tiesioginių patikrų gaires.

2.32. Komisija per pačios atliktus valstybių narių supaprastintų procedūrų ir kontrolės strategijų patikrinimus taip pat nustatė valstybių narių kontrolės procedūrų trūkumų ir toliau stebės, kokių veiksmų imamasi dėl Audito Rūmų ir Komisijos nustatytų faktų. Kai šis procesas baigsis, Komisija turės išsamesnį pagrindą vertinimui atlikti.

2.35. Komisija ir toliau reguliariai analizuos B sąskaitas, kad nustatytų trūkumus, kurie galėtų paveikti tradicinių nuosavų išteklių nustatymą ir suteikimą laiku.

⁽²⁷⁾ Pagal BNPj reglamento 3 straipsnį valstybės narės pagal ESS 95 pateikia Komisijai (Eurostatui) procedūrų ir statistikos, naudojamų BNPj bei jų sudėtinėms dalims apskaičiuoti, aprašą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.36. Atsižvelgdami į trūkumus, susijusius su supaprastintų procedūrų kontrolės veiksmingumu, kuriuos Audito Rūmai nustatė atlikdami specialųjį auditą ir kitą audito darbą 2009 m., Audito Rūmai padarė išvadą, kad valstybių narių priežiūros ir kontrolės sistemos tradicinių nuosavų išteklių srityje yra tik iš dalies veiksmingos užtikrinant, kad registruojami muitai būtų išsamūs ir teisingi (2.23 ir 2.24 dalys).

PVM pagrįsti nuosavi ištekliai

2.37. Vis dar yra seniai neišspręstų išlygų. Komisija turėtų toliau raginti valstybes nares skubiai pateikti tinkamą informaciją, kuri jai leistų kiek įmanoma greičiau panaikinti šias išlygas ir atlikti būtinus pataisymus valstybių narių PVM bazėse (2.26 dalis).

BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai

2.38. Komisija dar neparengė valstybių narių BNPj įvertinimo ataskaitų ir nenustatė specialiųjų išlygų laikotarpiui nuo 2002 m. Šiuo tikslu ji turėtų užbaigti BNPj inventorių valstybėse narėse patikrą, atsižvelgdama į savo atliktą nacionalinio ataskaitų rinkinio rengimui skirtų NSI priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimą (2.28 ir 2.31 dalys). Komisija taip pat turėtų aiškiai nurodyti nuomonės, kurią ji teikia savo valstybių narių BNPj duomenų įvertinime, apimtį (2.31 dalis).

2.39. Tolesni veiksmai, kurių imtasi atsižvelgiant į anks-tesnes pastabas, yra apibendrinti **2.4 priede**.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.36. Komisija imsis tolesnių priemonių dėl šių ir per savo pačios atliktus patikrinimus nustatytų trūkumų.

2.37. 2010 m. panaikintos dar septynios iki šiol seniausiai neišspręstos išlygos. Kitus valdymo susitikimus numatyta sušaukti 2010–2011 m.

2.38. Komisija iki 2010 m. pabaigos–2011 m. pradžios baigs tikrinti valstybių narių BNPj inventorių ir pateiks vertinimo ataskaitas. Komisija mano, jog jos taikomas metodas (BNPj klausimynų dokumentų patikros, BNPj inventorių patikros naudojant GIAQ kartu su tiesioginėmis patikromis) yra tinkamas, kad būtų galima atlikti galutinį valstybių narių BNPj vertinimą. Šiuo atveju priežiūros ir kontrolės sistemos (PKS) yra organizacinio pobūdžio, jos nesuteikia konkrečių duomenų apie sąskaitų patikimumą, kuris visų pirma priklauso nuo statistinių šaltinių ir taikomų metodų, nors PKS ir gali padėti sumažinti klaidų nacionalinėse ataskaitose riziką.

2.1 PRIEDAS

SU PAJAMOMIS SUSIJUSIŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2009				2008	2007
	TNI	PVM/BNP _p /JK korekcija	Kita	Iš viso		
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA						
Visos operacijos (iš kurių):	5	43	14	62	60	66
Susigrąžinimo pavedimai	5	43	14	62	60	66
TESTAVIMO REZULTATAI						
<i>(Operacijų procentinė dalis ir skaičius)</i>						
Klaidų nepaveiktos operacijos	80 % {4}	100 % {43}	86 % {12}	95 % {59}	100 %	100 %
Klaidų paveiktos operacijos	20 % {1}	0 % {0}	14 % {2}	5 % {3}	0 %	0 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIĐŲ POVEIKIS						
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis:						
< 2 %	X				X	X
2–5 %						
> 5 %						

2.2 PRIEDAS

SU PAJAMOMIS SUSIJUSIŲ SISTEMŲ PATIKRINIMO REZULTATAI

Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Pajamų tipas	Pagrindinė vidaus kontrolės priemonė (Komisija)			Pagrindinės kontrolės priemonės audituotose valstybėse narėse
	Komisijos patikros valstybėse narėse	Komisijos dokumentų patikros ir pajamų valdymas	Komisijos išlygų valdymas	
TNI			n. d.	(¹)
PVM				n. d.
BNPj				n. d.

(¹) TNI srityje Audito Rūmai atsižvelgia į trūkumus, nustatytus atliekant 2009 m. DAS darbą ir paskelbtus Specialiojoje ataskaitoje Nr. 1/2010 dėl supaprastintų muitinės procedūrų (2.23, 2.24 ir 2.36 dalys).

Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2009	2008	2007

Paaškinimai:

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n. d.	Nėra duomenų; netaikoma arba neįvertinta

2.3 PRIEDAS

SU PAJAMOMIS SUSIJUSIŲ KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PERŽIŪROS REZULTATAI

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateikto pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo įvertinimas
BUDG	be išlygų, susijusių su nuosavais ištekliais	n. d.	—	A

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, jis/ji turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateiktas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateiktas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje nepateiktas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS, SUSIJUSIAS SU PAJAMOMIS

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
Tradicioniai nuosavi ištekliai: Komisija ir Vokietija nesutaria dėl galimų mokesčių			
<p>2004 finansinių metų metinės ataskaitos 3.23 dalyje Audito Rūmai pažymėjo, kad 2003 m. Vokietija iš savo B sąskaitos panaikino įrašus, kurių bendra suma sudarė 40,1 milijono eurų, šio sumažinimo išsamiai nepaaiškindama.</p> <p>2005 m. Audito Rūmai nurodė, kad Komisija ir Vokietija vis dar nesutarė dėl 22,7 milijono eurų galimų mokesčių.</p>	<p>2009 metais vis dar nebuvo sutarta dėl 22,7 milijono eurų likučio.</p>	<p>Siekiant galutinai išspręsti šį klausimą, nedelsiant turėtų būti nustatyta galutinė susigrąžintina suma.</p>	<p>2009 m. Komisija vis dar turėjo Vokietijos paprašyti papildomų paaiškinimų dėl nedidelės susijusių operacijų dalies. Juos gavusi, Komisija padarė išvadą, kad ji turi pakankamą patikinimą, kad be to, ką jau sumokėjo Vokietija, daugiau mokėtinų sumų, susijusių su tradiciniais nuosavais ištekliais ir palūkanomis, nėra, ir todėl užbaigė šį klausimą.</p>
PVM pagrįsti nuosavi ištekliai: su pažeidimų nagrinėjimo procedūra susiję vėlavimo atvejai			
<p>Savo 2008 ir 2007 m. metinėse ataskaitose (atitinkamai 4.19 ir 4.24 dalyse) Audito Rūmai pažymėjo ilgą pažeidimų procedūrų trukmę, kuri gali daryti poveikį PVM pagrįstiems nuosaviems ištekliams.</p>	<p>Komisija pakeitė savo procedūras, nustatydama didesnę sprendimų priėmimo dažnį, siekiant paspartinti procesą.</p>	<p>2009 m. buvo nustatyti vėlavimai įvairiuose pažeidimų procedūrų etapuose, dėl kurių gali būti atidėti teisingų sumų mokėjimai, susiję su PVM pagrįstais nuosavais ištekliais.</p> <p>Audito Rūmai dar kartą patvirtina, kad Komisija turėtų sumažinti laikotarpį nuo pažeidimų bylų užregistravimo bendrame galimų pažeidimų registre iki jų perdavimo Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.</p>	<p>Komisija dar kartą patvirtina, kad ji pakeitė savo procedūras, nustatydama didesnę sprendimų priėmimo dažnį, siekiant paspartinti procesą. Šis procedūrinis pakeitimas duos rezultaty, tačiau teigiamas šių pakeitimų poveikis pasireikš tik po kurio laiko.</p> <p>Vis dėlto iš aštuonių pažeidimų procedūrų, paminėtų 2008 ir 2007 m. metinių ataskaitų 4.19 ir 4.24 dalyse, penkios bylos jau yra uždarytos.</p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai: ES peržiūros politika (įskaitant atsižvelgimą į Graikijos atliktą peržiūrą)			
<p>Savo 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje Audito Rūmai pareiškė keletą pastabų dėl Graikijos BNPj atliktos peržiūros (4.24–4.26 dalys) ir 4.32 dalyje rekomendavo Komisijai:</p> <p>a) nustatyti informavimo taisykles, kurios leistų jai ir BNPj komitetui iš anksto susipažinti su pagrindinėmis peržiūromis;</p> <p>b) įgyvendinti koordinuotą nacionalinių ataskaitų rinkinių duomenų peržiūros politiką, užtikrinant reguliarią lyginamąją analizę;</p>	<p>a) Keturios valstybės narės savo BNP/BNPj klausimynuose ir kokybės ataskaitose pranešė apie pagrindines peržiūras. Belgija ir Estija neatsiuntė jokių oficialių raštų, kuriuose būtų pranešama apie nacionalinių ataskaitų rinkinių pagrindinę peržiūrą, nors Eurostatas atsiuntė priminimus. Malta ir Latvija oficialius raštus atsiuntė po nustatyto termino.</p> <p>b) 2009 m. liepos mėn. CMFB (Pinigų, finansų ir mokėjimų balanso statistikos komiteto) posėdyje Komisija ir Europos centrinis bankas pasiūlė konkrečią bendrą nacionalinio ataskaitų rinkinio ir mokėjimų balanso peržiūros politiką.</p> <p>CMFB nariai nusprendė, kad valstybės narės turėtų įvertinti, kaip ši ES peržiūros politika paveiks nacionalinės statistikos rengimo procedūras.</p>	<p>a) Nė vienu iš keturių atvejų nebuvo taikomos CMFB nustatytos pranešimų apie pagrindines peržiūras gairės. Eurostatas turėtų imtis tinkamų priemonių, siekiant užtikrinti, kad valstybės narės laikytųsi šių gairių.</p> <p>b) Nepaisant pasiektos pažangos, Komisija ir valstybės narės ir toliau turi dirbti, kad Europos Sąjungos mastu įgyvendintų bendrą peržiūros politiką.</p>	<p>a) Komisija (Eurostatas) nuolat primena valstybėms narėms, kad jos turi laikytis šių gairių, visų pirma BNPj komiteto posėdžių metu ir palaikydama dvišalius kontaktus. Nors Audito Rūmų minėtų 2009 m. užbaigtų peržiūrų atveju tam tikrą informaciją atitinkamos valstybės narės pateikė iš anksto BNPj komiteto posėdžių metu, Komisija toliau stebės, kaip valstybės narės laikosi šios procedūros, ir pabrėš šio laikymosi svarbą.</p> <p>b) Komisija tęsia darbą ir diskusijas su valstybėmis narėmis, siekiant įgyvendinti bendrą peržiūros politiką Europos Sąjungoje, atsižvelgiant į Audito Rūmų pastabas.</p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
<p>c) užtikrinti, kad Graikijos inventoriaus patikros išvados būtų padarytos pakankamai anksti, kad būtų galima įtraukti ištaisytus duomenis į 2007 finansinių metų finansines ataskaitas.</p> <p>Savo 2007, 2008 ir 2009 metų metinėse ataskaitose Audito Rūmai atkreipė dėmesį į Komisijos pasiektą pažangą ir papildomą darbą, kuris yra būtinas kartu su valstybėmis narėmis įgyvendinant pirmiau minėtas rekomendacijas.</p>	<p>c) 2009 m. liepos mėn. Komisija panaikino šešias iš septynių Graikijos specialiųjų išlygų.</p>	<p>c) Komisija (Eurostatas), bendradarbiaudama su Graikija, turėtų tęsti savo darbą 2010 m., siekiant užbaigti 1995–2001 m. laikotarpio Graikijos BNP duomenų patikrinimą.</p>	<p>c) Komisija (Eurostatas) toliau bendradarbiauja su Graikijos valdžios institucijomis, siekiant panaikinti likusią vieną 1995–2001 m. laikotarpio BNP išlygą.</p>
BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai: nelegalios veiklos įvertinimas nacionaliniuose sąskaitų rinkiniuose			
<p>ESS 95 ⁽¹⁾ 1.13 dalies g punkte ir 3.08 dalyje nustatyta, kad neteisėta veikla, atitinkanti ekonominės operacijos požymius, privalo būti įtraukta apskaičiuojant BNP/BNPj rodiklį.</p> <p>Savo 2004 m. metinėje ataskaitoje (3.54 dalies c punkte) Audito Rūmai rekomendavo, kad Komisija užtikrintų, kad visos valstybės narės laikytųsi ESS 95 reikalavimų, susijusių su neteisėta veikla.</p>	<p>2004 m. kovo mėn. BNPj komitetas aptarė neteisėtos veiklos įvertinimą nacionaliniuose ataskaitų rinkiniuose. Susidūrus su rimtais sunkumais nustatant gaires šioje srityje BNPj komitetas rekomendavo neatlikti specialių korekcijų, susijusių su neteisėta veikla, kol negalima pasinaudoti geresniais metodais ir šaltiniais.</p> <p>2008 m. balandžio mėn. ir 2009 m. balandžio mėn. BNPj komitetas nagrinėjo su kai kuriomis neteisėtos veiklos kategorijomis susijusius įvertinimo klausimus, remiantis kai kuriose valstybėse narėse atliktų naujausių studijų rezultatais.</p> <p>Komisija (Eurostatas) planavo 2010 m. užbaigti savo neteisėtos veiklos įvertinimą nacionaliniuose ataskaitų rinkiniuose dabartinės būklės peržiūrą ir pasiūlyti gaires valstybėms narėms, atsižvelgiant į BNPj komiteto pateiktas nuomones.</p>	<p>Nors ir daroma pažanga įvertinant neteisėtą veiklą nacionaliniuose sąskaitų rinkiniuose, Komisija ir valstybės narės ir toliau turi tęsti savo darbą.</p>	<p>2010 m. balandžio 29 d. posėdyje BNPj komitetas aptarė su paskutine neteisėtos veiklos kategorija, kurią jis išskyrė nacionalinėse sąskaitose, susijusius klausimus. Atsižvelgdama į šią diskusiją, 2011 m. pirmoje pusėje Komisija pasiūlys su neteisėtos veiklos įvertinimu nacionalinėse sąskaitose susijusius sprendimus.</p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai: netiesiogiai apskaičiuojamos finansinio tarpininkavimo paslaugos (NAFTAP)			
<p>Netiesiogiai apskaičiuojamos finansinio tarpininkavimo paslaugos (NAFTAP) yra finansinių institucijų produkcijos dalis, kuri yra sukuriama ne tiesiogiai parduodant paslaugas už fiksuotą kainą, bet teikiant paskolas už didesnę palūkanų normą nei taikoma indėliams.</p> <p>NAFTAP priskyrimas ESS 95 buvo apibrėžtas Tarybos reglamente (EB) Nr. 448/98 ⁽²⁾ ir buvo įgyvendintas nuo 2005 m. sausio 1 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1889/2002 ⁽³⁾. Nukrypstant nuo kitų nuostatų, pirmojo paminėto reglamento 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad sprendimą dėl NAFTAP priskyrimo Bendrijos biudžeto ir jos nuosavų išteklių tikslais, Komisijos siūlymu vieningai priima Taryba.</p> <p>Savo 2005 finansinių metų metinėje ataskaitoje (4.30 dalies e punkte) Audito Rūmai rekomendavo, kad Komisija pateiktų pasiūlymą NAFTAP įtraukti į BNPj, naudojamas apskaičiuojant nuosavus išteklius.</p>	<p>Pateikdamos 2008 m. rugsėjo–spalio mėn. ESS 95 duomenis visos valstybės narės į nacionalinio ataskaitų rinkinio duomenis įtraukė priskirtas NAFTAP (dėl to valstybių narių BNPj vidutiniškai padidėjo daugiau kaip 1 %).</p> <p>2009 m. gegužės mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo, kuris turėjo įsigaliooti atgaline data nuo 2005 m. sausio 1 d., dėl NAFTAP priskyrimo nustatant BNPj, naudojamas nuosavų išteklių apskaičiavimui.</p> <p>Tarybos nuosavų išteklių darbo grupė aptarė šį Komisijos pasiūlymą ir išreiškė susirūpinimą dėl NAFTAP apskaičiavimo metodikos ir pasiūlymo terminų bei atgalinės įsigaliojimo datos.</p> <p>2009 m. spalio mėn. buvo parengtas peržiūrėtas pirmininkaujančios valstybės narės pasiūlymas, kuriame buvo siūloma, kad Tarybos sprendimas įsigaliootų 2010 m. sausio 1 d. 2010 m. kovo mėn. buvo priimtas Tarybos sprendimas 2010/196/ES, Euratomas ⁽⁴⁾.</p>	<p>Audito Rūmai savo būsimų auditų metu toliau stebės, kaip NAFTAP yra priskiriamos BNPj, naudojamos apskaičiuojant nuosavus išteklius.</p>	

⁽¹⁾ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2223/96 (OL L 310, 1996 11 30, p. 1) su pakeitimais.

⁽²⁾ OL L 58, 1998 2 27, p. 1.

⁽³⁾ OL L 286, 2002 10 24, p. 11.

⁽⁴⁾ OL L 87, 2010 4 7, p. 31.

3 SKYRIUS

Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	3.1–3.17
Politikos grupės ypatumai	3.3–3.16
Audito apimtis ir metodas	3.17
Operacijų tvarkingumas	3.18–3.26
Žemės ūkis ir kaimo plėtra	3.20–3.23
Aplinka, Jūrų reikalai ir žuvininkystė bei Sveikata ir vartotojų apsauga	3.24–3.26
Sistemų veiksmingumas	3.27–3.64
Žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos sritis	3.27–3.61
Sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu	3.27–3.49
Su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais susijusios sistemos	3.50–3.61
Aplinkos, Jūrų reikalų ir žuvininkystės, Sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos sritys	3.62–3.64
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	3.65–3.69
Išvados ir rekomendacijos	3.70–3.77

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

3.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų atliktas Žemės ūkio ir gamtinių išteklių specialusis įvertinimas, apimantis šias politikos sritis: 05–Žemės ūkis ir kaimo plėtra, 07–Aplinka, 11–Žuvininkystė ir jūrų reikalai, 17–Sveikata ir vartotojų apsauga. **3.1 lentelėje** pateikta pagrindinė informacija apie tirtas veiklas ir 2009 m. išlaidas.

3.1 lentelė. Žemės ūkis ir gamtiniai išteklių. Pagrindinė informacija

(milijonais eurų)

Budžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2009 m. mokėjimai	Valdymo būdas
5	Žemės ūkis ir kaimo plėtra	Administracinės išlaidos	128	Tiesioginis centralizuotas
		Intervencijos į žemės ūkio rinkas	7 006	Pasidalijamasis
		Tiesioginė pagalba	39 114	Pasidalijamasis
		Kaimo plėtra	8 738	Pasidalijamasis
		Pasirengimo stojimui priemonės	254	Decentralizuotas
		Kita	– 31	Pasidalijamasis
		55 209		
7	Aplinka	Administracinės išlaidos	87	Tiesioginis centralizuotas
		Veiklos išlaidos	269	Tiesioginis centralizuotas/netiesioginis centralizuotas
			356	
11	Žuvininkystė ir jūrų reikalai	Administracinės išlaidos	39	Tiesioginis centralizuotas
		Veiklos išlaidos	553	Centralizuotas/pasidalijamasis
			592	
17	Sveikata ir vartotojų apsauga	Administracinės išlaidos	111	Tiesioginis centralizuotas
		Veiklos išlaidos	416	Tiesioginis centralizuotas/netiesioginis centralizuotas
			526	
Visos administracinės išlaidos ⁽¹⁾			366	
Visos veiklos išlaidos (iš jų):			56 318	
– avansai			518	
– tarpiniai/galutiniai mokėjimai			55 800	
Visi finansinių metų mokėjimai			56 684	
Visi finansinių metų išsipareigojimai			62 165	

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų auditas aprašytas 9 skyriuje.

Šaltinis: 2009 m. metinės finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.2. Pagal Sutartį visa atsakomybė už ES biudžeto įgyvendinimą tenka Komisijai. Beveik visos žemės ūkio ir kaimo plėtros išlaidų operacijos yra atliekamos taikant pasidalijamąjį valdymą, kai įgyvendinimo užduotys pavedamos valstybėms narėms. Biudžeto asignavimus panaudojant kitose srityse – išskyrus Europos žuvininkystės fondą, kuriam taikomas pasidalijamasis valdymas pagal daugiamečių programas, – taikomas tiesioginis ir netiesioginis Komisijos valdymas.

Politikos grupės ypatumai

Žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos sritis

3.3. Sutartyje nustatyti šie bendros žemės ūkio politikos tikslai⁽¹⁾: padidinti žemės ūkio našumą, užtikrinant deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, stabilizuoti rinkas, garantuoti pakankamą tiekimą ir užtikrinti vartotojams priimtinas teikiamos produkcijos kainas.

3.4. Didžioji dalis bendrosios žemės ūkio politikos išlaidų yra finansuojamos iš Bendrijos biudžeto per du fondus⁽²⁾: Europos žemės ūkio garantijų fondą (toliau – EŽŪGF), kuris finansuoja visą tiesioginę pagalbą ir rinkos priemones⁽³⁾ kaip paašškinta toliau ir Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai (toliau – EŽŪFKP), kuris įvairiomis dalimis bendrai finansuoja kaimo plėtros programas.

⁽¹⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 39 straipsnis.

⁽²⁾ 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL L 209, 2005 8 11, p. 1).

⁽³⁾ Išskyrus kai kurias priemones, kaip antai skatinimo priemones ir vaisių vartojimo skatinimo mokyklose schemą, kurios yra bendrai finansuojamos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.5. Pagrindinės iš EŽŪGF finansuojamos priemonės yra šios:

- Tiesioginės pagalbos schema „Bendrosios išmokos schema“ (BIS), įdiegta tam, kad atsietų ūkininkams mokamas išmokas nuo produkcijos („atsiejimas“). Kad galėtų būti finansuojami pagal BIS, ūkininkai pirmiausiai privalo gauti „teises į išmokas“⁽⁴⁾, kurios, susietos su vienu hektaru ūkininko deklaruotos reikalavimus atitinkančios žemės, leidžia gauti BIS išmoką bent iki 2013 metų⁽⁵⁾. BIS skirtų lėšų suma nuolat didėjo ir 2009 m. sudarė 28 806 milijonus eurų išlaidų.
- Tiesioginės pagalbos schema „Bendrosios išmokos už plotą schema“ (BIPS), pagal kurią mokamos vienodo dydžio sumos už kiekvieną reikalavimus atitinkantį žemės ūkio paskirties hektarą. Šiuo metu BIPS yra taikoma dešimtyje naujų valstybių narių⁽⁶⁾ ir 2009 m. iš viso sudarė 3 723 milijonus eurų išlaidų.
- Kitos tiesioginės pagalbos schemas (neatsieti mokėjimai) skirtos paremti gamybą tose vietovėse, kuriose kitaip atsirastų atsisakymo nuo gamybos rizika. Susijusios sumos, kurios vis mažėja dėl toliau vykdomo atsiejimo ir kitų pagalbos schemų integravimo į BIS, sudarė 6 585 milijonus eurų išlaidų.
- *Intervencijos į žemės ūkio rinkas*: pagrindinės priemonės yra intervencija, saugojimas ir eksporto grąžinamosios išmokos ir kitos priemonės, kaip antai specialią paramą vyno, vaisių ir daržovių bei maisto programoms (iš viso sudaranti 3 988 milijonus eurų) ir Cukraus pramonės restruktūrizavimo fondui (3 018 milijonų eurų).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.5.

- Iš Cukraus pramonės restruktūrizavimo fondo vykdyti mokėjimai buvo finansuojami kvotas turinčių gamintojų įnašais, kurie yra EŽŪGF asignuotosios pajamos.

⁽⁴⁾ Kiekvieno ūkininko teisių į išmokas skaičių ir vertę nacionalinės institucijos apskaičiavo pagal vieną iš ES teisės aktuose pateiktų modelių. Taikant *istorinį modelį*, teisės į išmokas ūkininkams apskaičiuojamos remiantis gautos paramos vidurkiu ir per referencinį 2000–2002 m. laikotarpį dirbtu plotu. Taikant *regioninį modelį*, visų teisių į išmokas vertė yra lygi nustatyto dydžio sumai, o ūkininkui suteikiama teisė į išmoką už kiekvieną reikalavimus atitinkantį hektarą, kuris deklaruojamas pirmais paraiškos metais. Mišrusis modelis sujungia istorinį ir nustatyto dydžio sumos elementus ir, jei jis yra *dinamiškas*, istorinis elementas kasmet mažėja, kol šis modelis iš esmės tampa nustatyto dydžio sumos sistema.

⁽⁵⁾ Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009 (OL L 30, 2009 1 31, p. 16) 137 straipsnį teisės į išmokas, paskirtos ūkininkams iki 2009 m. sausio 1 d., laikomos teisėtomis ir tinkamomis nuo 2010 m. sausio 1 d., išskyrus atvejus, kai jos paskirtos pagal neteisėtus faktus pagrįstas paraiškas, nebent ūkininkas iš tikrųjų negalėjo aptikti klaidos.

⁽⁶⁾ Bulgarijoje, Čekijos Respublikoje, Estijoje, Kipre, Latvijoje, Lenkijoje, Lietuvoje, Rumunijoje, Slovakijoje ir Vengrijoje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.6. Europos žemės ūkio plėtros fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) bendrai finansuoja *kaimo plėtros* išlaidas, kurios apima daugelį priemonių, tokių kaip agrarinės aplinkosaugos schemos, kompensacijos už ūkininkavimą mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, investicijos į ūkius ir į kaimo vietovių infrastruktūrą (iš viso 8 992 milijonai eurų)⁽⁷⁾. 2009 m. vykdant vadinamąją BŽŪP padėties patikrą⁽⁸⁾ ir Europos ekonomikos atgaivinimo planą⁽⁹⁾, per kaimo plėtrą papildomos lėšos buvo nukreiptos finansuoti prioritetus, tokius kaip plačiajuosčio interneto infrastruktūra, klimato kaita, atsinaujinantys energijos šaltiniai, vandentvarka, biologinė įvairovė ir pieno sektoriaus restruktūrizavimą lydinčios priemonės. Tačiau 2009 m. pagal šias priemones nebuvo padaryta jokių išlaidų.

3.7. Pagal visas Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1782/2003 nustatytas tiesioginės pagalbos schemas⁽¹⁰⁾ ir kai kurias EŽŪFKP pagalbos schemas ES pagalbos gavėjai privalo atitikti „kompleksinio paramos susiejimo“ reikalavimus. Šie reikalavimai susiję su aplinkosauga, visuomenės, gyvūnų ir augalų sveikata, gyvūnų gerove (teisės aktuose nustatytais valdymo reikalavimais) ir su žemės ūkio paskirties žemės agrarinės ir aplinkosaugos būklės (GAAB) užtikrinimu⁽¹¹⁾. ES teisės aktuose nustatyta, kad nustčius, kad šių reikalavimų nesilaikoma, taikomas išmokų sumažinimas ar neskyrimas⁽¹²⁾ visai tiesioginių mokėjimų sumai, išmokėtai pagal paraiškas, pateiktas kalendoriniais metais, kai nesilaikymo faktas buvo nustatytas. Audito Rūmų išmokų ūkininkams testavimas apima tik nedidelį kompleksinio paramos susiejimo reikalavimų skaičių (žr. 3.17 dalies trečią įtrauką). Aptikus pažeidimų, jie traktuojami kaip kiekybiškai neįvertinamos klaidos ir todėl nėra įtraukiami apskaičiuojant klaidų lygį.

⁽⁷⁾ Ši suma apima išlaidas, susijusias su ankstesniais programavimo laikotarpiais ir su pasirengimo narystei instrumentais.

⁽⁸⁾ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 74/2009 (OL L 30, 2009 1 31, p. 100).

⁽⁹⁾ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 473/2009 (OL L 144, 2009 6 9, p. 3).

⁽¹⁰⁾ OL L 270, 2003 10 21, p. 1.

⁽¹¹⁾ Jei Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 IV priede nustatyti GAAB standartai taikomi visose valstybėse narėse, to paties reglamento III priede nustatyti valdymo reikalavimai (TANVR) privalomi tik ES-15 šalyse. ES-10 šalyse teisės aktuose nustatyti valdymo reikalavimai (TANVR) įvedami laipsniškai per 2009–2013 m. laikotarpį, o ES-2 šalyse – per 2012–2014 m. laikotarpį.

⁽¹²⁾ Pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 796/2004 (OL L 141, 2004 4 30, p. 18) 66 ir 67 straipsnius sumažinimo už TANVR ir GAAB reikalavimų nesilaikymą dėl aplaidumo gali svyruoti nuo 1 % iki 5 %, o tyčinio nesilaikymo atveju visa pagalba gali būti atimta.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.6. Naujus prioritetus, nustatytus vykdant BŽŪP padėties patikrą ir Europos ekonomikos atgaivinimo planą, valstybės narės pradėjo įgyvendinti jau 2009 m., bet deklaravo išlaidas Komisijai tik 2009 m. pabaigoje, nes iki tol nebuvo patvirtinti programos pakeitimai.

Ši suma (8 992 mln. eurų) yra susijusi su mokėjimų asignavimais pagal 05 04 ir 05 05 skyrius, kurie skirti šioms sritims:

- techninė pagalbai veiklai,
- su genetiniais ištekliais susijusios priemonės,
- susigrąžinimai iš buvusių EŽŪGF Garantijų skyriaus programų (ES 15),
- pasirengimo narystei priemonės (SAPARD), kurios nėra EŽŪFKP dalis ir iš tiesų yra įtrauktos į atskirą biudžeto išlaidų kategoriją, taip pat į kitą finansinių perspektyvų išlaidų kategoriją.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.8. ES pagalbą pagal plotą gali gauti tik ūkininkai. Ūkininkas apibrėžiamas kaip žemės ūkio veikla užsiimantis asmuo. „Žemės ūkio veikla“ yra apibrėžiama kaip žemės ūkio produktų gamyba, kultivavimas, auginimas, įskaitant derliaus nuėmimą, melžimą, gyvulių veisimą ir ūkinių gyvulių laikymą, taip pat žemės geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės (GAAB) palaikymą⁽¹³⁾. Pagal atitinkamas ES taisykles, jei paraiškos teikėjas nevykdo jokios kitos žemės ūkio veiklos, žemės ūkio paskirties žemės GAAB palaikymas sudaro būtiną minimalią žemės ūkio veiklą, suteikiančią paraiškos teikėjui teisę gauti pagalbą.

3.9. Iš abiejų fondų finansuojamos išlaidos yra įgyvendinamos per 80 nacionalinių ar regioninių mokėjimo agentūrų. Kad galėtų prašyti lėšų iš ES biudžeto, šios agentūros turi būti akredituotos pagal Komisijos nustatytus kriterijus. Šios mokėjimo agentūros atlieka mokėjimus naudos gavėjams, o prieš tai darydamos, jos privalo tiesiogiai arba per įgaliotas įstaigas įsitikinti, kad paraiškos atitinka reikalavimus. Mokėjimo agentūrų sąskaitas ir mokėjimus tikrina nepriklausomos audito įstaigos (sertifikavimo institucijos), kurios atsiskaito Komisijai sekančių metų vasario mėnesį.

Aplinkos, Jūrų reikalų ir žuvininkystės, Sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos sritys

3.10. Europos Sąjungos aplinkos politika turėtų prisidėti saugant ir gerinant aplinkos, žmonių sveikatos kokybę, taip pat racionaliai naudojant gamtinius išteklius, įskaitant tarptautiniu lygmeniu. Aplinkos finansinis instrumentas (LIFE)⁽¹⁴⁾ yra didžiausias finansavimo instrumentas, apimantis visą ES indėlį į projektus valstybėse narėse, skirtus gamtai ir biologinei įvairovei išsaugoti, taip pat į projektus, susijusius su aplinkos politika, valdymu ir komunikacija.

3.11. Europos žuvininkystės fondas⁽¹⁵⁾ yra pagrindinis Jūrų reikalų ir žuvininkystės politikos sritys instrumentas. Bendrosios žuvininkystės politikos tikslai yra tokie pat kaip ir bendrosios žemės ūkio politikos (žr. 3.3 dalį).

3.12. Sveikatos ir vartotojų apsaugos srityje Europos Sąjunga prisideda, viena vertus, prie žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatos apsaugos ir, kita vertus, vartotojų gerovės.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.9. Pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 885/2006 5 straipsnį sertifikavimo įstaigos kasmet tikrina ir patvirtina ne tik mokėjimo agentūrų metines sąskaitas, bet ir vidaus kontrolės procedūras.

⁽¹³⁾ Žr. Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 1 straipsnį ir 2 straipsnio a ir c pastraipus.

⁽¹⁴⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 614/2007 (OL L 149, 2007 6 9, p. 1).

⁽¹⁵⁾ Naujuoju 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu EPF pakeitė Žuvininkystės orientavimo finansinį instrumentą (ŽOFI). Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1198/2006 (OL L 223, 2006 8 15, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Avansai ir tarpiniai bei galutiniai mokėjimai

3.13. EŽŪGF išlaidos iš esmės skirtos subsidijoms, kurias valstybės narės išmokėjo ūkininkams ir kitiems naudos gavėjams, kompensuoti.

3.14. Iš EŽŪFKP ir EŽF kiekvienai programai po to, kai ją patvirtindavo Komisija, buvo mokamas 7 % jai skirto ES indelio dydžio avansas⁽¹⁶⁾. 2009 m. EŽŪFKP buvo priskirti tik tarpiniai mokėjimai, o EŽF buvo priskirti ir avansai.

3.15. Į Sveikatos ir vartotojų apsaugos mokėjimus avansai nėra įtraukti; Valstybės narės gauna kompensacijas pagal jų deklaruotas išlaidas. Aplinkos srityje vieno LIFE projekto išankstinis finansavimas gali siekti iki 40 % ES įnašo, nelygu kaip nustatyta susitarime dėl dotacijos.

Biudžeto vykdymas

3.16. EŽŪFKP srityje 2009 m. pabaigoje buvo panaikinta 1 650 milijonų eurų biudžeto asignavimų⁽¹⁷⁾ visų pirma dėl to, kad sulėtėjo lėšų panaudojimas valstybėse narėse dėl sunkumų užtikrinant nacionalinį bendrąjį finansavimą, o Rumunijos ir Bulgarijos atvejais – dėl patirties stokos įgyvendinant kaimo plėtros programas⁽¹⁸⁾.

3.16. 1 650 mln. eurų EŽŪFKP biudžeto asignavimų 2009 m. pabaigoje buvo panaikinta ir dėl to, kad daugeliu atvejų programoms per vėlai suteiktas pradinis patvirtinimas. Be to, dėl programų keitimo siekiant atsižvelgti į BŽŪP padėties patikrą ir Europos ekonomikos atgaivinimo priemonių rinkinį valstybės narės, kuriose dar nebuvo patvirtintos persvarstytos kaimo plėtros programos, galėjo vėluoti pradėti naujų projektų įgyvendinimą.

Audito apimtis ir metodas

3.17. Audito Rūmų bendras audito metodas ir metodika apibūdinti **1.1 priedo 2 dalyje**. Dėl Žemės ūkio ir gamtinių išteklių politikos grupės audito konkrečiai reikėtų pažymėti štai ką:

— buvo ištestuota 241 mokėjimo imtis,

⁽¹⁶⁾ EŽF atveju pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 744/2008 (OL L 202, 2008 7 31, p. 1) pateikus prašymą buvo mokama antroji 7 % išankstinio finansavimo suma.

⁽¹⁷⁾ Europos Parlamento 2009 m. gruodžio 16 d. priimtas taisomasis biudžetas Nr. 10.

⁽¹⁸⁾ Biudžeto eilutė 05.04.05.01: 2009 m. mokėjimai iš viso sudarė 8 209,4 milijono eurų. Mokėjimų asignavimų pradiniam biudžete buvo 9 135,3 milijono eurų ir papildomai 774,9 milijono eurų buvo perkelta iš 2008 m.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- buvo įvertintos su EŽŪGF susijusios priežiūros ir kontrolės sistemos atrinktose mokėjimo agentūrose keturiose valstybėse narėse, taikančiose BIPS, – Kipre, Latvijoje, Lietuvoje ir Slovakijoje – ir keturiose valstybėse narėse, taikančiose BIS, – Maltoje, Graikijoje, Italijoje (Emilija-Romanijoje) ir Ispanijoje (Baskų krašte). Be to, Maltoje buvo patikrinta, kaip buvo skiriamos teisės į išmokas po BIS įvedimo 2007 m. *Kaimo plėtros išlaidų priežiūros ir kontrolės sistemos* Audito Rūmai ištestavo Austrijoje, Vokietijoje (Bavarijoje), Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje), Graikijoje, Čekijos Respublikoje, Rumunijoje, Bulgarijoje ir Prancūzijoje. *Sveikatos ir vartotojų apsaugos srityje* Audito Rūmai auditavo priežiūros ir kontrolės sistemas, susijusias su gyvūnų ligų likvidavimo ir stebėjimo programomis,
- audituodami su plotu siejamas išmokas kompleksinio paramos susiejimo požiūriu, Audito Rūmai apsiriboja GAAB išpareigojimų (minimali dirvožemio danga, nepageidaujamos augalijos skverbimasis) testavimu, kuriam įrodymus galima gauti ir išvadas padaryti audito vizito metu. Buvo testuotas kai kurių su EŽŪFKP mokėjimais susijusių teisės aktuose nustatytų valdymo reikalavimų (gruntinio vandens ir dirvožemio apsaugos nuo taršos, gyvūnų identifikavimo ir gyvūnų gerovės) laikymasis. Be to, atlikdami IAKS sistemų auditus, Audito Rūmai analizavo, kaip nacionaliniu lygmeniu buvo įdiegti GAAB standartai ir valstybių narių kontrolės sistemos,
- be to, siekdami įvertinti Komisijos finansinio patvirtinimo sprendimų pagrindą, Audito Rūmai išnagrino 60 sertifikavimo įstaigų parengtų sertifikatų ir ataskaitų, susijusių su 54 mokėjimo agentūromis ⁽¹⁹⁾.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

3.18. Operacijų testavimo rezultatai apibendrinti **3.1 priede**. Pagal šiuos duomenis Audito Rūmų įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis Žemės ūkio ir gamtinių išteklių srityje yra tarp 2 % ir 5 %.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.18. Komisija mano, kad klaidų lygis, kuris per pastaruosius metus svyruoja ties 2 % riba, patvirtina bendrą teigiamą praėjusių metų vertinimą.

Be to, ES biudžeto rizika tinkamai kontroliuojama taikant sąskaitų atitikties patvirtinimo procedūras.

⁽¹⁹⁾ DAS imtis buvo sudaryta iš 56 mokėjimų agentūrų EŽŪGF kontekste ir 7 mokėjimo agentūrų EŽŪFKP kontekste. Tačiau dėl trijų mokėjimo agentūrų (dviejų EŽŪGF kontekste ir vienos EŽŪFKP kontekste) kompetentingos sertifikavimo įstaigos laiku nepateikė sertifikatų ir ataskaitų: dėl to nebuvo atlikta peržiūra. Dėl tos pačios priežasties Komisija atsiejo šių trijų mokėjimo agentūrų sąskaitas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.19. 2009 m. iš 241 nagrinėtos operacijos 66 (27 %) ⁽²⁰⁾ buvo paveiktos klaidų. 42 (64 %) ⁽²¹⁾ iš šių operacijų buvo paveiktos kiekybiškai įvertinamų, t. y. tinkamumo finansuoti ir tikslumo, klaidų. Toliau pateikti klaidų tipų pavyzdžiai.

Žemės ūkis ir kaimo plėtra

3.20. Iš 148 EŽŪGF operacijų imties 35 (24 %) ⁽²²⁾ buvo paveiktos klaidų. 24 (69 %) iš šių operacijų buvo paveiktos kiekybiškai įvertinamų klaidų. Iš 80 kaimo plėtros operacijų imties 25 (31 %) buvo paveiktos klaidų. 16 (64 %) iš šių operacijų buvo paveiktos kiekybiškai įvertinamų klaidų.

3.21. Audito Rūmų nustatytų *tinkamumo finansuoti klaidų* pavyzdžiai:

3.20. Komisija atkreipia dėmesį, kad dauguma kiekybiškai įvertinamų klaidų yra santykinai nereikšmingos finansiniu atžvilgiu ir daugiausia susijusios su nedideliais Audito Rūmų atlikto sklypų permatavimo skirtumais (žr. 3.22. dalį). Be to, atitinkama valstybė narė, prieš Audito Rūmams atliekant auditą, jau buvo nustačiusi keletą klaidų.

3.21.

⁽²⁰⁾ 2008 m. atitinkamas skaičius buvo 66 (32 %).

⁽²¹⁾ 2008 m. atitinkamas skaičius buvo 45 (68 %).

⁽²²⁾ Vienos imtyje esančios operacijos atžvilgiu buvo vykdoma atitikties patvirtinimo procedūra pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 885/2006 (OL L 171, 2006 6 23, p. 90) 11 straipsnį ir dėl to audito metu negalima buvo atlikti galutinio jos įvertinimo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Su EŽŪGF susiję pavyzdžiai

Buvo išmokėta BIPS išmoka naudos gavėjui, nesant jokių vykdytos žemės ūkio veiklos įrodymų: naudos gavėjas, savivaldybei priklausanti ribotos atsakomybės bendrovė pateikė paraišką BIPS paramai gauti už daugiau kaip 530 hektarų pievų ir ganyklų sklypų. Auditoriams nebuvo pateikta jokių įrodymų, kad bendrovė turėjo teisę gauti pagalbą, kadangi vykdė žemės ūkio veiklą – t. y. gamino arba augino žemės ūkio produktus, augino ar laikė ūkinės paskirties gyvūnus, arba palaikė žemės gerą aplinkosauginę būklę (GAB), – taigi (30 000 eurų) pagalba buvo išmokėta nepagrįstai. Audito Rūmai mano, kad šis atvejis yra dar vienas problemos, į kurią Audito Rūmai atkreipė dėmesį jau savo 2008 m. metinėje ataskaitoje, pavyzdys ⁽²³⁾.

BIS išmoka buvo išmokėta naudos gavėjui, neteisingai deklaravusiam išsinuotą skurdžios ganyklos žemę. Ši žemė priklausė savivaldybei ir į ją savo ganymo teises buvo pareiškęs kitas ūkininkas (nuomotojas), šias teises gavęs iš savivaldybės. Minėtas naudos gavėjas, savo veiklą baigęs ūkininkas, kuris atsisakė savo valdos, tačiau pasiliko dalį savo teisių į išmokas, su šiuo nuomotoju sudarė dvi specialias sutartis, greičiausiai siekdamas atitikti reglamento nuostatas:

- 57 hektarų minėtų ganyklų nuomos sutartį,
- „grįžtamąją“ sutartį, kuria vėl perleido ganymo teises nuomotojui.

Tačiau savivaldybė nesuteikė nuomotojui jokių ganymo šioje ganykloje teisių. Bet kuriuo atveju savivaldybių taisyklėse aiškiai draudžiama perduoti (visiškai ar dalinai) ganymo teises.

Kitaip sakant, minėta žeme negalėjo naudotis nei nuomotojas, nei naudos gavėjas. Taigi nebuvo laikomasi ES teisės aktų ⁽²⁴⁾.

Laikoma, kad pastaruoju atveju buvo pažeista taikomo reglamento 29 straipsnio nuostata, kad „išmokos neskiriamos paramos gavėjams, jei nustatoma, kad jie dirbtinai sudarė sąlygas tokioms išmokoms gauti“.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Su EŽŪGF susiję pavyzdžiai

Fiziniai arba juridiniai asmenys turi teisę gauti BIPS išmokas, jeigu vykdo žemės ūkio veiklą arba rūpinasi, kad žemė būtų geros agrarinės būklės (GAB) ⁽¹⁾. Taigi vykdyti konkrečią žemės ūkio veiklą nėra būtina. Pakanka to, kad naudos gavėjas užtikrintų gerą agrarinę būklę (GAB).

Šis atvejis yra susijęs ne su tvarkingumu pagal atitinkamas ES taisykles, o labiau su ES teisės aktų leidėjo per BŽŪP padėties patikrą padarytu politiniu pasirinkimu palikti valstybėms narėms spręsti, ar teikti tiesiogines išmokas fiziniams ar juridiniams asmenims, kurių pagrindiniuose veiklos tiksluose nenurodytas žemės ūkio veiklos vykdymas arba kurių žemės ūkio veikla yra nereikšminga. Apie tai toliau svarstoma atsižvelgiant į bendrosios žemės ūkio politikos reformą po 2013 m.

Įrodymai iš mokėjimų bylos rodo, kad 2008 m. rugsėjo mėn. atitinkamos nacionalinės institucijos atliko minėtos žemės, įskaitant kelis Audito Rūmų tikrintus sklypus, patikrą vietoje ir nustatė išmoką pagal plotą, kuris, kaip jos nustatė, buvo geros agrarinės būklės. 2010 m. gegužės mėn. Komisijai atlikus patikrą vietoje patvirtinta, kad atitinkamas plotas, už kurį mokamos išmokos, tebėra geros agrarinės būklės.

⁽²³⁾ Savo 2008 m. metinėje ataskaitoje (5.17 dalyje) Audito Rūmai nurodė, kad BIPS išmokos buvo išmokėtos netinkamiems finansuoti naudos gavėjams, kurie neatitiko ūkininko apibrėžties, nes nevykdė žemės ūkio veiklos. Ataskaitoje kaip pavyzdys buvo pateiktos savivaldybės, gavusios BIPS išmokas už bendras ganyklas, kurias savo gyvuliams ganyti naudojo vietos ūkininkai.

⁽²⁴⁾ Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 44 straipsnio 1 ir 3 dalys.

⁽¹⁾ Žr. Komisijos atsakymą į Audito Rūmų 2008 m. metinės ataskaitos 5.17 dalies pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.22. Dauguma kiekybiškai įvertinamų klaidų buvo *tikslumo klaidos* (87 % EŽŪGF srityje ir 81 % kaimo plėtros srityje) ir be to, dauguma tikslumo klaidų buvo tinkamos finansuoti žemės perdeklaravimas. Kiti Audito Rūmų nustatytų tikslumo klaidų pavyzdžiai yra tokie:

Su EŽŪGF susiję pavyzdžiai

Dviejų iš 12 vienoje valstybėje narėje patikrintų operacijų atveju mokėjimai buvo apskaičiuoti remiantis neteisingais teisių į išmokas įrašais duomenų bazėje, dėl to kiekvienu atveju susidarė apie 20 % permoka.

Kitoje valstybėje narėje vienas mokėjimas buvo apskaičiuotas remiantis ūkininko turimų teisių į išmokas vertės vidurkiu, o ne jo paraiškoje deklaruotų teisių į išmokas vertės vidurkiu, kaip tai nustatyta ES teisės aktuose; dėl to susidarė apie 20 % dydžio nepriemoka.

3.23. Nagrinėdami kiekybiškai neįvertinamas klaidas **EŽŪGF** srityje, Audito Rūmai, pavyzdžiui, nustatė, kad paraiškose sklypai nebuvo aiškiai identifikuoti, mokėjimai buvo atliekami pasibaigus teisiniam terminui ir kad nebuvo nurodyta data, kada pareiškėjai turi išimtinai naudotis paraiškoje nurodytu sklypu. **EŽŪFKP** srityje Audito Rūmai nustatė atvejį, kai nebuvo laikomasi kai kurių, ekologiniam ūkininkavimui taikomų sąlygų.

Aplinka, Jūrų reikalai ir žuvininkystė bei Sveikata ir vartotojų apsauga

3.24. Aplinkos, Jūrų reikalų ir žuvininkystės, Sveikatos ir vartotojų apsaugos srityse iš 13 į imtį įtrauktų operacijų 6 (46 %) buvo paveiktos klaidų. 2 (33 %) iš šių operacijų buvo paveiktos kiekybiškai įvertinamų klaidų.

3.25. Audituodami Žuvininkystės orientavimo finansinį instrumentą (ŽOFI) Audito Rūmai nustatė atvejų, kai projektai buvo užbaigti ne tinkamumo finansuoti laikotarpiu.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.22.

Su EŽŪGF susiję pavyzdžiai

Abiem atvejais nacionalinės institucijos dar iki Audito Rūmų patikros nustatė, kad mokėjimai buvo apskaičiuoti remiantis neteisingais teisių į išmokas įrašais ir kad permokos turės būti grąžintos.

Komisija apgailestauja, kad tokios nepriemokos, dėl kurių ES biudžetas nepatiria jokių nuostolių, ekstrapoliuojamos visoms išlaidoms siekiant padidinti bendrą klaidų lygį taip sudarant klaidingą įspūdį, kad klaidų lygis yra permokos dydžio rodiklis.

3.23. Komisija sistemingai tikrina, ar laikomasi tiesioginės pagalbos mokėjimo terminų, ir, jei reikia, atlieka finansinius pataisymus. Kitos minėtos klaidos yra formalios ir neturi finansinių pasekmių.

3.24. Nustatydama bendrai valdomų fondų išmokas valstybėms narėms Komisija nežinojo apie galimas Audito Rūmų nustatytas klaidas, kurios atsirado galutinio gavėjo lygmeniu. Tačiau Komisija yra įdiegusi kontrolės aplinką, kad galėtų tikrinti, ar valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemos veiksmingai užkerta kelią tokioms klaidoms.

Kalbant apie vieną operaciją jūrų reikalų ir žuvininkystės srityje, Komisija, apskaičiuodama tarpinį mokėjimą, teisingai pritaikė tokiems mokėjimams apskaičiuoti taikomas taisykles, nustatytas Tarybos reglamento (EB) Nr. 1198/2006 76 straipsnyje, kuriame Komisijai neleidžiama savo nuožiūra taikyti kitokio apskaičiavimo metodo.

3.25. Komisija išskaičiuoja netinkamas finansuoti sumas iš vėlesnėse paraiškose kompensuoti išlaidas nurodomų sumų (jei dar yra nepateiktų paraiškų) arba vėliausiai – prieš užbaigiant programą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Pavyzdys

Nacionalinės institucijos kompensavo išlaidas, padarytas praėjus devyniems mėnesiams po žvejybos laivo statybai nustatyto termino. Pagal teisės aktus šios išlaidos yra netinkamos finansuoti, kadangi tik dėl *force majeure* aplinkybių, susidariusių projekto vykdymo metu, šis terminas gali būti pakeistas.

3.26. Audito Rūmai taip pat rado kiekybiškai neįvertinamų klaidų.

Pavyzdžiai

ŽOFI: vienas galutinis naudos gavėjas deklaravo išlaidas personalui ir mašinoms, kurios buvo apskaičiuotos remiantis pardavimo kainomis, o ne realiomis projekto įgyvendinimo sąnaudomis. Kadangi nebuvo galimybės įrodyti tikrųjų naudos gavėjo sąnaudų, ši klaida buvo priskirta prie kiekybiškai neįvertinamų klaidų.

SANCO: Vieno mokėjimo atveju, susijusiu su televizijos kovos su rūkymu kampanijos reklama, Audito Rūmai nustatė, kad Komisija nepakankamai patikrino, ar visos apmokėto paslaugos buvo suteiktos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Pavyzdys

Vykdydama užbaigimo procedūrą Komisija imsis visų tinkamų priemonių, kad išskaičiuotų netinkamą finansuoti sumą iš galutinėje išlaidų deklaracijoje ir galutinėje mokėjimo paraiškoje nurodytų sumų.

3.26.

Pavyzdžiai

ŽOFI. Vykdydama užbaigimo procedūrą Komisija imsis visų tinkamų priemonių, kad išskaičiuotų netinkamą finansuoti sumą iš galutinėje išlaidų deklaracijoje ir galutinėje mokėjimo paraiškoje nurodytų sumų.

SANCO. Komisijos tarnybos atliko tam tikrą skaičių patikrų, per kurias gauta įrodymų, kad televizijos reklama buvo transliuojama. Ateityje bus atliktos papildomos patikros.

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

Žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos sritis

Sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu

3.27. Pagrindinė kontrolės sistema, skirta užtikrinti operacijų tvarkingumą, yra integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS) ⁽²⁵⁾.

3.28. Kiekvienoje valstybėje narėje IAKS sudaro valdų ir paraiškų, žemės ūkio paskirties sklypų duomenų bazės, o ten, kur mokėjimai iki šiol yra susieti su gyvulių skaičiumi – gyvulių duomenų bazė, o BIS taikančiose valstybėse narėse – dar ir teisių į išmokas registras. Sistema apima keletą reikalavimų atitikties kontrolės priemonių: mokėjimo agentūros atlieka visų paraiškų administracinę patikrą, kryžmines patikras su duomenų bazėmis, kad būtų išvengta atvejų, kai paraiška dėl to paties žemės ploto ar gyvulių teikiama du kartus, – ir mažiausiai 5 % ūkių patikras vietoje.

⁽²⁵⁾ Reglamentas (EB) Nr. 73/2009 ir Reglamentas (EB) Nr. 796/2004.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.29. IAKS apima BIS, BIPS ir visas su plotu susijusias susietosios pagalbos schemas bei priemonių už gyvulius schemas. EŽŪFKP atveju, ypač agrarinės aplinkosaugos ir mažiau palankių vietovių srityse, kai kurių pagrindinių elementų, kaip antai ploto, gyvulių skaičiaus, patikros atliekamos naudojant IAKS, o kiti reikalavimai tikrinami specialiai numatytais kontrolės priemonėmis ⁽²⁶⁾.

3.30. Audito Rūmai įvertino aštuonias IAKS sistemas EŽŪGF srityje ir 8 specialias kontrolės priemones EŽŪFKP srityje (žr. 3.17 dalį).

3.31. Audito Rūmų auditas apėmė atitinkamų teisės aktų nuostatų laikymąsi ir sistemų veiksmingumo užtikrinant operacijų tvarkingumą įvertinimą. Buvo išnagrinėti šie elementai:

- I) Administracinės procedūros ir kontrolės priemonės užtikrinančios teisingas išmokas, įskaitant duomenų bazių kokybę.
- II) Kontrolės sistemos, pagrįstos patikromis vietose.
- III) Sistemos, užtikrinančios kompleksinio susiejimo įgyvendinimą ir kontrolę.

3.32. Nors iš esmės IAKS sistema yra gerai sumanyta, per pastaruosius kelis metus atlikti Audito Rūmų metiniai IAKS sistemų auditai rodo, kad šios sistemos veiksmingumą nepalankiai paveikia duomenų bazėse esantys netikslūs duomenys, nepakankamos kryžminės patikros arba netinkamos ar nepakankamos priemonės šalinant nustatytas anomalijas. 2006–2008 finansinių metų atžvilgiu Audito Rūmai išnagrinėjo su BIS ar BIPS susijusių IAKS sistemų veikimą 20-yje mokėjimo agentūrų 17-oje valstybių narių ir paskelbė jų rezultatus savo metinėse ataskaitose. Vienoje mokėjimo agentūroje IAKS buvo įvertinta kaip veiksminga, 12-oje – kaip iš dalies veiksminga ir septyniose – buvo nustatyta reikšmingų trūkumų, dėl kurių Audito Rūmai padarė išvadą, kad sistema yra neveiksminga.

⁽²⁶⁾ 2006 m. gruodžio 7 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1975/2006, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 kontrolės procedūrų įgyvendinimo ir kompleksinio paramos susiejimo įgyvendinimo taisykles, susijusias su paramos kaimo plėtrai priemonėmis (OL L 368, 2006 12 23, p. 74).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.31.

III) Komisija primena, jog tai, kad ūkininkai laikosi kompleksinio susiejimo kriterijų, nėra tinkamumo finansuoti kriterijus, todėl šių kriterijų kontrolė nėra susijusi su atitinkamų operacijų teisėtumu ir tvarkingumu. Šių kriterijų nesilaikantys ūkininkai turi teisę gauti išmokas, tačiau jiems taikomos sankcijos atsižvelgiant į nustatyto kriterijų nesilaikymo sunkumą, mastą, pastovumą ir pasikartojimą bei atitinkamo naudos gavėjo aplaidumą ar tyčinius ketinimus.

3.32–3.33. Komisija toliau mano, kad, kaip Audito Rūmai pripažino ankstesnėse metinėse ataskaitose nuo 2005 m., IAKS, jeigu ji tinkamai taikoma, yra iš esmės veiksminga kontrolės sistema klaidų rizikai ar netvarkingoms išlaidoms mažinti.

Tai, kad IAKS yra veiksminga ir nuolat tobulinama, įrodo atitikties patvirtinimo auditai, kuriuos Komisija per pastaruosius metus atliko visose valstybėse narėse, išskyrus Liuksemburgą, rezultatai bei žemas klaidų lygis, nurodomas iš valstybių narių gaunamoje kontrolės statistikoje, kurią tikrina ir patvirtina sertifikavimo įstaigos. Šis žemas klaidų lygis taip pat atitinka nurodytąjį pačių Audito Rūmų 2008 m. metinėje ataskaitoje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.33. 2009 m. atlikę auditą aštuoniose mokėjimo agentūrose, Audito Rūmai daro išvadą, kad užtikrinant mokėjimų tvarkingumą sistemos buvo veiksmingos tik vienoje šių mokėjimo agentūrų, keturiose jos buvo iš dalies veiksmingos ir likusiose trijose (Graikijoje, Kipre ir Maltoje) jos buvo neveiksmingos.

3.34. Išauditavę aštuonias kaimo plėtros priežiūros ir kontrolės sistemas, Audito Rūmai nustatė, kad užtikrinant mokėjimų tvarkingumą, trys iš įdiegtų kontrolės sistemų buvo veiksmingos, o penkios tik iš dalies veiksmingos.

3.35. Tolesnėse dalyse pateikiami pagrindiniai Audito Rūmų nustatyti faktai. Operacijų testų rezultatai apibendrinti **3.2 priede**.

I) Administracinės procedūros ir kontrolės priemonės užtikrinant teisingas išmokas, įskaitant duomenų bazių kokybę

3.36. Administracinės patikros taikomos visoms paramos paraiškoms ir mokėjimų prašymams ir apima visus aspektus, kuriuos įmanoma ir tikslinga patikrinti administracinėmis priemonėmis⁽²⁷⁾. Kur tai yra įmanoma ir tikslinga, administracinės patikros turi apimti kryžmines patikras, taip pat sutikrinant su kitų IAKS duomenų bazių duomenimis. Audito Rūmų audito metu buvo tikrinamas duomenų bazių išsamumas ir patikimumas, taip pat ar patikros buvo adekvačios nustatant anomalijas ir taikant taisomuosius veiksmus. Pagrindiniai aptikti sistemų trūkumai pateikti toliau.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija nustatė, kad 2008 paraiškų teikimo metais Bulgarijoje ir Rumunijoje pastebėta reikšmingų IAKS trūkumų. Todėl 2009 m. šios dvi valstybės narės parengė veiksmų planus, kurių įgyvendinimą Komisija atidžiai stebėjo.

Kitose valstybėse narėse yra ne tokių reikšmingų IAKS trūkumų, dėl kurių sistemos netampa neveiksmingos, tikriausiai – jas galima tobulinti, ir kuriems pašalinti valstybės narės ėmėsi arba imasi veiksmų.

Tai, kaip šalinami visi šie trūkumai, tikrinama taikant atitiktas patvirtinimo procedūras, kuriomis užtikrinama tinkama ES biudžeto rizikos kontrolė.

3.34. Bulgarijos ir Rumunijos kaimo plėtros priežiūros ir kontrolės sistemų spragos atsirado dėl IAKS trūkumų, dėl kurių į Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2009 m. metinę veiklos ataskaitą įtraukta išlyga.

Komisija nustatė, kad kitų 2009 m. jos audituotų valstybių narių kontrolės sistema yra veiksminga. Tačiau tobulintinių aspektų dar yra šiose srityse:

- su agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimais ir galimybe juos patikrinti susijusiame darbiniam dokumente, kuriame aiškiai nurodoma, kad reikia taikyti kelių kontrolės priemonių derinį, pateiktų bendrų nurodymų laikymasis,
- reikia toliau dėti pastangas siekiant pateikti paprastus ir aiškius tinkamumo finansuoti kriterijus bei aiškiai ir nedviprasmiškai informuoti naudos gavėjus apie jų įsipareigojimus,
- nuodugnių administracinių kontrolės priemonių taikymas, visų pirma agrarinės aplinkosaugos priemonių atžvilgiu,
- kontrolės ataskaitų kokybės gerinimas siekiant geresnio atsekamumo ir aiškių atliekamų patikrų išvadų.

⁽²⁷⁾ Reglamento (EB) Nr. 1975/2006 11 straipsnis ir Reglamento (EB) Nr. 796/2004 24 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

E Ž Ū G F

3.37. Žemės sklypų identifikavimo sistema (ŽSIS) – tai duomenų bazė, kurioje registruojamas visas valstybės narės žemės ūkio paskirties plotas (referenciniai sklypai). Trijose valstybėse narėse Audito Rūmai aptiko esminių ŽSIS trūkumų, paveikiančių administracinių kryžminių patikrų efektyvumą, kaip parodyta toliau.

Pavyzdys

ŽSIS-GIS technologijos taikymas tapo privalomas 2005 m. Graikijoje iki 2008 paraiškų teikimo metų imtinai ŽSIS-GIS sistemoje nebuvo jokios grafinės informacijos (ortofotografinių nuotraukų), parodančių tikrąjį užregistruotų referencinių sklypų finansuoti tinkamą plotą. 2009 m. pabaigoje ŽSIS-GIS dar nebuvo visiškai parengta būtinoms kryžminėms patikroms atlikti.

Lietuvoje Audito Rūmai nustatė, kad valdžios institucijos nepašalina netinkamų finansuoti elementų, iš viso sudarančių 13 700 ha, iš tinkamo finansuoti ploto, užregistruoto ŽSIS kaip 100 % tinkamas finansuoti.

2008 m. Kipre buvo padarytos ir išanalizuotos naujos ortofotografinės nuotraukos. Ši analizė parodė, kad buvo pasikeitęs daugiau nei 39 000 referencinių sklypų žemės naudojimas, ir dėl to pagal BIPS tinkamas finansuoti plotas sumažėjo daugiau nei 7 000 ha (t. y. 5 % viso žemės ūkio ploto). Nors Kipro valdžios institucijos turėjo atnaujintą informaciją, jos nusprendė savo 2008 m. paraiškų metų mokėjimus grįsti pasenusiomis 2003 m. nuotraukomis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.37. Apskritai ŽSIS kokybė valstybėse narėse nuolat gerėja, tai matyti ir iš Komisijos atsakymo dėl Audito Rūmų toliau pateiktų pavyzdžių. Be to, nuo 2010 paraiškų teikimo metų valstybės narės privalo kasmet, taikydamos iš anksto nustatytas procedūras, atlikti ŽSIS-GIS kokybės vertinimą bei pranešti apie rezultatus ir, jei reikia, apie padėčiai gerinti numatytus veiksmus.

Komisija pripažįsta, kad su Graikijos IAKS 2008 paraiškų teikimo metais būta problemų. Tačiau praeities finansinė rizika kontroliuojama taikant atitikties patvirtinimo procedūrą, pagal kurią iki šiol iš ES finansavimo lėšų buvo išskaičiuota arba išskaičiuojama apie 866 mln. eurų.

Pagal veiksmų planą ŽSIS-GIS buvo parengta naudoti 2008 m. gruodžio 31 d. ir įdiegta prieš prasidedant 2009 m. paraiškų teikimo laikotarpiui. Problemą 2009 m. sukėlė tai, kad ūkininkai vėlavo suskaitmeninti sklypus, todėl imtasi priemonių padėčiai ištaisyti nustatant galutinę suskaitmeninimo datą.

Komisija tikrina, kaip šalinami nuo 2005 m. egzistavę Lietuvos ŽSIS-GIS trūkumai, taikydama atitikties patvirtinimo procedūras. Tačiau Lietuvos valdžios institucijos pranešė Komisijai, kad 2009 m. gruodžio mėn. ŽSIS-GIS atžvilgiu imtasi taisomųjų priemonių.

Komisija stebi, kaip šalinami Kipro ŽSIS-GIS trūkumai, nuo 2005 m. Atlikus patikras Kipras ėmėsi taisomųjų veiksmų, taigi nuo 2009 m. sistema laikoma veiksminga. Padėtis stebima taikant atitikties patvirtinimo procedūrą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.38. Taip pat Audito Rūmai nustatė, kad dviejose valstybėse narėse (Italijoje, Ispanijoje) naujausios ortofotografinės nuotraukos nebuvo panaudotos apriboti tinkamus finansuoti plotus apskaičiuojant mokėjimus.

Pavyzdys

Italijoje (Emilija-Romanijoje) ir Ispanijoje (Baskų krašte) tinkamumo finansuoti lygis skurdžioms ganykloms nebuvo pagrįstas naujausia turima informacija (ortofotografinėmis nuotraukomis arba patikromis vietoje), bet tuo, ką buvo deklaravęs ūkininkas prieš įdiegiant BIS. Nagrinėtais atvejais tiek Italijos, tiek Ispanijos ūkininkams buvo leista deklaruoti aukštesnį istorinį tinkamumo finansuoti lygį skurdžiose ganyklose, kuriose naujausios ortofotografinės nuotraukos rodo žymiai mažesnius tinkamumo finansuoti lygius. Dėl šių skirtumų pagalbos buvo skirta už daug didesni finansuoti tinkamą plotą nei tikrasis.

3.39. Audito Rūmai pastebėjo, kad keliose valstybėse narėse (Kipre, Graikijoje, Italijoje, Slovakijoje ir Lietuvoje) *paraiškų duomenų bazė* neleido nustatyti, kokio pobūdžio ir kada buvo padaryti pakeitimai ar pataisymai. Jeigu nėra tinkamos audito sekos, Audito Rūmai negali įvertinti, ar ES nuobaudos taikomos teisingai.

Pavyzdžiai

Graikijoje didžioji dalis administracinių kryžminių patikrų ir būtinų paraiškos duomenų pataisymų yra atliekami pagal procedūrą, kuri nepalieka audito sekos ir neužtikrina nuobaudų taikymo. Kipre popierinėse paraiškose ir duomenų bazėse buvo parodyta prieštaringa informacija apie paraiškų datas ir pataisymus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.38. Reikia pabrėžti, kad reikia dar daug ką nuveikti, kol naujas ortofotografinės nuotraukos sistemoje bus galima laikyti paruoštomis naudoti. Jos turi būti apdorotos, suskaitmenintos, o rezultatai – kokybiškai patikrinti, tik tada jomis bus galima veiksmingai naudotis per kryžmines patikras. Tai užima laiko. Vis dėlto Komisija mano, kad būtų labai naudinga, jei valstybės narės iš anksto pateiktų ortofotografinės nuotraukos, kad ūkininkai galėtų jomis naudotis pateikdami paraiškas, o kontrolieriai – atliktami patikras vietoje.

Valstybės narės privalo susigrąžinti ankstesniais metais išmokėtas sumas, jei atnaujinus ortofotografinės nuotraukos nustatomas perdeklaravimas. Jei Komisija mano, kad valstybė narė nepakankamai aktyviai stengiasi apsaugoti ES biudžetą, ji imasi stebėti padėtį taikydama atitikties patvirtinimo procedūrą.

Italija šiuo metu jau baigia visiškai atnaujinti savo ŽSIS. Tai reiškia, kad bus pateikti nauji ortofotografiniai vaizdai iš visos šalies, kurie bus atnaujinami kas trejus metus, o referenciniai sklypai bus sistemiškai įvertinami ir prirėkus bus atliekamos patikros vietoje. Po atnaujinimo nustačius perdeklaravimo atvejų atitinkamos pagalbos sumos šiuo metu yra susigrąžinamos. Komisija laiko šį metodą svarbiu žingsniu į priekį.

Ispanijos atveju Audito Rūmai žiūrėjo dar neapdorotus vaizdus. Šie vaizdai buvo pateikti ūkininkams, kad jie galėtų jais naudotis teikdami 2008 m. paraiškas.

Komisija atidžiai stebi, kaip įgyvendinamos taisomosios priemonės, kurių imtasi nustatytais perdeklaravimo atvejais.

3.39. Į sertifikavimo įstaigų 2009 finansinių metų ataskaitas įtraukti Kipre, Graikijoje ir Slovakijoje nustatyti faktai yra panašūs į tuos, kuriuos nustatė Audito Rūmai, ir visais trimis atvejais mokėjimo agentūros atsakė, kad problemoms spręsti imtasi atitinkamų priemonių.

Žemės ūkio fondų komitete valstybėms narėms priminta, kad jos savo IT programinėje įrangoje turi užtikrinti išsamią audito seką.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.40. Patikima teisių į išmokas duomenų bazė yra būtina teisingų BIS išmokų sąlyga. Valstybės narės taip pat privalo tiek BIS, tiek BIPS atvejais laikytis teisėms į išmokas nustatytos bendros nacionalinės viršutinės ribos. Audito Rūmai nustatė viršytą viršutinę ribą (Kipre), nors tai nepaveikė ES biudžeto; ir klaidingo teisių į išmokas skyrimo atvejų (Maltoje).

Pavyzdžiai

Kai 2007 m. Malta įdiegė BIS, visi gyvulininkyste ir pienininkyste užsiimančios ūkininkai gavo specialias teises į išmokas, taip pat ir tie ūkininkai, kurie turėjo reikalavimus atitinkančius hektarus, o tai prieštarauja ES teisės aktams. ES teisės aktais Malta buvo atleista nuo reikalavimo, kad norėdamas gauti išmoką pagal specialią teisę į išmoką, pareiškėjas privalo palaikyti ne mažiau kaip 50 % istorinės gyvulininkystės veiklos. Malta nusprendė nenustatyti jokių minimalių gyvulių laikymo reikalavimų nacionaliniu lygmeniu dėl specialių teisių į išmokas aktyvavimo. Todėl ūkininkai, smarkiai sumažinę savo bandas po BIS įvedimo, išlieka tinkami finansuoti ir jiems yra apmokamos visos jų turimos specialios teisės į išmokas.

Kipras viršijo ES BIPS pagalbos viršutinę ribą 1,44 %. Kipro valdžios institucijos nepritaikė proporcingo sumažinimo. Dėl to visi atskiri mokėjimai buvo viršyti 1,44 %, nors šis perviršis buvo finansuotas iš nacionalinio, o ne ES biudžeto.

3.41. Nagrinėdami *mokėjimų tikslumą*, Audito Rūmai vienoje valstybėje narėje nustatė didelių trūkumų: būta netgi atvejų, kai miškas buvo deklaruotas kaip daugiametė ganykla (Graikija). Be to, Graikija ir toliau leidžia deklaruoti plotą, viršijantį ŽSIS užregistruotą referencinio sklypo tinkamą finansuoti plotą, taikydama teisės aktuose nenumatytą 5 % leistiną paklaidą. Šią pastabą Audito Rūmai paskelbė jau 2005 m. Be to, Audito Rūmai nustatė atvejų, kai išmokos naudos gavėjams buvo išmokėtos nepaisant to, kad žinomos anomalijos nebuvo išspręstos (Italija), o deklaruotas plotas nebuvo kryžmine patikra sutikrintas su ŽSIS užregistruotu tinkamu finansuoti plotu (Ispanija). Be to, buvo nustatyta sistemingo neteisingo pagalbos apskaičiavimo bei neadekvataus nuobaudų už neteisingai deklaruotą plotą ir pavėluotas paraiškas taikymo pavyzdžių.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.40.

Pavyzdžiai

Maltoje paplitusi intensyvi gyvulininkystė be žemės. Taryba nusprendė pritaikyti Maltai nukrypti nuo įsipareigojimo palaikyti ne mažiau kaip 50 % iki perėjimo prie BIS vykdytos žemės ūkio veiklos leidžiančią nuostatą.

Kipras sprendžia šį klausimą tikrindamas 2008 m. paraiškas, kad susigrąžintų atitinkamas sumas.

3.41. Italijos valdžios institucijos patvirtina, kad prieš mokėdamas išmokas regionų valdžios institucijos atlieka visas administracines patikras siekdamas patikrinti tinkamumą finansuoti, pašalinti anomalijas ir pateikti rezultatus ūkininkams. Tačiau Komisijai nustatytus neteisėtų išmokų riziką keliančius sistemų trūkumus, jų šalinimo pažanga tikrinama taikant sąskaitų patvirtinimo procedūrą.

Ispanijos valdžios institucijos patvirtina, kad 2008 paraiškų teikimo metais ŽSIS–GIS iš tikrųjų naudota tik dalies kryžminių patikrų metu, bet nuo 2009 paraiškų teikimo metų ši padėtis ištaisyta.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Pavyzdžiai

Graikijoje plotai, ŽSIS užregistruoti kaip miškas, buvo deklaruoti kaip daugiametė ganykla ir buvo gauta pagalba pagal BIS, nors ortofotografinės nuotraukos aiškiai rodo didelį medžių ir uolų tankį.

Be to, buvo nustatyta, kad Graikija sistemingai neteisingai apskaičiuoja BIS tais atvejais, kai nustatytas plotas yra nepakankamas, kad būtų apmokėtos visos ūkininko deklaruotos teisės į išmokas ir kai šios teisės į išmokas yra skirtingos vieneto vertės. Panaši problema buvo nustatyta Maltoje, kur vienu atveju dėl neteisingo skaičiavimo metodo buvo išmokėta 69 % didesnė išmoka.

Kipre 2007 m. nebuvo taikomos ES teisės aktuose numatytos nuobaudos už perdeklaravimą, o 2008 m. jos buvo taikomos neteisingai.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Pavyzdžiai

Komisija pripažįsta, kad praeityje su Graikijos IAKS būta problemų, tačiau dabar, veikiant naujam ŽSIS–GIS, rizika nuo 2009 paraiškų teikimo metų sumažėjo. Praeitės finansinė rizika kontroliuojama taikant atitikties patvirtinimo procedūrą, pagal kurią iki šiol iš ES finansavimo lėšų buvo išskaičiuota arba išskaičiuojama apie 866 mln. eurų.

Komisija sutinka su Audito Rūmų pastabomis. Graikijos valdžios institucijos pareiškė, kad ištaisys problemą. Tačiau ši problema yra nedidelio masto. Tą patį galima pasakyti apie Maltos atvejį, kuris susijęs su 519 ūkininkų arba 203 hektarų žemės ploto.

Komisija žino apie 2007 m. susidariusių padėtį, ir Kipras įvertino jos finansinį poveikį atlikdamas 2007 m. pateiktų paraiškų peržiūrą. Dėl 2008 paraiškų teikimo metų Kipro valdžios institucijos patvirtino, kad procedūra pakeista.

E Ž Ū F K P

3.42. Administracinės patikros apima pareiškėjo pateiktų deklaracijų tikslumą ir tinkamumo finansuoti kriterijų laikymąsi skiriant pagalbą⁽²⁸⁾. Taikant šias kontrolės priemones, atliekamos kryžminės patikros su administracijai prieinamais duomenimis, pvz., IAKS duomenų bazėse.

3.43. Audito metu buvo atskleista klaidų nustatant valiutos kursą, kuris naudojamas paversti eurai nacionalinėmis valiutomis išmokėtas pagalbos sumas (Jungtinė Karalystė, Čekijos Respublika), ir trūkumų apskaičiuojant pagalbos sumažinimą po patikrų vietoje (Vokietija (Bavarija)). Taip pat buvo nustatyta trūkumų, susijusių su nitratų taršos mažinimo techninėmis patikromis (Graikija) ir specialių tinkamumo finansuoti sąlygų, kaip antai žemės ūkio mašinų adekvatumo kultivuojamai žemei, laikymusi (Bulgarija).

3.43. Šių klaidų finansinis poveikis jau buvo ištaisytas vėlesnėse išlaidų deklaracijose (Čekija, Jungtinė Karalystė) arba yra tikrinamas taikant atitikties patvirtinimo procedūrą. Be to, šios sumos, palyginti su atliktais mokėjimais, gali būti vertinamos kaip nereikšmingos (sudaro gerokai mažiau nei 1 %).

Audito Rūmų nustatytas su Vokietija (Bavarija) susijęs faktas neturi poveikio ES biudžetui, nes iš ES biudžeto mokamos pagalbos dalies sumažinimas apskaičiuotas teisingai.

Tai, kaip šalinamas Audito Rūmų Bulgarijoje nustatytas trūkumas, tikrinama taikant atitikties patvirtinimo procedūrą.

⁽²⁸⁾ 2007–2013 m. programavimo laikotarpio kaimo plėtros priemonėms taikomi administracinių patikrų reikalavimai nustatyti Reglamente (EB) Nr. 1975/2006.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

II) Patikromis vietose pagrįstos kontrolės sistemos

3.44. Valstybės narės kiekvienais metais privalo atlikti patikras vietoje, apimdamos, daugumos pagalbos schemų atveju, ne mažiau kaip 5 % visų paramos gavėjų⁽²⁹⁾. Audito Rūmų audito metu dėmesys buvo sutelktas į rizikos analizės procedūrų, susijusių su naudos gavėjų atranka šioms patikroms, adekvatumą, patikrų kokybę ir padarytų pataisymų adekvatumą. Audito Rūmų audito metu buvo nustatyta specifinių trūkumų atliekant patikras vietoje.

3.45. EŽŪGF srityje Audito Rūmai nustatė neteisingo leistinių matavimo paklaidų taikymo (Malta, Italija), netinkamos kokybės ir nepakankamos aprėpties patikrų vietoje (Graikija) atvejų.

Pavyzdys

Graikijoje audito metu buvo nustatyta, kad atliekant patikras vietoje ne visuomet laikomasi teisinio reikalavimo išmatuoti ne mažiau kaip 50 % sklypų, o ganyklų sklypai paprastai buvo netikrinami arba tikrinami tik iš akies. Keliais Audito Rūmų nagrinėtais atvejais deklaruoti sklypai, kurie pagal ortofotografinės nuotraukas buvo apaugę mišku ar brūzgynais, nebuvo įtraukti į vietoje tikrintinų sklypų imti. Be to, keliose Audito Rūmų nagrinėtose patikrų ataskaitose nurodytos vietoje išmatuotų sklypų geografinės koordinatės neatitiko skaitmeninio sklypo ŽSIS–GIS sistemoje buvimo vietos (skyrėsi vieta, paskirtis, forma ir perimetras).

3.45. Pasak Maltos valdžios institucijų, siekiant pašalinti 2008 m. trūkumus imtasi taisomųjų priemonių, kurios pritaikytos ir 2009 m. trūkumams šalinti. Italijos valdžios institucijos patvirtino, kad 2009 paraiškų teikimo metais pritaikė tinkamas leistinių matavimo paklaidų taikymo procedūras.

Pavyzdys

Komisija pripažįsta, kad praeityje su Graikijos IAKS būta problemų, tačiau dabar, veikiant naujam ŽSIS–GIS, rizika nuo 2009 paraiškų teikimo metų sumažėjo. Praeitės finansinė rizika kontroliuojama taikant atitikties patvirtinimo procedūrą, pagal kurią iki šiol iš ES finansavimo lėšų buvo išskaičiuota arba išskaičiuojama apie 866 mln. eurų.

3.46. EŽŪFKP srityje Audito Rūmai nustatė kontrolės ataskaitų tikslumo ir išsamumo (Vokietija (Bavarija), Rumunija), bendro kontrolės rezultatų įvertinimo (Bulgarija) ir terminų laikymosi teikiant Komisijai atliktų patikrų ataskaitas trūkumų (Vokietija (Bavarija), Prancūzija).

3.46. Audito Rūmų nurodyti trūkumai yra daugiau susiję su papildomomis, nei su pagrindinėmis kontrolės priemonėmis. Kalbant apie ataskaitų pateikimo terminus, informacija Komisijai perduota pakankamai anksti, kad į ją būtų atsižvelgta Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje.

III) Sistema, užtikrinanti kompleksinio paramos susiejimo įgyvendinimą ir kontrolę

3.47. Kompleksinio paramos susiejimo reikalavimus sudaro teisės aktuose nustatyti valdymo reikalavimai (TANVR) ir GAAB standartai (žr. 3.7 dalį). Jei TANVR yra nustatyti įvairiose ES direktyvose ir reglamentuose, tai GAAB standartai turi būti nustatyti nacionaliniu lygmeniu.

⁽²⁹⁾ Reglamento (EB) Nr. 1975/2006 12 straipsnis ir Reglamento (EB) Nr. 796/2004 26 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.48. Audito Rūmai aptiko trūkumų apibrėžiant, ko reikalaujama, kad būtų užtikrinta žemės GAAB, ir kokia turi būti šių sąlygų kontrolė.

Pavyzdys

Italijoje dviem skirtingiems ūkininkams buvo priskaičiuotos tos pačios avys, kad būtų įvykdytas gyvulių tankio reikalavimas.

3.49. Atlikę patikras vietoje Audito Rūmai, remdamiesi ribotu auditu (žr. 3.17 dalies trečią įtrauką), nustatė kompleksinio paramos susiejimo pažeidimų maždaug 5 % mokėjimų, kuriems taikomos kompleksinio susiejimo prievolės. Nustatyti pažeidimai buvo susiję tiek su TANVR (gruntinio vandens tarša, gyvūnų registravimas, gyvūnų gerovė, neteisingas augalų apsaugos produktų naudojimas), tiek su GAAB (nepageidaujamos augalijos skverbimasis).

Su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais susijusios sistemos

Senų skolų susigrąžinimas

3.50. 50 % visų neteisėtų išmokų, kurių valstybės narės nesusigrąžino iš naudos gavėjų per ketverius metus, arba per 8 metus jei taikomos teisminės procedūros, bus automatiškai išskaičiuotos iš jų nacionalinio biudžeto ⁽³⁰⁾ (vadinamoji 50/50 taisyklė) ⁽³¹⁾. Valstybės narės privalo ir toliau vykdyti savo susigrąžinimo procedūras. 2009 m. 50/50 taisyklė buvo taikoma ⁽³²⁾, taigi sumos, nesusigrąžintos nuo 2000 ar 2004 metų (atitinkamai 8 ir 4 metai) buvo padengtos: 31,4 milijono eurų teko apmokėti valstybėms narėms, o 20,1 milijono eurų buvo padengta iš ES biudžeto.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.48. Per savo atliktus kompleksinio paramos susiejimo auditus Komisija nustatė GAAB standartų apibrėžimo ir kontrolės trūkumų ir dabar tikrina, kaip jie šalinami, taikydama atitikties patvirtinimo procedūrą.

Pavyzdys

Komisija pritaria Audito Rūmams, kad šiuo konkrečiu atveju neįvykdytas mažiausio leistino gyvulių tankio GAAB reikalavimas ir kad reikėjo pritaikyti atitinkamą kompleksinio susiejimo sankciją.

3.49. Audito Rūmų nustatytus faktus patvirtina Komisijos iš valstybių narių gauta kontrolės statistika. Ši statistika rodo, kad sankcijos taikomos.

3.50. Komisija nurodo, kad 20,1 mln. eurų suma buvo padengta iš ES biudžeto dėl skolininko nemokumo, taigi jos nebuvo įmanoma susigrąžinti iki 4–8 metų termino pabaigos.

⁽³⁰⁾ Reglamentas (EB) Nr. 1290/2005.

⁽³¹⁾ ES nefinansuoja tų neteisėtų išmokų, kurios atsiranda dėl nacionalinių institucijų padarytų klaidų.

⁽³²⁾ Komisijos sprendimas 2009/367/EB (OL L 111, 2009 5 5, p. 44).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.51. Savo 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje⁽³³⁾ DG AGRI teigia, kad 2009 finansinių metų pabaigoje pasiekė bendrą 42 % susigrąžinimo lygį nuo 1 266 milijono eurų 2006 m. pabaigoje neįvykdytų išpareigojimų. Komisijos duomenimis, 2007–2009 m laikotarpiu valstybės narės susigrąžino 121 milijoną eurų tiesiogiai iš naudos gavėjų, o dar 411 milijonų eurų Komisija susigrąžino iš valstybių narių pritaikiusi 50/50 taisyklę. Audito Rūmai pastebi, kad iš naudos gavėjų susigrąžinti 121 milijonas eurų sudaro mažiau kaip 10 % visų susigrąžinimų.

Komisijos sąskaitų patvirtinimo procedūros

3.52. Kadangi dauguma atvejų žemės ūkio išlaidų valdymas yra padalintas tarp valstybių narių ir Komisijos, pagalbą sumoka valstybės narės, o Komisija po to ją kompensuoja⁽³⁴⁾. Išlaidoms galutinai pripažinti taikoma dviejų etapų procedūra, vadinama sąskaitų patvirtinimu. Šiuos du etapus sudaro metinis finansinis sprendimas ir daugiamečiai sprendimai dėl atitikties, kuriuos priima Komisija.

Finansinis 2009 m. sąskaitų patvirtinimas

3.53. 2010 m. balandžio 30 d. Komisija priėmė tris finansinio patvirtinimo sprendimus dėl išlaidų, susijusių su EŽŪGF, EŽŪFKP ir LKPI (Laikinasis kaimo plėtros instrumentas), ir atliko visų mokėjimo agentūrų sąskaitų patvirtinimą, išskyrus **3.5 priede** parodytas išlaidas. Šie sprendimai dažniausiai grindžiami nepriklausomų auditorių (sertifikavimo įstaigų) sertifikatais. Audito Rūmai finansinio patvirtinimo sprendimuose nenustatė nė vieno neteisingai patvirtintų išlaidų atvejo.

3.54. Audito Rūmai nustatė trūkumų, susijusių su trijų pastarųjų metų skolininkų sąskaitų patikimumu. 2009 finansiniais metais Komisija inicijavo finansinius pataisymus trylikoje mokėjimo agentūrų dešimtyje valstybių narių dėl 14,8 milijono eurų, sudarančių apie 1,43 % nuo 1 037 milijono eurų, kurie turėjo būti susigrąžinti 2009 finansinių metų pabaigoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.51. Susigrąžinimo procedūros dažnai užsitęsia dėl ilgai trūkančio bylų nagrinėjimo nacionaliniuose teismuose, už kurį pagal Finansinio reglamento 53b straipsnio 2 dalies c punktą ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 9 straipsnio 1 dalies a punkto iii papunktį atsakingos tik valstybės narės. Dėl šios priežasties ir įdiegtas naujas, nustačius netvarkingumo atvejus taikytinas patvirtinimo mechanizmas, kurį taikant nesugrąžinta į ES biudžetą suma sumažėjo 60 %. Komisijos nuomone, šis rezultatas rodo, kad naujasis mechanizmas yra veiksmingas ir efektyvus būdas netvarkingumo atvejams patvirtinti ir ES finansiniams interesams apsaugoti, taip pat – stipri paskata valstybėms narėms paspartinti susigrąžinimo procedūras.

⁽³³⁾ DG AGRI 2009 m. metinė veiklos ataskaita, p. 60.

⁽³⁴⁾ Kas mėnesį EŽŪGF atveju ir kas ketvirtį EŽŪFKP atveju.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Atitikties patvirtinimas

3.55. Sprendimai dėl atitikties priimami po to, kai Komisija atlieka papildomas valstybių narių deklaruotų išlaidų patikras. Jie apima kelerius metus iš eilės, o jų tikslas – nefinansuoti iš ES biudžeto tų išlaidų, kurias Komisija nustatė esant „padarytas pažeidžiant ES taisykles“⁽³⁵⁾.

3.56. Audito Rūmai savo ankstesnėse metinėse ataskaitose kritikavo tai, kad faktiškai finansinių pataisymų našta tenka valstybių narių administracijoms, o ne galutiniams naudos gavėjams. Be to, taisyklėse nustatytas šių su atitiktimi susijusių pataisymų skaičiavimo metodas, kurį taiko Komisija ir kuris iš esmės yra pagrįstas nustatyto dydžio pataisymais, reiškia, kad tokiu būdu susigrąžintos sumos ir tikrosios neteisėtai išmokėtos sumos nėra tiesiogiai susiejamos. Atitikties patvirtinimo sistema 2009 m. liko nepakitusi.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.56. Audito Rūmų kritikuojami atitikties patvirtinimo sistemos bruožai yra būdingi šiai sistemai ir jiems neprieštaravo nė viena šalis, dalyvavusi priimančios Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1290/2005.

Atitikties patvirtinimas skirtas išskaičiuoti iš ES finansavimo lėšų išlaidų, padarytų nesilaikant ES taisyklių, sumą. Tai nėra mechanizmas, kuriuo siekiama susigrąžinti sumas, neteisėtai išmokėtas naudos gavėjui: pagal pasidalijamojo valdymo principą šią operaciją atlieka tik valstybės narės.

Jeigu neteisėtos išmokos naudos gavėjams nustatomos atlikus atitikties patvirtinimą, valstybės narės privalo imtis veiksmų, kad susigrąžintų jas iš šių naudos gavėjų. Tačiau net ir tais atvejais, kai nieko nereikia susigrąžinti iš naudos gavėjų, nes finansiniai pataisymai susiję tik su valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumais, o ne su neteisėtomis išmokomis, šie pataisymai yra svarbi priemonė valstybių narių sistemoms tobulinti, taigi ir išvengti neteisėtų išmokų naudos gavėjams arba jas nustatyti ir susigrąžinti.

Apsisprendžiant dėl finansinių pataisymų, atsižvelgiama į pažeidimo pobūdį bei sunkumą ir ES padarytą finansinę žalą. Pataisymų suma apskaičiuojama remiantis realia žala arba atliekant ekstrapoliaciją. Kai tai neįmanoma, naudojami nustatyti dydžiai atsižvelgiant į nacionalinių kontrolės sistemų trūkumų rimtumą, kad būtų parodyta ES iškilusi finansinė rizika. Todėl, Komisijos nuomone, tarp tokio tipo finansinių pataisymų ir neteisėtų išmokų galutiniams naudos gavėjams masto yra pagrįstas ryšys.

Audito Rūmai pripažįsta nustatytų dydžių naudojimą, kaip atitinkančią atitikties patvirtinimo veiklą reglamentuojančias taisykles, be to, esant tam tikroms aplinkybėms, savo 2007 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo rezoliucijoje tam pritarė ir Europos Parlamentas (83 dalis).

Galiausiai, nors atitikties patvirtinimo sistemą reglamentuojančios taisyklės liko nepakitusios, Komisija ėmėsi veiksmų jos veikimui gerinti, įskaitant naujas finansinių pataisymų gaires ir pasiūlymą dėl Audito Rūmų 3.62 dalyje minėto patikinimo kokybės gerinimo.

⁽³⁵⁾ Reglamento (EB) Nr. 1290/2005 31 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Valstybių narių kontrolės priemonių ir patikrų rezultatų patvirtinimas

3.57. Komisijai teikiami mokėjimų agentūrų atliktų patikrų rezultatai leidžia įvertinti ūkininkų teikiamų paraiškų tvarkingumą; nuo 2007 m. juos privalo patikrinti sertifikavimo įstaigos. Viena vertus, sertifikavimo įstaigos privalo pateikti nuomonę dėl patikrų vietoje kokybės, patikrinusios ne mažiau kaip 10 patikrų imtį kiekvienoje iš šių keturių populiacijų: EŽŪGF-IAKS, EŽŪGF-ne IAKS, EŽŪFKP-IAKS ir EŽŪFKP-ne IAKS. Kita vertus, jos privalo patikrinti ir patvirtinti valstybių narių kontrolės statistiką. Savo 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje DG AGRI generalinis direktorius nurodo, kad sertifikavimo įstaigų atliktas patikrų vietoje vertinimas didele dauguma atvejų (apie 90 %) buvo teigiamas įvairių populiacijų atveju ir kad dėl kontrolės statistikos tikslumo sertifikavimo įstaigų nuomonė buvo teigiama 70 % EŽŪGF populiacijoje ir tik 54 % EŽŪFKP populiacijoje.

3.58. Komisijos gairėse sertifikavimo įstaigoms suteikta galimybė rinktis, lydėti ar pakartotinai atlikti 10 patikrų vietoje. Iš Audito Rūmų nagrinėtų sertifikavimo įstaigų ataskaitų matyti, kad tik šešios pakartotinai atliko patikras, 23 lydėjo patikras, o likusios nenurodė savo metodo. Audito Rūmai mano, kad ankstesnių patikrų kartotinis atlikimas sudarytų geresnį pagrindą vertinti patikrų vietoje procedūrų kokybę, kadangi sertifikavimo įstaigos atstovų dalyvavimas gali paveikti vertinamųjų inspektorių elgseną.

3.58. Nors Komisija sutinka, kad pakartotinai atlikus patikrą galima geriau įvertinti patikrų vietoje kokybę, vis dėlto kontrolės aplinką galima įvertinti ir atliekant patikras, per kurias inspektorius lydi sertifikavimo įstaigų atstovai. Tam tikrais atvejais gali būti neįmanoma pakartotinai atlikti patikrų laiku. Šie trūkumai būdingi daugeliui išorės auditorių atliekamų ex post patikrų. Tokiais atvejais su palyda atliekamos patikros yra gera alternatyva. Jos naudingos ir tuo, kad sumažina ūkininkui tenkančią administracinę našta.

Sertifikavimo įstaigų ataskaitų, susijusių su 2009 finansiniais metais, analizė rodo, kad sertifikavimo įstaigos įvertino iš viso maždaug 3 700 patikrų. Tais atvejais, kai sertifikavimo įstaigos atliko reikiamas patikras:

- apie 25 % atvejų patikros buvo atliktos pakartotinai,
- 50 % atvejų sertifikavimo įstaigos atstovai lydėjo patikrą atliekančius inspektorius,
- 5 % atvejų naudoti abu metodai (tam tikrų populiacijų atveju – pakartotinis patikrų atlikimas, kitų populiacijų atveju – patikrų atliekančių inspektorių lydėjimas),
- dar 20 % atvejų sertifikavimo įstaigos aiškiai neatskyrė šių dviejų metodų. Tačiau iš lentelių aišku, kad šios įstaigos taip pat tikrino patikrų kokybę taikydamos bent vieną metodą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.59. Be to, sertifikavimo įstaigos ne visuomet pateikia išsamią informaciją apie patikrų, kurios buvo pakartotinai atliktos, rezultatus. Audito Rūmai mano, kad tokia informacija būtų naudinga Komisijai, nes leistų jai patikimai įvertinti sertifikavimo įstaigų atliktą darbą.

3.60. Audito Rūmai pažymi, kad daugelio mokėjimo agentūrų atveju sertifikavimo įstaigos negalėjo patvirtinti kontrolės statistikų patikimumo dėl to, kad ataskaitos buvo neišsamios arba nebuvo pateiktos.

3.61. 2009 m. Komisija suteikė valstybėms narėms galimybę prašyti sertifikavimo įstaigų pakartotinai atlikti reprezentatyvios patikrų imties patikras ir patikrinti, ar po šių patikrų buvo imtasi tinkamų veiksmų. Jei sertifikavimo įstaiga, tai atlikusi, galės patvirtinti valstybės narės kontrolės statistikos tikslumą, Komisija tuomet laikys, kad jos pagrindu nustatytas klaidų lygis atitinka maksimalią galimą riziką, t. y. kad atitinkamų metų finansiniai pataisymai niekada negalės viršyti šio lygio. Numatyta, kad šios nuostatos įsigalios 2010 metais 2011-ųjų ir tolesniųjų metų atžvilgiu.

Aplinkos, Jūrų reikalų ir žuvininkystės, Sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos sritys

3.62. Aplinkos, Žuvininkystės ir jūrų reikalų, taip pat Sveikatos ir vartotojų apsaugos sritis Komisija valdo naudodama specialias kontrolės sistemas. Audito metu buvo nagrinėjamos vidaus kontrolės sistemos, susijusios su DG SANCO valdomomis gyvūnų ligų likvidavimo ir stebėjimo programomis ⁽³⁶⁾.

Vidaus kontrolės sistemos, susijusios su DG SANCO valdomomis gyvūnų ligų likvidavimo ir stebėjimo programomis

3.63. Šiame kontekste buvo ištestuota 30 atsitiktinai atrinktų mokėjimų, skirtų gyvūnų ligų likvidavimo ir stebėjimo programoms. Auditas atskleidė, kad nėra nei sistemingo pareigų atskyrimo, nei aiškios apibrėžties ir skirtumo tarp inicijuojančių ir tikrinančių pareigūnų vaidmenų ir prievolių. Tą patį galima pasakyti apie veterinarijos ir finansų pareigūnus. Be to, pagrindinės kontrolės priemonės yra įdiegtos neatsižvelgiant į periodiškai peržiūrimą formalią rizikos analizę.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.59. Sertifikavimo įstaigos privalo kiekvienos patikros atveju išlaikyti pakankamai išsamią audito seką. Tačiau Komisija nereikalauja, kad sertifikavimo įstaigos Komisijai teikiamoje ataskaitoje pateiktų išsamius visų atliktų patikrų (kasmet iš viso apie 3 700) duomenis, o tiesiog prašo pateikti suvestinę atlikto darbo ataskaitą ir bendras išvadas. Sertifikavimo įstaigų paprašyta šiuo atžvilgiu nuo 2010 finansinių metų teikti išsamesnę informaciją.

3.60. Sertifikavimo įstaigos tinkamai atliko savo pareigas pateikdamos ataskaitas ir išvadas apie atliktą darbą arba, jei tai buvo neįmanoma, apie tai pranešdamos. Ši problema aiškiai nurodyta Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje, ir šiuo metu padėtį stebi Komisija, kuri paprašė susijusių valstybių narių mokėjimo agentūrų imtis reikiamų veiksmų siekiant užtikrinti, kad ateityje tiksli informacija būtų pateikiama laiku.

3.61. Rengiant šią ataskaitą kelios valstybės narės nurodė prašysiančios sertifikavimo įstaigų atlikti reikiamą darbą arba svarsto tokią galimybę.

Komisija taip pat atkreipia dėmesį, kad pakartotinės patikros apimtų ne tik patikras vietoje, bet ir visą dokumentų tvarkymą pradedant nuo pagalbos paraiškos gavimo ir baigiant galutinės išmokos apskaičiavimu ir išmokėjimu, įskaitant bet kokių sankcijų taikymą (esminiai patikrinimai).

3.63. Pareigūnų (finansavimo iniciatorių ir tikrintojų, veiksmų iniciatorių ir tikrintojų) pareigos ir vaidmenys nurodyti darbo aprašyme. Komisija išsamiau paaiškins skirtingų pareigūnų pareigų atskyrimą. Iš kasmetinių sprendimų, susijusių su numatomu ES indėliu į ligų likvidavimo ir stebėjimo programas, taip pat matyti, kad teisės aktai plėtojami atsižvelgiant į vietos poreikius ir riziką (didinamos arba mažinamos viršutinės ribos, pritaikomos ir geriau apibrėžiamos tinkamos finansuoti priemonės, atnaujinami ir tikslinami ataskaitų teikimo reikalavimai).

⁽³⁶⁾ Biudžeto eilutė Nr. 17.04.01.01.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.64. Kai kurios svarbios kontrolės procedūros yra paliktos atskirų pareigūnų nuožiūrai. Kadangi vidaus kontrolės priemonės nėra standartizuotos, yra rizika, kad nebus atliekamos svarbios patikros. Veterinarijos pareigūnai neparengė nei standartizuotos ataskaitos apie veiklos programų įgyvendinimą, nei standartizuotų atliktų patikrų kontrolinių sąrašų. Pagaliau, dėl nedidelio *ex post* auditų skaičiaus, šie auditai tinkamai neprisi-
deda prie patikinimo, kad mokėjimuose nėra reikšmingų klaidų.

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PATIKIMUMAS

3.65. Audito Rūmai peržiūrėjo Komisijos vadovybės pareiškimus, konkrečiai Komisijos generalinių direktoratų AGRI, ENV, MARE ir SANCO generalinių direktorių metines veiklos ataskaitas (MVA) ir deklaracijas. Šios peržiūros rezultatai apibendrinti **3.3 priede**.

3.66. Savo MVA Žemės ūkio generalinis direktorius daro išvadą, kad nėra jokių rimtesnių problemų įrodymų, galinčių paveikti jo patikinimą. Remdamasis paties DG AGRI atliktų auditų rezultatais ir valstybių narių atliktų patikrų vietoje rezultatais, jis daro išvadą, kad likutinis klaidų lygis tiesioginių išmokų, rinkos intervencijų ir kaimo plėtros priemonių srityse yra mažesnis nei 2 %.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.64. Nors atsižvelgiant į programų pobūdį (likvidavimas ir stebėjimas) sunku jas visapusiškai palyginti, numatoma maksimaliai standartizuoti jų vidaus kontrolę, ataskaitų teikimą ir patikrų atlikimą. Reikėtų priminti, kad finansavimo iniciatoriai ir veterinarijos pareigūnai yra patyrę ir veikia atidžiai prižiūrimi savo tiesioginės vadovybės.

Dėl žmogiškųjų išteklių stokos 2009 m. ir dėl to, kad pirmenybė turėjo būti suteikta Neatidėliotinos pagalbos fondo *ex ante* auditams, buvo galima atlikti tik nedidelį *ex post* auditų skaičių. Vis dėlto, kadangi *ex post* patikros rengiamos kas dvejus metus, būtų galima *ex post* patikrinti daugiau kaip 35 % išmokėtos sumos. Komisija pabrėžia, kad kartu sudėjus visas sudedamąsias dalis (vadovybės atliekamas visos vidaus kontrolės sistemos vertinimas, audito rezultatai, praėjusiais metais pareiktų išlygų ir po audito parengtų veiksmų planų įgyvendinimo stebėjimas ir iš kitų leidimus duodančių pareigūnų mišriojo pergaltiojimo atvejais gauti patikinimai) gaunamas pagrįstas patikinimas.

3.66. Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato patikinimo pareiškimas ir metinė veiklos ataskaita parengti pagal Komisijos vidaus gaires ir dėl priežasčių, išdėstytų Komisijos atsakymuose į 3.67–3.69 dalių pastabas, juose pateikiamas teisingas finansų valdymo, susijusio su žemės ūkio išlaidų tvarkingumu, įvertinimas.

Išlyga dėl kaimo plėtros priemonių pagal 2 kryptį pagrįsta Komisijos gairėmis, kuriose numatyta, kad reikšmingumas turėtų būti vertinamas ES lygmeniu pagal veiklos rūšis taikant biudžeto sudarymo pagal veiklos rūšis sistemą. Dėl išlygos Graikijai panaikinimo žr. Komisijos atsakymą į 3.69 dalį.

Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje minima, kad bendras likutinis klaidų lygis žemės ūkio išlaidų srityje yra mažesnis nei 2 %, o EŽŪFKP srityje – truputį didesnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.67. Audito Rūmai nepritaria tokiam DG AGRI metodui, kuriuo susiaurinama likutinio klaidų lygio sąvoka, jį prilyginant patikrų vietoje metu nustatytoms anomalijoms. Taikant šį metodą, nepaisoma tų likutinių klaidų, kurios išaiškinamos kai kryžminių patikrų metu remiamasi netiksliais duomenų bazėmis ar nustatomas netinkamas anomalijų šalinimas. Audito Rūmai taiko integruotą audito metodą, apimančią abu kiekvienos operacijos likutinės klaidos komponentus. Audito Rūmai audito metu nustatė, kad kai kurių operacijų atveju, administracinėmis kontrolės priemonėmis klaidos nebuvo aptiktos. Šiuos administracines kontrolės trūkumus taip pat patvirtina Audito Rūmų atliktų IAKS sistemų audito rezultatai. Be to, Audito Rūmų audito metu buvo nustatyta, kad dėl valstybių narių atliktų patikrų vietoje kokybės galima pateikti tik ribotą patikinimą.

3.68. Žemės ūkio generalinio direktoriaus metinėje veiklos ataskaitoje yra išlygų dėl su IAKS susijusių išlaidų Bulgarijoje ir Rumunijoje. Šios išlygos neprieštarauja Audito Rūmų 2008 m. atlikto sistemų audito rezultatams, tačiau Audito Rūmai pakartojo savo ankstesnę pastabą, kad per anksti buvo panaikinta ilgą laiką nepanaikinta išlyga dėl IAKS Graikijoje.

3.69. Aplinkos bei Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinio direktorių metinėse veiklos ataskaitose yra išlygų, kurios neprieštarauja Audito Rūmų preliminarai nustatytiems faktams. Sveikatos ir vartotojų apsaugos generalinio direktoriaus metinėje veiklos ataskaitoje išlygų nepareikšta, tačiau išlyga turėjo būti pareikšta, atsižvelgiant į maisto ir pašarų saugos veiklą veikiančias klaidas ir nepakankamą audito aprėptį.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

3.70. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais su Žemės ūkiu ir gamtiniais ištekliais susijusius mokėjimus paveikė reikšmingas klaidų lygis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.67. Pagal atitinkamas ES taisyklės valstybės narės privalo taikyti administracines kontrolės priemones visoms gautoms pagalbos paraiškoms. Iš esmės po to nebelieka jokių mokėjimų klaidų, kurias galima aptikti tokiomis administracinėmis kontrolės priemonėmis. Taigi Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD taikomo metodo, pagal kurį likutinis klaidų lygis nustatomas remiantis atsitiktinai atrinktų patikrų vietoje rezultatais, koncepcija yra teisinga.

Komisija žino, jog dėl administracinių kontrolės priemonių ar patikrų vietoje trūkumų kyla rizika, kad klaidų lygiai iš valstybių narių gaunamoje kontrolės statistikoje yra sumažinti. Siekdamas pašalinti šią riziką Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD pritaikė atsargos paklaidą – padidino šių klaidų lygius 25 %.

3.68. Išlyga Graikijai pagrįsta tuo, kad dėl nepakankamo IAKS įgyvendinimo Graikijoje kilo didelė rizika Komisijos reputacijai, o ne dėl to, kad dėl trūkumų būtų kilusi finansinė rizika ES biudžetui, kuri visada buvo kontroliuojama taikant per atitikties patvirtinimo procedūras Graikijai nustatomus finansinius pataisymus. 2008 m. pabaigoje Graikijai baigus įgyvendinti šiems trūkumams ištaisyti skirtą veiksmų planą rizikos Komisijos reputacijai nebeliko, todėl buvo galima visiškai pagrįstai panaikinti išlygą. Be to, finansinė rizika dėl ankstesnių trūkumų pakankamai kontroliuojama taikant atitikties patvirtinimo procedūrą, pagal kurią iki šiol iš ES finansavimo lėšų buvo išskaičiuota arba išskaičiuojama apie 866 mln. eurų.

3.69. Dėl papildomų žmoniškųjų išteklių ir papildomų pajėgumų naudojimo pasitelkiant išorės specialistus daliai auditų atlikti buvo audituota ir bus audituojama nemaža sumos, kurią reikia išmokėti 2010 m., dalis. Beveik 40 % šios sumos audituota atliekant ex ante auditą. Be to, daugiau kaip 35 % šios sumos bus audituojama atliekant ex post auditą. Taip bus pasiektas labai aukštas aprėpties lygis.

3.70. Komisija mano, kad klaidų lygis, kuris per pastaruosius metus svyruoja ties 2 % riba, patvirtina bendrą teigiamą praėjusių metų vertinimą.

Be to, ES biudžeto rizika tinkamai kontroliuojama taikant sąskaitų atitikties patvirtinimo procedūras.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.71. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad Žemės ūkio ir gamtinių išteklių priežiūros ir kontrolės sistemos apskritai buvo tik iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą.

3.72. Dėl IAKS Audito Rūmai daro išvadą, kad jas būtina žymiai pagerinti, ypač trijose iš aštuonių audituotų mokėjimo agentūrose (žr. 3.33 dalį).

3.73. Audito Rūmai rekomenduoja šalinti nustatytus sistemų trūkumus. Šiuo požiūriu aktualiausi spręstini klausimai, susiję su BIS ir BIPS, yra šie:

- a) šalinti sisteminius trūkumus, dėl kurių atsiranda klaidų, susijusių su žemės ploto netinkamumu finansuoti ar perdėklavimais ar netiksliai apskaičiuotomis teisėmis į išmokas, visų pirma pagerinant duomenų, užregistruotų ŽSIS, patikimumą ir išsamumą (pvz., atnaujinant ortofotografines nuotraukas);
- b) užtikrinti, kad visos IAKS duomenų bazės užtikrintų visišką visų padarytų pakeitimų audito seką;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.71–3.72. Komisija toliau mano, kad, kaip Audito Rūmai pripažino ankstesnėse metinėse ataskaitose nuo 2005 m., IAKS, jeigu ji tinkamai taikoma, yra iš esmės veiksminga kontrolės sistema klaidų rizikai ar netvarkingoms išlaidoms mažinti (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 3.32 ir 3.33 dalių pastabas).

Komisija nustatė, kad 2008 paraiškų teikimo metais Bulgarijoje ir Rumunijoje pastebėta reikšmingų IAKS trūkumų. Todėl 2009 m. šios dvi valstybės narės parengė veiksmų planus, kurių įgyvendinimą Komisija atidžiai stebėjo. Tačiau, kadangi šiuos veiksmų planus numatoma galutinai įgyvendinti tik 2011 m. ir jau dabar vėluojama įgyvendinti kai kuriuos atskirus veiksmus, Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD generalinis direktorius savo 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje pareiškė išlygą dėl Bulgarijos ir Rumunijos IAKS remdamasis Komisijos reputacijai kilusia rizika.

Kitose valstybėse narėse yra ne tokių reikšmingų IAKS trūkumų, dėl kurių sistemos netampa neveiksmingos, tikriausiai – jas galima tobulinti, ir kuriems pašalinti valstybės narės ėmėsi arba imasi veiksmų.

Tai, kaip šalinami visi šie trūkumai, tikrinama taikant atitikties patvirtinimo procedūras, kuriomis užtikrinama tinkama ES biudžeto rizikos kontrolė.

Visada būtina atnaujinti ŽSIS, nes ir techninės galimybės, ir šios srities aktualijos nuolat kinta. Be to, dabar valstybės narės yra teisiškai įpareigosios atlikti savo ŽSIS kokybės metinį įvertinimą. Šios kokybės patikros rezultatai parodys, ar atnaujinimas reikalingas.

3.73.

- a) Komisija kartu su valstybėmis narėmis toliau vykdo veiksmus, kuriais siekiama gerinti ŽSIS–GIS pateikiamos informacijos patikimumą. Nuo 2010 paraiškų teikimo metų valstybės narės privalo kasmet, taikydamos iš anksto nustatytas procedūras, atlikti ŽSIS–GIS kokybės vertinimą bei pranešti apie rezultatus ir, jei reikia, apie padėčiai gerinti numatytus veiksmus.
- b) Reglamento (EB) Nr. 885/2006 I priede jau nurodyta, kad vienas iš akreditavimo kriterijų – audito sekos užtikrinimas. Šiuos kriterijus kasmet tikrina sertifikavimo įstaigos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- c) toliau daryti aiškesnes ir griežtesnes taisykles siekiant, kad ES tiesioginė pagalba nebūtų išmokama paraiškų teikėjams, kurie žemės nedirbo ir nepalaikė jos GAAB;
- d) ES lygmeniu parengti kiekvienais metais taikomus minimalius priežiūros reikalavimus ganykloms, kurioms gali būti teikiama ES tiesioginė pagalba.

3.74. Audito Rūmai taip pat pakartotinai teigia, kad kaimo plėtros srityje būtinos papildomos pastangos, siekiant toliau paprastinti taisykles ir sąlygas.

3.75. Be to, Audito Rūmai mano, kad Komisijos gairės dėl sertifikavimo įstaigų atliekamo darbo pobūdžio, aprėpties ir dėl jų prievolės atsiskaityti, ypač kiek tai susiję su valstybių narių kontrolės ir patikrų vietoje statistikų patvirtinimu, turi būti peržiūrėtos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- c) Į Audito Rūmų minėtą ūkininko apibrėžties klausimą atsižvelgta per BŽŪP padėties patikrą – valstybėms narėms suteikta galimybė netaikyti tiesioginių išmokų schemų fiziniams ar juridiniams asmenims, kurių pagrindiniuose veiklos tiksluose nenurodytas žemės ūkio veiklos vykdymas arba kurių žemės ūkio veikla nereikšminga (Reglamento (EB) Nr. 73/2009 28 straipsnio 2 dalis).

Galima numatyti, kad šis klausimas bus toliau svarstomas atsižvelgiant į aplinkybes, susijusias su BŽŪP po 2013 m., turint galvoje poreikį vengti painių taisyklių, dėl kurių atsirastų sudėtinga kontrolės sistema, nes jos įgyvendinimas būtų brangus ir prieštarautų Komisijos pastangoms ją supaprastinti.

- d) Pagal dabartinę tvarką numatoma bendra teisinė sistema, kurioje valstybės narės atsako už GAAB palaikymo kriterijų apibrėžimą. Taip sudaroma galimybė atsižvelgti į ES žemės ūkio paskirties plotų ir tradicijų įvairovę.

3.74. 2007–2013 m. laikotarpiui Komisija jau ėmėsi bendrosios žemės ūkio politikos, įskaitant kaimo plėtrą, supaprastinimo veiksmų, kuriuos ji tęs ir ateityje. Tačiau kaimo plėtros srityje jokio tolesnio paprastinimo nepakaks klaidų lygiui sumažinti žemiau Audito Rūmų taikomos 2 % ribos nerizikuojant sutrukdyti siekti politikos tikslų. Todėl Komisija pasiūlė EŽŪFKP išlaidoms nustatyti 2–5 % toleruojantinę klaidų rizikos lygį. Klaidų lygis, prilygstantis apytikriam šio intervalo vidurkiui, būtų priimtinas ir pagrįstas. Viršijus minėtą lygį klaidų lygiui sumažinti būtų imtasi papildomų veiksmų – būtų didinama kontrolė ir atsižvelgiama į pagrindines klaidų priežastis.

3.75. Komisijos nuomone, bendra šių gairių struktūra ir atsiskaitymo reikalavimai yra tinkami, ypač priimant finansinio patvirtinimo sprendimus (žr. taip pat 3.54 dalį). Persvarstytos gairės 2010 finansiniams metams buvo išplatintos 2010 m. birželio 18 d. vykusiame Žemės ūkio fondų komiteto posėdyje. Jų pakeitimai buvo susiję tik su atsiskaitymo tvarka, bet ne su sertifikavimo įstaigų atliekamu darbu.

Be to, kalbant apie darbą, susijusį su kontrolės ir patikrų vietoje statistika, Komisija neseniai pasiūlė sistemą, kurią pritaikiusios valstybės narės gali pagerinti bendrą pagrįsto patikinimo dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo galutinių naudos gavėjų lygmeniu gavimo tvarką. Šiuo tikslu sertifikavimo įstaigos turėtų atlikti daugiau darbo nei nustatyta pagal dabartinius reikalavimus – atitinkamoje išlaidų populiacijoje pakartotinai atlikti tipinės operacijos, kurias mokėjimo agentūra tikrino vietoje, imties patikras. Šis darbas apimtų visą dokumentų tvarkymą pradedant nuo pagalbos paraiškos gavimo ir baigiant galutinės išmokos apskaičiavimu ir išmokėjimu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.76. Pagaliau kartu su nacionalinėmis valdžios institucijomis būtina imtis veiksmingų priemonių tam, kad būtų išvengta netinkamų finansuoti žuvininkystės projektų išlaidų apmokėjimo. Vidaus kontrolės priemonių, taikomų su gyvūnų ligų likvidavimo ir stebėjimo programomis susijusiems mokėjimams, srityje būtina užtikrinti griežtą pareigų atskyrimą tarp Komisijos tarnybų ir įdiegti tinkamas formalias kontrolės procedūras.

3.77. Tolesni veiksmai, kurių buvo imtasi atsižvelgiant į ankstesnes pastabas, pateikti **3.4 priede**.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.76. 2000–2006 m. programavimo laikotarpiui Komisija ėmėsi visų būtinų veiksmų, kad ištaisytų netinkamas finansuoti sumas. Atliekant paraiškų pateikimo užbaigimo procedūrą bus užtikrinta, kad visos netinkamos finansuoti sumos būtų išskaičiuotos iš galutinėje mokėjimo paraiškoje nurodytos sumos.

Igyvendinant EŽF kontrolės aplinka sustiprinta naujomis nuostatomis dėl veiksmingo sistemų veikimo siekiant išvengti netinkamų finansuoti išlaidų ir jas taisyti. Komisija atlieka priežiūros vaidmenį tikrindama valstybių narių audito tarnybų atliekamo darbo patikimumą. Pagal pasidalijamojo valdymo principą atsakomybė už kontrolę vietoje tenka valstybėms narėms. Pirmiau aprašyta kontrolės aplinka užtikrina, kad valstybių narių įdiegtos valdymo ir kontrolės sistemos, skirtos išvengti netinkamų finansuoti išlaidų ir jas taisyti, yra patikimos ir veiksmingos.

Be to, bendradarbiaudamas su kitais struktūrinių fondų generaliniais direktoratais Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinis direktoratas nuolat skelbia rekomendacines pastabas bendro intereso srityse siekdamas gerinti esamų valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingumą.

3.77. Žr. Komisijos atsakymus 3.4 priede.

3.1 PRIEDAS

ŽEMĖS ŪKIO IR GAMTINIŲ IŠTEKLIŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2009				2008	2007
	EŽŪGF	KP	SANCO, ENV, MARE	Iš viso		
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA						
Iš viso operacijų (iš kurių):	148	80	13	241	204	196
Avansai	0	0	0	0	0	0
Tarpiniai/galutiniai mokėjimai	148	80	13	241	204	196
TESTAVIMO REZULTATAI						
<i>(operacijų procentinė dalis ir skaičius)</i>						
Klaidų nepaveiktos operacijos	76 % {113}	69 % {55}	54 % {7}	73 % {175}	68 %	69 %
Klaidų paveiktos operacijos	24 % {35}	31 % {25}	46 % {6}	27 % {66}	32 %	31 %
KLAIDŲ PAVEIKTŲ OPERACIJŲ ANALIZĖ						
<i>(operacijų procentinė dalis ir skaičius)</i>						
Analizė pagal klaidų rūšį						
Kiekybiškai neįvertinamos klaidos	31 % {11}	36 % {9}	67 % {4}	36 % {24}	32 %	36 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos	69 % {24}	64 % {16}	33 % {2}	64 % {42}	68 %	64 %
įskaitant:						
Tinkamumo finansuoti	13 % {3}	13 % {2}	100 % {2}	17 % {7}	20 %	36 %
Tikrumo	0 % {0}	6 % {1}	0 % {0}	2 % {1}	2 %	3 %
Tikslumo	87 % {21}	81 % {13}	0 % {0}	81 % {34}	78 %	61 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS						
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis						
< 2 %					X	
2–5 %	X					X
> 5 %						

3.2 PRIEDAS

ŽEMĖS ŪKIO IR GAMTINIŲ IŠTEKLIŲ SISTEMŲ TYRIMO REZULTATAI

Pasirinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas – EŽŪGF

Valstybė narė (Mokėjimo agentūra)	Schema	Su IAKS susijusios išlaidos (milijonais eurų)	Administracinės procedūros ir kontrolės priemonės užtikrinant teisingas išmokas, įskaitant duomenų bazių kokybę	Tikrinimo vietoje metodika, atranka, vykdymas, kokybės kontrolė ir konkrečių rezultatų ataskaitų teikimas	GAAB/kompleksinio susiejimo įgyvendinimas ir kontrolė	Bendras įvertinimas
Lietuva	BIPS	183,5	2			
Latvija	BIPS	69,5				
Slovakija	BIPS	179,7	1, 2, 4, 5	A, B, C	a	
Kipras	BIPS	24,6	1, 2, 3, 4, 7, 8	A, D		
Italija (AGREA)	BIS	409,0	6, 7, 9	A	b, c	
Malta	BIS	2,7	3, 4, 5, 7, 10	A		
Graikija	BIS	2 077,1	2, 3, 5, 6, 7, 9, 11, 12	A, E, F, D	b, d	
Ispanija (Baskų regionas)	BIS	30,0	1, 5, 6, 7, 13			

Paaiškinimas

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga

- 1 Nepašalinti netinkami finansuoti elementai / ŽSIS užregistruotas per didelis finansuoti tinkamas plotas
- 2 Nepakankama audito seka
- 3 Paraiškų registravimo procedūra ne visiškai patikima
- 4 Žemės sklypų identifikavimo sistemoje (LPIS) informacija neatnaujinta, remiantis naujomis ortofotografinėmis ar palydovo nuotraukomis
- 5 Neatliekamos kryžminės patikros (atbuline data), remiantis atnaujinta referencinio sklypo informacija
- 6 Trūkumai nustatant tinkamą finansuoti plotą žemėje, skirtoje daugiametėms ir bendroms ganykloms
- 7 Neteisingas nuobaudų taikymas
- 8 BIPS viršutinė riba buvo viršyta 1,44 % ir nebuvo taikytas sumažinimo koeficientas
- 9 BIS išmokos išmokėtos nepašalinus nustatytų anomalijų
- 10 Prieštaraujant ES teisės aktams, specialios teisės į išmokas buvo skirtos ūkininkams, kurie turėjo tinkamų finansuoti hektarų BIS įvedimo metais
- 11 Dideli vėlavimai diegiant ŽSIS-GIS paveikė kryžminių patikrų kokybę, o žemės ūkio sklypų vieta ir forma ŽSIS-GIS sistemoje nėra patikimos
- 12 Nepagrįstas 5 % leisinis paklaidos taikymas administracinių kryžminių patikrų lygmeniu
- 13 Administracinės procedūros, taikomos nustatant nacionaliniam rezervui priskirtinas teises į išmokas, neturi teisinio pagrindo
- A Leistinos paklaidos taikomos neteisingai arba netaikomos
- B Nėra duomenų apie 2008 paraiškų teikimo metų kontrolės ir patikrų vietoje ataskaitas
- C Nekompensuojami ploto perviršiai ir trūkumai tos pačios kultūros grupėje
- D Audito Rūmų atliktos patikros vietoje atskleidė didelius reikšmingus trūkumus
- E Naudos gavėjai, deklaravę skurdžias ganyklas, nebuvo patikrinti vietoje
- F Nustatyta, kad patikrų vietoje kokybė netinkama, dėl to jų rezultatai nepatikimi
- a Neišsamios / nepakankamai detalios GAAB patikrų vietoje ataskaitos
- b Nepakankami GAAB reikalavimai pievoms ir skurdžioms ganykloms
- c GAAB patikros atliekamos tik nuotolinio aptikimo būdu
- d Neteisingai taikytos kompleksinio susiejimo sankcijos

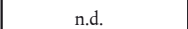
Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas – Kaimo plėtra

Valstybė narė (Mokėjimo agentūra)	Fondas	Administracinės procedūros ir kontrolės priemonės užtikrinant teisingas išmokas, įskaitant duomenų bazių kokybę	Tikrinimo vietoje metodika, atranka, vykdymas, kokybės kontrolė ir konkrečių rezultatų ataskaitų teikimas	GAAB/kompleksinio susiejimo įgyvendinimas ir kontrolė	Bendras įvertinimas
Austrija	EŽŪFKP				
Bulgarija	EŽŪFKP				
Čekijos Respublika	EŽŪFKP				
Vokietija (Bavarija)	EŽŪFKP				
Prancūzija	EŽŪFKP				
Graikija	EŽŪFKP				
Rumunija	SAPARD			n.d.	
JK (Anglija)	EŽŪFKP				

Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2009	2008	2007

Paiškinimas

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
	Nėra duomenų; audituotoms išmokoms netaikomas kompleksinis susiejimas

3.3 PRIEDAS

SU ŽEMĖS ŪKIU IR GAMTINIAS IŠTEKLIAMS SUSIJUSIŲ KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PERŽIŪROS REZULTATAI

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateikto pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo įvertinimas
AGRI	su išlygomis	Rimti IAKS trūkumai Bulgarijoje ir Rumunijoje. Išlaidos, susijusios su 2007–2013 m. programavimo laikotarpio 2 krypties kaimo plėtros priemonėmis (aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimas).	Audito rūmų sistemų auditas, vykdytas DAS 2009 kontekste patvirtino, kad Graikijoje IAKS iki šiol yra neveiksminga užtikrinant mokėjimų tvarkingumą; konkrečiai, į ŽSIS įrašytas ganyklų tinkamumo finansuoti lygis yra nepatikimas (žr. 3.38 dalį), paraiškų duomenų bazė yra paveikta rimtų audito sekos trūkumų (žr. 3.40 dalį) ir patikros vietoje yra nepakankamos aprėpties ir kokybės (žr. 3.46 dalį). Be to, savo 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje Komisija nurodo, kad Graikijos mokėjimo agentūros akreditavimas 2010 metams apėmė tik EŽŪFKP priemones. Audito Rūmai mano, kad esant tokioms aplinkybėms, išlyga dėl Graikijos neturėjo būti atšaukta. Išlyga pagrįsta klaidų lygiais, nustatytais 2008 m. valstybių narių atliktomis patikromis vietoje. Šie klaidų lygiai įvairiose valstybėse narėse smarkiai skiriasi. Generalinis direktorius nepaaiškina, kodėl jo išlyga siejama su operacijomis, atliktomis visoje Europos Sąjungoje, o ne vien su operacijomis, atliktomis tose valstybėse narėse, kuriose klaidų lygis 2008 m. buvo ypač didelis. Tačiau Audito Rūmai pripažįsta, kad apskritai pažeidimų tikimybė didesnė atliekant 2 krypties operacijas, nei kitų kryptių operacijas.	B
ENV	su išlygomis	Dotacijų gavėjų deklaruotų išlaidų tinkamumas finansuoti.	Išlyga neprieštarauja Audito Rūmų anksčiau nustatytiems faktams. Pažymėtina, kad DG ENV skaičiavo savo „klaidų lygi“ nestandartiniu (rizikos) pagrindu.	
MARE	su išlygomis	Valdymo ir kontrolės sistemos, skirtos identifikuotoms veiklos programoms ir ŽOFI priemonėms (Vokietija, Jungtinė Karalystė, Ispanija ir Prancūzija). Valstybių narių mokėjimų, atliktų kompensuojant papildomas sąnaudas, susijusias su kai kurių žuvininkystės produktų iš atokiausių regionų pateikimu į rinką.	Išlygos pagrįstos generalinio direktorato audito darbu. Jos atitinka Audito Rūmų nustatytus faktus.	

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateikto pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo įvertinimas
SANCO	be išlygų	n.d.	DG SANCO mano, kad likutinis klaidų lygis taptų reikšmingas, jei jų finansinis poveikis finansinių ataskaitų rinkiniams būtų didesnis nei 2 % metinio DG SANCO biudžeto. Tačiau atsižvelgiama turi būti tik į atitinkamą veiklą (biudžetas pagal veiklas), kaip nurodo DG BUDG. Remiantis 2009 m. <i>ex post</i> kontrolės rezultatais ir atsižvelginat į pasikartojantį didelį, reikšmingumo ribą (6 %) viršijantį nustatytų klaidų lygį, išlyga turėtų būti pareikšta dėl veiklos, susijusios su maisto ir pašarų sauga (VGBS), kuriai nustatytas klaidų lygis buvo 6,9 %.	

(*) Savo patikinimo pareiškime generalinis direktorius tvirtina turįs pagrįstą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros suteikia būtinas garantijas dėl operacijų tvarkingumo.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas neteisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS, SUSIJUSIAS SU ŽEMĖS ŪKIU IR GAMTINIAIS IŠTEKLIAIS

GD	Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
Kaimo plėtra				
AGRI	Palūkanų normų subsidijos: taikomos procedūros neužtikrina adekvačios audito sekos ir dėl to neįmanoma patikrinti ES subsidijų mokėjimo galutiniam gavėjams tvarkingumo (Prancūzija) (5.15 dalis (*)).	Pasak Komisijos, Prancūzija įdiegė naują administracinę sistemą, kuri nuo 2008 m. leidžia lengviau atsekti banko paskolą galutiniam naudotojui. Sertifikavimo įstaiga išnagrino visus 2009 m. mokėjimus bankams, teikusiems sumažintas palūkanų normas. Sertifikavimo įstaiga padarė išvadą, kad mokėjimai buvo teisingi, tačiau pažymėjo, kad naujoji sistema dar negarantuoja visišką visų, banko sąskaitų faktūrose parodytų paskirų paskolų atsekamumą. Komisija išnagrino šį klausimą, atlikusi specialias patikras Prancūzijoje.	2009 m. dar buvo sunku nustatyti sąsają tarp banko sąskaitos faktūros, susijusios su banko per tam tikrą laikotarpį suteiktų sumažintų palūkanų suma, ir paskiromis paskolomis galutiniam naudotojams.	Komisija, remdamasi savo pačios atliktu auditu, mano, kad audito seką iš tikrųjų galima nustatyti.
Kaimo plėtra				
AGRI	Kaimo plėtros srityje būtinos papildomos pastangos, siekiant toliau paprastinti taisykles ir sąlygas (5.66 dalis (**)).	2009 m. Taryba ir Komisija ėmėsi priemonių. Taryboje šešiolika valstybių narių pateikė konkrečių pasiūlymų, kaip supaprastinti įvairius bendros žemės ūkio politikos aspektus. Kai kurie pasiūlymai buvo susiję su kompleksiniam paramos susiejimui taikomų taisyklių ir kontrolės supaprastinimu ir dėl to buvo aktualūs kaimo plėtrai. Komisijos tarnybos išnagrino pasiūlymus ir numatė 2010 m. pateikti Tarybai atitinkamas esamų taisyklių pataisas. Savo 2009 m. gruodžio 14–16 d. įvykusiame posėdyje Taryba išreiškė pritarimą Komisijos ketinimui išnagrinti keletą pasiūlymų ir pakviestą jį pateikti siūlomas pataisas bei toliau dirbti su įvairiais vykdomais paprastinimo projektais.	Veiksmai, kurių buvo imtasi 2009 m., rodo, kad ypatingas dėmesys buvo skirtas būtinumui supaprastinti kai kurias taisykles ir sąlygas, taikomas kaimo plėtros priemonėms. Kadangi su kaimo plėtra susijusias išlaidas reglamentuoja taip pat ir nacionalinės taisyklės, Audito Rūmai, atsižvelgdami į Tarybos rekomendaciją, susijusią su 2008 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimu, primena, kad paprastinimas taip pat turėtų būti įgyvendintas nacionaliniu lygmeniu.	Žr. Komisijos atsakymą į 3.74 dalies pastabas.

GD	Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
IAKS				
AGRI	<p>Graikija</p> <p>Jau daug metų Audito Rūmai kelia klausimą dėl nepakankamo IAKS įgyvendinimo Graikijoje. Graikijoje ŽSIS yra neišbaigta ir joje yra sklypų ženklavimo klaidų. Be to, buvo nustatyta administracinių patikrų ir patikrų vietoje trūkumų.</p> <p>Kitos valstybės narės</p> <p>Rimtų trūkumų taikant pagrindinius sistemos elementus aptikta Jungtinėje Karalystėje (Škotijoje), Bulgarijoje ir Rumunijoje. Taigi Audito Rūmai mano, kad šiose valstybėse narėse IAKS nėra veiksminga užtikrinant mokėjimų tvarkingumą. (5.32 dalis (**)).</p>	<p>DG AGRI metinėje veiklos ataskaitoje iki 2007 m. buvo išlyga dėl IAKS Graikijoje. 2008 m. Komisija nusprendė, kad Graikijoje, vykdant 2009 m. paraiškų teikimo procedūrą, visi IAKS elementai jau buvo įdiegti ir veikė, todėl išlyga galėjo būti panaikinta.</p> <p>Bulgarija ir Rumunija parengė trūkumų šalinimo veiksmų planus, kuriems 2009 m. pritarė Komisija.</p> <p>Komisija mano, kad JK nustatytas trūkumas turi labai mažą poveikį sistemai.</p> <p>Komisija nagrinėja atvejus, išaiškintus atitikties patvirtinimo procedūrų metu.</p>	<p>Audito rūmų sistemų auditas, vykdytas DAS 2009 kontekste, patvirtino, kad Graikijoje IAKS iki šiol yra neveiksminga užtikrinant mokėjimų tvarkingumą; konkrečiai, ŽSIS/GIS iki šiol dar nevisiškai įdiegta, paraiškų duomenų bazė yra paveikta nepatikimos audito sekos ir patikros vietoje yra nepakankamos aprėpties ir kokybės (3.37, 3.39 ir 3.45 dalys (***)).</p> <p>DG AGRI 2009 m. atliktas mokėjimo agentūros OPEKEPE akreditacijos auditas atskleidė rimtų trūkumų, susijusių su EŽŪGF lėšų valdymu (DG AGRI 2009 m. MVA, A.1.3, p. 29).</p> <p>Kol kas negalima įvertinti Komisijos ir valstybių narių taikytų veiksmų rezultatų. Veiksmų planus numatoma užbaigti tik 2011 m. ir jau dabar yra nustatyta vėlavimų įgyvendinant atskirus veiksmus. (DG AGRI 2009 m. MVA).</p> <p>Kol kas negalima įvertinti Komisijos ir valstybių narių taikytų veiksmų rezultatų.</p> <p>2008 paraiškų teikimo metais ŽSIS trūkumų buvo nustatyta Graikijoje, Kipre, Lietuvoje, Italijoje ir Ispanijoje (3.37 ir 3.38 dalys (***)).</p> <p>Audito Rūmai vėl nustatė trūkumų sankcijų taikymo valdymo sistemoje.</p> <p>Audito Rūmai rekomenduoja šalinti nustatytus sistemų trūkumus.</p>	<p>Komisija pripažįsta, kad praityje su Graikijos IAKS būta problemų, tačiau dabar, veikiant naujajai ŽSIS–GIS, problemos pašalintos, nes rizika nuo 2009 paraiškų teikimo metų sumažėjo.</p> <p>Kalbant apie 2009 m. atliktą agentūros OPEKEPE akreditavimo auditą, Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD atskleisti rimti trūkumai buvo labiau susiję su EŽŪFKP nei su EŽŪGF. Taigi agentūrai OPEKEPE suteikta akreditacija įgyvendinti tik EŽŪGF priemonės, kurių atžvilgiu įdiegta tinkama kontrolės sistema ir nustatytos tinkamos procedūros.</p> <p>Komisija nustatė, kad 2008 paraiškų teikimo metais Bulgarijoje ir Rumunijoje pastebėta reikšmingų trūkumų. Todėl 2009 m. šios valstybės narės parengė veiksmų planus, kurių įgyvendinimą Komisija atidžiai stebėjo. Kadangi šiuos veiksmų planus numatoma galutinai įgyvendinti tik 2011 m., o Komisija jau dabar pastebėjo vėlavimo atvejų, Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD generalinis direktorius savo 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje pareiškė išlygą remdamasis Komisijos reputacijai kilusia rizika.</p> <p>Kitose valstybėse narėse yra ne tokių reikšmingų IAKS trūkumų, dėl kurių sistemos netampa neveiksmingos, tikriau – jas galima tobulinti. Šios valstybės narės parengė atitinkamus veiksmų planus, tad anksčiau metais nustatytos problemos buvo pašalintos arba šioje srityje daroma pakankama pažanga.</p> <p>Graikijoje, Italijoje, Ispanijoje ir Portugalijoje administracinių kontrolės priemonių trūkumus siekiama nustatyti per tebevykstančias atitikties vertinimo procedūras.</p>

GD	Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
	<p>ŽSIS</p> <p>Dviejose valstybėse narėse Audito Rūmai aptiko esminių ŽSIS trūkumų, rimtai paveikiančių administracinių kryžminių patikrų efektyvumą (BG ir UK). Kitoje valstybėje narėje (ES) netinkami finansuoti plotai (iš dalies miškingos ir (arba) uolotos ganyklos) buvo pripažintos tinkamos finansuoti dėl joms taikomų pelningų koeficientų (5.36 dalis (**)).</p> <p>Kai kuriose šalyse ŽSIS (GIS) grafinis lygmuo yra pagrįstas pasenusiomis aeronuotraukomis (5.30 dalies b ir c punktai (*)).</p> <p>Taip pat Audito Rūmai nustatė, kad vienoje valstybėje narėje nebuvo nustatytos atitinkamos viršutinės išmokos ribos remiantis ortofotografinėmis nuotraukomis (PL).</p> <p>Administracinės kontrolės priemonės</p> <p>Atliekant DAS 2007 m. auditą Graikijoje, Italijoje, Ispanijoje ir Portugalijoje, buvo nustatyti administracinių patikrų trūkumai atliekant tiesioginius susietus mokėjimus: klaidingai įvesti paraiškų duomenys, išmokos už tą patį sklypą pagal skirtingas nesuderinamas pagalbos schemas ir netinkamas baudų ir sankcijų taikymas, sąlygojantis permokas (5.27 dalies a punktas (*)).</p>	<p>Komisija pataisė Reglamentą (EB) Nr. 1122/2009 (pataisa pateikta Reglamente (EB) Nr. 146/2010), įvesdama reikalavimą valstybėms narėms kasmet atlikti jų ŽSIS kokybės vertinimą ir, jei reikia, parengti veiksmų planą nustatytiems trūkumams pašalinti (DG AGRI 2009 m. MVA, p. 48).</p> <p>Komisija nagrinėja atvejus, išaiškintus atitikties patvirtinimo procedūrų metu.</p> <p>Komisija nagrinėja atvejus, išaiškintus atitikties patvirtinimo procedūrų metu.</p>		
BIS				
AGRI	<p>Audito metu nustatyti sistemingi teisių į išmokas apskaičiavimo trūkumai (5.22–5.26 dalys (*) ir 5.38 dalis (**)).</p> <p>Audito Rūmai, pakartotinai atlikę patikras aptiko konkrečių patikrų vietoje kokybės trūkumų ir nustatė netinkamų finansuoti plotų ar sklypų, kuriuos nacionaliniai inspektoriai privalėjo atmesti (Graikija, Italija, Ispanija, Portugalija) (5.28 dalis (*)).</p>	<p>Komisija nagrinėja atvejus, išaiškintus atitikties patvirtinimo procedūrų metu.</p>	<p>Audito rūmų auditai ir toliau atskleidžia teisių į išmokas apskaičiavimo ir kontrolės trūkumus (3.40, 3.41, 3.44, 3.45 dalys (***)).</p>	<p><i>Komisija stebi, kokių veiksmų imtasi šalinant trūkumus, nustatytus taikant sąskaitų atitikties patvirtinimo procedūrą.</i></p>

GD	Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
GAAB reikalavimai				
AGRI	Audito Rūmai nustatė trūkumų, susijusių su ūkininko apibrėžtimi ir su tuo, ko reikalaujama, kad būtų užtikrinta GAAB, kadangi kai kuriems naudos gavėjams yra mokama pagalba pagal BIS arba BIPS, nors jie atitinkamoje žemėje nieko nedaro (5.49 dalis (**)).	Reglamento (EB) Nr. 73/2009 28 straipsnyje įvesta nuostata – fakultatyvinė valstybėms narėms – neįtraukti į mokėjimo schemas fizinių ar juridinių asmenų, kurių veikloje žemės ūkio veikla sudaro tik mažą dalį. Tačiau kita vertus – atsižvelgiant į žemės priežiūrą – Komisija mano, kad dabartinė sistema suteikia pakankamai garantijų, kad žemė yra valdoma laikantis GAAB reikalavimų (DG AGRI 2009 m. MVA). Dėl to Komisija neplanuoja imtis kokių nors papildomų priemonių šioje srityje.	Audito Rūmai rekomenduoja, kad būtų sugriežtintos su GAAB ir minimalia priežiūra susijusios taisyklės (3.73 dalies c ir d punktai (***)).	AGRI. Žr. Komisijos atsakymą į 3.73 dalies pastabas.
ENV	Aplinkos priemonių srityje į projektus, finansuojamus iš pagrindinio fondo (LIFE projektai) buvo įtrauktos netinkamos finansuoti išlaidos (5.49 dalis (*)).	Aplinkos GD parengė veiksmų planą, skirtą dotacijų gavėjų 2008 m. deklaruotų išlaidų tinkamumui finansuoti pagerinti. Kitas veiksmų planas, skirtas naudos gavėjų švietimui ir prevencijos veiksams yra rengiamas priimti 2010 m.	Šių veiksmų planų poveikis dar turi būti įvertintas, tačiau DG ENV pareiškė išlygą dėl deklaruotų netinkamų finansuoti išlaidų.	Audito Rūmai atliko savo įvertinimą remdamiesi 2009 m. pateiktomis audito ataskaitomis. Kadangi dedant pastangas sumažinti atsilikimą 2009 m. pateikta daug pavėluotų ataskaitų, dėl to automatiškai labiau vėluojama pateikti kitas ataskaitas.
	Buvo ir toliau smarkiai vėluojama užbaigti auditus. Tačiau 2007 m. padėtis pagerėjo (5.49 dalis (*)).	DG ENV nurodė, kad jis padėjo pastangų, kad vėlavimų mažėtų.	Vidutinis audito ataskaitų vėlavimo laikotarpis (nuo audito vizito datos iki audito ataskaitos datos) išaugo nuo 191,6 dienos 2006 metais iki 230,5 dienos 2009 metais. Yra įrodymų, kad DG ENV nepašalino šio trūkumo.	Komisija įsitikinusi, kad 2010 m. bus vėluojama mažiau, nes šiais metais pateiktas ataskaitas faktiškai vėluota pateikti 116,56 dienos.
MARE	Žuvininkystės politikos srityje dėl to, kad nėra tinkamų teisinių taisyklių ir dėl to, kad buvo blogai dokumentuotos išlaidos, susijusios su žuvų išteklių valdymo duomenų surinkimu, padidėjo neteisėtų mokėjimų rizika (5.49 dalis (*)).	Komisija nurodė, kad teisinės taisyklės bus keičiamos 2008 m. Naujame teisiniame pagrinde bus aiškios taisyklės, kuriomis bus atsiliepta į Audito Rūmų susirūpinimą.	Reglamente (EB) Nr. 1078/2008, kuris įsigaliojo 2009 m sausio 1 d., aprašyti tinkamumo finansuoti kriterijai ir dokumentacija, kuri turi būti pateikta kartu su paraiškomis kompensuoti išlaidas. Tačiau buvo aptikta trūkumų nacionalinių institucijų įdiegtose valdymo ir kontrolės sistemose, o Komisijos 2009 m. auditai vėl atskleidė netinkamų finansuoti išlaidų.	Iš tiesų buvo nustatyta duomenų rinkimo nacionalinių programų įgyvendinimo valdymo ir kontrolės sistemos trūkumų ir aptikta netinkamų padengti išlaidų. Tačiau visi šių programų įgyvendinimo auditai atlikti taikant ankstesnę teisinę sistemą, kuri baigė galioti 2008 m. pabaigoje. Auditus taikant naują teisinę sistemą, įskaitant Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1078/2008, planuojama atlikti kitais metais, t. y. atlikus likučio mokėjimus už pirmus naujosios teisinės sistemos įgyvendinimo metus.

GD	Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
	Kita vertus, finansiniai įsipareigojimai, susiję su atskirais dvišalių žuvininkystės susitarimų pratęsimo atvejais, nebuvo laiku padengti skiriant atitinkamus asignavimus (5.49 dalis (*)).	Komisija buvo nuomonės, kad biudžetiniai įsipareigojimai žuvininkystės susitarimams padengti gali būti prisiimti tik po to, kai bus priimtas teisinis pagrindas (Tarybos sprendimas ir (arba) reglamentas).	Komisija šiuo metu rengiasi įgyvendinti derybų dėl protokolų ir susitarimų pakeitimo ankstyvo inicijavimo politiką, leisiančią priimti biudžetinius įsipareigojimus anksčiau nei įsigalioja teisinis įsipareigojimas.	<i>Komisija inicijuoja protokolų persvarstymo procedūrą kuo greičiau, likus pakankamai daug laiko iki jų galiojimo pabaigos. Tai taip pat priklauso nuo to, ar susijusios trečiosios valstybės pageidauja anksti pradėti persvarstymą.</i>
	Audito Rūmai nustatė netinkamų finansuoti sąnaudų, susijusių su Žuvininkystės orientavimo finansiniu instrumentu (ŽOFI) (5.25 dalis (**)).	Komisija įdiegė kontrolės strategiją ir vykdo ex post auditų veiklą, siekdama patikrinti, ar valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemos yra veiksmingos kovojant su tokiomis klaidomis.	2009 m. dėl reikšmingo netinkamų finansuoti sąnaudų lygio Komisija pareiškė išlygą DG MARE MVA.	<i>Vykdydama užbaigimo procedūrą Komisija imsis visų tinkamų priemonių, kad iš galutinėje išlaidų deklaracijoje ir galutinėje mokėjimo paraiškoje nurodytų sumų būtų išskaičiuotos visos netinkamos finansuoti sumos, neatsižvelgiant į tai, ar jos nustatytos atliekant Komisijos auditus, išorės auditus, ar kitaip.</i>
SANCO	Sveikatos ir vartotojų apsaugos srityje buvo atlikti su veterinarijos priemonėmis susiję mokėjimai be visų būtinų patvirtinamųjų dokumentų (5.49 dalis (*)).	Naujoms sutartims Komisija įvedė reikalavimą, kad vakcinų gamintojas turi įrodyti, kad vakcinos buvo nusiųstos į vietą, kaip yra nurodžiusi Komisija.	Komisija taikė taisomuosius veiksmus. Šių veiksmų veiksmingumą būtina įvertinti.	

(*) Audito Rūmų 2007 m. metinės ataskaitos dalies numeris.

(**) Audito Rūmų 2008 m. metinės ataskaitos dalies numeris.

(***) Audito Rūmų 2009 m. metinės ataskaitos dalies numeris.

3.5 PRIEDAS

MOKĖJIMO AGENTŪRŲ 2009 M. ATSIETOSIOS SĄSKAITOS

(milijonais eurų)

Valstybė narė	Mokėjimo agentūra	Atsietosios sąskaitos ⁽¹⁾		
		EŽŪGF	EŽŪFKP	LKPI
Vokietija	Badenas-Viurtembergas	428	82	
Vokietija	Bavarija StMELF		194	
Vokietija	Hesenas	222	16	
Vokietija	IBH	1	12	
Vokietija	Helaba	4	5	
Vokietija	Rheinland-Pfalz		36	
Vokietija	Tiūringija		73	
Estija	PRIA			3
Italija	AGEA	3 005		
Italija	Basilicata (ARBEA)	110	17	
Rumunija	PARDF		565	
Rumunija	PIAA	581		
Ispanija	Andalūzija		85	
Ispanija	Asturija		36	
Iš viso		4 351	1 121	3

(1) Sąskaitos, kurių Komisija manė negalinti patvirtinti savo 2010 m. balandžio 30 d. sprendimais. Tai lėmė su konkrečiomis valstybėmis narėmis susijusios priežastys, kurias reikia papildomai iširti.

Šaltinis: Komisijos sprendimai 2010/257/ES, 2010/258/ES ir 2010/263/ES (OL L 112, 2010 5 5, OL L 113 2010 5 6).

4 SKYRIUS

Sanglauda

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	4.1–4.16
Politikos grupės ypatumai	4.2–4.14
Audito apimtis ir metodas	4.15–4.16
Operacijų tvarkingumas	4.17–4.23
Pastabos dėl sistemų	4.24–4.31
Sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu	4.25–4.29
Sistemos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais	4.30–4.31
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	4.32–4.33
Išvados ir rekomendacijos	4.34–4.39

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

4.1. Šiame skyriuje Audito Rūmai pateikia specialųjį įvertinimą, susijusį su sanglaudos politika, apimančia šias politikos sritis: 4 – Užimtumas ir socialiniai reikalai ir 13 – Regioninė politika. **4.1 lentelėje** pateikiama pagrindinė informacija apie nagrinėjamas veiklos sritis ir išlaidas 2009 m.

4.1. Komisija atkreipia dėmesį, kad 4 ir 13 išlaidų kategorijos apima daugiau negu tik sanglaudos politiką. Jos apima socialinį dialogą, lyčių lygybės politiką, pasirengimo narystei pagalbą ir veiklos dotacijas Europos agentūroms.

4.1 lentelė. Sanglauda. Pagrindinė informacija

(mln. eurų)

Budžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2009 m. mokėjimai	Budžeto valdymo būdas
4	Užimtumas ir socialiniai reikalai	Administracinės išlaidos	97	Tiesioginis centralizuotas
		Europos socialinis fondas	8 562	Pasidalijamasis
		Darbas Europoje. Socialinis dialogas ir mobilumas	57	Tiesioginis centralizuotas
		Užimtumas, socialinis solidarumas ir lyčių lygybė	113	Tiesioginis centralizuotas
		Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas	12	Pasidalijamasis
		Pasirengimo narystei pagalbos priemonė	65	Decentralizuotas
			8 906	
13	Regioninė politika	Administracinės išlaidos	83	Tiesioginis centralizuotas
		Europos regioninės plėtros fondas ir kitos regioninės operacijos	18 250	Pasidalijamasis
		Sanglaudos fondas (įskaitant buvusią ISPA priemonę)	7 080	Pasidalijamasis
		Pasirengimo narystei veikla, susijusi su struktūrine politika	705	Decentralizuotas
		Solidarumo fondas	623	Pasidalijamasis

Visos administracinės išlaidos ⁽¹⁾ 180Visos veiklos išlaidos ⁽²⁾ (jas sudaro): 35 467

— išankstinis finansavimas 12 386

— tarpiniai / galutiniai mokėjimai 23 081

Visi metų mokėjimai 35 647**Visi metų įsipareigojimai 49 719**

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų auditas aprašytas 9 skyriuje.

⁽²⁾ 25,4 mlrd. eurų (71 %) veiklos išlaidų susijusios su 2007–2013 m. ERPF, SF ir ESF laikotarpiu, o 8,4 mlrd. eurų (24 %) – su 2000–2006 m. laikotarpiu. 2007–2013 m. laikotarpį 11,3 mlrd. eurų (44 %) buvo išankstinio finansavimo mokėjimai.

Pastaba: Su išsamia informacija apie 2009 m. biudžeto vykdymą galima susipažinti Europos Bendrijų 2009 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų II dalyje ir Europos Komisijos (DG Budget) dokumentuose „2009 finansinių metų biudžeto ir finansų valdymo ataskaita“ bei „2008 m. struktūrinių ir sanglaudos fondų biudžeto įvykdymo analizės ataskaita“.

Pastaba: Šis skyrius taip pat apima Pasirengimo narystei (specialią) pagalbos priemonę I(S)PA, socialinio dialogo ir mobilumo politikos sritis, taip pat lyčių lygybės priemones per abu laikotarpius, o tai, griežtai vertinant, nėra sanglaudos politikos dalis. Kaimo plėtros ir žuvininkystės išlaidos pateikiamos pagal šias politikos sritis: 5-Zemės ūkis ir kaimo plėtra ir 11-Žuvininkystė

Šaltinis: 2009 m. metinės finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Politikos grupės ypatumai**Politikos tikslai ir priemonės**

4.2. Sanglaudos politika siekiama stiprinti ekonominę ir socialinę sanglaudą Europos Sąjungoje ir mažinti įvairių regionų išsivystymo lygio atotrūkį.

4.3. Finansavimas daugiausia užtikrinamas per šiuos tris fondus:

- a) Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) finansuoja investicijas į infrastruktūrą, darbo vietų kūrimą arba išsaugojimą, vietos plėtros iniciatyvas ir mažųjų bei vidutinių įmonių (MVĮ) veiklą;
- b) Europos socialinis fondas (ESF) teikia finansinę pagalbą nedarbui mažinti, žmogiškiesiems ištekliams vystyti ir integracijai į darbo rinką skatinti;
- c) Sanglaudos fondas (SF) finansuoja investicijas į aplinkos apsaugos ir transporto srities infrastruktūrą tose valstybėse narėse, kurių bendrosios nacionalinės pajamos, tenkančios vienam gyventojui, nesiekia 90 % ES vidurkio.

4.4. Sanglaudos išlaidos valdomos kartu su valstybėmis narėmis, kurios taip pat bendrai finansuoja atitinkamus projektus. Sanglaudos išlaidos planuojamos daugiamečiais „programavimo laikotarpiais“: mokėjimai yra susiję su išlaidomis, padarytomis tinkamumo finansuoti laikotarpiu ⁽¹⁾. Dėl to jie gali būti atliekami dar keletą metų po to, kai pasibaigia programavimo laikotarpis, su kuriuo jie susiję. Šiame skyriuje nagrinėjami 2000–2006 m. ir 2007–2013 m. programavimo laikotarpiai.

4.5. Išlaidos finansuojamos per daug daugiamečių veiklos programų (VP) ⁽²⁾, skirtų pavienėms valstybėms narėms ar jų regionams. Komisija VP tvirtina remdamasi valstybių narių pasiūlymais. Valstybės narės pasirenka atskirus į VP įtrauktinus projektus. Šiuos projektus įgyvendina įvairūs projektų teikėjai (privatūs asmenys, asociacijos, privačios ar viešosios bendrovės arba vietos, regioninės ar nacionalinės valdžios institucijos). Programų pradžioje Komisija valstybėms narėms išmoka išankstinio finansavimo išmokas. Projektų teikėjai pateikia valstybių narių atsakingosioms institucijoms prašymus padengti jų tinkamas finansuoti išlaidas. Tada valstybės narės, pateikdamos patvirtintas išlaidų deklaracijas, prašo, kad Komisija kompensuotų išlaidas. Išlaidos kompensuojamos, pateikus tarpinio arba galutinio mokėjimo prašymą.

⁽¹⁾ 2000–2006 m. programavimo laikotarpio tinkamumo finansuoti laikotarpis iš pradžių baigėsi 2008 m. gruodžio 31 d. Vykdamas krizės įveikimo priemonių paketą, jis buvo pratęstas iki 2009 m. birželio 30 d. visoms valstybėms narėms, pateikusioms prašymą Komisijai.

⁽²⁾ VP nustatyti nacionaliniai, regioniniai ar sektoriai lėšų teikimo prioritetai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.6. 2009 m. ERPF, SF ir ESF išlaidas daugiausia sudarė tarpiniai ir galutiniai mokėjimai (žr. **4.1 lentelę**). Per 2007–2013 m. programavimo laikotarpį tarpiniai mokėjimai sudarė 14,1 mlrd. eurų, išankstinio finansavimo mokėjimai – 11,6 mlrd. eurų. Per 2000–2006 m. laikotarpį tarpiniai ir galutiniai mokėjimai sudarė 8,4 mlrd. eurų.

Išlaidų sanglaudos politikai priežiūra ir kontrolė

4.7. Už ERPF, ESF ir SF įgyvendinimą atsakingos valstybės narės. Atsakomybė už kasdienį administravimą ir pirmo lygmens kontrolę, – kuri skirta netinkamo projekto išlaidų kompensavimo ir kitų pažeidimų prevencijai užtikrinti arba šiems pažeidimams nustatyti ir ištaisyti, – paskirstoma vadovaujančiosioms institucijoms ir tarpinėms įstaigoms. Prieš mokėjimo prašymus teikiant Komisijai, papildomas patikras atlieka tvirtinančiosios institucijos.

4.8. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui audito ir kontrolės nuostatos buvo sugriežtintos⁽³⁾. Iš valstybių narių reikalaujama teikti Komisijai tvirtinti kiekvienos VP ataskaitą ir nuomonę. Ataskaitoje turi būti paaiškinta, ar valdymo ir kontrolės sistemos atitinka susijusius teisės aktus („atitikties vertinimo ataskaita“). Audito institucija per devynis mėnesius nuo programos patvirtinimo privalo pateikti audito strategiją. Be to, audito institucija taip pat privalo metinėse kontrolės ataskaitose⁽⁴⁾ ir metinėse nuomonėse pateikti Komisijai pagrįstą patikinimą, kad programos valdymo ir kontrolės sistemos veikia veiksmingai, taigi, kad patvirtintos išlaidos yra tvarkingos⁽⁵⁾.

4.9. Pirminė atsakomybė už pataisymus, susijusius su nustatytomis netvarkingomis išlaidomis, ir už pranešimą apie tai Komisijai tenka valstybėms narėms. Valstybės narės privalo imtis veiksmų, kad susigrąžintų ar atimtų sanglaudos išlaidų gavėjams nepagrįstai išmokėtas sumas.

⁽³⁾ Žr. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 210, 2006 7 31, p. 25) ir Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1828/2006 (OL L 371, 2006 12 27, p. 1).

⁽⁴⁾ Į 2009 m. metinę kontrolės ataskaitą (ją pateikti reikėjo iki 2009 m. pabaigos) įtraukti per laikotarpį nuo 2008 m. liepos mėn. iki 2009 m. birželio mėn. atliktų auditų rezultatai. Ataskaita apima atliktus sistemos auditus, taip pat veiklos auditus, per kuriuos tikrintos išlaidos, deklaruotos Komisijai per laikotarpį nuo 2007 m. sausio mėn. iki 2008 m. gruodžio mėn.

⁽⁵⁾ Žr. Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 straipsnį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.10. Komisija prižiūri valstybes nares ir siekia užtikrinti, kad jų valdymo ir kontrolės sistemos veiktų taip, kaip reikalaujama. Komisijai atlikus auditą ir nustačius, kad valstybės narės neištaisė klaidų, susijusių su netvarkingomis išlaidomis, arba kad yra rimtų valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų, ji nutraukia ir (arba) sustabdo tarpinius mokėjimus susijusiai valstybei narei⁽⁶⁾. Jei valstybė narė nesusigrąžina ar neatima netvarkingų išlaidų (t. y. jei ji nepakeičia neįtrauktų išlaidų kitomis, reikalavimus atitinkančiomis išlaidomis) ir nepašalina nustatytų rimtų sistemų trūkumų, Komisija gali atlikti finansinius pataisymus ir atitinkamai sumažinti ES finansavimą.

Konkretni rizika tvarkingumui

4.11. Sanglaudos politikos teisinis pagrindas yra sudėtingas, kadangi ji turi atitikti įvairių ES politikos sričių reikalavimus ir taisykles, kaip antai viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos taisyklės ir specialius sanglaudos išlaidoms taikomus reikalavimus.

4.12. Valstybėse narėse įgyvendinant sanglaudos politiką dalyvauja daug įvairių valdžios institucijų (nacionalinės, regioninės institucijos, tarpinės įstaigos), tačiau Bendrijos paramos gavėjų ir skirstytojų taip pat yra labai daug. Subjektai, dalyvaujantys įgyvendinant veiklos programas ir projektus nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu, gali neišmanyti galiojančių taisyklių, arba gali nebūti tikri, kaip jas tinkamai interpretuoti. Dėl to jie gali parengti netikslias ar nepagrįstas deklaracijas.

4.13. Mokėjimai pagal veiklos programą gavėjams, kompensuojant jų per tinkamumo finansuoti laikotarpį patirtas išlaidas, paprastai atliekami ir pasibaigus programavimo laikotarpiui, kol visi projektai baigiami įgyvendinti ir programa užbaigiama. Kadangi 2000–2006 m. tinkamumo finansuoti laikotarpis baigėsi 2009 m., nacionalinės valdžios institucijos galėjo būti primygtinai skubinamos įsisavinti ES skirtas lėšas. Kaip Audito Rūmai pažymėjo savo 2008 m. metinėje ataskaitoje, dėl to didėja rizika, kad iš ES biudžeto gali būti finansuojami netinkami finansuoti projektai, kai išlaidos, kurios, kaip nustatoma, yra netinkamos finansuoti (jas „atėmus“), pakeičiamos naujomis išlaidomis, valstybei narei prieš programai pasibaigiant neatlikus veiksmingos *ex ante* patikros⁽⁷⁾.

⁽⁶⁾ Tarybos reglamento (EB) Nr. 1260/1999 39 straipsnio 2 dalis (OL L 161, 1999 6 26, p. 1). Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 91 ir 92 straipsniai.

⁽⁷⁾ Žr. 2008 m. metinės ataskaitos 6.19 ir 6.33 dalis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.10. Valstybės narės pirmiausia turi užtikrinti, kad Komisijai deklaruojamos išlaidos būtų tvarkingos. Komisija vykdo priežiūrą pati atlikdama auditus, taip pat atsižvelgdama į kitų Bendrijos institucijų ir valstybių narių atliktus auditus, taip pat vesdama derybas dėl programų, dalyvaudama stebėjimo komitetuose, metiniuose susitikimuose su vadovaujančiomis ir audito institucijomis ir teikdama išsamias rekomendacijas bei rengdama seminarus.

Komisija sustiprino savo vykdomą priežiūrą įgyvendindama savo 2008 m. veiklos planą (COM(2008) 97).

2009 m. Komisija priėmė septynis sprendimus dėl mokėjimo sustabdymo ir atliko finansinius pataisymus, kurių bendra vertė – 2,3 mlrd. EUR.

4.11. Komisija pamini 2008 m. pradėtą ir 2010 m. baigtą sanglaudos politikos teisinio pagrindo paprastinimo veiklą, kuri apėmė konkrečius sektoriams taikomų reglamentų reikalavimus.

Galimi trūkumai įgyvendinant ES viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos taisykles nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmeniu taikant ES teisę nėra konkrečiai susiję su sanglaudos projektų įgyvendinimu.

4.12. 2007–2013 m. teisinis pagrindas išplėstas siekiant užtikrinti, kad paramos gavėjai būtų informuoti apie visas konkrečias finansavimo, įgyvendinimo ir ataskaitų teikimo sąlygas ir kad vadovaujančiosios institucijos prieš patvirtindamos projektus įsitikintų, jog paramos gavėjai yra pajėgūs tas sąlygas įvykdyti.

Be to, nuo programavimo laikotarpio pradžios Komisija reguliariai ir iš anksto rengė mokymus bei teikė rekomendacijas valstybių narių kompetentingoms institucijoms. Speciali mokomoji veikla taip pat numatyta 2008 m. vasario mėn. patvirtintame Komisijos veiksmų plane (COM(2008) 97) ir reguliariai vykdoma.

4.13. 2000–2006 m. ir 2007–2013 m. laikotarpių teisiniame pagrindu nustatyta, kad paskirstytos lėšos turi būti panaudotos per 2–3 metų laikotarpį po paskyrimo, siekiant išvengti automatinio įsipareigojimų skirti lėšas panaikinimo. Taip užtikrinama, kad išlaidos būtų numatytos ir apmokamos tolygiai per visą laikotarpį ir nebūtų paliktos paskutiniams metams.

Komisija taip pat atidžiai stebi, kad valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemos būtų veiksmingos per visą įgyvendinimo laikotarpį, iki pat pabaigos, ir prireikus taiko finansinius pataisymus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.14. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu Komisijos atliekamas valstybių narių atitikties vertinimų (jie pateikiami su valdymo ir kontrolės sistemų aprašų ataskaitomis) ir audito strategijų patvirtinimas yra pirmasis esminis sanglaudos politikos kontrolės sistemos elementas. Tol, kol Komisija nepatvirtina atitikties vertinimų, ji neleidžia atlikti tarpinius mokėjimus atitinkamoms programoms. Tačiau kartu, kol laukiama Komisijos patvirtinimo, valstybėms narėms leidžiama pradėti mokėti naudos gavėjams, naudojant nepatvirtintas sistemas. Per šį laikotarpį patiriamos išlaidas veikia didesnė klaidų rizika.

Audito apimtis ir metodas

4.15. Audito Rūmų taikomas bendras audito metodas ir metodika aprašyti **1.1 priedo 2 dalyje**. Atliekant auditą sanglaudos politikos srityje dėmesį visų pirma reikia atkreipti į šiuos dalykus:

- buvo patikrinta 180 tarpinių ir galutinių mokėjimų imtis. 69 % šių atsitiktiniu būdu atrinktų mokėjimų susiję su 2007–2013 m. programavimo laikotarpio projektais,
- išankstiniai mokėjimai į imtį neįtraukti, nes su šios rūšies mokėjimu siejama labai maža rizika.

4.16. Sistemų vertinimas apėmė valdymo ir kontrolės sistemas, susijusias su:

- kai kurių pagrindinių nuostatų, teisiniame pagrindė nustatytų šešiolikai 2007–2013 m. programavimo laikotarpio veiklos programų, laikymusi trylikoje valstybių narių,
- susigrąžintų ir atimtų sumų – pagal keturias 2000–2006 m. programavimo laikotarpio veiklos programas ir vieną Bendrijos iniciatyvą – tvarkymu ir ataskaitų teikimu šešiose valstybėse narėse.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija aktyviai tiria riziką, nustatytą Auditų Rūmų 2008 m. metinėje ataskaitoje, visų pirma atsižvelgdama į tai, kad 2000–2006 m. programos užbaigtos.

4.14. (Atitikties vertinimo ataskaitos ir nacionalinės audito strategijos) tvirtinimo procedūras Komisija atliko iki nustatytų galutinių terminų. Audito Rūmų nustatyta rizika susijusi su teisės aktuose nustatytu laikotarpiu, per kurį valstybės narės turi pateikti atitikties vertinimo ataskaitas ir audito strategijas.

Komisija mano, jog ta rizika ribota, nes tai, kad ji dar būna nepatvirtinusi valdymo ir kontrolės sistemų, nereiškia, kad tokios sistemos, patvirtintos nacionaliniu lygmeniu, neatitinka reikalavimų ir veikia neveiksmingai.

Parengtos riziką mažinančios kontrolės priemonės, o Struktūrinių fondų generalinis direktoratas savo audito strategijoje atsižvelgė į šią riziką, taip pat į šią riziką jis atkreipė ir audito institucijų dėmesį. Kiekviena audito institucija Komisijai turės pateikti reprezentatyvių operacijų imčių audito išvadas, kuriose bus įvertintos kiekvienais metais deklaruotos išlaidos ir metinė nuomonė dėl veiksmingo valdymo ir kontrolės sistemų veikimo.

4.15.

- Komisija pažymi, kad išankstinis finansavimas, kuris pagal apibrėžtį beveik nerizikingas, sudaro vieną trečdalį jos išmokų sanglaudos srityje 2009 m. (žr. 4.1 lentelę).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

4.17. Operacijų testavimo rezultatų santrauka pateikta **4.1 priede**.

4.18. Kaip ir ankstesniais metais, daug išmokų projektams sanglaudos politikos srityje buvo paveiktos klaidų. 2009 m. klaidų buvo 36 % ⁽⁸⁾ 180 audituotų projektų.

4.19. Audito Rūmų vertinimu labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra didesnis kaip 5 % ⁽⁹⁾.

4.20. Didžioji apskaičiuoto klaidų lygio dalis yra susijusi su tinkamumo finansuoti klaidomis, kurios yra dažniausiai audito imtyje pasitaikančių kiekybiškai įvertinamų klaidų rūšis. Tokių klaidų rasta 24 audito metu patikrintų mokėjimų. Pagrindinės tinkamumo finansuoti klaidų priežastys buvo netinkamų finansuoti išlaidų įtraukimas ir rimti viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimai (žr. toliau pateiktus pavyzdžius).

4.18. Komisija pažymi, kad per pastaruosius trejus metus pastebima klaidų dažnio mažėjimo tendencija – nuo 54 %, nurodytų Audito Rūmų 2007 m. metinėje ataskaitoje, iki 36 % šiais metais, kaip pažymėta Audito Rūmų ataskaitos 4.1 priede.

Komisija taip pat pabrėžia, kad 53 % klaidų yra kiekybiškai neįvertinamos. Kai kuriais atvejais tokios atitiktos klaidos neturėtų poveikio išlaidų kompensavimui, net jei būtų nustatytos prieš patvirtinant išlaidas Komisijai.

4.19. 2009 m. Audito Rūmai apskaičiavo, kad bent 3 % Komisijai patvirtintų išlaidų neturėjo būti kompensuotos, palyginti su atitinkamai 11 % 2008 m. Palyginti su ankstesniais metais, tai didelė pažanga (žr. 1.26 punktą). Komisija mano, kad tai patobulintų kontrolės nuostatų, įtrauktų į 2007–2013 m. sanglaudos politikos teisinį pagrindą, taip pat 2008 m. Komisijos veiksmų plano, kuriuo siekiama stiprinti Komisijos atliekamą priežiūros funkcijų struktūrinių veiksmų srityje, pirmo poveikio rezultatas. Komisija yra pasiryžusi aktyviai stengtis dar labiau sumažinti klaidas.

Komisija mano, kad aštuoniais ERPF atvejais, paveiktais kiekybiškai įvertinamos klaidos, valstybių narių institucijos prieš deklaruodamos išlaidas Komisijai jau atliko proporcingus finansinius pataisymus. Taigi neigiamo finansinio poveikio ES biudžetui nėra (žr. toliau pateiktos lentelės d punktą).

4.20. Komisija imasi griežtų veiksmų dėl visų klaidų, kurias nustatė Audito Rūmai, ir užtikrina, kad prireikus būtų padaryti atitinkami pataisymai, kaip ir ankstesniais metais (žr. Audito Rūmų ataskaitos 4.4 priedą).

Galimi viešųjų pirkimų taisyklių įgyvendinimo nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmenimis, taikant ES teisę, trūkumai nėra tiksliai susiję su sanglaudos projektų įgyvendinimu.

Atlikdama auditą Komisija atsižvelgė į tas rizikos vertinimo klaidas. Komisija taip pat ėmėsi kitų veiksmų, pavyzdžiui, nemažai kartų rengė specializuotą mokymą viešųjų pirkimų procedūrų srityje ir išleido gaires programų institucijoms.

⁽⁸⁾ Žr. **4.1 priedą**. 2008 ir 2007 m. klaidų atitinkamai buvo 43 ir 54 %.

⁽⁹⁾ Klaidų lygiai apskaičiuojami remiantis reprezentatyvia statistine 2009 m. tarpinių ir galutinių mokėjimų imtimi (23 mlrd. EUR), taikant 95 % pasiklojimo lygį, kaip nurodyta **4.1 lentelėje**. Audito Rūmų vertinimu 2009 m. ne mažiau kaip 3 % valstybių narių Komisijai patvirtintų sanglaudos išlaidų neturėjo būti kompensuotos. 2008 (2008 m. metinės ataskaitos 6.17 dalis) ir 2007 m. (2007 m. metinės ataskaitos 6.27 dalis) atitinkamas rodiklis buvo 11 %.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Tinkamumo finansuoti klaidų pavyzdžiai

- a) Personalo išlaidų perdeklaravimas: vieno ESF projekto, pagal kurį buvo remiami vidurinių mokyklų mokslieviams skirti mokymo kursai, naudos gavėjas neteisingai priskaičiavo projektui įvairių netiesioginių išlaidų (atlyginimus darbuotojams, draudimą, dagalus, telefono ir nusidėvėjimo išlaidas).
- b) Neteisėtai taikyta derybų procedūra: Vieno SF projekto atveju paslaugų, susijusių su vieno infrastruktūros projekto administraciniu parengimu ir techniniu planavimu, pirkimas buvo atliktas taikant derybų procedūrą. Tačiau Audito Rūmų auditas parodė, kad sąlygos, kurios būtų leidusios taikyti derybų procedūrą, nebuvo įvykdytos.
- c) Tiesioginis sutarties sudarymas: Vieno ERPF projekto, skirto privažiavimo kelių tiesimui ir lengvų statinių statymui prie įvažiavimų į nacionalinį parką, atveju, naudos gavėjas darbus atlikti skyrė tiesiogiai. Negana to, šis rangovas taip pat pateikė sąskaitas faktūras, susijusias su darbais, kurių projektas neapėmė. Kadangi nebuvo viešųjų pirkimų procedūros, Audito Rūmai mano, kad su šia sutartimi susiję mokėjimai yra netvarkingi.
- d) Neteisėtas sutarties kriterijų taikymas: dešimties ERPF kelių tiesimo projektų atveju tie siūlytojai, kurių siūloma kaina buvo lygi vidutinei kainai ar už ją mažesnė, nebuvo diferencijuojami, o tai reiškia; kad konkurencinis mažiausias kainas siūlančiųjų pranašumas buvo panaikintas. Šis faktas buvo nustatytas programos vidaus kontrolės priemonėmis ir buvo padaryti pataisymai, siekiant sumažinti šios neteisėtos procedūros finansinį poveikį anksčiau nei išlaidos bus deklaruotos Komisijai. Nepaisant to, iš ERPF bendrai finansuojamos sutartys buvo sudarytos su siūlytojais, kurie devyniais atvejais iš dešimties nepateikė pasiūlymo, kuriame buvo geriausias kainos ir kokybės derinys.

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad nė viena audituotos imties klaida, susijusi su viešaisiais pirkimais, nėra susijusi su ESF.

Tinkamumo finansuoti klaidų pavyzdžiai

- a) Komisija toliau tirs šį atvejį ir užtikrins, kad būtų padaryti būtini pataisymai. Komisija toliau ragins valstybes nares plačiau taikyti nustatyto dydžio netiesiogines sąnaudas, kad būtų išvengta tokių klaidų.
- b) Komisija pabrėžia, kad sutarties vertė viršijo galiojančioje ES viešųjų pirkimų direktyvoje nustatytą ribinę vertę. Komisija sutinka, kad šiuo atveju klaida yra. Su tuo sutiko ir valstybė narė, ji atliks finansinius pataisymus pagal Komisijos gaires.
- c) Komisija pabrėžia, kad sutarties vertė neviršijo galiojančioje ES viešųjų pirkimų direktyvoje nustatytos ribinės vertės. Komisija sutinka, kad šiuo atveju klaida yra, ir atliks finansinius pataisymus pagal Komisijos gaires.
- d) Komisija pabrėžia, kad visų sutarčių vertė neviršijo galiojančiose ES viešųjų pirkimų direktyvose nustatytų ribinių verčių.

Komisija taip pat pabrėžia, kad aštuoniais ERPF atvejais, paveiktais kiekybiškai įvertinamos klaidos, nacionalinės valdžios institucijos prieš patvirtindamos Komisijai išlaidas jau atliko proporcingus finansinius pataisymus. Taigi neigiamo finansinio poveikio ES biudžetui nėra.

4.21. Vien viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas sudaro 43 % visų kiekybiškai įvertinamų klaidų ir sudaro maždaug tris ketvirtadalius įvertinto klaidų lygio.

4.21. Komisija neseniai pradėjo ES viešųjų pirkimų teisinio pagrindo aktualumo, veiksmingumo ir naudingumo retrospektyvų vertinimą. Vertinant daugiausia dėmesio bus skirta viešųjų pirkimų procedūrų ir taisyklių ekonominio veiksmingumo analizei. Į vertinimą taip pat bus įtrauktas valstybių narių įgyvendinimo ir administracinės struktūros, skirtos viešųjų pirkimų politikai įgyvendinti, aprašymas, taip pat šioje srityje galiojantys ES teisės aktai. Vertinimo rezultatai bus galutinai parengti 2011 m. vasarą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.22. 53 % klaidų paveiktų mokėjimų buvo paveikti kiekviškai neįvertinamų klaidų, todėl vertinant klaidų lygį į juos nebuvo atsižvelgta. Daugelis jų buvo atitikties klaidos, daugiausia susijusios su konkursų rengimo ir sutarčių sudarymo procedūrų trūkumais.

4.23. Bent 30 % visų šių metų imtyje Audito Rūmų nustatytų klaidų atveju valstybės narės valdžios institucijos, atsakingos už veiklos programų įgyvendinimą, turėjo pakankamai informacijos, kad galėtų, prieš patvirtinant išlaidas Komisijai, nustatyti ir ištaisyti klaidas.

PASTABOS DĖL SISTEMŲ

4.24. Sistemų tikrinimo rezultatų santrauka pateikta **4.2 priede**.

Sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu**Valstybės narės**

4.25. Audito Rūmai patikrino, ar 16 valdymo ir kontrolės sistemų trylikoje valstybių narių atitinka pagrindines teisinio pagrindo nuostatas (žr. **4.2 priedo 1 dalį**).

4.26. Audito Rūmų auditas parodė, kad 11 iš 16 audituotų veiklos programų valdymo institucijų atliktos patikros tik iš dalies atitiko teisės aktų reikalavimus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Be to, Komisijos darbo grupė, sudaryta iš kelių tarnybų atstovų, tiria dažniausias viešųjų pirkimų problemas, kurių kyla įgyvendinant sanglaudos projektus.

Komisija valstybių narių valdžios institucijoms toliau rengs mokymus, kaip teisingai taikyti viešųjų pirkimų taisykles. Prireikus Komisija toliau audituos ES viešųjų pirkimų direktyvų taikymą, vienais atvejais pati atlikdama tyrimus, o kitais paprašiusi valstybių narių audito institucijas tokius tyrimus atlikti jos vardu.

Komisija taip pat daro nuorodą į savo atsakymą į 4.20 dalies pastabas.

4.23. Komisija mano, kad dėl daugumos likusių klaidų, kurias nustatė Audito Rūmai, nacionalinės valdžios institucijos, Komisijai deklaruodamos išlaidas, neturėjo pakankamai informacijos klaidoms nustatyti.

4.25. Komisija atkreipia dėmesį, kad, remiantis Audito Rūmų vertinimu, visos 16 tikrintų sistemų visiškai arba iš dalies atitinka pagrindinius reikalavimus.

4.26. Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad valdymo patikrinimai yra pagrindinės kontrolės priemonės pažeidimų prevencijai užtikrinti. Jos turi būti tobulinamos, visų pirma kai kurių programų atžvilgiu, ir Komisija toliau dės pastangas šia kryptimi, teikdama konsultacijas, rengdama mokymus ir konkrečius auditus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.27. Daugumos audituotų veiklos programų atveju Audito Rūmai nustatė, kad vėluojama įgyvendinti patvirtintą nacionalinę audito strategiją. Dauguma audito institucijų laiku neatliko pakankamo mokėjimų auditų skaičiaus, kad būtų galima parengti 2009 m. metinę kontrolės ataskaitą.

4.28. Audito Rūmai taip pat nustatė, kad labai skiriasi iki 2009 m. pabaigos atliktų su sistemomis susijusių audito darbų apimtis. Kai kurios valstybės narės prieš deklaruojant išlaidas Komisijai neatliko jokių sistemų auditų ⁽¹⁰⁾.

4.29. Laikoma, kad dviejose iš šešiolikos audituotų veiklos programų audito institucijos tik iš dalies atitinka su sistemų auditais susijusius teisės aktų reikalavimus.

Sistemos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais

Valstybės narės

4.30. Audito Rūmai įvertino klaidų, nustatytų atliekant įvairių nacionalines ex post patikras ir pranešant Komisijai apie susigrąžinimus ir atėmimus, tvarkymo sistemas. Tai atlikta keturių veiklos programų ir vienos Bendrijos iniciatyvos šešiose valstybėse narėse atžvilgiu ⁽¹¹⁾.

4.31. Kaip ir praėjusiais metais ⁽¹²⁾, mažiausiai patenkinamas audituojamų sistemų aspektas susijęs su pranešimu Komisijai apie pataisymus (žr. **4.2 priedo 2 dalį**). Kai kuriais atvejais Komisijai neperduota svarbi informacija, kitais atvejais ta informacija nebuvo patikima ar nebuvo pateikta, kaip nustatyta Komisijos atsiųstose instrukcijose. Tai reiškia, kad šiais atvejais Komisija neturi patikimos informacijos apie valstybių narių atliktus susigrąžinimus ir atėmimus. Trūkumų šiuo atžvilgiu nustatė ir Komisija ⁽¹³⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.27.-4.28. Vadovaujantis teisiniu pagrindu reikalaujama, kad audito institucijos operacijų auditus atliktų tik tuo atveju, jei išlaidos Komisijai deklaruojamos iki metų, po kurių prasideda audito metai, pabaigos. 2008 m. išlaidas deklaravo tik dvi iš 16 Audito Rūmų audituotų programų.

4.29. Komisija pažymi, kad, remiantis Audito Rūmų vertinimu, 14 iš 16 audito tikrintų institucijų visiškai atitinka pagrindinį reikalavimą.

4.31. Nors valstybės narės ne visai patenkinamai praneša apie pataisymus, kai kuriais atvejais Komisija mano, kad 2009 m. duomenys, Komisijai pateikti 2010 m. pirmąjį ketvirtį, yra gerokai geresnės kokybės. Šie kumuliatyvūs duomenys skelbiami Komisijos galutinėse metinėse ataskaitose. Remdamasi savo 2008 m. veiksmų planu Komisija atliko devyniolikos valstybių narių susigrąžinimų ir atėmimų sistemų auditus, panašius į Auditų Rūmų auditus. Likusiose valstybės narėse auditai bus atlikti 2010 m.

Per 2007–2013 m. laikotarpį taikoma standartizuota susigrąžinimo pareiškimų pateikimo per IT sistemą SFC2007 procedūra. Komisija tikisi, kad dėl šios pranešimo procedūros pagerės jos turimos informacijos kokybė. Taip pat reikalaujama, kad valstybės narės skirtų pataisymus, daromus dėl jų pačių vykdomos kontrolės ir daromus dėl ES auditų.

⁽¹⁰⁾ Didžiosios veiklos programų dalies atveju, pirmosios išlaidos buvo patvirtintos tik antrojoje 2009 metų pusėje.

⁽¹¹⁾ Audito Rūmai neįvertino, ar valstybės narės veiksmingai nustatė klaidas.

⁽¹²⁾ Žr. 2008 m. metinės ataskaitos 6.30 dalį.

⁽¹³⁾ COM(2010) 52, 1.6 punktas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PATIKIMUMAS

4.32. Audito Rūmai vertino 2009 m. metines veiklos ataskaitas ir kartu pateikiamas Regioninės politikos ir Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių generalinių direktoratų deklaracijas.

4.33. Komisijos vadovybės pareiškimų apžvalgos rezultatų santrauka pateikiama **4.3 priede**.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

4.34. Remdamiesi atliktu audito darbu, Audito Rūmai konstatuoja, kad metų, kurie baigėsi 2009 m. gruodžio 31 d., tarpiniuose ir galutiniuose mokėjimuose sanglaudos politikos srityje nustatyta reikšmingų klaidų.

4.35. Valstybės narės, prieš Komisijai patvirtindamos išlaidas, galėjo ir turėjo aptikti ir ištaisyti bent 30 % šių nustatytų klaidų (žr. 4.23 dalį).

4.36. Dėl audituotų sistemų, Audito Rūmai konstatuoja, kad:

- a) dvylikoje iš 16 audituotų veiklos programų buvo nustatyta trūkumų, susijusių su valdymo institucijų atliktais tikrinimais ir (arba) audito institucijų atliktais sistemų auditais. Apskritai 2007–2013 m. programavimo laikotarpio priežiūros ir kontrolės sistemos bent iš dalies atitiko pagrindines audituotas teisinio pagrindo nuostatas (žr. 4.25–4.29 dalis);

4.33. Komisija palankiai vertina 4.3 priede ir 1.28 punkte pateiktą Audito Rūmų vertinimą, kuriame nurodyta, kad, palyginti su ankstesniais metais, padėtis pagerėjo.

4.34. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad klaidų lygis šiais metais gerokai mažesnis, palyginti su ankstesniais metais, ir kad klaidų dažnis Audito Rūmų imtyje trejus iš eilės metus ir toliau mažėja.

Komisija mano, jog tai rodo, kad sugriežtintos 2007–2013 m. teisiniame pagrinde nustatytos kontrolės nuostatos yra veiksmingos ir kad 2008 m. Komisijos veiksmų planas jau turi pirmą poveikį – sustiprinta Komisijos vykdoma struktūrinių veiksmų priežiūra. Komisija ir toliau nuolat dės pastangas, kad klaidų lygis sumažėtų iki žemesnio lygio.

4.35. Kai nustatomi valdymo ir kontrolės sistemų trūkumai, Komisija tiria visus atvejus siekdama užtikrinti, kad tos sistemos veiktų veiksmingai.

Komisija mano, kad dėl daugumos likusių klaidų, kurias nustatė Audito Rūmai, nacionalinės valdžios institucijos, Komisijai deklarudamos išlaidas, neturėjo pakankamai informacijos klaidoms nustatyti.

4.36.

- a) Komisija atkreipia dėmesį, kad, remiantis Audito Rūmų vertinimu, visos 16 audituotų sistemų reikalavimus visiškai arba iš dalies atitinka, ir tai teikiantis vilčių 2007–2013 m. programavimo laikotarpio rezultatas.

Komisija taip pat daro nuorodą į savo atsakymus į 4.26 ir 4.29 dalyse pateiktas pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) valstybių narių sistemos, skirtos klaidoms, apie kurias buvo žinoma per 2000–2006 m. programavimo laikotarpį, registruoti ir taisyti, buvo veiksmingos. Sistemos, skirtos pranešti apie susigrąžinimą ir atėmimą, buvo iš dalies veiksmingos, o tai rodo, kad Komisija ne visada iš valstybių narių gauna patikimą informaciją apie šiuos finansinius pataisymus (žr. 4.30–4.31 dalis).

4.37. Audito Rūmai Komisijai rekomenduoja:

- a) paraginti nacionalines institucijas, kad jos prieš patvirtindamos Komisijai išlaidas, griežtai taikytų taisomuosius mechanizmus;
- b) užtikrinti, kad tais atvejais, kai netinkamos finansuoti išlaidos keičiamos naujomis išlaidomis (atėmimas), valstybės narės nedeklaruotų naujų netvarkingų išlaidų;
- c) vykdant nacionalinių valdymo ir kontrolės sistemų priežiūrą užtikrinti veiksmingą jų veikimą 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu.

4.38. Kalbant apie viešųjų pirkimų taisykles (žr. 4.21 dalį), Audito Rūmai Komisiją ragina atidžiai stebėti, ar valstybėse narėse tinkamai taikomos ES viešųjų pirkimų direktyvos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) *Duomenų kokybė ir išsamumas nuolat gerinami, nes Komisija pagal savo 2008 m. veiksmų planą deda pastangas. 2010 m. Komisija užbaigs valstybių narių susigrąžinimo sistemų auditus vietoje ir pateiks rekomendacijas, kaip toliau tobulinti valstybių narių teikimus ataskaitas.*

Per 2007–2013 m. laikotarpį teisinis pagrindas sugriežtintas ir numatyta, kad informacija teikiama standartizuotai, o dėl to pagerės Komisijos turimos informacijos kokybė.

Komisija taip pat daro nuorodą į savo atsakymą į 4.31 dalies pastabas.

4.37.

- a) *Komisija nurodo savo veiksmus, kuriais pagal 2008 m. vasario mėn. patvirtintą veiksmų planą siekiama patobulinti valdymo patikrinimus ir išlaidų patvirtinimą Komisijai. Komisija dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą skatinti nacionalines institucijas teikdama konsultacijas, rengdama mokymus ir rekomendacijas ir atidžiai stebėdama šiuo atžvilgiu audito nustatytus faktus.*
- b) *Komisija aktyviai tiria riziką, nustatytą Audito Rūmų 2008 m. metinėje ataskaitoje, visų pirma atsižvelgdama į tai, kad 2000–2006 m. programos užbaigtos.*
- c) *Komisija toliau dės pastangas, kaip įsipareigojo 2008 m. veiksmų plane, kad valstybėse narėse būtų patobulintos valdymo ir kontrolės sistemos. Komisija toliau tirs Audito Rūmų nustatytus faktus ir toliau tikrins valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų veikimą, remdamasi audito institucijų teikiamomis metinėmis audito nuomonėmis ir savo atliekamais auditais.*

4.38. *Komisija neseniai pradėjo ES viešųjų pirkimų teisinio pagrindo aktualumo, veiksmingumo ir naudingumo retrospektyvų vertinimą. Vertinant daugiausia dėmesio bus skirta viešųjų pirkimų procedūrų ir taisyklių ekonominio veiksmingumo analizei. Į vertinimą taip pat bus įtrauktas valstybių narių įgyvendinimo ir administracinės struktūros, skirtos viešųjų pirkimų politikai įgyvendinti, aprašymas, taip pat šioje srityje galiojantys ES teisės aktai. Vertinimo rezultatai bus galutinai parengti iki 2011 m. vasaros. Be to, Komisijos darbo grupė, sudaryta iš kelių tarnybų atstovų, tiria dažniausias viešųjų pirkimų problemas, kurių kyla įgyvendinant sanglaudos projektus.*

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.39. Tolesnės priemonės, atsižvelgiant į ankstesnes pastabas, apibendrintos **4.4 priede**.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija valstybių narių valdžios institucijoms toliau rengs mokymus, kaip teisingai taikyti viešųjų pirkimų taisykles. Kai taikoma, Komisija toliau audituos ES viešųjų pirkimų direktyvų taikymą, vienais atvejais pati atlikdama tyrimus, o kitais paprašiusi valstybių narių audito institucijas tokius tyrimus atlikti jos vardu.

4.39. Žr. Komisijos atsakymus į 4.4 priede pateiktas pastabas.

4.1 PRIEDAS

SANGLAUDOS OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2009				2008	2007
	ESF	ERPF	SF	Iš viso		
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA						
Iš viso operacijų (iš jų):	44	118	18	180	170	180
Išankstinis finansavimas	0	0	0	0	0	0
Tarpiniai / galutiniai mokėjimai	44	118	18	180	170	180
TESTAVIMO REZULTATAI						
<i>(operacijų % ir skaičius)</i>						
Klaidų nepaveiktos operacijos	75 % {33}	60 % {71}	67 % {12}	64 % {116}	57 %	46 %
Klaidų paveiktos operacijos	25 % {11}	40 % {47}	33 % {6}	36 % {64}	43 %	54 %
KLAIDŲ PAVEIKTŲ OPERACIJŲ ANALIZĖ						
<i>(operacijų procentinė dalis ir skaičius)</i>						
Klaidų paveiktų operacijų analizė (pagal klaidų tipą)						
Kiekybiškai neįvertinamos klaidos	0 % {0}	62 % {29}	83 % {5}	53 % {34}	38 %	35 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos	100 % {11}	38 % {18}	17 % {1}	47 % {30}	62 %	65 %
Tinkamumo finansuoti	64 % {7}	89 % {16}	100 % {1}	80 % {24}	91 %	79 %
Tikrumo	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 %	13 %
Tikslumo	36 % {4}	11 % {2}	0 % {0}	20 % {6}	9 %	8 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS						
Most likely error rate:						
< 2 %						
2–5 %						
> 5 %	X				X	X

Pastaba: Klaidų lygiai apskaičiuojami remiantis reprezentatyvia statistine tarpinių ir galutinių mokėjimų imtimi 2009 m. (23 mlrd. EUR), esant 95 % pasiklovimo lygmeniui.

4.2 PRIEDAS

SANGLAUDOS POLITIKOS GRUPĖS SISTEMŲ TIKRINIMO REZULTATAI

1) 2007–2013 m. programavimo laikotarpis. Su operacijų tvarkingumu valstybių narių lygmeniu susijusios sistemos. Pagrindinių teisinio pagrindo nuostatų laikymasis.

	Vadovaujančioji institucija ir tarpinė įstaiga ⁽¹⁾	Tvirtinančioji institucija ⁽²⁾	Audito institucija ⁽³⁾
ESF - Portugalija - Azores Pro-Emprego			
ESF - Danija - Darbo vietų kūrimas ir gerinimas			
ERPF - Vengrija - Ekonomikos plėtra			
ERPF - Graikija - Konkurencingumas ir verslumas			
ERPF - Vokietija - Saksonijos-Anhalto konvergencija			
ERDF - Vokietija - Liuneburgo miškas			
ERPF - Estija - Ekonominės aplinkos plėtra			
ESF - Lenkija - Žmogiškasis kapitalas			
ESF - Portugalija - Žmogiškasis potencialas			
ERPF - Švedija - Mellersta Norland			
ERPF - Prancūzija - Luaros kraštas			
ESF - Prancūzija - Regioninis konkurencingumas ir užimtumas			
ERPF - Lietuva - Ekonomikos augimas			
SF - Vengrija - Aplinka ir energetika			
ERPF - INTERREG Jungtinė Karalystė / Airija			
ERPF - Ispanija - Kastilija-La Manča			

Paaškinimai

	Reikalavimų laikomasi
	Reikalavimų iš dalies laikomasi
	Reikalavimų nesilaikoma
	Nėra duomenų
	Nevertinta

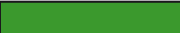

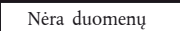
Tikrinti pagrindiniai reikalavimai

- (¹) Valdymo patikros
(²) Patikimas ir pagrįstas patvirtinimas
(³) Tinkamas sistemų auditas

2) 2000–2006 m. programavimo laikotarpis. Su susigražinimų ir atėmimų tvarkymu ir pranešimu apie juos valstybių narių lygmeniu susijusios sistemos

	Klaidų registravimas	Klaidų taisymas	Taisyčių registravimas	Pranešimas apie taisyčius Komisijai	Pranešimas apie pažeidimus OLAF
ERPF - Graikija - Keliai					
ERPF - Ispanija - Informacinė visuomenė					
ERPF - Liuksemburgas - 2 tikslas					
ERPF - INTERREG Vokietija / Čekija - Vokietijos sistema					
ERPF - INTERREG Vokietija / Čekija - Čekijos Respublikos sistema					
ERPF - Lenkija - Konkurencingumo didinimas					

Paaiškinimai

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
	Nėra duomenų; netaikoma arba neįvertinta

4.3 PRIEDAS

SU SANGLAUDOS POLITIKA SUSIJUSIŲ KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ APŽVALGOS REZULTATAI

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateiktos deklaracijos pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo vertinimas
REGIO	su išlygomis	<p>Palyginti su 2008 m., kai buvo paveiktos 99 veiklos programos, ir 2007 m., kai buvo paveiktos 185 programos, 2009 m. buvo paveiktos 138 veiklos programos.</p> <p>Generaliniai direktoratai įvertino, kad šių išlygų poveikis sudarė 183,7 mln. eurų (palyginti su 201 mln. eurų 2008 m. ir 726 mln. eurų 2007 m.).</p>	<p>Audito Rūmai mano, kad sanglaudos politikos srityje generalinio direktoriaus deklaracija ir metinė veiklos ataskaita rengiamos pagal galiojančias Komisijos gaires.</p> <p>Audito Rūmai atkreipia dėmesį, kad DG REGIO ir EMPL pateikė išlygas, kurios abiem laikotarpiais turėjo kiekybiškai įvertinamą poveikį.</p> <p>Sanglaudos politikos srityje išlygų mastas labiau nei ankstesniais metais atitinka Audito Rūmų išvadą.</p>	A
EMPL	su išlygomis	<p>DG REGIO atveju įvertinta, kad išlygos 2000–2006 m. laikotarpiu sudarė 31,4 mln. eurų (0,44 % tarpinių ir galutinių mokėjimų), o 2007–2013 m. laikotarpiu jos sudaro 65,2 mln. eurų (0,69 % tarpinių mokėjimų).</p> <p>DG EMPL atveju įvertinta, kad išlygos 2000–2006 m. laikotarpiu sudarė 11,9 mln. eurų (0,77 % tarpinių ir galutinių mokėjimų), o 2007–2013 m. laikotarpiu jos sudaro 75,2 mln. eurų (1,77 % tarpinių mokėjimų).</p>		

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, jis/ji turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas neteisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS, SUSIJUSIAS SU SANGLAUDA

Audito Rūmų pastabos	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
1. 2006, 2007 ir 2008 m. patikinimo pareiškimas. Tolesni veiksmai, kurių Komisija ėmėsi atsižvelgdama į Audito Rūmų pastabas			
<p>Audito Rūmams atliekant testus per pastaruosius trejus metus nustatyta sistemos trūkumų ir klaidų, susijusių su išlaidų deklaracijomis didelėje dalyje veiklos programų ir projektų, kurie pateko į audito imtis.</p> <p>Visi šie nustatyti faktai susiję su 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu.</p>	<p>Komisija, atsižvelgdama į Audito Rūmų atliktus auditus, ėmėsi tolesnių priemonių.</p> <p>Atsižvelgdama į Audito Rūmų atliktus auditus, Komisija atitinkamai atliko 191,6 mln. eurų, 80 mln. eurų ir 0,2 mln. eurų finansinius pataisymus.</p>	<p>Atsižvelgdama į Audito Rūmų auditus, susijusius su 2006 finansiniais metais, Komisija, remdamasi savo taisyklėmis ir procedūromis, ėmėsi taisomųjų veiksmų dėl visų patikrintų atvejų, tačiau dar du 2007 m. atvejai vis dar svarstomi.</p> <p>Su Audito Rūmų 2008 finansinių metų auditais susiję Komisijos tolesni veiksmai tebevykdomi.</p>	<p><i>Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai teigiamai įvertino tolesnius Komisijos veiksmus, kurių ji ėmėsi gavusi 2006, 2007 ir 2008 m. Audito Rūmų nustatytus faktus, ir Komisijos audito operacijas, įvykdytas 2009 m. pagal metodiką, panašią į Audito Rūmų taikomą metodiką.</i></p> <p><i>Tai vieno iš veiksmų, kurių imtasi pagal Komisijos 2008 m. vasario mėn. patvirtintą veiksmų planą, kuriuo siekiama griežtinti Komisijos vykdomą priežiūrą, rezultatas.</i></p>
2. Komisijos veiksmai, skirti stiprinti Komisijos priežiūros vaidmenį taikant pasidalijamąjį struktūrinių veiksmų valdymą			
<p>Audito Rūmai įvertino, kad valstybių narių kontrolės sistemos yra neveiksmingos arba iš dalies veiksmingos ir nustatė, kad Komisijos priežiūra yra neveiksminga siekiant užkirsti kelią klaidoms valstybių narių lygmeniu.</p>	<p>Pastaraisiais metais Komisija ėmėsi įvairių veiksmų siekdama sustiprinti savo vykdomą priežiūrą, kaip aprašyta „Komisijos pasidalijamojo struktūrinių veiksmų valdymo priežiūros stiprinimo veiksmų plane“ (1).</p> <p>Iki 2008 m. pabaigos pranešta, kad užbaigti 28 veiksmai iš 37. Likę 9 veiksmai integruoti į Komisijos bendrą audito strategiją sanglaudos politikos srityje (2).</p> <p>Be to, 2008 m. Komisija patvirtino supaprastintas išlaidų tinkamumo finansuoti taisykles (pvz., naudoti nacionalines tinkamumo finansuoti taisykles, nustatyto dydžio išmokas, standartines vieneto sąnaudų skales ir nustatyto dydžio netiesiogines sąnaudas), kurias galima taikyti 2007–2013 m. laikotarpiu.</p>	<p>2009 m. Komisijos atliktas operacijų auditas</p> <p>2009 m. Komisijos atliktu auditu be kita ko siekta valstybėse narėse patikrinti statistškai reprezentatyvią operacijų imtį (taikant metodiką, panašią į metodiką, taikomą pagal Audito Rūmų patikinimo modelį), siekdama įvertinti patvirtintų išlaidų, kurios deklaruotos Komisijai už 2007–2013 m. programavimo laikotarpį, teisėtumą ir tvarkingumą.</p> <p>Audito Rūmai išanalizavo Komisijos audito metodą, taikytą atliekant šį tyrimą, ir apžvelgė darbo dokumentus, susijusius su audito bylų imtimi. Audito Rūmai mano, kad Komisijos taikyta metodika apskritai tinkama.</p> <p>Tačiau, kaip nurodė Komisija, šie rezultatai turi būti aiškinami atsargiai ir atsižvelgiant į audituotos populiacijos ypatumus.</p>	<p><i>Komisijos veiksmų plano poveikio ataskaitoje (COM (2010) 52) teigiama, kad Komisijos 2009 m. audito operacijų rezultatai aiškiai rodo, kad griežtesnės kontrolės nuostatos, nustatytos 2007–2013 m. teisiniame pagrindu, ir prevencinės priemonės, kurių ėmėsi Komisija, pradėjo duoti rezultatų.</i></p>

Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
		<p><i>Tinkamumo finansuoti taisyklių paprastinimas</i></p> <p>Galimybė supaprastinti Komisijos patvirtintas nacionalines tinkamumo finansuoti taisykles siekiama visų pirma padėti naudoti gavėjams deklaruoti personalo ir netiesiogines išlaidas.</p> <p>2009 m. šia galimybe pasinaudoti buvo galima tik gaunant paramą iš EŠF. Iki 2009 m. pabaigos tam tikra forma supaprastinimą įgyvendino 22 valstybės narės iš 27. Šių supaprastinimų veiksmingumą galima bus įvertinti tik ateinančiais metais.</p>	

(¹) Žr. COM(2008) 97, patvirtintą 2008 m. vasario 19 d., ir galutinę įgyvendinimo ataskaitą COM(2009) 42/3.

(²) Žr. Regioninės politikos, Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių, Jūrų reikalų ir žuvininkystės ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinių departamentų „Bendrą 2009–2011 m. struktūrinių veiksmų audito strategiją“, 2009 m. balandžio mėn., pirmoji redakcija, C (2004) 3115, vėliau kasmet atnaujinama.

5 SKYRIUS

Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	5.1–5.17
Politikos grupės ypatumai	5.2–5.16
Politikos tikslai	5.2–5.5
Politikos priemonės	5.6–5.14
Su mokėjimų tvarkingumu susijusi rizika	5.15–5.16
Audito apimtis ir metodas	5.17
Operacijų tvarkingumas	5.18–5.22
Sistemų veiksmingumas	5.23–5.42
Sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu	5.25–5.40
<i>Ex ante</i> išlaidų ataskaitų dokumentų patikros	5.25–5.27
6BP taikomų išlaidų ataskaitų audito sertifikavimas	5.28–5.31
Naudos gavėjų 7BP taikomų sąnaudų apskaičiavimo metodikų <i>ex ante</i> sertifikavimas	5.32–5.36
Komisijos <i>ex post</i> audito strategija	5.37–5.40
Sistemos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais	5.41–5.42
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	5.43–5.44
Išvados ir rekomendacijos	5.45–5.53
ES bendrosios įmonės	5.54–5.57

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

5.1. Šiame skyriuje pateiktas Audito Rūmų atliktas mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos grupės specialusis įvertinimas, įskaitant šias politikos sritis: 06–Energetika ir transportas; 08–Moksliniai tyrimai; 09–Informacinė visuomenė ir žiniasklaida; ir 10–Tiesioginiai moksliniai tyrimai. Pagrindinė informacija apie nagrinėjamas veiklos sritis ir 2009 m. išlaidas pateikta **5.1 lentelėje**.

5.1 lentelė. Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas. Pagrindinė informacija

(milijonais eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2009 m. mokėjimai	Valdymo būdas
6	Energetika ir transportas	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	143	Tiesioginis centralizuotas
		Vidaus, oro ir jūrų transportas	875	Tiesioginis centralizuotas
		Transeuropiniai tinklai (TEN)	839	Tiesioginis centralizuotas
		Tradiciniai ir atsinaujinantys energijos šaltiniai	67	Tiesioginis centralizuotas
		Branduolinė energetika	129	Tiesioginis centralizuotas / Netiesioginis centralizuotas / Decentralizuotas ir jungtinis
		Energetikos ir transporto srities moksliniai tyrimai (7BP)	131	Tiesioginis centralizuotas
		Ankstesnių bendrųjų programų (5BP ir 6BP) užbaigimas	68	Tiesioginis centralizuotas
		Energijos ir transporto naudotojų saugumas ir apsauga	1	Tiesioginis centralizuotas
		2 253		
8	Moksliniai tyrimai	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	300	Tiesioginis centralizuotas
		7BP	2 817	Tiesioginis centralizuotas
		ITER: Branduolių sintezė	267	Netiesioginis centralizuotas
		Ankstesnių bendrųjų programų (5BP ir 6BP) užbaigimas	1 388	Tiesioginis centralizuotas
		EAPB - EIT	54	Tiesioginis centralizuotas
		4 826		
9	Informacinė visuomenė ir žiniasklaida	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	134	Tiesioginis centralizuotas
		7BP	698	Tiesioginis centralizuotas
		Ankstesnių bendrųjų programų (BP) užbaigimas	314	Tiesioginis centralizuotas
		Žiniasklaida	105	Tiesioginis centralizuotas
		Konkurencingumo ir inovacijų bendroji programa ir kitos programos	124	Tiesioginis centralizuotas
		1 375		

(milijonais eurų)

Budžet-o antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2009 m. mokėjimai	Valdymo būdas
10	Tiesioginiai moksliniai tyrimai	Personalas, einamosios išlaidos ir investicijos	321	Tiesioginis centralizuotas
		7BP	40	Tiesioginis centralizuotas
		Ilgalaikiai įsipareigojimai dėl branduolinės veiklos	19	Tiesioginis centralizuotas
		Ankstesnių bendrųjų programų (5BP ir 6BP) užbaigimas	30	Tiesioginis centralizuotas
		410		
Visos administracinės išlaidos ⁽¹⁾			898	
Visos BP išlaidos			5 486	
Visos TEN išlaidos			839	
Visos kitos išlaidos			1 641	
Visos veiklos išlaidos (kurias sudaro):			7 966	
— avansai ⁽²⁾			4 543	
— tarpiniai / galutiniai mokėjimai ⁽³⁾			3 423	
Visi finansinių metų mokėjimai			8 864	
Visi finansinių metų įsipareigojimai			11 876	

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų auditas aprašytas 9 skyriuje.

⁽²⁾ Avansai pagal Septintąją bendrąją programą (2007–2013) buvo 2 101 milijonas eurų.

⁽³⁾ Tarpiniai / galutiniai mokėjimai pagal Septintąją bendrąją programą (2007–2013) ir Šeštąją bendrąją programą (2002–2006) buvo atitinkamai 1 585 milijonai eurų ir 1 800 milijonų eurų.

Šaltinis: Europos Sąjungos 2009 m. finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Politikos grupės ypatumai*Politikos tikslai*

5.2. Energetikos ir transporto politikos tikslai – Europos piliečiams ir įmonėms suteikti galimybę naudotis konkurencingomis energetikos ir transporto sistemomis, padidinti energijos gamybos ir vartojimo tvarumą, sudaryti sąlygas nenutrūkstamai bei patikimai tiekti energiją ir teikti transporto paslaugas Europos Sąjungoje, gerinti transporto ir energetikos saugumą bei tarptautiniu mastu skleisti transporto ir energetikos konkurencingumo, tvarumo, saugos ir patikimumo ES politikos gaires.

5.3. Mokslinių tyrimų politika siekiama didinti ES konkurencingumą ir šiuo tikslu skatinti investuoti į mokslinius tyrimus bei pereiti prie žinių ekonomikos. Be to, siekiama gerinti Europos mokslinių tyrimų erdvės (EMTE) mokslinę ir techninę bazę, ugdyti Europos mokslinių tyrimų kompetenciją, taip pat didinti EMTE atvirumą bei patrauklumą ir visapusiškai išnaudoti tarptautinio bendradarbiavimo pranašumus.

5.4. Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos politika siekiama sukurti pažangią, atvirą ir konkurencingą informacinės visuomenės ir žiniasklaidos paslaugų bendrąją erdvę ir toliau skatinti naudojimąsi ateities tinklais ir internetu. Šia politika siekiama didinti ES informacinių ir ryšių technologijų (IRT) mokslinių tyrimų ir diegimo investicijų mastą ir veiksmingumą ir panaikinti dabartinę skaitmeninės ekonomikos bendrosios rinkos nevientisumą. Be to, šia politika siekiama sukurti integruotą informacinę visuomenę Europoje, kurios ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas atitiktų tvaraus vystymosi principus ir pirmenybė būtų teikiama viešųjų paslaugų ir gyvenimo kokybės gerinimui.

5.5. Tiesioginėmis mokslinių tyrimų išlaidomis finansuojama Jungtinių tyrimų centro (JTC), kuris yra Komisijos generalinis direktoratas, mokslinių tyrimų ir susijusi veikla. JTC tikslas – teikti užsakovo interesus atitinkančią mokslinę ir techninę pagalbą rengiant, plėtojant, įgyvendinant ir prižiūrint ES politiką, taip pat užtikrinti ilgalaikės atominė elektrinių eksploatacijos nutraukimo ir branduolinių atliekų tvarkymo programos vykdymą.

Politikos priemonės

5.6. Didžioji šios politikos grupės išlaidų dalis Komisijos įgyvendinama taikant tiesioginį centralizuotą valdymą, tačiau vis dažniau taikomas netiesioginis centralizuotas valdymas per agentūras ir bendrąsias įmones. Atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimo fondai bendrai valdomi kartu su Europos rekonstrukcijos ir plėtros banku (ERPB).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Moksliniai tyrimai

5.7. Apie 70 % šios politikos grupės veiklos išlaidų skiriama mokslinių tyrimų projektams pagal daugiametes bendrąsias programas (BP), turinčias daugybę finansavimo schemų, pagal kurias remiamos įvairios teminės sritys ir įvairių tipų projektai. Komisija paprastai atlieka mokėjimus naudos gavėjams visiškai nedalyvaujant valstybių narių nacionalinėms, regioninėms ar vietos institucijoms.

5.8. Naudos gavėjai gali būti mokslinių tyrimų institutai, universitetai, viešojo administravimo institucijos, bendrovės arba pavieniai asmenys. Naudos gavėjai arba partneriai paprastai bendradarbiauja konsorciumo pagrindu keliose valstybėse narėse, asocijuotose valstybėse ar kitose šalyse, su Komisija sudarę susitarimą dėl dotacijų. 7BP atveju kiekviename projekte vidutiniškai dalyvauja šeši partneriai, tačiau, priklausomai nuo finansavimo schemos, jų gali būti nuo 1 iki 64. Partneriai gali dalyvauti keliuose projektuose.

5.9. Iki 2009 m. pabaigos 7 BP mokslinių tyrimų dotacijų suma svyravo nuo maždaug 7 500 eurų paviniams tyrėjams iki 93 milijonų eurų pagrindiniams bendradarbiavimo projektams. Nors naudos gavėjų yra daugiau kaip 12 000, 250 didžiausiųjų gauna apie 50 % visų ES įnašų.

5.10. Nuo 2009 m. vidurio 7 BP dalis valdo Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga ir Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga. Be to, 2009 m. pabaigoje veikė keturios mokslinių tyrimų bendrosios įmonės, kurioms bendras ES įnašas tais metais sudarė 288 milijonų eurų⁽¹⁾. Bendrosios įmonės valdo ES ir kitų viešojo ir privačiojo sektorių partnerių lėšas, skiriamas konkrečioms mokslinių tyrimų iniciatyvoms.

Energetika ir transportas

5.11. Kitą pagrindinę atskirą 2009 m. išlaidų kategoriją (apie 11 % visų išlaidų) sudaro stambūs energetikos ir transporto projektai, vykdomi pagal transeuropinių tinklų (TEN) programą. Naudos gavėjai paprastai yra valstybių narių valdžios institucijos, bet taip pat gali būti valstybinės arba privačios įmonės. Projektai paprastai yra techniniu atžvilgiu sudėtingi; dauguma jų yra transnacionaliniai.

5.12. 2009 m. buvo vykdomi 404 transporto (TEN-T) projektai, kurių vidutinė dotacija sudarė 18,05 milijono eurų, ir 49 energetikos (TEN-E) projektai, kurių vidutinė dotacija sudarė 1,53 milijono eurų.

5.7. Mokslinių tyrimų bendrosios programos apima techniškai ir finansiškai sudėtingus projektus. Kontrolės aplinkai būdingas didelis skaičius naudos gavėjų ir kiekvienas iš jų taiko savo pačių kontrolės sistemas.

Kadangi dėl dabar galiojančių teisės aktų ir sutarčių aplinkos projektus valdyti sudėtinga ir naudos gavėjams, ir Komisijai, Komisija ėmėsi 7BP įgyvendinimo supaprastinimo priemonių.

5.10. Beveik visas išlaidas tiesiogiai valdo Komisija, tačiau pagal 7BP taip pat leidžiama biudžetą įgyvendinti netiesioginio centralizuoto valdymo būdu, t. y. Komisija įgyvendinimo užduotis patiki vykdančiosioms agentūroms, ES įsteigtoms bendrosioms įmonėms ir „185 straipsnio iniciatyvoms“, t. y. struktūroms, sukurtoms mokslinių tyrimų programoms vykdyti, kai jas drauge vykdo kelios valstybės narės.

⁽¹⁾ Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrajai įmonei (Euratomo įnašo į ITER branduolių sintezės įrenginį valdymui), Naujoviškų vaistų bendrajai įmonei (vaistų kūrimo tinkamumo ir veiksmingumo gerinimui), bendrajai įmonei „Švarus dangus“ (švarių oro transporto technologijų plėtrai) ir bendrajai įmonei „Artemis“ (įterptųjų kompiuterinių sistemų kūrimui).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.13. Programą TEN-T valdo TEN-T vykdomoji įstaiga, o energetikos ir transporto išlaidų dalį valdo Konkurencingumo ir inovacijų vykdomoji įstaiga. Bendroji įmonė SESAR vadovauja ES projekto, kuriuo siekiama atnaujinti Europos oro eismo valdymą ir kuriam 2009 m. skirtas 157 milijonų eurų biudžetas, plėtros etapui.

Kiti mokėjimai

5.14. Kiti 2009 m. mokėjimai – Komisijos avansai pagal susitarimus su Europos kosmoso agentūra (EKA) dėl palydovinės navigacijos sistemos „Galileo“ įgyvendinimo, įnašai į atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimo programas ir kitos konkrečios išlaidos, kaip antai mokėjimai pagal susitarimus su Europos investicijų banku (EIB) TEN-T paskolų garantijų fondui ir 7BP rizikos pasidalijimo finansinei priemonei.

Su mokėjimų tvarkingumu susijusi rizika

5.15. Mokslinių tyrimų ir transporto bei energetikos projektų dotacijos mokamos dalimis: pirmiausiai – avansas baigus projektų atrankos procesą ir pasirašius susitarimą dėl dotacijos arba finansavimo sprendimą, po to atliekami tarpiniai ir galutiniai mokėjimai, kuriais kompensuojamos naudos gavėjų periodinėse išlaidų ataskaitose nurodytos tinkamos finansuoti išlaidos. Šiame programavimo ciklo etape maždaug pusė moksliniams tyrimams skirtų išmokų yra avansai 7BP projektams. Likusios išmokos – tarpiniai ir galutiniai mokėjimai 6BP projektams ir tarpiniai mokėjimai 7BP projektams.

5.16. Didžiausia su tarpiniais ir galutiniais mokėjimais susijusi rizika – naudos gavėjai į savo išlaidų ataskaitas gali įtraukti netinkamas finansuoti išlaidas ir tai gali likti nenustatyta ir neištaisyta Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemose prieš kompensuojant deklaruotas išlaidas. Riziką didina finansuoti tinkamų išlaidų apskaičiavimo taisyklių sudėtingumas, įskaitant daugybę tinkamumo kriterijų, ir reikalavimas, kad naudos gavėjai priskirtų projektams personalo ir netiesiogines išlaidas ir išskaičiuotų įvairias išlaidas, laikomas netinkamomis bendrai finansuoti ES lėšomis. Avansų mokėjimo sąlygos yra ne tokios sudėtingos, nes šie mokėjimai atliekami pasirašius susitarimą dėl dotacijos arba finansavimo sprendimą. Vis dėlto praeityje mokant avansus pasitaikydavo klaidų, nors jos paprastai nėra įvertinamos kiekybiškai ir yra susijusios su procedūrų trūkumais, kaip antai mokėjimų vėlavimu.

5.16. Komisija sutinka su Audito Rūmais. Iš tikrųjų taisyklių sudėtingumas yra didžiausias klaidų ir netinkamų finansuoti išlaidų deklaracijų šaltinis. Komisijos komunikate dėl mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimo ⁽¹⁾ siūloma imtis veiksmų šiai rizikai mažinti. Kadangi šie pasiūlymai bus įgyvendinami tik pagal kitą bendrąją programą ir kadangi reikia spręsti problemas, kurių kyla dėl sudėtingų tinkamumo finansuoti reikalavimų, nustatytų dotacijų gavėjams, 2010 m. gegužės 26 d. Komisija priėmė komunikatą ⁽²⁾, skirtą kitoms institucijoms, kuriame siūloma nustatyti, kad šioje srityje toleruotinos klaidų rizikos lygis būtų 2–5 %. Siūlomas toleruotinos klaidų rizikos lygis nustatomas atsižvelgiant į kontrolės priemonių išlaidų veiksmingumą ir priimtina likutinių klaidų riziką, kuri pateisinama atsižvelgiant į šias išlaidas.

⁽¹⁾ COM(2010) 187, 2010 4 29.

⁽²⁾ COM(2010) 261, 2010 5 26.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Audito apimtis ir metodas

5.17. Bendrasis Audito Rūmų audito metodas ir metodika aprašyti **1.1 priedo 2 dalyje**. Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto audito atveju reikia atkreipti dėmesį į šiuos konkrečius dalykus:

- patikrinta 150 operacijų imtis, sudaryta iš 86 avansų ir 64 tarpinių bei galutinių mokėjimų,
- vertinant sistemas dėmesys buvo skiriamas mokėjimams už mokslinius tyrimus, įskaitant:
 - naudos gavėjų pateiktų išlaidų ataskaitų dokumentų *ex ante* patikras,
 - nepriklausomų auditorių atliekamą išlaidų ataskaitų sertifikavimą,
 - naudos gavėjų sąnaudų apskaičiavimo metodikų *ex ante* sertifikavimą,
 - projektų *ex post* finansinius projektus, ir
 - susigrąžinimų ir finansinių pataisymų įgyvendinimą.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

5.18. Operacijų testų rezultatai apibendrinti **5.1 priede**. Audito Rūmų įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra tarp 2 ir 5 %.

5.19. Audito Rūmai nustatė, kad iš 150 imtį sudarančių operacijų iš viso 36 buvo paveiktos klaidų. 23 iš šių atvejų klaidos susijusios su netinkamų ar netiksliai deklaruotų išlaidų kompensavimu atliekant tarpinius ir galutinius mokėjimus mokslinių tyrimų projektams. Pagrindinis klaidų tipas išlieka per didelių personalo ir netiesioginių išlaidų kompensavimas. Tai aprašyta tolesniuose dviejuose pavyzdžiuose.

5.19.**1 pavyzdys. Personalo išlaidos**

Audito Rūmai sužinojo, kad audituotas naudos gavėjas Komisijai deklaravo 17 asmens darbo mėnesių, bet jo prašoma suma iš tiesų buvo už 42 asmens darbo tam naudos gavėjui mėnesių. Audito Rūmai negavo duomenų, leidžiančių susieti su projektu šią papildomą personalo išlaidų sumą. Be to, į prašomą sumą buvo įskaičiuotos su projektu nesusijusių kelionių išlaidos. Klaidingai sumokėta suma buvo 73 000 eurų (50 % deklaruotų išlaidų).

1 pavyzdys.

Komisija sutinka su Audito Rūmų nustatytais faktais, dabar vyksta susigrąžinimo procesas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2 pavyzdys. Netiesioginės išlaidos

Pagal standartinį susitarimą dėl dotacijų netiesioginės išlaidos turi būti iš tiesų patirtos ir būtinos projektui, o naudos gavėjo apskaitos sistemoje turi būti patvirtinta, kad jos yra tiesiogiai susijusios su tinkamomis finansuoti tiesioginėmis projekto išlaidomis. Audito Rūmai nustatė, kad audituojamo naudos gavėjo sąskaitose išlaidos ne buvo tiesiogiai priskirtos konkrečioms projektams. Taigi, nors iš sąskaitų buvo aišku, kad naudos gavėjas patyrė su projektu susijusių netiesioginių išlaidų, ne buvo įmanoma sutikrinti faktinės su projektu tiesiogiai susijusių išlaidų sumos. Taip pat atsižvelgdami į nustatytas netinkamas finansuoti tiesiogines išlaidas, Audito Rūmai pažymėjo, kad buvo padaryta klaida, sudariusi 62 000 eurų (arba 10 % visų deklaruotų išlaidų).

5.20. Į Audito Rūmų operacijų testavimo imtį įtraukta 13 tarpinių mokėjimų 7BP projektams. Šešiais atvejais Audito Rūmai aptiko klaidų, panašių į tas, kurių buvo padaryta 6BP projektuose.

5.21. Nustatyti faktai dėl operacijų tvarkingumo apskritai atitinka pačios Komisijos auditų rezultatus ir mokslinių tyrimų GD generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose pateiktas išlygas dėl 6BP išlaidų deklaracijų tikslumo.

5.22. Tikrindami 44 operacijas, nesusijusias su mokėjimais už mokslinius tyrimus (28 avansai ir 16 tarpinių bei galutinių mokėjimų), Audito Rūmai šešiais atvejais aptiko klaidų, įskaitant vieną TEN-T projektą, kuriam ne buvo tinkamai taikomos viešųjų pirkimų taisyklės, ir kitą TEN-T projektą, pagal kurį buvo deklaruotos ir kompensuotos su finansavimo sprendimu nesusijusios išlaidos.

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

5.23. Audito Rūmų atlikto sistemų patikrinimo rezultatai apibendrinti **5.2 priede**. Audito Rūmai nustatė, kad užtikrinant operacijų tvarkingumą sistemos buvo iš dalies veiksmingos.

5.24. Toliau nustatyti faktai yra daugiausia susiję su moksliniams tyrimams skirtų tarpinių ir galutinių mokėjimų kontrole.

Sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu

Ex ante išlaidų ataskaitų dokumentų patikros

5.25. Ex ante dokumentų patikras iš esmės sudaro Komisijos atliekamas išlaidų ataskaitų apskaitos ir skaičiavimo patikrinimas prieš kompensuojant išlaidas. Tam tikrais atvejais patikros taip pat gali apimti atskirų išlaidų eilučių patikrinimą, remiantis papildoma informacija, kurios prašoma pateikti naudos gavėjų, pavyzdžiui, sąskaitomis faktūromis ar algalapiais.

5.20. Šiame programos ciklo etape ir atsižvelgiant į tai, kad į Audito Rūmų imtį tarpinių mokėjimų pagal 7BP įtraukta nedaug, dar per anksti daryti išvadas dėl klaidų 7BP dažnumo ir vertės, palyginti su 6BP.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.26. Nors daug klaidų gali būti nustatytos tik atliekant patikras naudos gavėjų lygmeniu, dokumentų patikros turėtų leisti aptikti pagrindinius išlaidų ataskaitų trūkumus.

5.27. Audito Rūmai patikrino, kaip buvo vykdomos patikros, visoje 150 operacijų imtyje. Audito Rūmų atliktų testų rezultatai parodė, kad patikros paprastai vykdomos tinkamai, bet keturiais atvejais per patikras nepastebėta, kad išlaidų deklaracijose buvo netikslumų, kurie turėjo būti aptikti, pavyzdžiui, netiksliai nurodyti pridėtinių išlaidų lygiai.

6BP taikomų išlaidų ataskaitų audito sertifikavimas

5.28. Susitarimuose dėl dotacijų pagal 6BP paprastai yra nustatyta, kad su naudos gavėjų išlaidų ataskaitomis, teikiamomis siekiant gauti kompensaciją, turi būti pateiktas audito sertifikatas, išduotas nepriklausomo auditoriaus. Auditorius patvirtina, kad jis gali suteikti pagrįstą patikinimą, kad deklaruojamos išlaidos yra tinkamos finansuoti.

5.29. Kiekvienas projekto partneris turėtų pateikti bent vieną audito sertifikatą, skirtą visam projekto vykdymo laikotarpiui. Sertifikatas visada būtinas, kai konkretaus ataskaitinio laikotarpio ES įnašas, kurio reikalauja partneris, viršija 750 000 eurų.

5.30. Audito Rūmai naudos gavėjų lygmeniu tikrindami 30 operacijų, kurioms buvo išduotas sertifikatas⁽²⁾, palygino savo pačių testų ir sertifikato rezultatus. 13 (43 %) atvejų, kurie visi buvo susiję su 6BP, Audito Rūmai nustatė klaidų išlaidų ataskaitose, apie kurias sertifikuojantis auditorius pateikė besąlyginę nuomonę prieš pateikiant kompensavimo prašymą.

5.31. Tą patį rodo praėjusiais metais nustatyti faktai⁽³⁾ ir 8 skyriuje pateiktos pastabos⁽⁴⁾, todėl būtina pagerinti šios kontrolės patikimumą.

5.31. Komisijai, kaip ir Audito Rūmams, kelia susirūpinimą 6BP audito sertifikatų, kuriuose nesuteikta papildomo patikinimo, kaip pradžioje tikėtasi, tikslumas. Tačiau Komisija mano, kad šia priemone labai prisidėta prie klaidų prevencijos – dėl to labai sumažėjo klaidų lygis, nustatytas atliekant 6BP auditą, palyginti su 5BP.

⁽²⁾ 27 6BP, 1 7BP, 1 anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo, 1 MEDIA 2007 programos.

⁽³⁾ 2008 m. metinės ataskaitos 7.21–7.24 dalys.

⁽⁴⁾ 8 skyriaus 8.19 ir 8.20 dalys.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Naudos gavėjų 7BP taikomų sąnaudų apskaičiavimo metodikų ex antesertifikavimas

5.32. Audito Rūmai 2008 m. pažymėjo, kad Komisija siekė supaprastinti 7BP taikomą audito sertifikavimo sistemą įvesdama naudos gavėjų sąnaudų apskaičiavimo metodikų ex ante sertifikavimą.

5.33. Ši priemonė turėtų būti taikoma kelių dotacijų gavėjams, kurių apskaitos sistemos leidžia gauti pakankamą patikinimą, kad sąnaudų apskaičiavimo metodikos atitinka susitarimo dėl dotacijos nuostatas. Naudos gavėjai gali sertifikuoti savo metodiką, pagal kurią apskaičiuojamos personalo bei netiesioginės išlaidos ir vidutinės personalo išlaidos.

5.34. 2010 m. gegužės mėn. pabaigoje buvo 650 potencialių naudos gavėjų, galinčių prašyti išduoti sertifikatus, ir tik 25 naudos gavėjų sąnaudų apskaičiavimo metodikos buvo ex ante sertifikuotos. 16 naudos gavėjų prašymai buvo atmesti, o kiti naudos gavėjai nusprendė neteikti prašymų, manydami, kad jų sertifikavimas nebus atliktas.

5.35. Komisija pripažino, kad tinkamumo kriterijai⁽⁵⁾, jos nustatyti tiems, kurie siekia sertifikuoti savo sąnaudų apskaičiavimo metodiką, daugumai naudos gavėjų yra per griežti⁽⁶⁾. Šie kriterijai iš tiesų neatitinka bendrosios apskaitos praktikos pramonėje (pavyzdžiui, vidutinių personalo išlaidų, skaičiuojamų pagal išlaidų centrus, naudojimas) ir mokslinių tyrimų organizacijose.

Komisija ėmėsi taisomųjų veiksmų siekdama pagerinti 7BP audito sertifikatų kokybę. 7BP audito sertifikavimas yra pagrįstas „sutartomis procedūromis“, pagal kurias reikalaujama, kad tvirtinantysis auditorius atliktų iš anksto apibrėžtas procedūras ir tuo remdamasis praneštų iš tikrųjų nustatytus faktus. Taikant šį metodą turėtų sumažėti 6PB buvusių klaidų, susijusių su tuo, kaip auditoriai aiškina tinkamumo finansuoti taisykles.

Komisija, pati vykdydama finansinį auditą, toliau vertins audito sertifikatų patikimumą.

Taip pat žr. atsakymą į 5.49 punkto pastabas.

5.32–5.33. Ex ante sertifikuoti naudos gavėjų sąnaudų apskaičiavimo metodikas privaloma tiek tiems, kas savo išlaidų deklaracijose nori taikyti vidutines personalo išlaidas. Tai neprivaloma kitiems naudos gavėjams.

Be to, reikalaujama, kad naudos gavėjai pateiktų galutinės išmokos sertifikatą, apimantį visus laikotarpius, jei prašomas kaupiamasis įnašas viršija 375 000 EUR. Praktiškai kalbant, ex ante sertifikavimu sumažinama naudos gavėjų administracinė našta ir padedama sutaupti nemažai išlaidų, susijusių su audito mokesčiais.

Taip pat žr. atsakymą į 5.36 punkto pastabas.

5.34.–5.35. Savo komunikate dėl supaprastinimo Komisija siūlo atsižvelgti į vidutinių personalo išlaidų metodiką, kurią naudos gavėjai taiko kaip įprastą apskaitos praktiką, įskaitant išlaidų centru pagrįstą metodą, jei ta metodika pagrįsta ataskaitose nurodytomis faktinėmis personalo išlaidomis ir jei išlaidos nėra finansuojamos ir pagal kitas išlaidų kategorijas.

7BP dalyvavimo taisyklėse leidžiama naudoti vidutines personalo išlaidas kaip bendrosios faktinių išlaidų taisyklės išimtį, jei tai įprastas naudos gavėjo apskaitos metodas ir jei vidutinės išlaidos labai smarkiai nesiskiria nuo faktinių išlaidų. Komisijos apibrėžtais kriterijais siekiama suteikti pagrįstą patikinimą, kad taikant naudos gavėjo metodiką nebus labai nukrypta nuo pranešamų vidutinių išlaidų, palyginti su faktinėmis išlaidomis. Komisijos nuomone, šie kriterijai yra geriausia galima supaprastinimo ir atskaitingumo užtikrinimo pusiausvyra pagal šį teisinį pagrindą.

⁽⁵⁾ 2009 m. birželio 23 d. Komisijos sprendimas (C (2009) 4705).

⁽⁶⁾ 2010 m. balandžio 24 d. COM(2010) 187 – Mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.36. Pagrindinės 6BP finansavimo taisyklės ir susijusi rizika išlaidų tvarkingumui tebėra tokios pačios ir 7BP. Rizika šiuo metu gali būti didesnė, nes labai sumažėjo privalomų audito sertifikatų, o sąnaudų apskaičiavimo metodikų *ex ante* sertifikavimo sistema, turinti iš esmės pakeisti audito sertifikatus, neveikia taip, kaip numatyta.

Komisijos ex post audito strategija

5.37. Kitas pagrindinis Komisijos mokslinių tyrimų išlaidų kontrolės sistemos elementas yra jos *ex post* (t. y. po kompensavimo) finansinių auditų naudos gavėjų lygmeniu programa. Auditus atlieka Komisijos auditoriai arba išorės audito įmonės, kurias prižiūri Komisija. *Ex post* auditai skirti aptikti ir ištaisyti klaidoms, kurioms ne buvo užkirstas kelias ir kurios ne buvo aptiktos ankstesnėmis kontrolės priemonėmis.

5.38. 2009 m. Komisijos mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai (DG RTD, DG INFSO, DG TREN ir DG ENTR) trečius metus įgyvendino 6BP *ex post* auditų bendrą strategiją ir pradėjo pirmuosius auditus pagal 7BP *ex post* auditų strategiją. Šiomis strategijomis siekiama įvertinti mokslinių tyrimų išlaidų tvarkingumą ir pagrįsti taisomuosius veiksmus bei sumų susigrąžinimą.

5.39. 2009 m. *ex post* auditų metu tikrinamų išlaidų aprėptis toliau didėjo, ir mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai įvykdė numatytą auditų skaičių tais metais (**5.1 grafikas**). Atliktų auditų skaičius padidėjo nuo 1 084 auditų 2008 m. pabaigoje iki 1 905 auditų 2009 m. pabaigoje.

5.40. Mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai toliau stengiasi jungtinių darbo grupių ir komitetų darbu užtikrinti metodo nuoseklumą ir veiksmingą koordinavimą. Tikimasi, kad 2009 m. pradėtos taikyti naujos IT priemonės veiksmingą koordinavimą turėtų dar labiau paskatinti. Norint į audito veiklą įtraukti Mokslinių tyrimų vykdomąją įstaigą ir Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomąją įstaigą, taip pat Energetikos ir transporto GD padalijus į du generalinius direktoratus⁽⁷⁾, būtina stiprinti koordinavimo pastangas.

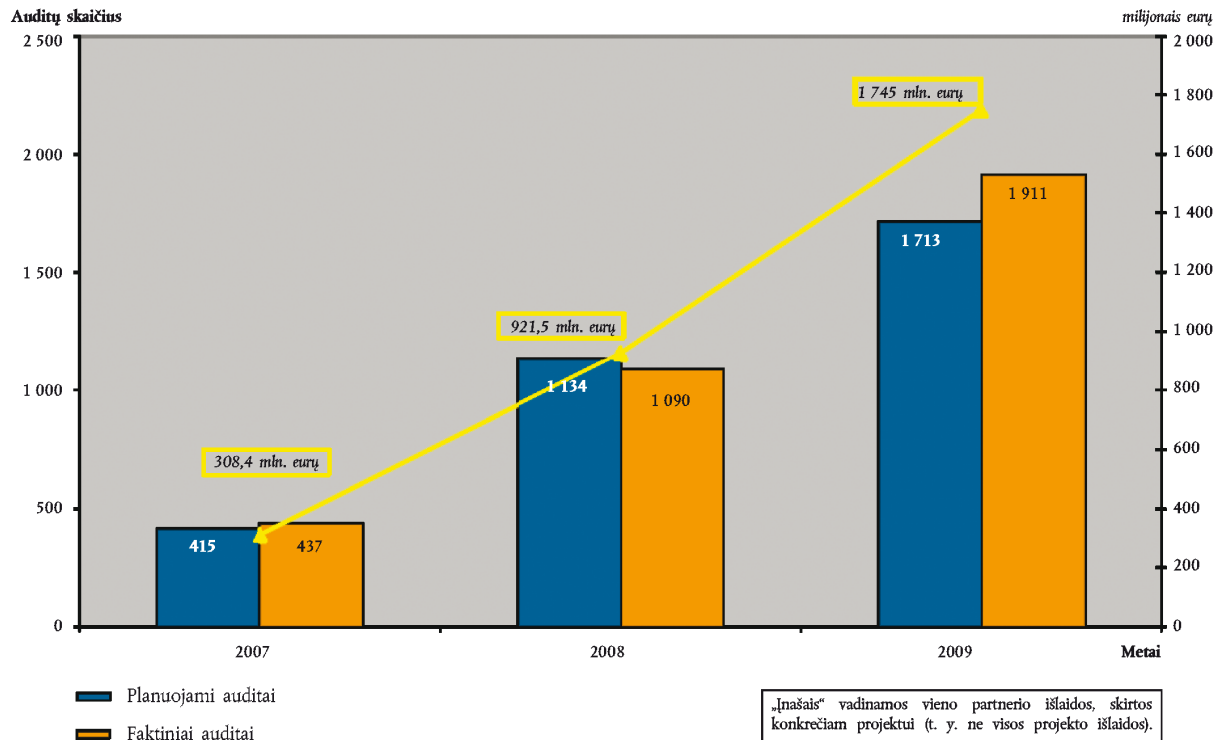
(7) Nuo 2010 m. vasario mėn. Energetikos ir transporto generalinis direktoratas (DG TREN) padalintas į Mobilumo ir transporto generalinį direktoratą (DG MOVE) ir Energetikos generalinį direktoratą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.36. Audito sertifikatų pateikimo intensyvumas pagal 7BP sumažintas siekiant sumažinti dalyvių administracinę naštą. Tačiau finansinių ataskaitų patvirtinimo pažymėjimų dar reikalaujama iš naudos gavėjų, kurių sąnaudų apskaičiavimo metodika buvo sertifikatuota, nes tik taip panaikinama naudos gavėjo prievolė teikti tarpinių finansinių ataskaitų patvirtinimo pažymėjimą. Finansinių ataskaitų patvirtinimo pažymėjimas turi būti pateiktas už paskutinį ataskaitinį laikotarpį, jei prašomas kaupiamasis įnašas viršija 375 000 EUR. Intensyvios 6BP audito kampanijos daugeliui naudos gavėjų turėjo mokomąjį poveikį, ir Komisija tikisi, kad naudos gavėjai dėl to greičiausiai taikys patobulintus projekto išlaidų apskaitos metodus.

Šiuo metu negalima daryti išvados, kad bendras klaidų lygis padidės, nes nustatytą riziką gali atsverti kitos priemonės.

5.40. Komisija palankiai vertina teigiamą padarytos pažangos įvertinimą. Komisija puikiai žino, kokio koordinavimo lygio reikalaujama, ir atitinkamai to siekia.

5.1 grafikas. Komisijos ex postauditų bendros strategijos įgyvendinimas ⁽¹⁾

Šaltinis: Komisijos duomenys.

(¹) Anksčiau skelbti 2007 ir 2008 m. skaičiai buvo pakoreguoti dėl pasikeitusių skelbimo kriterijų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Sistemos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais

5.41. 2008 m. Audito Rūmai pastebėjo, kad buvo reikšmingai vėluojama vykdyti finansinius pataisymus po ex post auditų. Nors Komisija 2009 m. susigrąžino kur kas didesnę netinkamų finansuoti išlaidų sumą, likusios grąžintinos sumos taip pat padidėjo beveik tris kartus – iki 31,5 milijono eurų (5.2 grafikas).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.41. Bus dedamos papildomos pastangos siekiant pagerinti audito rezultatų įgyvendinimą laiku.

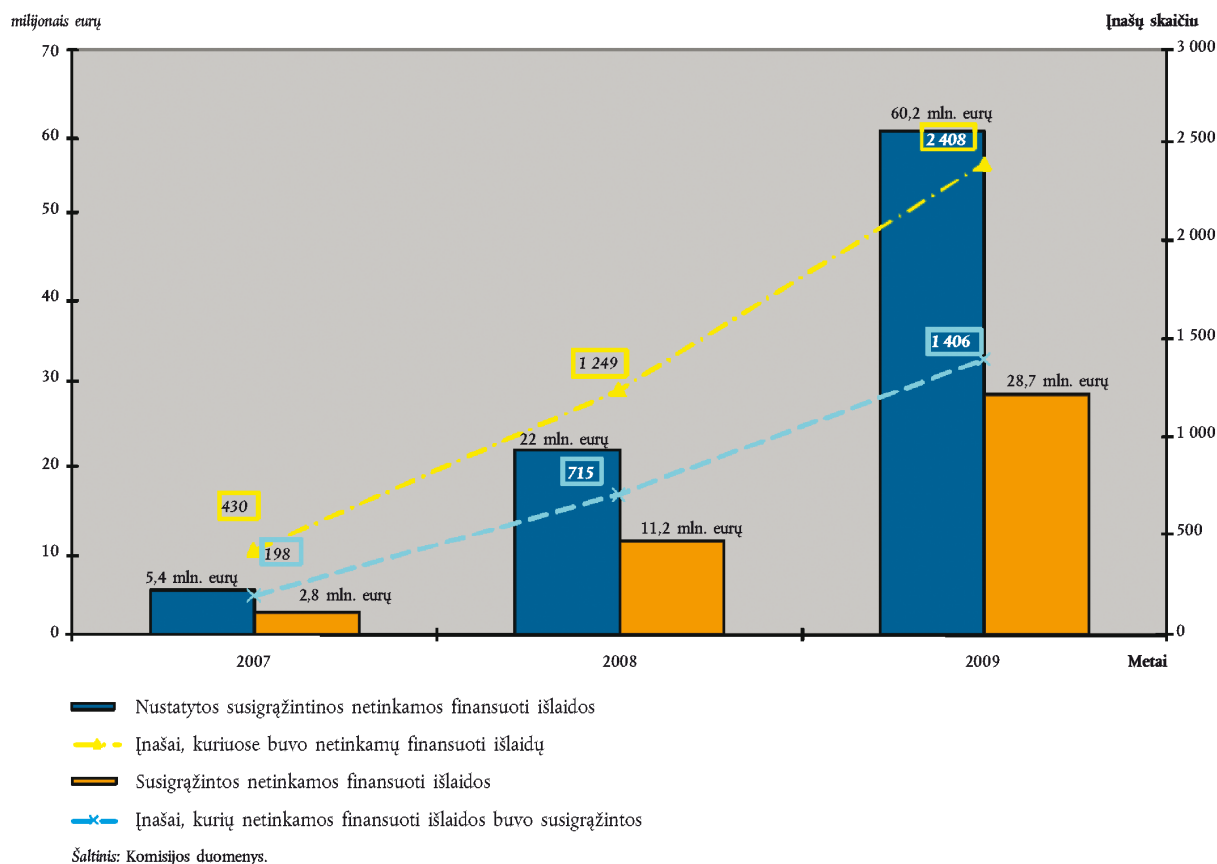
Susigrąžinimo procese, įgyvendinant audito strategiją, taip pat taikomos paprastinimo priemonės (³), siekiant sumažinti ir Komisijos, ir naudos gavėjų naštą.

Susigrąžinimo proceso rezultatai 2009 m. gerokai pagerėjo.

Daugelis finansinių pataisymų vykdoma atskaitant mokėtiną sumą iš kito mokėjimo, ir tai yra išlaidų požiūriu veiksmingiausias susigrąžinimo būdas. Kadangi mokėjimai paprastai atliekami kasmet, susigrąžinimo procesas šiek tiek atsilieka.

Dėl padaugėjusių auditų padaugėjo projektų, kuriuose reikia vykdyti pataisymus ir patikslinimus.

(³) SEC(2009) 1720, 2009 12 15.

5.2 grafikas. Finansinių pataisymų po auditų įgyvendinimas ⁽¹⁾

(1) Anksčiau skelbti 2007 ir 2008 m. skaičiai buvo pakoreguoti dėl pasikeitusių skelbimo kriterijų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.42. Audito Rūmai 2008 m. metinėje ataskaitoje ⁽⁸⁾ pažymėjo, kad Komisija neskyrė jokių sankcijų, nepaisant to, kad išplėsta sankcijų sistema buvo viena pagrindinių taisomųjų priemonių, įdiegta 2002 m. pradėjus vykdyti 6BP ⁽⁹⁾. 2009 m. Komisija ėmėsi taisomųjų veiksmų ir visi mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai, išskyrus DG TREN, ėmė taikyti sankcijas. Iki 2009 m. pabaigos Komisija 34 kartus skyrė baudas, kurių suma buvo 514 330 eurų.

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PATIKIMUMAS

5.43. Audito Rūmai įvertino metines veiklos ataskaitas ir kartu pateiktas DG RTD, DG INFSO ir DG TREN deklaracijas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.42. Nuo pat įsteigimo 2010 m. vasario mėn. viduryje DG MOVE ir DG ENER taiko delspinigius taip pat, kaip ir kiti mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai.

⁽⁸⁾ 7.39 dalis.

⁽⁹⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2321/2002 (OL L 355, 2002 12 30, p. 23) 20 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.44. Šių vadovybės pareiškimų peržiūros rezultatai apibendrinti **5.3 priede**. Audito Rūmai nustatė, kad generalinių direktorių pareiškimuose ir metinėse veiklos ataskaitose pateiktas teisingas finansinio valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

5.45. Remdamiesi savo audito darbu Audito Rūmai daro išvadą, kad 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų mokėjimuose mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos grupėje buvo nustatytas reikšmingas klaidų lygis.

5.46. Remdamiesi savo audito darbu Audito Rūmai daro išvadą, kad mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos grupėje priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą.

5.47. Šie rezultatai atitinka praėjusių metų rezultatus. Pagrindinis klaidų tipas šioje politikos grupėje išlieka per didelių personalo ir netiesioginių išlaidų mokslinių tyrimų projektuose kompensavimas.

5.48. Atsižvelgdami į tai, Audito Rūmai 2008 m. metinėje ataskaitoje pripažino⁽¹⁰⁾, kad klaidų lygis šioje politikos grupėje pastaraisiais metais sumažėjo sustiprinus vidaus kontrolės sistemas ir atlikus pakeitimus, kuriais siekta supaprastinti mokslinių tyrimų projektų finansavimo taisykles. Audito Rūmai pažymi, kad ši tendencija išliko ir 2009 m. Tačiau yra rizika, kad teigiamas pokyčių poveikis gali nuslopti 7BP atveju, ypač dėl sunkumų, kurių kyla įgyvendinant naudos gavėjų sąnaudų apskaičiavimo metodikų *ex ante* sertifikavimą (žr. 5.20 ir 5.36 dalis).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.44. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai teigiamai įvertino visas metines veiklos ataskaitas, apie kurias kalbama šiame skyriuje.

5.45. Komisija pabrėžia, kad Audito Rūmų nustatyti faktai dėl klaidų lygio atitinka praėjusių metų ir kad šio skyriaus politikos srityse tikėtinausias klaidų lygis yra 2–5 %.

Šis rezultatas atitinka pačios Komisijos nustatytus faktus. Gegužės 26 d. Komisija priėmė komunikatą⁽⁴⁾, kuriame siūloma nustatyti, kad toleruotinos klaidų rizikos lygis būtų 2–5 %. Komisijos nuomone, patikinimo pareiškime nurodytas klaidų lygis, esantis maždaug per šių ribų vidurį, būtų priimtinas ir pagrįstas. Viršijus šį lygį būtų imamasi papildomų veiksmų klaidų lygiui sumažinti taikant griežtesnės kontrolės priemones, kuriomis būtų siekiama panaikinti pagrindines klaidų priežastis, ir atsižvelgiant į tai, kad išlaidos yra daugiametės. Šis lygis turėtų būti taikomas visoms bendrosioms mokslinių tyrimų programoms.

Šis lygis galėtų būti persvarstytas atsižvelgiant į esminius kontrolės aplinkos pasikeitimus, kurie turėtų poveikį patikinimo pareiškime nurodomam klaidų lygiui, visų pirma į paprastinimo veiksmus, kurie bus pradėti taikyti bendrojoje programoje.

5.48. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai pastebėjo teigiamą tendenciją. Komisija pabrėžia, kad audito sertifikavimo reikalavimų pakeitimai padaryti siekiant supaprastinti ir palengvinti naudos gavėjų dalyvavimą.

Be to, nors Komisija pripažįsta ribotą *ex ante* metodikos sertifikavimo sėkmę, pradėjus taikyti visas vidaus kontrolės priemones, įskaitant 7BP audito strategiją, bus užtikrintos tinkamos patikimo finansų valdymo sąlygos.

⁽¹⁰⁾ 7.42 dalis.

⁽⁴⁾ COM(2010) 261, 2010 5 26.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.49. Audito Rūmai ragina Komisiją toliau stengtis užtikrinti griežtą veiksmingų kontrolės sistemų taikymą. Remdamasi dabartiniu teisiniu pagrindu, Komisija turėtų:

a) užtikrinti, kad nepriklausomi auditoriai, kurie neteisingai sertifikavo išlaidų ataskaitas, sužinotų apie deklaruotų išlaidų tinkamumo kriterijus;

b) patikrinti naudos gavėjų sąnaudų apskaičiavimo metodikų sertifikavimo sistemos veikimą;

c) sumažinti vėlavimus susigrąžinti nepagrįstai išmokėtas sumas, prireikus taikant sankcijas.

5.50. Mokslinių tyrimų bendrosios programos virto sudėtingais finansavimo mechanizmais, kuriems Komisija sukūrė atitinkamai sudėtingas valdymo ir kontrolės sistemas. Nors tinkamas atskaitingumas už ES lėšų naudojimą turi likti pagrindinis principas, mokslinių tyrimų finansavimo taisyklės akivaizdžiai gali būti dar labiau supaprastintos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.49. Svarbiausias Komisijos tikslas – veiksmingai siekti mokslinių tyrimų politikos tikslo ir kartu užtikrinti patikimą susijusio biudžeto vykdymo kontrolę.

a) Komisija vykdo aktyvią per ex post auditus nustatytų faktų perdavimo naudos gavėjams politiką, siekdama užtikrinti, kad, jei reikia, būtų pagerintas audito sertifikatus teikiančių auditorių darbas. Šiuo tikslu vykdant audito procedūrą kiekvieno naudos gavėjo prašoma sertifikuojantį auditorių informuoti apie esminius audito nustatytus faktus. Tačiau Komisija pažymi, kad pagrindinė Audito Rūmų pastabų priežastis yra ne tiek audito sertifikato modelis ar koncepcija, kiek tai, kad taisyklės yra palyginti sudėtingos ir Audito Rūmai tai deramai nurodo 5.16 punkte. Būdingas sudėtingumas turi poveikį išorės auditorių, kuriems naudos gavėjai suteikia įgaliojimus pateikti audito sertifikatus, atliekamam darbui. Tikimasi, kad įgyvendinant 7BP dėl susitartų procedūrų taikymo gerokai sumažės klaidų dėl tokio klaidingo aiškinimo lygis.

b) Sertifikuoti metodiką ketinama tik tų naudos gavėjų, kurie gauna kelias dotacijas. Metodikos sertifikavimo tinkamumo kriterijai patikrinti 2008 m. lapkričio mėn. ir paskelbti 7BP finansinių klausimų vadove.

Komisija neseniai ėmėsi veiksmų, siekdama padidinti naudos gavėjų sąnaudų apskaitos metodikų ex ante sertifikavimo patrauklumą. Savo nuomonę šiuo klausimu Komisija išdėstė 2010 m. balandžio 24 d. komunikate dėl supaprastinimo, taip pat savo pasiūlyme dėl Finansinio reglamento peržiūros kas trejus metus ir 2010 m. gegužės 28 d. patvirtintose įgyvendinimo taisyklėse. Tikras supaprastinimas galėtų būti pasiektas leidžiant taikyti metodikas, taikomas kaip įprasti apskaitos metodai, jei tik jos pagrįstos faktinėmis personalo išlaidomis, įtrauktomis į ataskaitas.

c) Komisija toliau stengsis pagerinti audito rezultatų įgyvendinimą laiku ir toliau taikys savo gaires dėl delspinigių taikymo. Be to, 2009 m. gruodžio 15 d. priimtame Komunikate dėl susigrąžinimo proceso supaprastinimo nustatytos priemonės, kuriomis turėtų būti pagerintas susigrąžinimo procesas.

5.50. Komisija visiškai sutinka ir nurodo savo siekius, nustatytus neseniai priimtuose komunikatuose „Dėl mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimo“ ir „Daugiau ar mažiau kontrolės? Administracinių kontrolės sąnaudų ir klaidų rizikos pusiausvyros užtikrinimas“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.51. Todėl Audito Rūmai palankiai vertina Komisijos neseniai paskelbtą komunikatą ⁽¹⁾, kuriame numatyta daugiau galimybių supaprastinti mokslinių tyrimų finansavimo taisykles ir procedūras pagal 7BP ir būsimas bendrąsias programas. Remiantis Komisijos komunikatu turėtų vykti diskusijos su visomis susijusiomis suinteresuotosiomis šalimis, siekiant nuodugnai persvarstyti ES mokslinių tyrimų finansavimo valdymo ir kontrolės sistemas.

5.52. Supaprastinus ir išaiškinus taisykles ir procedūras, gali ne tik sumažėti klaidų ir padidėti patikinimo dėl išlaidų tvarkingumo lygis, bet taip pat tyrėjams būtų lengviau dalyvauti bendrosiose programose, o ES – pasiekti savo mokslinių tyrimų politikos tikslus.

5.53. Tolesni veiksmai, kurių imtasi atsižvelgiant į ankstesnes pastabas, yra apibendrinti **5.4 priede**.

ES BENDROSIOS ĮMONĖS

5.54. Atlikus ES bendrųjų įmonių auditus, parengiamos ir atskirai paskelbiamos specialiosios metinės ataskaitos.

5.55. Audito Rūmai pateikė besąlygines nuomones dėl bendrųjų įmonių finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų tvarkingumo 2009 m. mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos grupėje (žr. 5.10 ir 5.13 dalis).

5.56. Nors audito nuomonės dėl bendrųjų įmonių buvo besąlyginės, Audito Rūmai pabrėžė, kad reikia sukurti griežtas ir visapusiškas bendrųjų įmonių vidaus kontrolės sistemas.

5.57. Audito Rūmai taip pat paskelbė nuomones dėl branduolių sintezės energetikos finansinių reglamentų ir SESAR bendrųjų įmonių ⁽²⁾. Audito Rūmai pateikė kelias pastabas dėl bendrųjų įmonių finansinės sistemos sustiprinimo ir derėjimo su bendruoju ES finansiniu reglamentu ir ES įstaigoms skirtu finansiniu pagrindų reglamentu užtikrinimo. Audito Rūmai taip pat pažymėjo, kad bendrųjų įmonių nustatytose finansinėse taisyklėse nepakankamai aiškiai nustatyti Komisijos Vidaus audito tarnybos įgaliojimai atlikti bendrųjų įmonių auditą.

⁽¹⁾ COM(2010) 187.

⁽²⁾ Nuomonė Nr. 4/2008 dėl Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrosios įmonės finansinio reglamento ir Nuomonė Nr. 2/2010 dėl bendrosios įmonės SESAR finansinių taisyklių.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.51. Visas šių paprastinimo priemonių poveikis bus daugiausia jaučiamas įgyvendinant kitą bendrąją programą. Kol tokie pasiūlymai bus įgyvendinti, Komisijai reikia spręsti problemas, kurių kyla dėl sudėtingų tinkamumo finansuoti reikalavimų, nustatytų dotacijų gavėjams. 2010 m. gegužės 26 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame siūloma nustatyti 2–5 % toleruotinos klaidų rizikos lygį šioje srityje ⁽³⁾. Siūlomas toleruotinos rizikos lygis nustatomas atsižvelgiant į kontrolės priemonių išlaidų veiksmingumą ir priimtina likutinių klaidų riziką, kuri pateisinama atsižvelgiant į šias išlaidas.

5.56. Komisija stebi bendrųjų įmonių parengtų veiksmų planų, kuriais siekiama iki galo įdiegti jų vidaus kontrolės sistemas, įgyvendinimą.

5.57. Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad Komisijos Vidaus audito tarnyba Europos Sąjungos įsteigtų įstaigų, kurios turi teisinį subjektiškumą ir gauna išmokas iš biudžeto pagal Bendrojo finansinio reglamento 185 straipsnio 3 dalį, atžvilgiu turėtų turėti tokias pat galias, kokias turi Komisijos departamentų atžvilgiu.

⁽³⁾ COM (2010) 261.

5.1 PRIEDAS

MOKSLINIŲ TYRIMŲ, ENERGETIKOS IR TRANSPORTO OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2009					2008	2007
	6BP	7BP	TEN	Kita	Iš viso		
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA							
Visos operacijos (iš kurių):	35	71	16	28	150	150	180
Avansai	0	58	9	19	86	82	59
Tarpiniai / galutiniai mokėjimai	35	13	7	9	64	68	121
TESTAVIMO REZULTATAI							
<i>(Operacijų procentinė dalis ir skaičius)</i>							
Klaidų nepaveiktos operacijos	49 % {17}	85 % {60}	81 % {13}	86 % {24}	76 % {114}	78 %	52 %
Klaidų paveiktos operacijos	51 % {18}	15 % {11}	19 % {3}	14 % {4}	24 % {36}	22 %	48 %
KLAIDŲ PAVEIKTŲ OPERACIJŲ ANALIZĖ							
<i>(Operacijų procentinė dalis ir skaičius)</i>							
Analizė pagal išlaidų rūšį:							
Avansai	0 % {0}	36 % {4}	0 % {0}	50 % {2}	17 % {6}	3 %	9 %
Tarpiniai / galutiniai mokėjimai / kita	100 % {18}	64 % {7}	100 % {3}	50 % {2}	83 % {30}	97 %	91 %
Analizė pagal klaidų rūšį:							
Kiekybiškai neįvertinamos klaidos	22 % {4}	27 % {3}	33 % {1}	25 % {1}	25 % {9}	27 %	29 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos	78 % {14}	73 % {8}	67 % {2}	75 % {3}	75 % {27}	73 %	71 %
<i>įskaitanti:</i> Tinkamumo finansuoti	21 % {3}	63 % {5}	0 % {0}	0 % {0}	30 % {8}	58 %	77 %
Tikrumo	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 %	3 %
Tikslumo	79 % {11}	37 % {3}	100 % {2}	100 % {3}	70 % {19}	42 %	20 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS							
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis:							
< 2 %							
2–5 %	X					X	X
> 5 %							

5.2 PRIEDAS

MOKSLINIŲ TYRIMŲ, ENERGETIKOS IR TRANSPORTO SISTEMŲ PATIKRINIMO REZULTATAI

Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Vertinamoji sistema	Dokumentų patikros prieš mokėjimą	Audito sertifikavimas	Ex post finansinis auditas	Finansinių pataisymų įgyvendinimas	Bendras įvertinimas
Mokslinių tyrimų bendrosios programos					

Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2009	2008	2007

Paaiškinimai

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n. d.	Nėra duomenų; netaikoma arba neįvertinta

5.3 PRIEDAS

SU MOKSLINIAIS TYRIMAIS, ENERGETIKA IR TRANSPORTU SUSIJUSIŲ KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PERŽIŪROS REZULTATAI

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo įvertinimas
RTD	Su išlyga	Likutinis klaidų, susijusių su Mokslinių tyrimų šeštosios bendrosios programos (6BP) išlaidų ataskaitų tikslumu, lygis	Išlygos pagrindas – likutinis 6BP išlaidų ataskaitų klaidų lygis, kurį DG RTD įvertino kaip viršijantį 2 %. Išlyga atitinka Audito Rūmų nustatytus faktus, kad mokėjimų moksliniams tyrimams priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos ir kad išlaidose yra reikšmingų klaidų. Nors 2009 m. rizikos, susijusios su 7BP išlaidų ataskaitomis, lygis vertinamas kaip nereikšmingas ir todėl išlygų nedaroma, DG RTD savo metinėje veiklos ataskaitoje pažymi, kad yra tikėtina, jog nuo 2010 m. 7BP išlaidų ataskaitose atsirastų reikšmingų klaidų.	A
INFSO	Su išlyga	Likutinis klaidų, susijusių su Mokslinių tyrimų šeštosios bendrosios programos (6BP) išlaidų ataskaitų tikslumu, lygis	Išlygos pagrindas – likutinis 6BP išlaidų ataskaitų klaidų lygis, kurį DG INFSO įvertino kaip viršijantį 2 %. Išlyga atitinka Audito Rūmų nustatytus faktus, kad mokėjimų moksliniams tyrimams priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos ir kad išlaidose yra reikšmingų klaidų. Nuo 2009 m. rizikos, susijusios su 7BP išlaidų ataskaitomis, lygis vertinamas kaip nereikšmingas ir todėl išlygų nedaroma. Tačiau Audito Rūmai pastebėjo, kad nuo 2010 m. 7BP išlaidų ataskaitose gali atsirasti reikšmingų klaidų.	A
TREN	Su išlyga	Likutinis klaidų, susijusių su Mokslinių tyrimų šeštosios bendrosios programos (6BP) išlaidų ataskaitų tikslumu, lygis	Išlygos pagrindas – likutinis 6BP išlaidų ataskaitų klaidų lygis, kurį DG TREN įvertino kaip viršijantį 2 %. Išlyga atitinka Audito Rūmų nustatytus faktus, kad mokėjimų moksliniams tyrimams priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos ir kad išlaidose yra reikšmingų klaidų. DG TREN vertinimu, 2009 m. rizikos, susijusios su 7BP išlaidų ataskaitomis, yra nereikšmingas ir todėl išlygų nedaroma. Tačiau Audito Rūmai pastebėjo, kad nuo 2010 m. 7BP išlaidų ataskaitose gali atsirasti reikšmingų klaidų.	A

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, jis/ji turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas neteisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS, SUSIJUSIAS SU MOKSLINIAIS TYRIMAIS, ENERGETIKA IR TRANSPORTU

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
1. 2007 ir 2008 m. patikinimo pareiškimai: reikšmingas klaidų lygis mokėjimuose			
<p>2007 ir 2008 m. Audito Rūmai 83 tikrintose operacijose aptiko reikšmingų klaidų. Dažniausiai pasitaikančios klaidos buvo šios: nurodytos per didelės tinkamos finansuoti personalo ir netiesioginės išlaidos; kitų netinkamų finansuoti išlaidų deklaravimas; nepakankami patvirtinamieji įrodymai, reikalingi prašomoms kompensuoti išlaidoms pagrįsti; į biudžetą įrašytų sumų, o ne faktinių išlaidų deklaravimas; su projektu nesusijusių išlaidų deklaravimas.</p> <p>(2007 m. metinės ataskaitos 7.14–7.15 dalys; 2008 m. metinės ataskaitos 7.11–7.15 dalys).</p>	<p>12 atvejų Komisija padarė išvadą, kad nėra būtina imtis konkrečių taisomųjų veiksmų Audito Rūmų nustatytoms klaidoms ištaisyti.</p> <p>56 atvejais Komisija atliko finansinius pataisymus.</p> <p>14 atvejų Komisija pradėjo vykdyti taisomuosius veiksmus, kurie dar nėra baigti.</p> <p>Vienu atveju taisomieji veiksmai dar nepradėti.</p>	<p>Nors penkiais atvejais buvo smarkiai vėluojama įgyvendinti taisomuosius veiksmus, daugeliu atvejų Komisija, atsižvelgdama į Audito Rūmų pastabas, laiku ėmėsi tinkamų priemonių.</p>	
2. Pavėluoti Komisijos mokėjimai			
<p>Komisija nepagrįstai vėlavo atlikti mokėjimus naudos gavėjams, nors 2008 m. Audito Rūmai pastebėjo, kad Komisija, mažindama mokėjimų vėlavimą, padarė reikšmingą pažangą.</p> <p>2007 m. Audito Rūmai nustatė 30 per vėlai atliktų mokėjimų iš 180 tikrintų atvejų (17 %).</p> <p>2008 m. Audito Rūmai nustatė mažiau per vėlai atliktų mokėjimų, t. y. 12 iš 150 tikrintų mokėjimų (8 %).</p> <p>2009 m. Audito Rūmai nustatė 10 per vėlai atliktų mokėjimų iš 150 tikrintų mokėjimų (7 %).</p> <p>(2007 m. metinės ataskaitos 7.2 priedas; 2008 m. metinės ataskaitos 7.16 dalis).</p>	<p>Komisija pagerino vėlavimų priežiūrą, pritaikė savo IT priemones ir racionalizavo procedūras. Administracinis mokėjimų valdymas vis dažniau patikimas mokslinių tyrimų vykdomosioms įstaigoms.</p>	<p>Komisijai pavyko išlaikyti pagerėjusią padėtį, apie kurią buvo pažymėta 2008 m. Nors mokėjimai ekspertams labai pagerėjo, turi būti toliau dedamos pastangos sumažinti vėlavimus mokėti dotacijas moksliniams tyrimams - 2009 m. 30 % šių mokėjimų buvo atlikti per vėlai.</p>	<p><i>Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai pripažįsta ligi šiol padarytą pažangą. Komisija yra įsipareigojusi toliau dėti pastangas ir gerinti savo veiklos rezultatus.</i></p>

6 SKYRIUS

Išorės pagalba, vystymas ir plėtra

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	6.1–6.17
Politikos grupės ypatumai	6.2–6.16
EuropeAid	6.3–6.7
DG RELEX	6.8–6.11
DG ELARG	6.12–6.14
DG ECHO	6.15–6.16
Audito apimtis ir metodas	6.17
Operacijų tvarkingumas	6.18–6.21
Sistemų veiksmingumas	6.22–6.46
EuropeAid	6.23
DG RELEX	6.24–6.30
DG ELARG	6.31–6.40
DG ECHO	6.41–6.46
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	6.47–6.50
Išvados ir rekomendacijos	6.51–6.55
Atsižvelgimas į specialiąją ataskaitą Nr. 3/2006 dėl humanitarinės pagalbos po cunamio	6.56–6.67
Įvadas	6.56–6.58
Atsižvelgimas į rekomendacijas	6.59–6.66
Išvados	6.67
Atsižvelgimas į specialiąją ataskaitą Nr. 6/2006 apie Komisijos vykdomo vystymo bendradarbiavimo aplinkos aspektus	6.68–6.88
Įvadas	6.68–6.70
Atsižvelgimas į rekomendacijas	6.71–6.86
Išvados	6.87–6.88

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

IVADAS

6.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų specialusis įvertinimas, susijęs su politikos grupe „Išorės pagalba, vystymas ir plėtra“, kurią sudaro šios politikos sritys: 19 - Išorės santykiai; 21 - Vystymasis ir santykiai su Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybėmis ⁽¹⁾; 22 - Plėtra ir 23 - Humanitarinė pagalba. Pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą bei 2009 m. išlaidas pateikta **6.1 lentelėje**.

6.1 lentelė. Išorės pagalba, vystymas ir plėtra. Pagrindinė informacija

(milijonais eurų)

Budžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2009 m. mokėjimai	Valdymo būdas
19	Išorės santykiai	Administracinės išlaidos	415	Tiesioginis centralizuotas
		Daugiašaliai santykiai, bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis migracijos ir prieglobsčio suteikimo srityse ir bendrieji išorės santykių reikalai	60	Tiesioginis centralizuotas /
		Bendra užsienio ir saugumo politika	316	Netiesioginis centralizuotas ⁽¹⁾ / jungtinis
		Europos priemonė demokratijai ir žmogaus teisėms (EIDHR)	123	Tiesioginis centralizuotas
		Ryšiai ir bendradarbiavimas su pramoninėmis ES nepriklausančiomis šalimis	16	Tiesioginis centralizuotas
		Reagavimas į krizes ir pasaulinė grėsmė saugumui	215	Tiesioginis centralizuotas
		Europos kaimynystės politika ir santykiai su Rusija	1 469	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas
		Santykiai su Lotynų Amerika	308	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas
		Santykiai su Azija, Vidurine Azija bei Artimaisiais ir Vidurinėmis Rytis	727	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas / jungtinis
		Politikos strategija ir koordinavimas	24	Tiesioginis centralizuotas
		3 673		
21	Vystymasis ir santykiai su AKR valstybėmis	Administracinės išlaidos	349	Tiesioginis centralizuotas
		Maisto sauga	673	Tiesioginis centralizuotas
		Nevalstybiniai veikėjai vystymosi procese	181	Tiesioginis centralizuotas
		Aplinka ir tvarus gamtos išteklių, įskaitant energiją, valdymas	81	Tiesioginis centralizuotas
		Žmogaus ir socialinė raida	113	Tiesioginis centralizuotas / jungtinis
		Geografinis bendradarbiavimas su Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno regiono (AKR) valstybėmis	256	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas / jungtinis
		Vystomojo bendradarbiavimo veiksmai ir <i>ad hoc</i> programos	30	Tiesioginis centralizuotas
		Politikos strategija ir koordinavimas	15	Tiesioginis centralizuotas
		1 698		

⁽¹⁾ Iš Europos plėtros fondų skiriama pagalba yra nagrinėjama atskirai, kadangi ji nėra finansuojama iš bendrojo biudžeto.

(milijonais euru)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2009 m. mokėjimai	Valdymo būdas
22	Plėtra	Administracinės išlaidos	91	Tiesioginis centralizuotas
		Plėtos procesas ir strategija	1 165	Tiesioginis centralizuotas / netiesioginis / Decentralizuotas
		Finansinė parama po įstojo	43	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas
		Informavimo ir komunikacijos strategija	9	Tiesioginis centralizuotas
			1 308	
23	Humanitarinė pagalba	Administracinės išlaidos	28	Tiesioginis centralizuotas
		Humanitarinė pagalba	772	Tiesioginis centralizuotas / jungtinis
Visos administracinės išlaidos ⁽²⁾			883	
Visos veiklos išlaidos (kurias sudaro)			6 596	
— avansai			4 079	
— tarpiniai / galutiniai mokėjimai			2 517	
Visi finansinių metų mokėjimai			7 479	
Visi finansinių metų įsipareigojimai			8 463	

(1) Pagal Finansinio reglamento 53 straipsnį centralizuotas tiesioginis valdymo būdas taikomas, kai biudžeto vykdymo užduotis tiesiogiai atlieka Komisijos padaliniai, o centralizuotas netiesioginis valdymas taikomas, kai Komisija paveda biudžeto vykdymo užduotis pagal Finansinio reglamento 54–57 straipsnius.

(2) Administracinių išlaidų auditas aprašytas 9 skyriuje.

Šaltinis: 2009 m. metinės finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Politikos grupės ypatumai

6.2. Išlaidas išorės santykių ir vystymo srityje vykdo EuropeAid bendradarbiavimo tarnyba (EuropeAid) bei Išorės santykių generalinis direktoratas (DG RELEX). Plėtos išlaidas vykdo Plėtos generalinis direktoratas (DG ELARG), o humanitarinę pagalbą, įskaitant pagalbą maistu, – Humanitarinės pagalbos generalinis direktoratas (ECHO).

EuropeAid

6.3. EuropeAid tarnybos vykdomos išlaidos apima:

- finansinę ir techninę pagalbą bei ekonominę bendradarbiavimą su Azijos ir Lotynų Amerikos šalimis;
- Europos kaimynystės politiką, įskaitant strateginę partnerystę su Rusija;
- temines programas, įskaitant maisto saugą, nevalstybinius subjektus ir vietines institucijas, aplinką, sveikatą ir švietimą, demokratiją ir žmogaus teises.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.4. Didžioji išlaidų dalis įgyvendinama taikant Komisijos tarnybų tiesioginį centralizuotą valdymą, kurį vykdo Komisijos būstinė arba ES delegacijos ⁽²⁾ atitinkamose trečiojoje šalyje. Jungtinis valdymas taikomas tuomet, kai pagalba teikiama per tarptautines organizacijas.

6.5. Dauguma mokėjimų yra išankstiniai arba tarpiniai mokėjimai, o galutiniai mokėjimai sudaro ne daugiau kaip 20 % metų išlaidų.

6.6. Apskritai galutiniams mokėjimams iškyla didesnė su tvarkingumu susijusi rizika nei išankstiniams ir tarpiniams mokėjimams. Paprastai reikalaujama, kad pastarieji mokėjimai atitiktų tik tam tikras nustatytas sąlygas, o galutiniai mokėjimai dažniausiai atliekami tik tada, kai pateikiamos ir patvirtinamos bendros viso projekto metu faktiškai patirtos išlaidos.

6.7. Vystymo projektai yra įgyvendinami daugiau nei 150 šalių, o įgyvendinančios organizacijos labai skiriasi savo dydžiu ir kompetencija. Tam, kad projektams galėtų būti skiriama ES parama, būtina, kad jie atitiktų sudėtingas taisykles, tarp jų – viešųjų pirkimų ir sutarčių sudarymo procedūras.

DG RELEX

6.8. DG RELEX valdomos išlaidos daugiausia susijusios su veiksmais, vykdomais pagal bendrą užsienio ir saugumo politiką (BUSP), Stabilumo priemonę ir Pramoninių šalių priemonę (PŠP). Pagrindiniai tikslai yra susiję su: taikos palaikymu, konfliktų prevencija, tarptautinio saugumo stiprinimu ir ES interesų, kuriuos ji dalijasi su pagrindiniais pramoniniais ir dideles pajamas gaunančiais partneriais užsienio politikos, ekonominės integracijos ir pasaulinės svarbos klausimais, skatinimu.

6.9. Taikomi šie valdymo būdai:

- a) bendros užsienio ir saugumo politikos srityje – netiesioginis centralizuotas arba jungtinis su tarptautinėmis organizacijomis valdymas;
- b) santykių ir bendradarbiavimo su pramoninėmis ES nepriklausančiomis šalimis (Pramoninių šalių priemonė) srityje – tiesioginis centralizuotas valdymas;
- c) reagavimo į krizes ir pasaulinės grėsmės saugumui (Stabilumo priemonės) srityse – tiesioginis centralizuotas ir jungtinis valdymas. Projektus įgyvendina būstinė arba delegacijos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.8. *Dauguma veiksmų pagal Stabilumo priemonę apima reagavimą į susidariusias ar kylančias krizes, taip pat gebėjimų stiprinimą prieš krizę ir po jos.*

⁽²⁾ Įsigaliojus ES sutarčiai, kuri buvo iš dalies pakeista Lisabonos sutartimi, Komisijos delegacijos tapo Europos Sąjungos delegacijomis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.10. BUSP išlaidos iš esmės susijusios su Europos saugumo ir gynybos politikos (ESGP) vykdymu pasitelkus civilines misijas, įsteigtas įvairiose šalyse ir teritorijose, kurioms paprastai būdinga didelė politinė rizika ir nestabilumas. Panaši rizika yra būdinga ir Stabilumo priemonei.

6.11. Kaip ir EuropeAid atveju, dauguma DG RELEX valdomų išlaidų yra vykdomos atliekant išankstinius arba tarpinius mokėjimus. Pastarieji mokėjimai paprastai atliekami tik pateikus įrodymų, jog pasiektas tam tikras projekto įgyvendinimo lygis remiantis patirtomis išlaidomis, o galutiniai mokėjimai – pateikus ir patvirtinus bendras viso projekto metu faktiškai patirtas išlaidas.

DG ELARG

6.12. DG ELARG valdo plėtros strategijos ir proceso pagalbos išlaidas, daugiausia susijusias su Pasirengimo narystei pagalbos priemone (PNPP), Phare programa, įskaitant pagalbą po įstojimo, CARDS ⁽³⁾ programa ir finansine pasirengimo stojimui parama Turkijai.

6.13. Didelė išlaidų dalis vykdoma tiesiogiai atliekant šalių naudos gavėjų nacionalinėms institucijoms skirtus mokėjimus. Paprastai pirmasis lėšų pervedimas atliekamas pasirašius atitinkamas nacionalines programas. Tolesnės mokėjimo dalys išmokamos tik patvirtinus deklaraciją, kurioje nurodyta, jog jau yra priimti išpareigojimai dėl tam tikros anksčiau pervestų lėšų procentinės dalies skyrimo ir kad patirtos išlaidos atitinka ES finansavimo reikalavimus.

6.14. Paprastai mokėjimai atliekami remiantis tiesioginio centralizuoto arba decentralizuoto valdymo būdu. Decentralizuoto valdymo atveju Komisijos delegacija atlieka sprendimų dėl sutarčių sudarymo *ex ante* kontrolę, o esant ypatingoms sąlygoms *ex ante* kontrolė neatliekama.

DG ECHO

6.15. DG ECHO yra atsakingas už su humanitarine pagalba susijusių ES išlaidų, kurias jis valdo būstinės lygmeniu, vykdymą pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1257/96 ⁽⁴⁾. Maždaug pusė išsipareigotų asignavimų yra teikiami nevyriausybinėms organizacijoms (tiesioginis centralizuotas valdymas), o kita pusė – JT ar kitoms tarptautinėms organizacijoms (jungtinis valdymas).

⁽³⁾ Phare buvo pagrindinė pasirengimo stojimui strategijos Vidurio ir Rytų Europos šalyse finansinė priemonė. CARDS programa yra Bendrijos parama rekonstrukcijai, vystymui ir stabilizavimui Balkanuose.

⁽⁴⁾ OL L 163, 1996 7 2, p. 1.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.10. *Tais atvejais, kai dėl nestabilios politinės aplinkos atsiranda didesnio lygio rizika, taikomos riziką mažinančios priemonės, kaip antai ex post kontrolės misijos, kurias vykdo būstinė arba delegacijos, papildydamos privalomus išorės auditus, kuriuos rengia naudos gavėjai, laikydamiesi savo sutartyse nustatytų reikalavimų.*

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.16. Išankstiniai ir tarpiniai mokėjimai sudaro reikšmingą visų išlaidų dalį. Dėl savo pobūdžio jiems kyla mažesnė tvarkingumo rizika nei galutiniams mokėjimams. Paprastai reikalaujama, kad jie atitiktų tik tam tikras nustatytas sąlygas, o galutiniai mokėjimai atliekami tik tada, kai pateikiamos ir patvirtinamos bendros viso projekto metu faktiškai patirtos išlaidos.

Audito apimtis ir metodas

6.17. Audito Rūmų bendrasis audito metodas ir metodika yra apibūdinti **1.1 priedo 2 dalyje**. Pažymėtini šie su išorės pagalbos, vystymo ir plėtros auditu susiję konkretūs punktai:

- a) testuota 180 operacijų, apimančių 83 avansus, 48 tarpinius ir 49 galutinius mokėjimus, imtis;
- b) atliktas Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo būstinėje ir delegacijose įvertinimas, kurį sudarė:
 - i) *ex ante* kontrolė;
 - ii) stebėseną ir priežiūrą;
 - iii) išorės auditai ⁽⁵⁾;
 - iv) vidaus auditas.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

6.18. 26 % klaidų veikiamų operacijų (6 iš 23) nustatytos kiekybiškai įvertinamos klaidos, o likusiuose 74 % – kiekybiškai neįvertinamos klaidos (17 iš 23). Audito Rūmų apskaičiuotas labiausiai tikėtinas tikrintos srities klaidų lygis sudaro 2 %–5 % (**6.1 Priedas**).

6.19. Nustatytos reikšmingiausios klaidos yra šios:

- a) kiekybiškai įvertinamos tinkamumo finansuoti klaidos (pvz., susijusios su nustatytų pagrindinių sąlygų nesilaikymu, išlaidomis, patirtomis ne tinkamumo finansuoti laikotarpiu, netinkamų finansuoti išlaidų įtraukimu į projektų išlaidų deklaracijas bei įgyvendinančių organizacijų vykdytų viešųjų pirkimų ir sutarčių sudarymo procedūrų pažeidimais);
- b) kiekybiškai neįvertinamos klaidos (pvz., susijusios su viešųjų pirkimų procedūrų pažeidimais, sutarčių sudarymo kriterijų, nustatytų susijusiuose finansavimo sprendimuose, nesilaikymu, tinkamos audito sekos nebuvimu).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.17.

- a) Komisija pabrėžia, kad į 2009 m. imtį, palyginti su ankstesniais metais, įtraukta gerokai daugiau galutinių mokėjimų.

6.18. Komisija palankiai vertina tai, kad palyginti su 2008 ir 2007 m. skaičiais, padidėjo operacijų, kurias Audito Rūmai laiko visiškai „tvarkingomis“, dažnis (87 %).

⁽⁵⁾ DG RELEX atveju – *ex post* kontrolė.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.20. Apskritai dauguma nustatytų klaidų buvo aptiktos ES delegacijų lygmeniu ir yra kiekybiškai neįvertinamos.

6.21. Kai kurios aptiktos klaidos buvo susijusios su tarpiniais mokėjimais, todėl vykdant vidaus kontrolės procesą jos bus pakartotinai tikrinamos. Tačiau Audito Rūmai nustatė klaidų kai kuriuose galutiniuose mokėjimuose, kurios nebuvo aptiktos Komisijai taikant kontrolės priemones.

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

6.22. Sistemų tikrinimo rezultatai apibendrinti **6.2 Priede**. Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas yra „iš dalies veiksmingas“.

EuropeAid

6.23. Kaip nurodyta Audito Rūmų metinėje ataskaitoje dėl aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (ataskaitoje dėl EPF), atlikus EuropeAid priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimą, nustatyta, kad jos yra iš dalies veiksmingos.

DG RELEX

6.24. Bendras DG RELEX priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas yra „iš dalies veiksmingas“.

6.25. DG RELEX priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas apėmė tolesnius veiksmus, kurių buvo imtasi atsižvelgiant į ankstesniais metais atliktą sistemų įvertinimą, bei vidaus audito darbo rezultatų analizę.

Ex ante kontrolė

6.26. DG RELEX taikomos *ex ante* kontrolės procedūros buvo sustiprintos 2009 m. pradėjus taikyti naujas procedūras ir kontrolinius sąrašus. Tačiau pokyčių veiksmingumą bus galima įvertinti tik ateityje. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad vis dar neištaisyti tam tikri anksčiau nustatyti trūkumai (pvz., neatliekamas bendros užsienio ir saugumo politikos misijų *ex ante* įvertinimas, kaip to yra reikalaujama pagal Finansinio reglamento 56 straipsnį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.20. EK delegacijos atsakingos už didžiąją daugumą mokėjimų iš Komisijos išorės pagalbos portfelio. 2009 m. delegacijos valdė 79 % ES biudžete EuropeAid skirtų lėšų (neįvykdyti įsipareigojimai).

6.21. Komisija mano, kad nustatomosios ir taisomosios priemonės (pvz., ataskaitų teikimas, išorės auditai, išlaidų tikrinimas ir operacijų patikros, atliekamos Komisijos darbuotojų), taikomos prieš galutinį mokėjimą, yra veiksmingos. Be to, galimi pažeidimai gali būti ištaisomi ir *ex post*, atliekant *ex post* auditus, ir susigrąžinant atitinkamas sumas. Nepaisant to, iš tikrųjų kontrolės priemonėmis finansinių klaidų rizikos sumažinti iki nulio nepavyks.

6.22. Komisija mano, kad daugiametės priežiūros ir kontrolės sistemos išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupės srityje yra veiksmingos ir kasmet gerokai patobulėja – didėja visiškai tvarkingų mokėjimų, kuriuos savo imtyje nustato Audito Rūmai, dalis.

6.23. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų pastabą, kad „EuropeAid nustatė išsamią kontrolės strategiją“ ir kad „2009 m. EuropeAid toliau reikšmingai tobulino savo taikomų priežiūros ir kontrolės sistemų koncepciją ir diegimą“ (žr. 2009 m. metinės ataskaitos dėl EPF 54 punktą).

6.24. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai pripažįsta pastaruoju metu padarytą pažangą.

6.26. Naujame pasiūlyme dėl Finansinio reglamento persvarstymo pripažinta, kad dėl šių misijų, kurios kuriamos *ad hoc* ir *ex nihilo*, specifinio pobūdžio 56 straipsnyje nustatyti vertinimai gali būti atliekami tik laipsniškai.

Kalbant apie BUSP viešųjų pirkimų kontrolinius sąrašus, jie jau baigti ir naudojami.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Stebėseną ir priežiūrą

6.27. Audito Rūmai aptiko su vidaus kontrolės sistemos stebėsenos ir priežiūros komponentu susijusių neištaisyty trūkumų, nors ir buvo nustatyta tam tikra pažanga, susijusi su senų sutarčių užbaigimu tais atvejais, kai veikla jau buvo baigta vykdyti (greitojo reagavimo mechanizmas, GRM). Metų pabaigoje 16 greitojo reagavimo mechanizmo bylų nebuvo užbaigtos, o 20 bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) sutarčių, kurių vykdymo terminas jau buvo pasibaigęs (daugumos jų šis terminas buvo pasibaigęs 2008 m.), atveju nebuvo gauta galutinė ataskaita.

Ex post kontrolė

6.28. Kiek tai susiję su *ex post* kontrole, generalinis direktorius, remdamasis 2008 m. Audito Rūmų ir vidaus audito tarnybų nustatytais trūkumais, į savo patikinimo pareiškimą įtraukė reikšmingą išlygą dėl jos veiksmingumo prižiūrint bendros užsienio ir saugumo politikos bei Stabilumo priemonės veiklos biudžetus (taip pat žr. 6.49 dalį).

6.29. Vis dėlto Audito Rūmai pripažįsta, kad lyginant su 2008 m., buvo pasiekta su *ex post* kontrolės sistemos veikimu susijusios pažangos. Buvo parengta ir įgyvendinta *ex post* kontrolės strategija ir buvo atlikta daugiau *ex post* patikrų. Pokyčių veiksmingumą bus galima įvertinti tik ateityje.

Vidaus auditas

6.30. Vidaus audito funkcija įvertinta kaip „iš esmės veiksminga“. 2009 m. vidaus audito skyrius (VAS) veikė visu pajėgumu ir vykdė svarbių ir naudingų temų auditus.

DG ELARG**Ex ante kontrolė**

6.31. *Ex ante* kontrolė įvertinta kaip „iš dalies veiksminga“. ES delegacijoms vykdant *ex ante* kontrolę nebuvo užkirstas kelias Audito Rūmų nustatytam reikšmingam su viešųjų pirkimų procedūromis, kurias valdė nacionalinės mokėjimo agentūros (žr. 6.19 dalies a punktą), klaidų lygiui arba šios klaidos nebuvo aptiktos ir ištaisytos.

6.32. Audito Rūmai nustatė nemažai su Kroatijai ir Turkijai taikomos decentralizuoto įgyvendinimo sistemos (DIS) diegimu ir veikimu susijusių trūkumų, be kita ko, susijusių su:

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.27. Komisija iš tikrųjų jau 2009 m. ėmėsi priemonių, susijusių su senų bylų užbaigimu (ir GRM, ir BUSP). Pastangos bus toliau dedamos 2010 m.

6.28. DG RELEX generalinis direktorius parengė veiksmų planą dėl tolesnių veiksmų dėl 2009 m. AAR padarytos išlygos ir 2010 m. patikinimo kokybės gerinimo.

6.29. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai pripažįsta pasiektą pažangą, ir jos bus toliau siekiama 2010 m. Priemonės, kurių imtasi šiais metais, apima patobulintą kontrolės vietoje metodiką, mokymo teikimą, taip pat patobulintas *ex post* kontrolės rezultatų dokumentacijos gaires.

6.31. Komisija mano, kad *ex ante* kontrolė ir būstinėje, ir ES delegacijose yra veiksminga. Kaip pripažįsta ir Audito Rūmai, Komisija toliau tobulino savo vidaus sistemas ir įgyvendino instrukcijų rinkinį. 2008 m. metinėje ataskaitoje *ex post* kontrolė įvertinta kaip veiksminga.

6.32. 2009 m. DG ELARG toliau užtikrino, kad Kroatijos ir Turkijos nacionalinės valdžios institucijos laikytųsi (dalinio) valdymo įgaliojimų patikėjimo sąlygų. Siekdamas sumažinti riziką, generalinis direktoratas *ex ante* kontrolę paliko delegacijoms.

Be to, Audito Rūmų atliktas esminis operacijų testavimas neatskleidė jokių didelių trūkumų, išskyrus tai, kad audito seka buvo ne visai pakankama, kad būtų galima iki galo paaiškinti delegacijų padarytus sprendimus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- a) poreikiu parengti konkretesnes „valdymo įgaliojimų perdavimo“⁽⁶⁾ procedūros gaires siekiant aiškiau apibrėžti procese dalyvaujančių skirtingų Komisijos subjektų vaidmenis;
- b) nepakankamais delegacijos atliktas patikras pagrindžiančiais įrodymais, kurie buvo pateikti delegacijos vadovui, kad šis patvirtintų veiklai skirtus prašymus dėl lėšų.

6.33. Taip pat buvo nustatyta su Komisijos vykdomu centralizuotu valdymu susijusių trūkumų, apimančių nepakankamos dokumentacijos ir netinkamai taikytų taisyklių atvejus.

6.34. 2009 m. pabaigoje ne visos su PHARE ir CARDS programų užbaigimu ir patvirtinimu (įskaitant nustatyto dydžio pataisymų taikymą) susijusios instrukcijos buvo baigtos rengti. Tuo tarpu DG ELARG sumažino naujosiose valstybėse narėse susikaupusių neišnagrinėtų su PHARE ir Pereinamojo laikotarpio priemonėse susijusių galutinių deklaracijų skaičių, bet visų jų neišnagrinėjo, todėl vis dar yra (iki penkerių metų trunkančių) vėlavimo atvejų.

Stebėseną ir priežiūrą

6.35. Stebėseną ir priežiūrą yra įvertinti kaip „veiksmingi“. Vis dėlto Audito Rūmai pažymėjo, kad ankstesniais metais nustatyti trūkumai dar nėra visiškai ištaisyti.

6.36. Šie trūkumai apima pakankamo duomenų, įvestų į valdymo informacines sistemas (CRIS, i-Perseus) kokybės patikrinimo poreikį, kurį paliudija kodavimo klaidų, aptiktų Audito Rūmams atliekant operacijų testus, atvejai.

6.37. Be to, Audito Rūmai pažymėjo, kad decentralizuoto valdymo atveju priežiūros patikrinimų, kuriuos ES delegacijos vykdo naudodamos gavėjų lygmeniu, rezultatai ne visuomet registruojami taip, kad būtų galima atlikti veiksmingą analizę ir imtis tolesnių veiksmų.

⁽⁶⁾ Decentralizavimo proceso kontekste Komisijos vykdomas valdymo įgaliojimų perdavimas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- a) Kadangi kreiptis dėl naudojimosi valdymo patikėjimu rengiasi daugiau valstybių, DG ELARG atnaujino savo 2008 m. vidaus gaires, siekdamas atsivėlgti į 2008 m. įgytą patirtį, susijusią su valdymo patikėjimu, ir 2009 m. parengė daugiau gairių, skirtų visiems procese dalyvaujantiems veikėjams. Šiuo metu rengiamas išsamus dokumentas „Valdymo patikėjimo gairės“, kuris bus parengtas tam laikui, kai ateinančius kelerius metus bus teikiamos paraiškos.
- b) Delegacijos vadovo vaidmuo tvirtinant prašymus išmokėti lėšas aiškiai nurodytas DG ELARG parengtose vidaus instrukcijose. Patikros, kurios turi būti atliekamos pagal tas instrukcijas, yra būtinas pagrindas specialioms lėšų prašymams tvirtinti.

6.33. Audito Rūmų iškelti klausimai susiję iš esmės su galimu audito sekos patobulinimu, tačiau ne su reikšmingomis taisyklių taikymo klaidomis. Dauguma jų išspręsti 2010 m. pradžioje, rengiant vidaus instrukcijas ir aiškinamuosius raštus.

6.34. Nuo tada, kai 2003 m. pakeistas Finansinis reglamentas ir Įgyvendinimo taisyklės, DG ELARG visada taikė sąskaitų patvirtinimo procedūrą, kaip reikalaujama šiame iš dalies pakeistame Finansiniame reglamente. Ši procedūra reguliariai atnaujinama ir dabar pakeista išsamesniu dokumentu „Sąskaitų patvirtinimo esant decentralizuotam valdymui politika. Phare ir pereinamojo laikotarpio priemonė“, patvirtintu 2010 m. birželio mėn., kuriame daug išsamiau aiškinama, kaip prireikus būtų galima taikyti sistemos trūkumų vienodo dydžio pataisymus (pvz., programų sąskaitų patvirtinimas esant išplėtam decentralizuotam valdymui).

Vien 2009 m. DG ELARG užbaigė 375 galutines deklaracijas, t. y. daug daugiau negu pradėta naujų programų. Dar yra keletas atvejų, dėl kurių vykdoma prieštaravimo procedūra ir užbaigimas dar gali trukti kelerius metus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Ex post kontrolė

6.38. *Ex post kontrolė įvertinta kaip „iš esmės veiksminga“.*

6.39. 2009 m. DG ELARG parengė konkrečią strategiją, skirtą pradėti vykdyti centralizuotai valdomiems projektams taikomus *ex post* auditus. Naujoji strategija bus įdiegta tik 2010 m.

Vidaus auditas

6.40. Vidaus audito funkcija įvertinta kaip „iš esmės veiksminga“. 2009 m. vidaus audito skyrius (VAS) veikė visu pajėgumu ir vykdė svarbių ir naudingų temų auditus.

DG ECHO

Ex ante kontrolė

6.41. *Ex ante kontrolė įvertinta kaip „iš esmės veiksminga“.*

6.42. Audito Rūmų nuomone, įdiegtų finansinių grandinių koncepcija yra pakankamai gerai parengta, kad galima būtų aptikti ir ištaisyti partnerių padarytas klaidas. Tačiau jie pažymėjo, kad partneriai ne visuomet laiku ištaiso jų sistemų reguliariųjų auditų metu nustatomus trūkumus, be to, į juos ne visada atsižvelgiama atliekant partnerio akreditacijos metinę peržiūrą. Tai sumažina Komisijos pasitikėjimą partnerių vidaus kontrolės sistemų, skirtų užkirsti kelią klaidoms ir pažeidimams, veiksmingumu.

6.43. Be to, dėl sutartis pagrindžiančiuose finansavimo sprendimuose pateiktų tikslų bendo pobūdžio sudėtinga atlikti pateiktų pasiūlymų pagrįstą įvertinimą. Taip pat pažymėtina, kad atliktų įvertinimų dokumentacija neleidžia atlikti bendros pateiktų pasiūlymų lyginamosios analizės.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.38. Komisija mano, kad decentralizuotam valdymui taikomos *ex post* kontrolės priemonės yra visiškai veiksmingos. Komisija sutinka, kad centralizuoto valdymo *ex post* kontrolės funkcijos dar nevisiškai pradėtos taikyti.

Šie tolesni *ex post* auditai, kuriuos atliko atskiras horizontalusis skyrius ir apie kuriuos kalbama šiame skirsnyje, skirti tik tam, kad delegacija įgaliojimus teikiančiam pareigūnui suteiktų papildomą patikinimą, ir tai yra daugiau negu reikalaujama Finansiniame reglamente.

6.39. Šia naująja strategija sustiprinama kontrolė, nes suteikiamas papildomas patikinimas, kurio nereikalaujama Finansiniame reglamente.

6.42. Audito rezultatais galima naudotis ir naudojamosi vertinant partnerius. Akredituojant partnerius taip pat gaunama informacijos, surinktos stebint įgyvendinamus projektus, ir atsižvelgiama, inter alia, į partnerio finansinius, teisinius ir veiklos aspektus. Po vertinimo ir audito partneriams dažnai parengiamos rekomendacijos, kaip tobulinti savo vidaus kontrolės sistemas. Todėl daugelio audito ataskaitų tiesioginis poveikis buvo toks, kad pakeistas partnerių kontrolės sistemos suteiktas statusas. Audito ir partnerių vertinimo sistemos, kurių dabar yra įdiegtos DG ECHO, rezultatas – kontrolės sistema, kuri suteikia subalansuotą ir veiksmingą partnerių vidaus kontrolės sistemų vaizdą, padedantį užkirsti kelią klaidoms ir netikslumams.

6.43. Nors tikslų, nustatytų sprendimuose dėl humanitarinės pagalbos finansavimo, visiškai pakanka finansavimo sprendimui priimti, jie turi būti vertinami kartu su išsamia informacija, susijusia su nustatytais poreikiais, siūloma strategija ir būtinais įtikinamo atsakymo komponentais, pateikiamais sprendimų pagrindžiančiame dokumente.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Stebėseną ir priežiūrą

6.44. Apskritai stebėsenos ir priežiūros sistemos yra iš esmės veiksmingos. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad Komisija neprižiūri, kokių mastu partnerystės pagrindų susitarimus pasirašę partneriai pasinaudoja „humanitariniams tikslams vykdomų pirkimų centrų (?)“ paslaugomis, nepaisant šių centrų svarbos sumažinant su viešųjų pirkimų procedūromis susijusių klaidų riziką.

Išorės auditai

6.45. *Ex post* audito veikla įvertinta kaip „veiksminga“. Audito Rūmai patvirtino, kad 2008 m. pasiekta pažanga buvo ir toliau daroma, nors vis dar yra geresnio tolesnių veiksmų, kurių buvo imtasi atsižvelgiant į audito metu nustatytus faktus, visų pirma tų, kurie sudaro sąlygas susigrąžinti netinkamas finansuoti išlaidas, konsolidavimo galimybių.

Vidaus auditai

6.46. Vidaus audito funkcija įvertinta kaip „iš esmės veiksminga“. 2009 m. vidaus audito skyrius (VAS) veikė visu pajėgumu ir vykdė svarbių ir naudingų temų auditus.

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PATIKIMUMAS

6.47. Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūros rezultatai apibendrinti **6.3 Priede**.

6.48. Audito Rūmai pripažįsta, kad pagerėjo visų politikos grupei priklausančių generalinių direktoratų metinėse veiklose ataskaitose teikiamos informacijos kokybė.

Kalbant apie krizinių situacijų sudėtingumą, daugybę poreikių ir kitų paramos teikėjų buvimą, išsamūs poreikiai, kuriuos reikia patenkinti, kartu su nurodytu atsakymu pateikiami pasiūlymuose, kuriuos pagal Komisijos sprendimą dėl finansavimo teikia DG ECHO partneriai. Komisija mano, kad DG ECHO įdiegtos projektų atrankos procedūros atspindi humanitarinės pagalbos specifiškumą ir suteikia didelių garantijų dėl ECHO partnerių teikiamos pagalbos kokybės. Nepaisant to, Komisija sutinka, kad pasiūlymo vertinimo dokumentacija gali būti toliau tobulinama, racionalizuojama ir standartizuojama.

6.44. Komisija palankiai vertina bendrąjį Audito Rūmų išvadą.

Kalbant apie humanitariniams tikslams vykdomų pirkimų centrus, Komisija palankiai vertina tai, kad pripažįstamas jų bendras naudingumas.

6.45. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų vertinimą ir patvirtina savo įsipareigojimą nuolat tobulinti savo tolesnių veiksmų procedūrą.

6.48. Komisija atliko tyrimą, kuriuo siekiama nustatyti sėkmės veiksnius, darančius poveikį metinių veiklos ataskaitų kokybei. Reaguojant į nustatytus veiksnius įgyvendinta keletas priemonių, kuriomis siekiama pagerinti pagrindžiant patikinimą pateikiamų faktų kokybę ir ataskaitų aiškumą. Todėl Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai teigiamai įvertino metinės veiklos ataskaitas, ir toliau tęs darbą siekdama patobulinti jas, kaip faktų, pagrindžiančių patikinimo pareiškimą, šaltinį.

(?) Ne pelno organizacijos, kurios specializuojasi humanitariniams veiksams vykdyti būtinų prekių ir paslaugų techninio ir komercinio valdymo srityje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.49. Audito Rūmai sutinka su šiais generalinių direktorių atliktais įvertinimais: DG RELEX atžvilgiu pateikta viena su BUSP ir Stabilumo priemonės veiklos biudžetų *ex post* kontrole susijusi išlyga, o DG ELARG ir DG ECHO atžvilgiu nepateikta jokių išlygų.

6.50. EuropeAid generalinio direktoriaus suformuluoto pareiškimo peržiūros rezultatai yra įtraukti į ataskaitą dėl EPF. Audito Rūmai mano, kad generalinio direktoriaus deklaracijoje ir metinėje veiklos ataskaitoje pateiktas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

6.51. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais su išorės pagalba, vystymu ir plėtra susijusius mokėjimus paveikė reikšmingas klaidų lygis.

6.52. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad išorės pagalbos, vystymo ir plėtros priežiūros ir kontrolės sistemos, užtikrinant mokėjimų tvarkingumą, apskritai buvo iš dalies veiksmingos.

6.53. Reikėtų atsižvelgti į šias rekomendacijas:

- a) DG RELEX turėtų konsoliduoti savo *ex post* kontrolės metodiką ir kaip galima skubiau atsižvelgti į šiuo atžvilgiu vidaus auditoriaus suformuluotas rekomendacijas;
- b) DG RELEX turėtų skirti pakankamai išteklių senoms GRM ir BUSP sutartims, kurių įgyvendinimo terminas jau pasibaigęs, išnagrinėti ir užbaigti;
- c) DG ELARG turėtų pateikti konkretesnes „valdymo įgaliavimų perdavimo“ procedūros gaires siekiant aiškiau apibrėžti procese dalyvaujančių skirtingų Komisijos subjektų vaidmenis;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.50. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai nustatė, jog EuropeAid metinė veiklos ataskaita yra „aiški ir informatyvi, visų pirma dėl to, kad naudojami kiekybiniai rodikliai“ (žr. EPF ataskaitos 50 dalį). Komisija mano, kad EuropeAid metinės veiklos ataskaitose keturiose sudedamosiose „patikinimo“ dalyse nustatyti kokybiniai ir kiekybiniai rodikliai tikrai yra būtini įrodymai, pagrindžiantys generalinio direktoriaus pagrįsto patikinimo pranešimą, ir yra tikslus EuropeAid finansinio valdymo vertinimas, susijęs su tvarkingumu.

6.52. Komisija savo kontrolės priemonės sukūrė taip, kad jos apimtų visą jos daugiamečių projektų gyvavimo ciklą. Komisija mano, kad šios daugiamečių priežiūros ir kontrolės sistemos išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupės srityje yra veiksmingos ir kasmet gerokai patobulėja, kaip rodo tai, kad didėja visiškai tvarkingų mokėjimų, kuriuos savo imtyje nustato Audito Rūmai, dalis. Atsižvelgta į praėjusiais metais Audito Rūmų pateiktas rekomendacijas, ir Audito Rūmai pripažino didžiąją dalį padarytos pažangos, taigi svarbūs pagrindinių kontrolės sistemų elementai laikomi „veiksmingais“.

6.53.

- a) Komisija sutinka su Audito Rūmų rekomendacija ir norėtų patikslinti, kad ji jau imasi priemonių, kad būtų atsižvelgta į visas rekomendacijas, gautas dėl *ex post* kontrolės DG RELEX.
- b) Komisija sutinka su Audito Rūmais ir norėtų pabrėžti, kad didžiulės pastangos dėtos jau 2009 m. siekiant ištaisyti senų projektų, kurie turi būti užbaigti, trūkumus. Iš tikrųjų 75 % visų GRM sutarčių, pradėtų 2009 m. pradžioje, metų pabaigoje jau buvo užbaigta. Šios pastangos bus dedamos ir visus 2010 m.
- c) Kadangi kreiptis dėl naudojimosi valdymo patikėjimu rengiasi daugiau valstybių, DG ELARG atnaujino savo 2008 m. vidaus gaires, siekdamas atsižvelgti į 2008 m. įgytą patirtį, susijusią su valdymo patikėjimu, ir 2009 m. parengė daugiau patarimų, skirtų visiems procese dalyvaujantiems veikėjams.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- d) DG ELARG turėtų patikrinti savo vidaus kontrolės kontrolinius sąrašus siekiant dokumentuoti visas atliktas patikras;
- e) DG ELARG turėtų imtis priemonių, skirtų į jo valdymo informacines sistemas įvedamų duomenų kokybei pagerinti (pvz., atliekant reguliarią duomenų kokybės analizę ir tikrinimą);
- f) DG ELARG turėtų sukurti ir įdiegti mechanizmus, skirtus palengvinti atliktų stebėsenos vizitų rezultatų analizę ir sudaryti geresnes sąlygas tolesniems veiksams vykdyti;
- g) DG ELARG ir toliau turėtų skirti pakankamai išteklių siekiant išanalizuoti pagal PHARE ir Pereinamojo laikotarpio priemonę pateiktas neišnagrinėtas galutines deklaracijas naujosiose valstybėse narėse;
- h) DG ECHO turėtų pagerinti pasiūlymų dėl humanitarinės pagalbos teikimo veiksnių įvertinimų dokumentacijos kokybę (pvz., parengti standartizuotas vertinimo ataskaitas);
- i) DG ECHO turėtų nustatyti ir įdiegti mechanizmą, skirtą rinkti ir analizuoti duomenis apie tai, kiek jo partneriai naudojami „humanitariniams tikslams vykdomų pirkimų centrų“ paslaugomis.

6.54. Su EuropeAid susijusios rekomendacijos pateiktos ataskaitoje dėl EPF.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- d) Komisija jau ėmėsi būtinų veiksnių, siekdama užtikrinti, kad finansų ir sutarčių poskyrių darbuotojų atliktos patikros būtų išsamiau dokumentuojamos.
- e) Atliekamos reguliarios CRIS duomenų kokybės patikros, visų pirma prieš gaunant atitinkamą informaciją metinei veiklos ataskaitai. IT valdymo priemonėje, į kurią įrašomi duomenys, taip pat yra įdiegtos duomenų kokybės kontrolės priemonės. Be to, Komisija labai didelį dėmesį skiria CRIS naudotojų mokymui.
- g) Užbaigimas yra DG ELARG prioritetas nuo 2007 m. Vien 2009 m. DG ELARG užbaigė 375 galutines deklaracijas.
- h) Komisija jau ėmėsi veiksnių, siekdama toliau tobulinti ir derinti centralizuotą savo pasiūlymų vertinimo dokumentaciją. Viena iš svarstomų galimybių yra įdiegti standartizuotą vertinimo ataskaitą.
- i) Nors Audito Rūmų pasiūlymas yra naudingas, dėl dabartinių prioritetų ir išteklių apribojimų į šią rekomendaciją artimiausiu metu negali būti atsižvelgta.

6.54. Atsižvelgdama į Audito Rūmų rekomendacijas EuropeAid:

- apsvarstys galimas metodikas, taikomas nustatant numatomo finansinio likutinės klaidos poveikio rodiklį,
- įvertins savo kontrolės priemonių ekonominį naudingumą persvarstydama toleruotiną klaidų riziką,
- užbaigs ir įgyvendinančioms organizacijoms išplatins finansinio valdymo priemonių rinkinį,
- toliau stengsis užtikrinti tikslų ir laiku atliekamą audito informacijos registravimą,
- sieks tobulinti informacinių technologijų sistemas, naudojamas atliekant audito darbą,
- tobulins biudžetinės paramos mokėjimo kriterijų kūrimą ir tikrinimą rengdama gaires ir tarpusavio vertinimo procesus (kokybės palaikymo grupė),
- įgyvendins persvarstytą viešųjų finansų valdymo stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemą, taikomą atliekant biudžetinės paramos mokėjimus.

6.55. Tolesni veiksmai, kurių imtasi atsižvelgiant į ankstesnes pastabas, yra apibendrinti **6.4 Priede**.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ATSIŽVELGIMAS Į SPECIALIAJĄ ATASKAITĄ NR. 3/2006 DĖL HUMANITARINĖS PAGALBOS PO CUNAMIO**Įvadas**

6.56. 2006 m. Audito Rūmai paskelbė Specialiąją ataskaitą Nr. 3/2006 dėl Komisijos humanitarinės pagalbos po cunamio, kurį sukėlė 2004 m. gruodžio 26 d. Šiaurės Sumatros vakarinėje pakrantėje įvykęs žemės drebėjimas. Auditas apėmė Humanitarinės pagalbos generalinio direktorato (DG ECHO) vykdytą neatidėliotiną pagalbą ir trumpalaikius atkūrimo darbus⁽⁸⁾.

6.57. Specialiojoje ataskaitoje Nr. 3/2006 Audito Rūmai pateikė keletą rekomendacijų; iš tikrųjų jas visas Taryba ir Parlamentas patvirtino. Audito Rūmai rekomendavo Komisijai:

- a) įvertinti, kaip ji galėtų padėti nelaimę patyrusių šalių vyriausybėms efektyviau valdyti paramos teikėjų koordinavimą, kad būtų užtikrintas poreikių patenkinimas;
- b) patikslinti DG ECHO ir Aplinkos generalinio direktorato (civilinės saugos mechanizmo) vaidmenis siekiant užtikrinti suderinto metodo taikymą;
- c) numatyti ilgesnį neatidėliotinių operacijų vykdymo laiką (pvz., devynis, o ne šešis mėnesius), kad būtų pakankamai laiko jas įgyvendinti;
- d) sustiprinti savo stebėsenos sistemą, įtraukiant šiuos elementus: partneriams skirtą rašytinę grįžtamąją informaciją po priežiūros patikrinimų, informacijos apie sąnaudų palyginimą rengimą bei geresnį įgyvendinimo priemonių ir informacijos apie tai, kas buvo padaryta ir kur, paaiškinimą;
- e) išnagrinėti sunkumus gaunant Jungtinių Tautų (JT) organizacijų vykdomų projektų dokumentus atsižvelgiant į bendrąjį finansinį ir administracinį susitarimą.

6.58. Savo atsakymuose į Audito Rūmų ataskaitą Taryba paragino Komisiją paremti JT Humanitarinių reikalų koordinavimo tarnybos (OCHA) koordinavimo funkciją, o Parlamentas pabrėžė trumpalaikės humanitarinės pagalbos susiejimo su ilgalaikiu atkūrimu ir rekonstrukcija svarbą.

⁽⁸⁾ Ilgalaikius šioje srityje Komisijos vykdytus veiksmus Audito Rūmai išnagrinėjo Specialiojoje ataskaitoje Nr. 6/2008 dėl Europos Komisijos reabilitacijos pagalbos, skirtos po cunamio ir Mičo uragano.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Atsižvelgimas į rekomendacijas

6.59. 2007 m. Europos Komisijai pateikus pasiūlymą dėl „Europos konsensuso dėl humanitarinės pagalbos“ (Konsensuso), buvo parengtas bendras pareiškimas⁽⁹⁾ siekiant padidinti valstybių narių ir Komisijos apsikeitimo gerąją praktika koordinavimą ir šiuos mainus skatinti. 2008 m. Komisija parengė veiksmų planą, kuris buvo pridėtas prie Konsensuso.

6.60. Komisija remia UN OCHA vadovaujamą vaidmenį koordinuojant humanitarinės pagalbos teikimą. DG ECHO yra OCHA pagalbos teikėjų paramos grupės (ODSG) narys. 2007–2009 m. Komisija bendradarbiavimo su OCHA srityje pasirašė 43 sutartis, kurių bendra vertė – apie 30 milijonų eurų.

6.61. Komisija, pasitelkusi Tarybos Humanitarinės pagalbos ir pagalbos maistu darbo grupės (COHAFA) bei Humanitarinės pagalbos komiteto paslaugas, siekia suderinti ES pagalbos sąlygas su ES valstybių narių taikomomis pagalbos sąlygomis. Komisija taip pat pagerino ES humanitarinei pagalbai skiriamų lėšų registravimui skirtos „14 balų sistemos“ naudojimą, o 2009 m. ECHO užsakė atlikti humanitarinės pagalbos teikėjų koordinavimo sistemos apžvalginį tyrimą vietos lygmeniu⁽¹⁰⁾.

6.62. Šiuo tikslu 2008 ir 2009 metais DG ECHO ES valstybėms narėms ir Europos Parlamentui leido pasinaudoti maždaug 250 padėties ataskaitų, kurias rengia vietoje dirbantys darbuotojai ir kuriose pateikta krizės paveiktos šalies ar regiono humanitarinė padėtis.

6.63. 2009 m. Komisija, atsižvelgdama į Audito Rūmų rekomendaciją, pranešė apie Civilinės saugos stebėsenos ir informacijos centro (MIC) perkėlimą iš Aplinkos generalinio direktorato į DG ECHO. Šis pasikeitimas įsigaliojo 2010 m. vasario mėn.

6.64. Komisija pabrėžė, kad svarbu susieti paramą, atkūrimą ir vystymąsi (PAVS), o ne pratęsti neatidėliotinių operacijų vykdymo laiką, nes tam, jos nuomone, reikėtų ženkliai pakeisti visos ES išorės veiksmų politikos koncepciją ir teisinį pagrindą. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, buvo patobulinta norminė bazė, o Komisija ėmėsi priemonių, skirtų padidinti už humanitarinę pagalbą ir vystymąsi atsakingų tarnybų ir kitų teikiat pagalbą dalyvaujančių subjektų bendradarbiavimą, ypač vietos lygmeniu ir esant krizės ir valstybių pažeidžiamumo atvejams.

⁽⁹⁾ Europos Vadovų Taryba, bendras pareiškimas dėl Europos konsensuso dėl humanitarinės pagalbos (OL C 25, 2008 1 30).

⁽¹⁰⁾ Spaak, M. ir Otto, R., Study on the mapping of donor coordination (Humanitarian Aid) at the field level, Channel research, 2009 m. liepa.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.65. Komisija siekė ištaisyti su stebėsenos sistema nustatytus trūkumus iš esmės griežčiau taikydama savo vidaus kontrolės procedūras bei peržiūredama stebėsenos gaires. Buvo patvirtintas konkretesnis lyginamosios informacijos apie sąnaudas teikimo sistemos plėtotei skirtas metodas. DG ECHO šiuo metu kuria pasaulinę palyginamų vieneto sąnaudų sistemą, į kurią, kaip tikimasi, bus įtraukta duomenų apie faktines vieneto sąnaudas kritinė masė. Tačiau tikimasi, kad vadinamoji „Sąnaudų stebėjimo siekiant rezultatų“ (*Cost Observed for Results, COR*) sistema elektroninės priemonės „Hope“ informacinių technologijų platformoje taps funkcionali tik 2012 m.

6.66. Audito Rūmai su prieiga prie JT organizacijų vykdomų projektų dokumentų susijusią problemą išsamiai nagrinėjo savo Specialiojoje ataskaitoje Nr. 15/2009 ⁽¹⁾.

Išvados

6.67. Komisija atsižvelgė į Audito Rūmų ir biudžeto įvykdymą tvirtinančių institucijų rekomendacijas, tačiau vis dar turi būti užbaigti tam tikri konkretūs veiksmai, kurių buvo imtasi siekiant pagerinti stebėsenos sistemą. Būtent:

- a) Komisija dėjo pastangas siekdama užtikrinti, kad paramos teikėjų koordinavimas būtų veiksmingesnis parengdama Konsensuą ir veiksmų planą, remdama UN OCHA ir tęsdama bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis. Su konsensusu susijusio veiksmų plano laikotarpio vidurio įvertinime, kuris turi būti atliktas 2010 m., turėtų būti sistemingai išdėstyta, kaip Komisija maksimaliai panaudoja Konsensuse pateiktus penkis santykinus pranašumus, susijusius su humanitarinės pagalbos teikėjų veiklos koordinavimu ir papildomumu.
- b) MIC perkėlus į DG ECHO, tikimasi tinkamai išspręsti suderinto metodo tarp dviejų EK tarnybų klausimą.
- c) 2007 m. įdiegus naujas finansavimo priemones, visų pirma Vystymosi ir bendradarbiavimo priemonę bei Stabilumo priemonę, Komisijai buvo suteikti PAVS uždavinio sprendimo būdai taikant politikos junginį valstybėse, atsigaunančiose po krizių.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.65. *Sąnaudų stebėjimo siekiant rezultatų modelis, jį įdiegus į IT priemonę (elektroninė priemonė „Hope“), bus pradėtas kurti 2011 m. Po testavimo ir duomenų įrašymo tikimasi, kad galima planuoti modelį pradėti naudoti 2012 m.*

6.66. *Komisija visiškai palaiko Audito Rūmų prašymą iš JT organizacijų gauti būtinų pagrindžiančių įrodymų, ir šis principas iš esmės aiškiai nustatytas Finansinės ir administracinės sistemos susitarime (angl. FAFA). Tais atvejais, kai Audito Rūmai Komisiją informuoja apie sunkumus, su kuriais šiuo atžvilgiu susidurta, Komisija gali kreiptis į savo kolegas Jungtinėse Tautose ir siekti rasti sprendimą bei užtikrinti, kad Audito Rūmai gautų reikiamą informaciją.*

6.67.

- a) *Komisijos su konsensusu susijusio veiksmų plano laikotarpio vidurio vertinimas vykdomas ir galutiniai rezultatai bus gauti iki 2010 m. pabaigos.*
- b) *Dėl MIC integracijos jau atsiranda sinergija, kaip antai atsiranda realaus laiko informacija kilus gaivalinėms ir kitokioms nelaimėms, glaudesnis vietoje dirbančių DG ECHO techninių ekspertų ir valstybių narių siunčiamų civilinės saugos ekspertų bendradarbiavimas.*
- c) *Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai pripažįsta, jog naujomis priemonėmis prisidedama prie pereinamojo proceso. Toms pastangoms sustiprinti Komisija sudarė įvairių tarnybų atstovų grupę pereinamojo laikotarpio klausimais, siekdama skatinti bendrą požiūrį, koordinuotus metodus ir bendras pozicijas dėl politikos krypčių, taikomų esant pereinamojo laikotarpio padėčiai, kai įgyvendinamos humanitarinės, vystymo ir stabilizavimo priemonės. Taip siekiama patobulinti politikos kryptis ir programų įgyvendinimą vietoje ir prisidėti prie tarptautinių politinių diskusijų dėl pereinamojo laikotarpio padėties.*

⁽¹⁾ Specialioji ataskaita Nr. 15/2009 dėl Jungtinių Tautų organizacijų teikiamos ES pagalbos: sprendimų priėmimas ir priežiūra.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

d) nors COR sistemos plėtotė yra kruopšti bei daug žadanti užduotis, jos veiksmingumą ir rezultatus bus galima įvertinti tik ją visiškai įdiegus.

ATSIŽVELGIMAS Į SPECIALIĄJĄ ATASKAITĄ NR. 6/2006 APIE KOMISIJOS VYKDOMO VYSTYMO BENDRADARBIAVIMO APLINKOS ASPEKTUS**Įvadas**

6.68. 2006 m. Audito Rūmai paskelbė Specialiąją ataskaitą Nr. 6/2006 apie Komisijos vykdomo vystymo bendradarbiavimo aplinkos aspektus⁽¹²⁾. Audito metu buvo nagrinėjamos Komisijos finansuojamos aplinkos apsaugos programos ir stengiamasi nustatyti, kaip ji integruoja aplinkos aspektus į visas jos vystomojo bendradarbiavimo formas.

6.69. 15 Komisijai pateiktų Audito Rūmų rekomendacijų, kurias palankiai įvertino Taryba ir Parlamentas, aprėpė šias tris pagrindines sritis: išsamios aplinkos strategijos patvirtinimą ir tolesnį jos įgyvendinimą, aplinkos aspekto integravimo veiksmingumo ir aplinkos projektų veiksmingumo gerinimą.

6.70. Be to, Parlamentas rekomendavo Komisijai daugiau pasinaudoti kompetencija, kurią yra sukaupeę ekspertai nacionalinėse valdžios institucijose ir privačiose įmonėse, turinčiose patikimos patirties aplinkos projektų valdymo srityje, įgytos bendradarbiaujant su šiomis institucijomis įgyvendinant nacionalines vystomojo bendradarbiavimo programas⁽¹³⁾.

Atsižvelgimas į rekomendacijas

6.71. Audito Rūmams paskelbus specialiąją ataskaitą, Komisijos tarnybos pirmenybę suteikė naujos išsamios aplinkos strategijos parengimui ir 2006 m. pabaigoje pateikė strategijos metmenų projektą. Tačiau dėl pasikeitusių Komisijos prioritetų buvo delsiama vykdyti tolesnį su strategija susijusį darbą. Tokiu būdu naujos strategijos plėtojimo elementai Komisijos tarnybų darbo dokumente⁽¹⁴⁾ buvo pateikti tik 2009 m. balandžio mėn. Taryba šį dokumentą palankiai įvertino ir 2009 m. birželio mėn. paragino Komisiją parengti 2011-iems metams skirtą bendrosios ES strategijos dokumentą. 2010 m. kovo mėn. Komisija ir valstybės narės buvo ką tik pradėjusios sudarinėti darbo programą, skirtą naujai strategijai parengti.

⁽¹²⁾ OL C 235, 2006 9 29, p. 1.

⁽¹³⁾ Parlamento biudžeto įvykdymo patvirtinimo rezoliucijos 233 dalis (OL L 187, 2008 7 15, p. 50).

⁽¹⁴⁾ „Veiksmingesnis aplinkos klausimų įtraukimas į vystomąjį bendradarbiavimą“. SEC(2009) 555, 2009 4 21.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

d) Komisija sutinka su šiuo Audito Rūmų teiginiu ir ketina būti pasirengusi pirmuosius rezultatus pateikti iki 2011 m. pabaigos.

6.71. Parengti strategiją vėluota dėl to, kad keitėsi prioritetai, taigi aplinkos strategijos neberekėjo leisti kaip atskiro komunikato, užuot tai darius, ji turėjo būti leidžiama kaip platesnio komunikato dėl visų svarbiausių klausimų (ne tik aplinkos aspekto) integravimo, kurį priimti planuota 2008 m. pabaigoje, priedas. Toks požiūris pasiūlytas siekiant sumažinti Komisijos komunikatų skaičių. Tačiau galiausiai naujojo požiūrio atsisakyta dėl to, kad buvo sudėtinga įtraukti skirtingas temas į vieną dokumentą, ir dėl to, kad pripažinta, jog aplinkai reikia skirti labiau sutelktą dėmesį. Susitikimas su valstybėmis narėmis (ir pilietine visuomene) vyko 2009 m. rugsėjo mėn., siekiant kartu pradėti rengti naują strategiją.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.72. 2006 m. rugsėjo mėn. Komisija nustatė savo naujai aplinkos strategijai parengti skirtus veiklos pagrindus, įsteigdama Vystymosi generalinio direktorato vadovaujamą tarpžinybinę grupę, kurią sudaro atitinkamų generalinių direktoratų atstovai. 2006 m. Komisija paprašė techninės pagalbos tarnybos nustatyti galimus aplinkos aspekto integravimo veiklos rezultatų rodiklius, kuriuos galima būtų naudoti taikant naująją aplinkos strategiją. Techninės pagalbos tarnyba, remdamasi rodikliais ir parengta metodika, visapusišką Komisijos aplinkos aspekto integravimo veiklos rezultatų įvertinimą pirmą kartą atliko 2009 m.

6.73. Komisija neatliko jokios konkrečios peržiūros, skirtos įvertinti jos vidinius pajėgumus, reikalingus aplinkos strategijai įgyvendinti. Komisijos taikomas pajėgumų didinimo metodas buvo daugiausia įgyvendintas vykdant plačią mokymų programą ir rengiant išsamesnes jos darbuotojams skirtas gaires. Komisijos būstinės pagrindiniuose skyriuose taip pat buvo šiek tiek padidintas darbuotojų skaičius daugiausia tam, kad šie dirbtų su klimato kaita susijusiais klausimais vystomojo bendradarbiavimo kontekste.

6.74. Darbuotojams skirtos gairės, susijusios su aplinkos klausimų integravimu į paramą vystymuisi, buvo parengtos 2006 m. pabaigoje, o 2009 m. jos buvo atnaujintos siekiant geriau atsižvelgti į klimato kaitą. Tačiau 2009 m. EuropeAid konsultantų atliktos peržiūros rezultatai parodė, kad aplinkos aspektų integravimas rengiant projektų koncepciją galėtų būti dar labiau patobulintas maždaug 50 % patikrintų projektų atveju.

6.75. Daug Komisijos darbuotojų dalyvavo su vystomojo bendradarbiavimo aplinkos aspektais susijusiuose mokymuose. Šiuo tikslu Komisija skyrė nemažai lėšų. Nuo 2009 m. šie mokymai pagrindines EuropeAid funkcijas atliekantiems darbuotojams tapo privalomi, tačiau jie nėra privalomi Vystymosi ir Išorės santykių generalinių direktoratų darbuotojams.

6.76. Komisija dar nėra atlikusi bendro savo teikiamos aplinkosaugai skirtos paramos įvertinimo, apimančio programas ir aplinkos aspekto integravimą. Be to, vis dar turi būti įdiegta visų atskirų įvertintų aplinkos projektų centrinė duomenų bazė. Nors Komisijos projektų stebėsenos sistemos aplinkos aspektai buvo išplėsti, nebuvo atliktas šių stebėsenos ataskaitų įvertinimas aplinkosaugos požiūriu.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.72. Pagrindiniai kiekybiniai rodikliai, susiję su esama aplinkos integravimo strategija, įdiegti, kaip pageidavo Audito Rūmai, ir stebimi nuo 2006 m. Šie rodikliai yra susiję su tokių priemonių, kaip aplinkosauginiai profiliai, taikymu rengiant šalies ir regionines strategijas, taip pat poveikio aplinkai vertinimais, susiję su programomis ir projektais, teikiamo mokymo apimtis ir parengtų darbuotojų skaičius. Kalbant apie kokybinius rodiklius, taikomus vertinant aplinkos aspekto integravimą rengiant projektą, jie apibrėžti ir taikyti pirmame bandomajame vertinime, kuris atliktas 2009 m.

6.73. Atsižvelgdamas į tai, kad Komisija laikosi „nulinio augimo“ personalo politikos, ir, kaip pripažįsta Audito Rūmai, EuropeAid didelį dėmesį skiria darbuotojų, kurie nėra specialistai, įgūdžių stiprinimui, o ne atlieka konkrečią savo vidinių pajėgumų peržiūrą. Tokio požiūrio EuropeAid nuosekliai laikėsi visą ataskaitinį laikotarpį.

6.74. Bandomojo pobūdžio ex post peržiūros tikslas – siekti nuolatinio tobulinimo projektų koncepcijos etapu.

6.75. Aplinkos aspekto integravimo mokymas dabar privalomas visiems EuropeAid būstinės operatyviniams darbuotojams ir visiems EuropeAid operatyviniams darbuotojams, vykstantiems į delegacijas. 2009 m. tai buvo vieni labiausiai lankomų mokymo kursų, juose dalyvavo daugiau kaip 400 dalyvių. Nuo 2005 m. vykdyta didelė mokymo seminarų programa, kuri apėmė maždaug 50 regioninių seminarų, surengtų bendradarbiavimo šalyse, ir daugybę mokymų, surengtų būstinėje.

6.76. Aplinkos aspekto integravimo į vystomąjį bendradarbiavimą vertinimas planuojamas 2011 m. Centrinė pavienių projektų vertinimo duomenų bazė dabar kuriama ir pradės veikti 2011 m. Į rezultatus orientuotos stebėsenos vertinimo ataskaitos, kuriose dėmesys sutelkiamas į aplinkosaugos projektus, 2005 ir 2009 m. parengtos Lotynų Amerikos atžvilgiu. Šalies masto EK bendradarbiavimo vertinimuose atsižvelgta ir į aplinkos aspektus, kurie buvo svarbiausių klausimų dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.77. Komisija ėmėsi veiksmų siekdama pagerinti su aplinka susijusių projektų nustatymą, tačiau ji vis dar negali tiksliai įvertinti su aplinka susijusių išlaidų sumos. Ji įdiegė su klimatu susijusiems projektams skirtą išlaidų apytikrių sąmatų sistemą, tačiau tokia sistema nebuvo įdiegta kitose srityse, visų pirma biologinės įvairovės ir dykumėjimo srityse.

6.78. Buvo parengti beveik visiems šalių strateginiams dokumentams skirti šalių aplinkosauginiai profiliai, kurie buvo prie šių dokumentų pridėti. Konkretus su aplinka susijęs skirsnis pateiktas pačiame šalies strateginiame dokumente. Vis dėlto šalių aplinkosauginių profilių kokybė skiriasi, o jų poveikis bendriems šalių strateginiams dokumentams vis dar yra ribotas. Šalių strateginių dokumentų laikotarpio vidurio peržiūrai, kuri buvo vykdoma šios tolesnės analizės metu, skirtomis gairėmis siekiama šalių strateginiuose dokumentuose dar daugiau dėmesio skirti aplinkai; jose pagrindinis prioritetas skiriamas su klimato kaita susijusių klausimų įtraukimui į patikslintus šalies strateginius dokumentus.

6.79. Komisija parengė aplinkos klausimų integravimui į biudžetinės paramos operacijas skirtas gaires. Tačiau iš tikrųjų aplinkos apsaugos reikalavimai ir rodikliai vis dar retai įtraukiami į biudžetinės paramos programas, o strateginiai poveikio aplinkai įvertinimai buvo atlikti tik kelis kartus.

6.80. Nors Komisijos gairėse nustatytos konkrečios visų projektų peržiūros aplinkosaugos požiūriu atlikimo procedūros, EuropeAid leido delegacijoms pačioms nuspręsti, ar įsteigti pagrindinius aplinkosaugos centrus šioms procedūroms tikrinti. Dėl riboto personalo EuropeAid aplinkosaugos specialistai negali patikrinti, kaip buvo atlikta visų projektų pasiūlymų peržiūra aplinkosaugos požiūriu.

6.81. Komisija taip pat nustatė gaires dėl poveikio aplinkai įvertinimų atlikimo rengiant projektų koncepciją bei atsižvelgimo į rekomendacijas, pateiktas poveikio aplinkai įvertinimuose. Tačiau 2009 m. atliktos EuropeAid peržiūros, nurodytos 6.74 dalyje, rezultatai rodo, kad vis dar ne visuomet laikomasi reikalavimo rengti poveikio aplinkai įvertinimus.

6.82. Delegacijų vaidmuo vertinant aplinkos teminės programos⁽¹⁵⁾ projektų pasiūlymus tapo reikšmingesnis. Kiek tai susiję su šalių strateginių dokumentų projektais, aplinkosaugos aspektų integravimo vadove pateiktos gairės, skirtos užtikrinti, kad rengiant projekto koncepciją būtų atsižvelgta į vietos sąlygas.

⁽¹⁵⁾ Aplinka ir tvarus gamtos išteklių, įskaitant energijos teminę programą, valdymas (ENRTP).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.77. EuropeAid padidino savo gebėjimus nustatyti ir atsekti išlaidas aplinkos apsaugos projektams, bet vis tiek dar labai sudėtinga apskaičiuoti tiksliai sumas, skiriamas siekiant aplinkosaugos tikslų veiksmais, kuriais pirmiausia siekiama kitų strateginių tikslų. Vyksta diskusijos su OECD / Paramos vystymuisi komitetu ir siekiama įvertinti, kaip kokybinius duomenis, pagrįstus Rio rodikliais, būtų geriausia paversti finansiniais duomenimis.

6.78. Šalių aplinkosauginių profilių kokybė ir jų poveikis šalies strateginiams dokumentams dar skiriasi, bet kai kurie šalių aplinkosauginiai profiliai atnaujinami remiantis aplinkos integracijos gairėmis ir siekiant geriau spręsti klimato kaitos klausimus, o dėl laikotarpio vidurio peržiūrai skirtų gairių šalies aplinkosauginiuose profiluose labiau atsižvelgiama į aplinkosaugos ir klimato kaitos klausimus, visų pirma šalyse, kurioms taikoma Vystomojo bendradarbiavimo priemonė.

6.79. Naujos biudžetinės paramos gairės bus išleistos 2011 m. ir apims naujas gaires dėl svarbiausių klausimų. Tačiau, nepaisant to, kad įtraukti konkretūs aplinkosauginiai rodikliai, daugelyje šalių bendrai veikiančių paramos teikėjų grupėse, kurios vykdo bendrosios biudžetinės paramos operacijas, vyksta strateginis dialogas aplinkosaugos klausimais. Atliekant strateginius poveikio aplinkai vertinimus ir siekiant, kad jie būtų veiksmingi, reikia atsižvelgti į vietos aplinkybes ir įtraukti šalis partneres, taigi jie negali būti primesti.

6.81. EuropeAid parengė informacinius raštus ir gairių dokumentus, kuriuose, be kitų aspektų, daromos nuorodos į bendruomenėse esančių gamtinių išteklių valdymo rėmimą. Gamtinių išteklių valdymo iniciatyvos vietos lygmeniu skatintos daugelyje EK programų. Teminėje programoje „Aplinka ir tvarus gamtos išteklių valdymas, įskaitant energiją“ daroma konkreti nuoroda į darbą su vietos bendruomenėmis, ir to imtasi kvietimuose teikti pasiūlymus dėl su miškų valdymu susijusių koncepcijų, kuriose atsižvelgiama į „saugų vietos bendruomenių, įskaitant čiabuvių, valdymo laikotarpį ir teises“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.83. Vykdamas Komisijos finansų valdymo supaprastinimo procedūrą buvo atlikti Finansinio reglamento ir praktinio vadovo pakeitimai, kad būtų galima lengviau ir greičiau taikyti viešųjų pirkimų procedūras.

6.84. Didesnės svarbos teikiant pagalbą vietos bendruomenėms, kad šios rastų tvarių vietos gamtos išteklių panaudojimo būdų, poreikis yra įvardytas EuropeAid aplinkosaugos gairėse, tačiau nebuvo pateikta jokių konkrečių gairių kaip tai padaryti.

6.85. Komisija nėra atlikusi bendro skirtingų pagalbos priemonių, taikomų aplinkai remti, veiksmingumo įvertinimo. Tačiau EuropeAid baigia vykdyti įvairius sektorius apimančių metodų rengimo studiją bei taipogi nagrinėja galimybę kurti ES patikos fondus, kurie galėtų būti naudojami aplinkai remti.

6.86. Komisija ir toliau naudojosi valstybių narių ir privačių įmonių patirtimi savo aplinkos programoms įgyvendinti bei sudarė daugiau galimybių privataus sektoriaus subjektams dalyvauti ENRTP programoje.

Išvados

6.87. Komisija pasiekė nemažos pažangos įgyvendindama plačias Audito Rūmų rekomendacijas. Tai ypač pasakytina apie vidaus gebėjimų stiprinimą rengiant darbuotojams skirtus mokymus ir gaires. Vis dėlto 2009 m. EuropeAid atlikus peržiūrą buvo atskleisti tam tikrų naujai taikomų aplinkos aspekto integravimo procedūrų įgyvendinimo trūkumai.

6.88. Yra keletas sričių, kuriose turi būti dedama daugiau pastangų siekiant visiškai įgyvendinti rekomendacijas. Vis dar rengiama nauja išsami aplinkos strategija, tačiau ji turi būti baigta iki 2011 m., kad ją būtų galima taikyti vykdamas sekančią programavimo užduotį. Rengiant šią strategiją taip pat turi būti vykdomi tolesni su aplinkosauginio veiksmingumo rodikliais susiję darbai bei atliktas bendras aplinkos aspektų integravimo ir programų veiksmingumo, įskaitant skirtingų priemonių vaidmenį, įvertinimas. Didesnis dėmesys taip pat turi būti skiriamas aplinkos klausimų integravimui į biudžetinės paramos programas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.84. EuropeAid parengė nemažai informacinių dokumentų, kuriais siekiama skatinti tvarų vystymą, pagrindinį dėmesį skiriant bendruomenių gebėjimams. Be to, teminėje aplinkos programoje daroma konkreči nuoroda į darbą su vietos bendruomenėmis, ir to imtasi kvietimuose teikti pasiūlymus dėl su miškų valdymu susijusių koncepcijų, kuriose atsižvelgiama į „saugų vietos bendruomenių, įskaitant čiabuvius, valdymo laikotarpį ir teises“.

6.85. Dabar, glaudžiai bendradarbiaujant su nemažai ES vystymosi agentūrų, atliekamas EK tyrimas dėl sektoriuose taikomų metodų, susijusių su aplinkos apsauga ir gamtiniais išteklių, taip pat rengiama nemažai EK sektorių politikos rėmimo šioje srityje programų. Tai akivaizdūs nauji pokyčiai, palyginti su praeitimi. Pasiūlymu dėl Finansinio reglamento persvarstymo sudarytos sąlygos steigti ES patikos fondus, parengti perdavimo susitarimai, pagal kuriuos ES valstybės narės gali daryti įnašus į EK valdomą Pasaulinį kovos su klimato kaita aljansą (PKKKA). Į inovatyvius aplinkos apsaugos finansavimo mechanizmus dabar įtrauktas viešojo ir privataus sektorių partnerystės kūrimas ir paskolų bei dotacijų sujungimas.

6.86. Komisija, įgyvendindama savo aplinkos strategiją, toliau naudojosi valstybių narių ir privačių bendrovių patirtimi.

6.87. Komisija palankiai vertina tai, kad pripažįstama nemažai pažanga, padaryta siekiant į Komisijos išorės pagalbos portfelį integruoti aplinkos aspektą. Bandomojo pobūdžio ex post peržiūros tikslas – nuolat siekti pažangos. Šis procesas apėmė procedūrų peržiūrą, kuri buvo atlikta pasitelkus tarpusavio vertinimą (kokybės palaikymo grupė) ir kurios tikslas – parengti aiškesnius nurodymus dėl aplinkos aspektų integravimo rengiant projektų pasiūlymus.

6.88. Komisija ir ES valstybės narės kartu dirba siekdamas 2011 m. pradžioje pateikti pirmąjį aplinkos strategijos projektą, kuris būtų patvirtintas 2011 m. antrąjį pusmetį.

Komisija ketina toliau tobulinti rodiklius, taikomus stebint naujos aplinkos strategijos veiksmingumą, ir vertinti aplinkos aspekto integravimą į pagal strategiją vykdomą veiklą. Bendras aplinkos aspekto integravimo į vystomąjį bendradarbiavimą vertinimas planuojamas 2011 m. Jei vertinimo rezultatai bus gauti laiku, jie bus įtraukti rengiant naują ES strategiją. Taip pat planuojama, kad naujos biudžetinės paramos gairės bus išleistos 2011 m. ir apims naujas gaires dėl svarbiausių klausimų. Vykdydama šį darbą Komisija toliau sieks glaudžiai bendradarbiauti su ES valstybėmis narėmis ir derinti veiklą remiant pagalbą veiksmingumo darbotvarkę.

6.1 PRIEDAS

IŠORĖS PAGALBOS, VYSTYMO IR PLĖTROS OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2009										2008	2007
	EuropeAid		RELEX		ELARG		ECHO		Iš viso			
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA												
Visos operacijos (iš kurių):	117		11		38		14		180		180	145
Avansai	57		2		13		11		83		71	46
Tarpiniai / galutiniai mokėjimai	60		9		25		3		97		109	99
TESTAVIMO REZULTATAI												
<i>(Operacijų procentinė dalis ir skaičius)</i>												
Klaidų nepaveiktos operacijos	90 %	{105}	91 %	{10}	79 %	{30}	86 %	{12}	87 %	{157}	73 %	74 %
Klaidų paveiktos operacijos	10 %	{12}	9 %	{1}	21 %	{8}	14 %	{2}	13 %	{23}	27 %	26 %
KLAIDŲ PAVEIKTŲ OPERACIJŲ ANALIZĖ												
<i>(Operacijų procentinė dalis ir skaičius)</i>												
Analizė pagal išlaidų rūšį:												
Avansai	33 %	{4}	0 %	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	17 %	{4}	19 %	19 %
Tarpiniai / galutiniai mokėjimai	67 %	{8}	100 %	{1}	100 %	{8}	100 %	{2}	83 %	{19}	81 %	81 %
Analizė pagal klaidų rūšį:												
Kiekybiškai neįvertinamos klaidos	67 %	{8}	100 %	{1}	88 %	{7}	50 %	{1}	74 %	{17}	60 %	73 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos	33 %	{4}	0 %	{0}	12 %	{1}	50 %	{1}	26 %	{6}	40 %	27 %
įskaitant:												
Tinkamumo finansuoti	100 %	{4}	n. d.	{0}	100 %	{1}	100 %	{1}	100 %	{6}	79 %	100 %
Tikrumo	0 %	{0}	n. d.	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	21 %	0 %
Tikslumo	0 %	{0}	n. d.	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	0 %	0 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS												
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis:												
< 2 %												
2 %-5 %					X						X	X
> 5 %												

6.2 PRIEDAS

IŠORĖS PAGALBOS, VYSTYMO IR PLĖTROS SISTEMŲ PATIKRINIMO REZULTATAI

Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Vertinamoji sistema		Pagrindinės vidaus kontrolės priemonės (Komisija)				Bendras įvertinimas
		Ex ante kontrolė	Stebėseną ir priežiūrą	Išorės auditas	Vidaus auditas	
EuropeAid ⁽¹⁾	Būstinė					
	Delegacijos				n. d.	
DG RELEX				(?)		
DG ELARG				(?)		
DG ECHO						

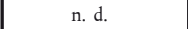
⁽¹⁾ Šis įvertinimas atitinka ataskaitoje dėl EPF pateiktą įvertinimą.

⁽²⁾ Ex-post kontrolė.

Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2009	2008	2007

Paaiškinimai:

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
	n. d. Nėra duomenų; netaikoma arba neįvertinta

6.3 PRIEDAS

SU IŠORĖS PAGALBA, VYSTYMU IR PLĖTRA SUSIJUSIŲ KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PERŽIŪROS REZULTATAI

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateikto pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo įvertinimas
EuropeAid	be išlygų	n. d.	EuropeAid nustatė išsamią kontrolės strategiją ir toliau reikšmingai tobulino savo taikomų priežiūros ir kontrolės sistemų koncepciją ir diegimą. Tačiau Audito Rūmų audito metu buvo nustatyta, kad vis dar yra su tam tikromis kontrolės priemonėmis susijusių trūkumų ir kad mokėjimai buvo veikiami reikšmingų klaidų.	B
RELEX	su išlygomis	Reikšmingi trūkumai, susiję su netinkamomis riziką mažinančiomis kontrolės priemonėmis, skirtomis suteikti patikinimą dėl BUSP misijų valdomų išlaidų ir svarbūs trūkumai, susiję su <i>ex post</i> kontrolės, skirtos suteikti papildomą patikinimą siekiant papildyti kitus kontrolės sistemos elementus, tinkamumu.	Vis dar reikia panaikinti svarbius su DG RELEX priežiūros ir kontrolės sistemų, skirtų užtikrinti operacijų tvarkingumą, <i>ex post</i> kontrolės komponentu susijusius nustatytus trūkumus.	A
ELARG	be išlygų	n. d.		A
ECHO	be išlygų	n. d.		A

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, jis/ji turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas neteisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

6.4 PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS, SUSIJUSIAS SU IŠORĖS PAGALBA, VYSTYMU IR PLĖTRA

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė
Išorės santykiai ir vystymas		
1. ES finansuojamus projektus įgyvendinančių organizacijų stebėseną ir pagalbą joms		
<p>Ex ante patikrų atveju buvo nustatyta trūkumų, tarp jų – nepakankama ES finansuojamus projektus įgyvendinančių organizacijų stebėseną ir pagalbą joms.</p> <p>(2008 m. metinės ataskaitos 8.22 ir 8.35 dalys)</p>	<p>Parengtas įgyvendinančioms organizacijoms skirtas finansų valdymo priemonių rinkinys.</p>	<p>Žr. ataskaitos apie EPF 4 priedo 2 eilutę.</p>
2. Biudžetinės paramos mokėjimai		
<p>Ex ante patikrų atveju nustatyta su biudžetinės paramos mokėjimais susijusių trūkumų procedūrose, skirtose patikrinti, kaip laikomasi mokėjimo sąlygų.</p> <p>(2008 m. metinės ataskaitos 8.22 dalis)</p>	<p>Komisijos tarnybų plataus masto informuotumas apie poreikį užtikrinti geriau struktūruotą ir formalizuotą metodą vertinant biudžetinės paramos mokėjimus, įskaitant finansų ir sutarčių srities personalo atliekamo tikrinimo vaidmens patvirtinimą mokėjimus sustiprinimą.</p>	<p>Žr. ataskaitos apie EPF 4 priedo 9 eilutę.</p>
3. Išorės auditų sistema		
<p>Audito Rūmai pažymėjo, kad patobulėjo išorės auditų, kurie yra viena svarbiausių EuropeAid vidaus kontrolės sistemos sudėtinių dalių, naudojimo metodika. Tačiau jie daro išvadą, kad ši kontrolės priemonė, imant apskritai, vis dar yra „iš dalies veiksminga“.</p> <p>(2008 m. metinės ataskaitos 8.23–8.24 dalys)</p>	<p>Nuo 2007 m. pradėtos vykdyti su įdiegta audito metodika susijusios reformos buvo papildytos reikšmingais metinio audito plano metodikos patikslinimais.</p>	<p>Žr. ataskaitos apie EPF 4 priedo 3 eilutę.</p>
4. Rizikos valdymo procesas		
<p>Nustatyta, kad rizikos valdymo procesas yra „iš dalies veiksmingas“.</p> <p>(2008 m. metinės ataskaitos 8.23 dalis)</p>	<p>Ir toliau dedamos pastangos didinti informuotumą apie rizikos valdymo procesą.</p>	<p>Rizikos valdymo procesas buvo įvertintas kaip „iš esmės veiksmingas“.</p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė
5. <i>Ex post kontrolė</i>		
Buvo nustatyta rimtų DG RELEX priežiūros ir kontrolės sistemų, skirtų užtikrinti operacijų tvarkingumą, <i>ex post</i> kontrolės komponento trūkumų. (2008 m. metinės ataskaitos 8.25 dalis)	Vykdyta atidesnė <i>ex post</i> kontrolės metinių planų įgyvendinimo stebėseną.	Nepaisant iki šiol dėtų pastangų ir pasiektos pažangos, vis dar yra reikšmingų trūkumų, kuriuos reikia pašalinti.
Plėtra		
6. <i>Vidaus audito skyrius (VAS)</i>		
Buvo pažymėta, kad vidaus audito skyriaus daugiametė programa nebuvo pakankamai išbaigta. (2008 m. metinės ataskaitos 8.27 dalis)	2009 m. vidaus audito skyrius parengė savo veiklos daugiametę programą.	Audito Rūmai mano, kad į šią pastabą DG ELARG atsižvelgė tinkamai.
7. <i>Centralizuotai valdomų projektų ex post kontrolė</i>		
Buvo pažymėta, kad DG ELARG neturėjo centralizuotai valdomiems projektams skirtos konkrečios <i>ex post</i> kontrolės strategijos. (2008 m. metinės ataskaitos 8.27 dalis)	2009 m. DG ELARG parengė centralizuotai valdomiems projektams skirtą <i>ex post</i> kontrolės strategiją.	Audito Rūmai palankiai vertina DG ELARG iniciatyvą, tačiau naujoji strategija bus praktiškai įgyvendinta tik 2010 m. Vis dar reikia įvertinti šios strategijos veiksmingumą.
8. <i>Galimi pažeidimai dviem agentūroms valdant Phare lėšas Bulgarijoje</i>		
Buvo pažymėta, kad išlieka esminiai trūkumai, susiję su galimais pažeidimais dviem agentūroms valdant Phare lėšas Bulgarijoje. (2008 m. metinės ataskaitos 8.28 dalis)	2009 m. po to, kai Bulgarijos valdžios institucijos ėmėsi taisomųjų veiksmų, DG ELARG atšaukė sprendimą laikinai sustabdyti Bulgarijai skirtus mokėjimus.	DG ELARG vis dar turi skirti ypatingą dėmesį tolesnei po įstojimo skiriamų lėšų įsisavinimo Bulgarijoje priežiūrai.
Humanitarinė pagalba		
9. <i>Vidaus audito skyrius (VAS)</i>		
2008 m. vidaus audito skyrius vis dar nedirbo visu pajėgumu dėl veiklos perkėlimo iš EuropeAid vidaus audito skyriaus. (2008 m. metinės ataskaitos 8.29 dalis)	2009 m. vidaus audito skyriuje buvo įdarbinta pakankamai darbuotojų; buvo įgyvendinta visus metus apimanti darbo programa.	DG ECHO vidaus audito skyrius veikia tinkamai ir teikia patikinimą DG ECHO generaliniam direktoriui.

7 SKYRIUS

Švietimas ir pilietybė

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	7.1–7.8
Politikos grupės ypatumai	7.2–7.5
Audito apimtis ir metodas	7.6–7.8
Operacijų tvarkingumas	7.9–7.13
Sistemų veiksmingumas	7.14–7.16
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	7.17
Išvados ir rekomendacijos	7.18–7.21

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

7.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų specialusis vertinimas, susijęs su švietimo ir pilietybės politikos grupe, apimančia šias politikos sritis: 15-Švietimą ir kultūrą, 16-Komunikaciją ir 18-Laisvę, saugumą ir teisingumą. Pagrindinė informacija apie 2009 m. veiklą ir mokėjimus pateikta 7.1 lentelėje.

7.1 lentelė – Pagrindinė informacija apie švietimo ir pilietybės politikos grupę

(milijonais eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2009 m. mokėjimai	Valdymo būdas
15	Švietimas ir pilietybė	Administracinės išlaidos	118	Tiesioginis centralizuotas
		Mokymasis visą gyvenimą, įskaitant daugiakalbystę	1 154	Netiesioginis centralizuotas
		Europos kultūrinio bendradarbiavimo vystymas	52	Netiesioginis centralizuotas
		Bendradarbiavimo jaunimo ir sporto srityje skatinimas	144	Netiesioginis centralizuotas
		Europos pilietiškumo skatinimas	28	Netiesioginis centralizuotas
		1 496		
16	Komunikacija	Administracinės išlaidos	109	Tiesioginis centralizuotas
		Komunikacija ir žiniasklaida	35	Tiesioginis centralizuotas
		Komunikacija vietos lygiu	39	Tiesioginis centralizuotas
		Analizės ir komunikacijos priemonės	21	Tiesioginis centralizuotas
		204		
18	Laisvė, saugumas ir teisingumas	Administracinės išlaidos	64	Tiesioginis centralizuotas
		Solidarumas – išorės sienos, vizų išdavimo politika ir laisvas asmenų judėjimas	270	Pasidalijamasis/Tiesioginis centralizuotas
		Migracijos srutai – Bendra migracijos ir prieglobsčio politika	254	Pasidalijamasis/Tiesioginis centralizuotas
		Pagrindinės teisės ir pilietiškumas	34	Tiesioginis centralizuotas
		Saugumas ir laisvių apsauga	52	Tiesioginis centralizuotas
		Teisingumas baudžiamųjų ir civilinių bylų srityje	50	Tiesioginis centralizuotas
		Narkotikų prevencija ir visuomenės informavimas	16	Tiesioginis centralizuotas
		Politikos strategija ir koordinavimas	4	Tiesioginis centralizuotas
		744		
	Iš viso administracinių išlaidų ⁽¹⁾	291		
	Iš viso veiklos išlaidų (kurias sudaro):	2 153		
	— avansai	1 881		
	— tarpiniai/galutiniai mokėjimai	272		
	Iš viso metinių mokėjimų	2 444		
	Iš viso metinių įsipareigojimų	2 788		

(¹) Administracinių išlaidų auditas aprašytas 9 skyriuje.

Šaltinis: 2009 m. metinės finansinės ataskaitos.

Politikos grupės ypatumai

7.2. Šios politikos grupės minėtas tris biudžeto antraštines dalis beveik išimtinai valdo trys atitinkami Komisijos generaliniai direktoratai. Tai yra Švietimo ir kultūros generalinis direktoratas (DG EAC), atsakingas už 15-ąją biudžeto eilutę, Komunikacijos generalinis direktoratas (DG COMM), atsakingas už 16-ąją biudžeto eilutę, ir Laisvės, saugumo ir teisingumo generalinis direktoratas (DG JLS), atsakingas už 18-ąją biudžeto eilutę. Didžioji šios srities išlaidų dalis valdoma netiesioginiu centralizuotu būdu arba pagal pasidalijamąjį valdymą, įgyvendinant veiksmus daugiamečių programų, kurių valdymas yra perduodamas Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomajai įstaigai (EACEA), nacionalinėms agentūroms ⁽¹⁾ ar panašioms valdymo struktūroms valstybėse narėse, forma. Atsakingos institucijos valstybėse narėse paskirsto dotacijas ir sutartis privačiųjų ir viešųjų naudos gavėjų įgyvendinamiems projektams arba priemonėms.

7.3. ES paramai švietimo ir pilietybės srityse yra būdinga daugybė finansavimo schemų, skirtų įvairioms teminėms sritims ir projektų tipams, pavyzdžiui, dotacijos, skirtos pilietybės skatinimo veiksams arba mobilumui švietimo ir mokymo sektoriuose. Projektus vykdo ne tik švietimo ir mokymo organizacijos, bet ir kitos pelno nesiekiančios organizacijos, privačios įmonės ir viešojo administravimo institucijos. Galutiniai mobilumo veiksmų naudos gavėjai yra asmenys, dažniausiai ES piliečiai. Tačiau kai kurios programos, o būtent – Išorės sienų fondas, Integracijos fondas, Grąžinimo fondas ir Europos pabėgėlių fondas – didžia dalimi valdomos bendrai su valstybėmis narėmis.

7.4. Šiai politikos grupei skirtą finansavimą iš esmės sudaro tradicinėms ES ir nacionalinėms agentūroms skirti avansai bei kas ketvirtį mokami įnašai, skirti padengti jų veiklos išlaidas. Mokėjimai nacionalinėms agentūroms atliekami pasirašius sutartį ar pritarus darbo programai, arba daugumos antro ir trečio išankstinio finansavimo sumų atveju – Komisijai patvirtinus, kad 70 % lėšų, kurios jau buvo skirtos kaip avansai, buvo išmokėta. Šių avansų sumos paprastai susikaupia iki 100 % leistinos maksimalios ribos. Dėl apibrėžtų avansinių mokėjimų gavimo sąlygų klaidų rizika yra labai maža. Tarpinių ir galutinių mokėjimų klaidų rizika laikoma didesne nei avansinių mokėjimų. Tarpiniai ir galutiniai mokėjimai yra grindžiami kompensuotinomis faktinėmis išlaidomis, todėl atsiranda rizika, kad netinkamos, per didelės ar nepagrįstos išlaidos bus įtrauktos į naudos gavėjų išlaidų deklaracijas ir jų neaptiks valdymo institucija ar Komisija.

7.4. Švietimo ir pilietybės politikos srityje Komisija sukūrė bendro audito metodu pagrįstą priežiūros ir kontrolės sistemą, pagal kurią pirminę kontrolę vykdo nacionalinės agentūros, antrinę – nacionalinės institucijos, o priežiūros kontrolę – Komisija.

Siekdama sumažinti netinkamų finansuoti išlaidų riziką atliekant galutinius mokėjimus, Švietimo ir kultūros GD dabartinėse programose pradėjo dažniau naudoti vienkartinės išmokas ir nustatytą dydžio dotacijas.

Kontrolė taip pat vykdyta nacionalinių agentūrų lygmeniu, visų pirma patikros vietoje, dokumentų patikros ir auditas, laikantis rizikos vertinimu pagrįstų būtinų reikalavimų.

(1) Su Komisija dirbančioms pagal sutartinius santykius.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.5. Nacionalinės agentūros sudaro susitarimus dėl dotacijų su programoje dalyvaujančiomis organizacijomis⁽²⁾ ir panaudoja iš Komisijos gautus avansus juos sumokėdamos šioms organizacijoms. Jie siekia 80–100 %, priklausomai nuo programos tipo. Šie projektai užbaigiami per ne ilgesnį kaip trejų metų laikotarpį, po kurio pateikiamos galutinės ataskaitos, o nacionalinė agentūra ir naudos gavėjai siūncia vieni kitiems baigiamuosius raštus. Nacionalinė agentūra Komisijai pateikia metinę nacionalinės agentūros ataskaitą, kurią sudaro visų vykdomų agentūros ir Komisijos susitarimų finansinės ataskaitos. Užbaigus visus iš tam tikrų metų biudžeto finansuotus projektus, nacionalinė agentūra pateikia Komisijai konsoliduotą galutinę ataskaitą, kuri yra atitinkamos metinės nacionalinės agentūros ataskaitos dalis. Komisija užbaigia susitarimo su agentūra vykdymą, patvirtindama ataskaitą, apskaičiuodama galutinį likutį ir atlikdama reguliuojamąjį mokėjimą ar susigrąžinimą.

Audito apimtis ir metodas

7.6. Audito Rūmų bendrasis audito metodas ir metodika yra apibūdinti **1.1 priedo 2 dalyje**. Švietimo ir pilietybės politikos grupės audito srityje reikėtų pažymėti, kad:

- a) buvo atlikti 120 programų ir projektų baigimo procedūrų Komisijos lygmeniu imties testai. 78 šių baigimo procedūrų buvo susijusios su 2000–2006 m. programų ir projektų baigimu;
- b) atskirai buvo testuota 2009 m. išmokėtų 30 avansų imtis;
- c) atliekant sistemų vertinimą buvo atsižvelgta į Komisijos atliktų programų ir projektų baigimo sistemas;
- d) buvo vertinamos DG EAC ir DG JLS metinės veiklos ataskaitos ir susiję patikinimo pareiškimai.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.5. *Iš nacionalinių agentūrų metinių ataskaitų Komisija gali gauti visą informaciją apie programos įgyvendinimo padėtį ir nacionalinių agentūrų valdymą ir kontrolę.*

Metinėse nacionalinių agentūrų ataskaitose pateiktą informaciją kasmet patvirtina atitinkamos šalies nacionalinė institucija, pateikdama Komisijai patikinimo pareiškimą.

7.6.

- a) *Dėl dabartinių 2007–2013 m. programų patobulinimų, įskaitant taisyklių supaprastinimą ir plačiai naudojamą finansavimą vienkartinėmis išmokomis, turėtų sumažėti su galutiniais mokėjimais susijusi rizika.*

⁽²⁾ Paprastai programoje dalyvaujančios organizacijos – tai universitetai, mokyklos ar kolegijos, valdantys mokėjimus naudos gavėjams, pavyzdžiui studentams ar mokytojams.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.7. 2009 m. DAS atveju Audito Rūmai audito metu atkreipė dėmesį į turėtas ir Komisijos patvirtintas išlaidas. Šis auditas apėmė galutinių naudos gavėjų, t. y. valstybės sienos apsaugos tarnybų valstybėse narėse, pabėgėlių centrų, kultūros institutų ir universitetų, administruojančių išmokas studentams ir dėstytojams, patikras vietoje, siekiant įvertinti, ar tinkamai buvo atliekami skaičiavimai ir ar buvo laikomasi su išlaidomis susijusių galiojančių taisyklių ir teisės aktų. Atlikus operacijų, kuriomis grindžiamas baigimas, imties auditą galima gauti daugiau informacijos apie šios politikos grupės finansų valdymą Komisijos ir valstybių narių lygmeniu, nei atlikus didelio avansų skaičiaus patikrinimą, kuomet klaidų rizika yra labai maža (atsižvelgiant į ankstesnius Audito Rūmų auditus, kadangi baigimo metu paaiškėja, ar išlaidos turėtos atsižvelgiant į atitinkamos schemos taisykles). Taigi audito metodas skiriasi nuo praeitų metų metodo, todėl rezultatai negali būti tiesiogiai palyginami.

7.8. Dėl to, kad baigimo procedūra yra sudaryta iš daugelio etapų, išlaidos galutinių naudos gavėjų lygmeniu Komisijos patvirtinimui gali būti įvertintos tik praėjus keliems metams po pradinių sutarčių pasirašymo. 2009 m. Komisijos sureguliuavimo imtyje didelė operacijų dalis yra susijusi su 2004 ir 2005 m. pradėtais projektais. Šie projektai yra susiję su 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu. 2007–2013 m. laikotarpio išlaidoms buvo nustatytos naujos finansavimo taisyklės ir kontrolės sistemos. Atitinkamos baigimo procedūros bus atliekamos ateityje.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

7.9. Operacijų testų rezultatai apibendrinti **7.1 priede**.

7.10. Avansiniai mokėjimai sudaro 87 % visų švietimo ir pilietybės politikos grupės mokėjimų. Audito Rūmai išnagrinėjo 2009 m. mokėtų 30 avansų atsitiktinę imtį. Bendra šių avansų suma sudarė 410 milijonų eurų, t. y. 22 % bendros avansų forma į apskaitą įrašytų išlaidų sumos. Nustatyta, kad avansiniuose mokėjimuose nebuvo reikšmingų klaidų.

7.11. Audito Rūmai nustatė, kad baigiamuosiuose mokėjimuose klaidų lygis buvo 2–5 %.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.7. Komisija pažymi, kad Audito Rūmų imtis DAS atveju 2009 m. – 120 galutinių mokėjimų ir 30 išankstinių mokėjimų, nors 87 % mokėjimų visoje politikos grupėje yra išankstiniai mokėjimai (žr. 7.1 lentelę).

7.8. Komisija pabrėžia, kad dabartinės valdymo ir kontrolės sistemos pagrindas – stabilus nacionalinių agentūrų, kurios atidžiai prižiūrimos tiek nacionaliniu, tiek ES lygmeniu, tinklas. Taigi, agentūrų ir Komisijos finansinių susitarimų užbaigimas nėra ypatingas rizikos veiksnys, nes sukurta patikima metinių ataskaitų teikimo sistema, kuri suteikia galimybę Komisijai kasmet stebėti, kaip agentūros vykdo biudžetą. Jei iškiltų per šią metinę peržiūrą pastebėtos problemos, Komisija gali imtis veiksmų dėl nacionalinių agentūrų ir nacionalinių institucijų veiklos prieš užbaigdamas susijusius finansinius susitarimus (plg. pastabas dėl finansinio vertinimo, teikiamas vertinimo išvadų rašte pasibaigus kasmetinei dokumentų peržiūrai).

7.9. Operacijų, kuriose rasta klaidų, dalis 2009 m. gerokai mažesnė dėl to, kad pasikeitė Audito Rūmų metodas, pagal kurį daugiausia dėmesio skiriama užbaigimo procedūroms.

7.10. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai nerado klaidų išankstiniuose mokėjimuose.

7.11. Komisija pažymi, kad užbaigimo procedūrų klaidų lygis siek tiek viršija 2 %.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.12. Audito Rūmai nustatė, kad 29 iš 120 audito metu tikrintų baigimo procedūrų (24 %) atveju buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų. Dažniausiai nustatytos kiekybiškai įvertinamos klaidos buvo tinkamumo klaidos; žr. c pavyzdį. Kiekybiškai įvertinamų klaidų pavyzdžiai:

- a) *Studentams mokėta už neteisingą studijų mobilumo trukmę (tikslumas)*

7 iš 36 DG EAC Socrates II audito metu tikrintų operacijų atveju (20 %), kurių didžioji dalis buvo mokėjimai universitetams, kuriems teikiamos lėšos Erasmus studijų laikotarpiams, buvo nustatyta atvejų, kai studentams buvo mokama už ilgesnį ar trumpesnį mokymosi laiką nei iš tikrųjų.

- b) *Išlaidos nepagrįstos sąskaitomis faktūromis ar trūksta mokėjimo patvirtinimo (tikrumas)*

DG JLS Daphne II projekto atveju ⁽³⁾ į deklaruotas išlaidas buvo įtrauktos nepagrįstos kelionės ir pragyvenimo išlaidos. Nustatytos klaidos sudarė 10 % deklaruotų išlaidų.

- c) *Netinkamų išlaidų deklaravimas (tinkamumas)*

Vieno audito metu tikrinto DG EAC jaunimo mainų projekto atveju 27 iš 48 dalyvių amžius buvo didesnis už maksimalų leistiną, ir nebuvo pateiktas joks šios situacijos pagrindimas. Tokiu būdu atsirado netinkamos kelionės, vizų ir veiklos išlaidos, kurios sudarė 12 460 eurų (37 % deklaruotų išlaidų). Kitų projektų, kuriuose nustatyta klaidų ir kurie buvo tikrinami atliekant DG EAC programos „Veiklus jaunimas“ auditą, atveju klaidos sudarė 1–13 %.

7.13. Be to, 38 operacijoje (32 %) buvo kiekybiškai neįvertinamų klaidų. Kai kurios jų atspindi sistemų trūkumus Komisijos lygmenyje. Pavyzdžiui, nustatyti penki atvejai, kai Komisija vėlavo patvirtinti galutines ataskaitas: vienas DG JLS, vienas EACEA ir trys DG EAC, kai buvo vėluojama nuo 87 dienų iki daugiau nei dvejų metų.

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

7.14. Sistemų analizės rezultatai apibendrinti švietimo ir pilietybės politikos grupei skirtame 7.2 priede.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.12. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų klaidų ir atitinkamais atvejais nepagrįstai išmokėtos lėšos bus gražintos.

- a) Komisija pabrėžia, kad Audito Rūmų nustatyti faktai susiję su „Socrates II“ operacijomis, kuriomis išmokėtos dotacijos aukštojo mokslo įstaigoms 2004–2005, 2005–2006 ir 2006–2007 akademiniiais metais. Pradėjusi įgyvendinti Mokymosi visą gyvenimą programą, Komisija ėmė aktyviau konsultuoti ir remti nacionalines agentūras, kad užtikrintų patikimą ES lėšų valdymą tiek nacionalinių agentūrų, tiek gavėjų lygmeniu, ir nustatytų tinkamą audito seką visais lygmenimis.

- b) Komisija imsis tolesnių veiksmų ir susigrąžins visas su „Daphne“ byla susijusias nepagrįstai išmokėtas lėšas.

- c) Ankstesnės Jaunimo programos, kurios auditą atliko Audito Rūmai, tinkamumo finansuoti kriterijais leidžiamas tam tikras lankstumas. Dabartinės programos „Veiklus jaunimas“ tinkamumo finansuoti kriterijai yra griežtesni. Kadangi trūksta pagrindimo dėl šios senos bylos, Komisija susigrąžins susijusias lėšas.

7.13. Patvirtinimo laikas kontroliuojamas teikiant reguliarias ataskaitas vyresniesiems vadovams. Komisija pripažįsta, kad buvo vėluojama patvirtinti minėtas galutines ataskaitas, tačiau norėtų pabrėžti, kad tai nepaveikė programos galutinių gavėjų. Siekiant pagerinti padėtį, kiekvienoje tamyboje paskirta speciali darbo grupė, atsakinga už tokių bylų patvirtinimą, taip pat pakeistos ataskaitų teikimo taisyklės.

⁽³⁾ Kovos su smurtu prieš vaikus, jaunimą ir moteris programa.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.15. Audito Rūmų atliekamo sistemų audito metu buvo nagrinėjamos sistemos Komisijos lygmeniu, susijusios su baigimo procedūromis, kurias ji atliko 2009 m. (iš esmės grindžiamomis 2000–2006 m. taisyklėmis, žr. 7.8 dalį). Visų pirma buvo siekiama nustatyti, ar Komisija turėjo tinkamą pagrindą baigimui (galutiniam sureguliuvimui), be kita ko patikrinant, ar Komisija išsamiai įvertino galutines ataskaitas, įskaitant finansinius ir kitus aspektus, ar buvo tinkamai nustatyta mokėjimo (susigrąžinimo) suma, ar buvo tinkamai patvirtintas išankstinis finansavimas ir ar buvo tinkamai atliktas funkcijų atskyrimas.

7.16. 2008 m. metinėje ataskaitoje Audito Rūmai buvo nurodę, kad jei tokia, kokia buvo nustatyta, naujam laikotarpiui skirta sistema bus tinkamai taikoma, ateityje ji galėtų būti tinkamas patikinimo pagrindas. Tačiau DG EAC atveju 2009 m. Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemos paliko reikšmingą nenustatytų ir neištaisytų klaidų skaičių tais metais atliktuose baigiamuosiuose mokėjimuose. DG JLS atveju Audito Rūmai nustatė klaidų operacijose, kurios buvo atliktos prieš atitinkamus mokėjimus. Pavyzdžiui, trys į imtį įtrauktos operacijos, susijusios su vizų informacinei sistemai skirtos biometrinių duomenų atitikties tikrinimo sistemos (*Biometric Matching System* – BMS) centrinio padalinio ir BMS centrinio padalinio atsarginės sistemos vystymo, įgyvendinimo ir pagalbos paslaugomis, buvo įrašytos į netinkamus įsipareigojimus.

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PATIKIMUMAS

7.17. Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūros rezultatai apibendrinti **7.3 priede**.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

7.18. Remdamiesi savo audito rezultatais, Audito Rūmai daro išvadą, kad 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų švietimo ir pilietybės politikos grupės baigimo procedūrose buvo reikšmingų klaidų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.15. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai nenustatė jokių reikšmingų faktų, susijusių su sistemų auditu, visų pirma Komisijos atliekamu galutinių ataskaitų vertinimu, mokėjimų ir susigrąžintų sumų nustatymu ir išankstinių mokėjimų patvirtinimu, taip pat tinkamu pareigų atskyrimu. Komisijos nuomone, kontrolės sistemos šiose srityse yra veiksmingos.

7.16. Dėl supaprastintų taisyklių ir plačiai naudojamo finansavimo vienkartinėmis išmokomis dabartinėse programose (2007–2013 m.) ateityje turėtų sumažėti su galutiniais mokėjimais susijusi rizika (žr. atsakymą į 7.6 pastabos a punktą). Šiuo metu Švietimo ir kultūros GD atlieka tyrimą dėl kontrolės sąnaudų. Kol bus gauti tyrimo rezultatai, Komisija mano, kad būtų neekonomiška didinti patikrų skaičiaus, nes nustatytų klaidų lygis yra žemas.

Audito Rūmų pavyzdys dėl JLS susijęs su koregavimo ir (arba) reguliavimo veiksmais vienai ankstesnei klaidai ištaisyti.

7.17. Kalbant apie JLS, generalinis direktorius nusprendė neįtraukti išlygų dėl grėsmių reputacijai, kurias mini Audito Rūmai (CEPOL ir Bulgarijos Šengeno priemonės viešieji pirkimai), į 2009 m. metinę veiklos ataskaitą, nes atlikus išsamų specialių aplinkybių tyrimą nustatyta, kad nebuvo įvykdyti bendrosiose gairėse nustatyti išlygų įtraukimo kriterijai. Remiantis galiojančiomis 2009 m. metinių veiklos ataskaitų instrukcijomis, grėsmės reputacijai negali būti išlygos priežastis (išlygai reikalingas įvykis ir šis įvykis turi atitikti tam tikrus kriterijus). Komisijos nuomone tokio įvykio 2009 m. JLS atveju nebuvo.

Be to, padėtis buvo tokia pati 2008 m. metinės veiklos ataskaitos atveju.

7.18. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai nerado klaidų išankstiniuose mokėjimuose, kurie sudarė 87 % visų 2009 m. švietimo ir pilietybės veiklos išlaidų (žr. 7.1 lentelę).

Komisija pažymi, kad užbaigimo procedūrų klaidų lygis siek tiek viršija 2 %. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų klaidų galutiniuose mokėjimuose ir atitinkamais atvejais lėšos bus grąžintos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.19. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus, Audito Rūmai daro išvadą, kad švietimo ir pilietybės politikos grupės priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos užtikrinant 2009 m. baigimo procedūrų tvarkingumą. Kaip nurodyta 7.8 dalyje, Komisijos taikoma iš daugelio etapų sudaryta baigimo procedūra reiškia, kad šie baigiamieji mokėjimai susiję su 2004 ir 2005 m. operacijomis, kurias Komisija patvirtino tik 2009 m.

7.20. Audito Rūmai rekomenduoja, kad Komisija ir toliau stiprintų baigiamųjų mokėjimų patikras, siekiant užtikrinti, kad būtų nustatomos ir ištaisomos klaidos bei būtų išvengta anksčiau nustatytų klaidų pasikartojimo.

7.21. Tolesni veiksmai, kurių imtasi atsižvelgiant į ankstesnes pastabas, yra apibendrinti **7.4 priede**.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.19.–7.20. Komisija mano, kad 2007–2013 m. laikotarpio priežiūros ir kontrolės sistema nustatytas tvirtas pagrindas.

Į švietimo ir kultūros srities sistemų patobulinimą 2009 m. (atnaujintos gairės nacionalinėms institucijoms ir padidintas patikrų vietoje skaičius) neatsižvelgta, nes Audito Rūmai daugiausia dėmesio skyrė galutiniams mokėjimams, susijusiems su veiksmis įgyvendinant ankstesnes programas, kurios į dabartinę sistemą nebuvo įtrauktos (visų pirma patikrinti veiksmai susiję su 2004–2005 ir 2005–2006 akademiais metais).

Komisija pabrėžia, kad 2004–2005 m. projektų užbaigimas 2009 m. yra įprasta procedūra. Ilgiausiai besitęsiantis projektas baigtas 2008 m. ir nacionalinės agentūros pateikė jį užbaigimui 2008 m. metinėje ataskaitoje, kurią Komisija gavo 2009 m.

7.1 PRIEDAS

ŠVIETIMO IR PILIETYBĖS POLITIKOS GRUPĖS OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾

	2009				2008	2007
	15 Švietimas ir kultūra	16 Kommunikacija	18 Laisvė, saugumas ir teisingumas	Iš viso		
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA						
Visos operacijos (iš kurių):	92	13	45	150	150	150
Avansai	20	1	9	30	129	95
Baigiamieji mokėjimai	72	12	36	120	21	55
TESTAVIMO REZULTATAI						
(% ir operacijų skaičius)						
Klaidų nepaveiktos operacijos	58 % {53}	100 % {13}	82 % {37}	69 % {103}	90 %	79 %
Klaidų paveiktos operacijos	42 % {39}	0 % {0}	18 % {8}	31 % {47}	10 %	21 %
KLAIDŲ PAVEIKTŲ OPERACIJŲ ANALIZĖ						
(% ir operacijų skaičius)						
Analizė pagal išlaidų tipą						
Avansai	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	60 %	35 %
Baigiamieji mokėjimai	100 % {39}	0 % {0}	100 % {8}	100 % {47}	40 %	65 %
Analizė pagal klaidų tipą						
Kiekybiškai neįvertinamos klaidos	33 % {13}	0 % {0}	67 % {5}	38 % {18}	73 %	68 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos,	67 % {26}	0 % {0}	33 % {3}	62 % {29}	27 %	32 %
įskaitant:						
tinkamumo	50 % {13}	0 % {0}	100 % {3}	55 % {16}	50 %	80 %
tikrumo	15 % {4}	0 % {0}	0 % {0}	14 % {4}	25 %	0 %
tikslumo	35 % {9}	0 % {0}	0 % {0}	31 % {9}	25 %	20 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS						
Labiausiai tikėtinas baigiamųjų mokėjimų klaidų lygis:						
< 2 %					X	
2–5 %	X					X
> 5 %						

⁽¹⁾ Kaip nurodyta 7.7 dalyje, 2009 m. audito metodas skiriasi nuo 2008 ir 2007 m. metodo, todėl 2009 m. rezultatai negali būti tiesiogiai palyginami su 2008 ir 2007 m. rezultatais. Be to, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad 2007 ir 2008 m. Audito Rūmų imtį sudarė tarpiniai ir (arba) galutiniai mokėjimai bei avansai, o 2009 m. imtį sudarė baigiamieji mokėjimai ir avansai. Todėl „baigiamieji mokėjimai“ pirmajame stulpelyje 2007 ir 2008 m. atveju turėtų būti suprantami kaip „tarpiniai ir (arba) galutiniai mokėjimai“.

7.2 PRIEDAS

ŠVIETIMO IR PILIETYBĖS POLITIKOS GRUPĖS SISTEMŲ TIKRINIMO REZULTATAI

Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Vertinamoji sistema	Bendras įvertinimas
DG EAC	
DG JLS	
DG COMM	

Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2009	2008	2007
	(¹)	(²)	(³)

(¹) Audito metu tikrintos sistemos: Komisijos atliktas mokėjimų ir sureguliuojamųjų užbaigimas.

(²) Audito metu tikrintos sistemos: Mokymosi visą gyvenimą programos valdymas nacionalinėse institucijose, nacionalinėse agentūrose ir Komisijoje.

(³) Audito metu tikrintos sistemos: Komisijos atlikti Mokymosi visą gyvenimą programos ir Europos pabėgėlių fondo II patikinimo pareiškimo *ex ante* įvertinimai, Komisijos atliktos mokėjimų *ex ante* patikros, Komisijos *ex post* patikros (auditai).

Paaiškinimai

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga

7.3 PRIEDAS

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PERŽIŪROS REZULTATAI

Pagrindiniai susiję DG	Generalinio direktoriaus pateikto pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlyga	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo įvertinimas
EAC	su išlyga	„Per didelis klaidų skaičius turi neigiamos įtakos nedidelei bendrų išlaidų, kurios yra valdomos pagal tiesioginio centralizuoto valdymo principą, daliai, kadangi trūksta išlaidų ataskaitas pagrindžiančių dokumentų, susijusių su ankstesnio programavimo laikotarpio projektais.“		A
JLS	su išlygomis	Kenkiama reputacijai dėl vėlavimų baigiant įgyvendinti SIS II projektą. Kenkiama reputacijai dėl vėlavimų baigiant įgyvendinti VIS projektą. Finansinė rizika, sutampanti su likusių klaidų lygiu (2,15 %) audito metu netikrintoje dotacijų, susijusių su biudžeto sudarymo pagal veiklos rūšis sistemos veiklos rūšies I 804 – Pagrindinės teisės ir pilietybė, programomis, populiacijoje.	Du reputacijos rizikos pavyzdžiai, nurodyti 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje, iš naujo pateikti 2009 m. ataskaitoje, tačiau DG jų nelaikė pakankamu pagrindu išlygoms. Pirma, nors buvo imtasi priemonių siekiant panaikinti trūkumus Europos policijos koledžo (CEPOL) sistemose, jos įsigalios tik 2010 m. Antra, 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje nurodyta, kad vis dar yra trūkumų viešuosiuose pirkimuose, susijusiuose su Šengeno priemone Bulgarijoje.	

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, jis/ji turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas neteisingas tvarkingumo atžvilgiu.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS, SUSIJUSIAS SU ŠVIETIMO IR PILIETYBĖS POLITIKOS GRUPE

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
<p>1. Trūkumai valstybių narių nustatytose sistemose, susijusiose su Mokymosi visą gyvenimą programa (Lifelong Learning Programme – LLP)</p>			
<p>Audito Rūmai nustatė šiuos trūkumus valstybių narių nustatytose sistemose, susijusiose su Mokymosi visą gyvenimą programa:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kai kuriais pirminės kontrolės atvejais nebuvo aptikta įrodymų, paremiančių dokumentais atliktą analizę ar dokumentų patikras, arba nebuvo atlikti su universitetais susiję sistemų auditai, nepaisant Komisijos nustatytų reikalavimų dėl minimalaus tokių auditų, kurie turėjo būti atlikti iki 2008 m. pabaigos, skaičiaus; nebuvo išimčių registrų ar išdo politikos, užtikrinančios, kad lėšos būtų laikomos palūkanas duodančiose sąskaitose, — nacionalinės agentūros vėlavo Komisijai pateikti metines ataskaitas, — antrinės kontrolės atveju Audito Rūmų audito metu nustatyti skirtingos kokybės nacionalinių institucijų taikomi metodai, kuriais nustatomas <i>ex ante</i> ir <i>ex post</i> patikinimo pareiškimų pagrindas, bei skirtingas pateiktos informacijos apie šių institucijų atliekamas procedūras lygis, — tik 10 iš 40 2007 m. <i>ex post</i> pareiškimų nacionalinės institucijos nusiuntė Komisijai iki nustatyto 2008 m. balandžio 30 d. termino. 2009 m. kovo mėn. atitikties lygis nebuvo pagerėjęs. Nors 2008 m. <i>ex post</i> pareiškimai turėjo būti pateikti 2009 m. balandžio 30 d., tik šeši pareiškimai buvo gauti laiku, 	<p>2009 m. DG EAC metinėje veiklos ataskaitoje nurodyta, kad į Audito Rūmų nustatytus faktus dėl pirminės kontrolės atsižvelgiama atliekant atskirą peržiūrą metinio patikinimo pareiškimo vertinimo metu ir atliekant patikras vietoje. Be atskiros peržiūros vykdomi mokymo seminarai, nuolat bendraujama su nacionalinėmis agentūromis ir gaunama jų informacija.</p> <p>Dėl nacionalinių agentūrų vėlavimo pateikti metines ataskaitas ir nacionalinių institucijų vėlavimo siunčiant metinius <i>ex post</i> pareiškimus Komisijai, DG EAC nurodė, kad ataskaitos forma ir atitinkamos pildymo gairės buvo parengtos 2009 m. gruodžio mėn., todėl nacionalinės agentūros ir institucijos turės daugiau laiko užbaigti ataskaitas ir atlikti reikalingas priežiūros patikras, kurių terminas – 2010 4 30. Be to, finansinių ataskaitų formos buvo žymiai supaprastintos, siekiant sumažinti klaidingos informacijos pateikimo riziką bei finansinių ataskaitų ir ataskaitų dėl pirminių patikrų nenuoseklumą.</p>	<p>Audito Rūmai pripažįsta procedūrų pokyčius, tačiau šiame etape negalima nustatyti 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje aprašytų veiksnių poveikio.</p> <p>2009 m. laiku buvo gauti devyni nacionalinių agentūrų pareiškimai ir ataskaitos (23 %) (be to, trys elektroninės kopijos buvo gautos gegužės 6 d.).</p> <p>Palyginus su 2008 m. (laiku gauti šeši pareiškimai), tai rodo tik nedidelę pažangą laikantis pareiškimų ir ataskaitų teikimo terminų.</p> <p>Nacionalinėms institucijoms skirtose atnaujintose gairėse atsižvelgiama į Audito Rūmų nustatytus faktus. Tačiau šias gaires valstybės narės įgyvendins tik 2010 m., todėl šiame etape negalima įvertinti jų poveikio nacionalinių institucijų atliekamai antrinei kontrolei.</p>	<p>Švietimo ir kultūros GD sukūrė nuolatinio patikinimo sistemą. Kasmetinių patikinimo pareiškimų analizė tėra tik vienas iš elementų, kuriuo Komisija grindžia bendrą savo patikrą. Be to, Švietimo ir kultūros GD tarnybos ir išorės auditorius vykdo stebėjimo vizitus ir priežiūros patikras. Taip užtikrinama, kad Komisija galėtų patikrinti kasmetinių patikinimo pareiškimų peržiūros rezultatus ir atidžiai stebėti galimus sudėtingus atvejus.</p> <p>Komisija palankiai vertina Audito Rūmų išvadą, kad atnaujintose gairėse atsižvelgiama į Audito Rūmų rekomendaciją dėl ankstesnių metų.</p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
<p>— nors nacionalinėms agentūroms skirtos gairės yra tinkamai parengtos ir išdėstytos tiek teisės aktuose, tiek Komisijos parengtame Mokymosi visą gyvenimą programą įgyvendinančių nacionalinių agentūrų vadove, taip nėra nacionalinių institucijų atveju. Nors Komisija yra parengusi gaires, kuriose aiškiai apibrėžiama atitinkama atsakomybė, nėra parengta pakankamai išsamių privalomojo pobūdžio gairių, kuriose būtų išdėstyta, kokių konkrečių procedūrų institucijos turėtų laikytis.</p> <p>(2008 m. metinė ataskaita, 9.16, 9.19–9.21 ir 9.33 dalys)</p>	<p>DG EAC 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje teigiama, kad atsižvelgiant į Audito Rūmų rekomendacijas atnaujintos gairės buvo parengtos ir nacionalinėms institucijoms pateiktos 2009 m. pabaigoje. Atsižvelgiant į šias peržiūretas gaires, kurias papildė 2010 m. kovo 2 d. nacionalinėms institucijoms surengtas mokymo seminaras, tikimasi, kad 2009 m. patikinimo pareiškimai bus geresnės kokybės ir tikslesni nei praėjusiais (p. 35). Vienas Audito Rūmų atstovas dalyvavo metinėje veiklos ataskaitoje minėtame nacionalinėms institucijoms skirtame seminare. Audito Rūmai gavo naujų gairių kopiją.</p>		
<p>2. Komisijos atliekamo <i>ex ante</i> and <i>ex post</i> pareiškimų, susijusių su LLP, įvertinimo procedūros trūkumai</p>			
<p>Audito Rūmai nustatė, kad taikant tiek 2007–2013 m. laikotarpio <i>ex ante</i>, tiek 2007 m. laikotarpio <i>ex post</i> pareiškimų procedūrą, gaunamas ribotas išlaidų valdymo kokybės patikinimas. Komisijos vertinimas buvo grindžiamas sistemų ir kontrolės dokumentų peržiūra ir sistemų priežiūros vizitais į 11 šalių 2008 m. Tačiau Komisija tik keliais atvejais patikrino metiniuose pareiškimuose nurodytos pirminės ir antrinės kontrolės tikrumą ir kokybę bei metinėse ataskaitose pateiktą informaciją.</p> <p>Todėl Komisijai rekomenduojama vykdyti atidesnę metinių <i>ex post</i> pareiškimų proceso priežiūrą tiesiogiai tikrinant, ar aprašytos kontrolės priemonės yra tinkamos ir visapusiškai taikomos.</p>	<p>DG EAC 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje teigiama, kad atsižvelgiant į strateginės priežiūros politiką, DG EAC jau sustiprino vizitus vietoje, kurie grindžiami valstybių narių aprašytų valdymo procedūrų ir patikrų buvimu ir įgyvendinimu. Šia kryptimi bus ir toliau įgyvendinamas 2010 m. audito planas.</p> <p>2009 m. DG EAC atliko penkis devynių 2000–2006 m. ar 2007–2008 m. decentralizuotų veiklos sutarčių finansinius auditus (palyginus su 14 finansinių auditų aštuoniose šalyse, atliktų 2008 m.) ir 11 sistemų auditų nacionalinėse institucijose. Jis taip pat atliko 58 priežiūros vizitus nacionalinėse agentūrose (palyginus su 41 vizitu 2008 m.).</p>	<p>2009 m. finansinių auditų buvo atlikta mažiau nei 2008 m., nors DG EAC atliko papildomus nacionalinių institucijų sistemų auditus. Nacionalinių institucijų priežiūros vizitų skaičius 2009 m. išaugo.</p>	<p>2009 m. finansinių auditų skaičius, palyginti su 2008 m., sumažėjo dėl to, kad panašių 2008 m. auditų rezultatai buvo geri, o klaidų lygis nedidelis.</p> <p>Šiuos auditus reikia vertinti kartu su Švietimo ir kultūros GD tarnybų 2009 m. priežiūros kontrolės vizitais ir sistemos stebėjimo veiksmais.</p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
<p>Komisija, remdamasi savo atliktu <i>ex ante</i> ir <i>ex post</i> pareiškimų įvertinimu, nacionalinių agentūrų metinėmis ataskaitomis, savo atliktų priežiūros vizitų nacionalinėse agentūrose ir nacionalinėse institucijose rezultatais, sudarė išlygų, dėl kurių nacionalinės agentūros ir nacionalinės institucijos turi imti taisomųjų priemonių, sąrašą. Reikalingos sistemos su išlygomis susijusios tolesnės priemonės, vykdomos išsamesnių priežiūros vizitų forma, ir atidesnė Komisijos atliekama metinių <i>ex post</i> pareiškimų procedūros priežiūra, siekiant ateinančiais metais užtikrinti, kad nacionalinės agentūros atitiks reikalavimus dėl išlaidų valdymo ir kontrolės.</p> <p>(2008 m. metinė ataskaita, 9.22–9.24, 9.25 ir 9.34 dalys)</p>			
<p>3. Iš dalies veiksmingos <i>ex post</i> patikros DG EAC</p>			
<p>DG EAC 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje teigiama, kad Komisijos vardu privačios audito įmonės atliktų projektų finansinių auditų rezultatai rodo, jog vidutinis klaidų lygis tikrintose su Mokymosi visą gyvenimą programa susijusiose sutartyse siekia 0,01 %. Tačiau apskaičiuotas klaidų lygis, susijęs su per metus baigtais projektais, būtų daug didesnis. Be to, kadangi šie auditai buvo iš esmės atliekami nacionalinės agentūros, kuri paprastai negauna visų patvirtinamųjų dokumentų, lygmeniu, jie neapima visų tinkamumo kriterijų.</p> <p>(2008 m. metinė ataskaita, 9.26 dalis)</p>	<p>2009 m. nustatytas LLP klaidų lygis siekė 0,65 %.</p>	<p>2008 ir 2009 m. finansinių auditų apimtis nesikeitė, todėl Audito Rūmai išlaiko pastabą dėl audito apribojimų.</p>	<p>2009 m. finansinių auditų apimtis, palyginti su 2008 m. auditais, yra šiek tiek kitokia, taip pat daugiau dėmesio skiriama pirminių patikrų, kurias atliko nacionalinė agentūra arba kurios buvo atliktos jos vardu, imties auditui. Į šiuos auditus įtraukta įprastinė galutinių ataskaitų patikra, patvirtinamųjų dokumentų patikra, patikros vietoje įgyvendinant veiksmą ir finansinės patikros vietoje gavus galutinę ataskaitą.</p>

8 SKYRIUS

Ekonomikos ir finansų reikalai

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Apžvalga	8.1
Specialusis įvertinimas atsižvelgiant į patikinimo pareiškimą	8.2–8.34
Įvadas	8.2–8.9
Politikos grupės ypatumai	8.3–8.8
Audito apimtis ir metodas	8.9
Operacijų tvarkingumas	8.10–8.12
Sistemų veiksmingumas	8.13–8.27
<i>Ex ante</i> kontrolė	8.15–8.18
Audito sertifikavimas	8.19–8.21
<i>Ex post</i> kontrolė	8.22–8.27
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	8.28–8.29
Išvados ir rekomendacijos	8.30–8.34
Išorės veiksmų garantijų fondo audito rezultatai	8.35–8.39
Likviduojamos EAPB audito rezultatai	8.40–8.44

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

APŽVALGA

8.1. 8 skyrių sudaro trys dalys. Pirmiausia pateikiamas Ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupės specialusis įvertinimas, atsižvelgiant į patikinimo pareiškimą (žr. 8.2–8.34 dalis). Po to aptariami Išorės veiksmų garantijų fondo (žr. 8.35–8.39 dalis) ir likviduojamos Europos anglių ir plieno bendrijos (žr. 8.40–8.44 dalis) reguliariųjų auditų rezultatai. Skyriaus pabaigoje pateikta, kaip buvo atsižvelgta į ankstesnių metų pastabas (žr. **8.4 priedą**).

SPECIALUSIS ĮVERTINIMAS ATSIŽVELGIANT Į PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ**Įvadas**

8.2. Šioje dalyje pateikiamas Audito Rūmų specialusis vertinimas, susijęs su Ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupe, apimančia šias politikos sritis: 01-Ekonomikos ir finansų reikalus, 02-Įmonės, 03-Konkurenciją, 12-Vidaus rinką ir 20-Prekybą. Pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2009 m. išlaidas pateikta **8.1 lentelėje**.

Politikos grupės ypatumai

8.3. Pagrindinės šios politikos grupės programos, kurios sudaro beveik 83 % (605 mln. eurų) visų grupės veiklos išlaidų, yra finansuojamos pagal 01-Ekonomikos ir finansų reikalų ir 02-Įmonių politikos sritis. Šios programos yra:

- a) Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros septintoji ir šeštoji bendrosios programos (7BP, 6BP) (222 mln. eurų);
- b) ES agentūrų finansavimas ⁽¹⁾ (116 mln. eurų);
- c) Išorės veiksmų garantijų fondas (žr. 8.35–8.39 dalis) (92 mln. eurų); ir
- d) Konkurencingumo ir inovacijų bendroji programa (KIBP) ir Daugiametė įmonių ir verslininkystės programa (DĮVP) (175 mln. eurų).

⁽¹⁾ Šios dvi ES agentūros yra Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA) ir Europos vaistų agentūra (EMA). Apie šias agentūras Audito Rūmai skelbia metines audito ataskaitas.

8.1 lentelė. Ekonomikos ir finansų reikalai. Pagrindinė informacija

(mln. eurų)

Budžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2009 m. mokėjimai	Valdymo būdas
1	Ekonomikos ir finansų reikalai	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	63	Tiesioginis centralizuotas
		Ekonominė ir pinigų sąjunga	13	Tiesioginis centralizuotas
		Tarptautiniai ekonomikos ir finansų reikalai	17	Tiesioginis centralizuotas
		Finansinės operacijos ir priemonės	235	Tiesioginis centralizuotas/jungtinis valdymas su EIF/netiesioginis centralizuotas per EIF
			328	
2	Įmonės	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	114	Tiesioginis centralizuotas
		Konkurencingumas, pramonės politika, inovacijos ir verslumas	71	Tiesioginis centralizuotas/netiesioginis centralizuotas per EACI
		Prekių vidaus rinka ir sektorių politikos kryptys	145	Tiesioginis centralizuotas
		Bendradarbiavimas. Kosmosas ir saugumas	228	Tiesioginis centralizuotas
			558	
3	Konkurencija	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	91	Tiesioginis centralizuotas
		Karteliai, antimonopolinė veikla ir rinkos liberalizavimas	3	Tiesioginis centralizuotas
			94	
12	Vidaus rinka	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	58	Tiesioginis centralizuotas
		Vidaus rinkos generalinio direktorato politikos strategija ir koordinavimas	8	Tiesioginis centralizuotas
			66	
20	Prekyba	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	65	Tiesioginis centralizuotas
		Prekybos politika	12	Tiesioginis centralizuotas/jungtinis valdymas su tarptautine organizacija
			77	
Visos administracinės išlaidos ⁽¹⁾			391	
Visos veiklos išlaidos (iš jų):			732	
— avansai ⁽²⁾			273	
— tarpiniai/galutiniai mokėjimai ⁽³⁾			459	
Visi finansinių metų mokėjimai			1 123	
Visi finansinių metų įsipareigojimai			1 373	

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų auditas aprašytas ataskaitos 9 skyriuje.⁽²⁾ Avansų pagal Septintąją bendrąją programą (2007-2013 m.) suma sudarė 100 mln. eurų.⁽³⁾ Tarpinių/galutinių mokėjimų pagal Septintąją bendrąją programą (2007-2013 m.) ir Šeštąją bendrąją programą (2002-2006 m.) sumos sudarė atitinkamai 9 ir 32 mln. eurų.

Šaltinis: 2009 m. metinės finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.4. KIBP ir DĮVP programomis, finansuojamomis pagal 01-Ekonomikos ir finansų reikalų politikos sritį, siekiama paremti mažąsias ir vidutines įmones (MVĮ) taikant Bendrijos finansinius instrumentus, kuriuos Komisijos vardu valdo Europos investicijų fondas (EIF) ir kurie atveria geresnes galimybes gauti finansavimą. Komisijos mokėjimai į EIF atliekami perveždant lėšas į patikos sąskaitas, kurias EIF naudoja programoms įgyvendinti. Rizika, kad Komisijos atliekami mokėjimai bus neteisėti ar netvarkingi, yra nedidelė.

8.5. 7BP tikslas šioje politikos srityje – remti veiksmus, kurie vykdomi kosmoso ir saugumo mokslinių tyrimų srityje, o pagal 6BP remiami veiksmai, kuriais Bendrijoje bei visuose jos regionuose skatinamos technologinės inovacijos, mokslinių tyrimų rezultatų panaudojimas ir technologinių įmonių steigimas. KIBP programos, kuri finansuojama pagal 02-Įmonių politikos sritį, tikslas – skatinti veiksmus, kuriais remiamas įmonių, visų pirma MVĮ, konkurencingumas diegiant inovacijas.

8.6. Daugumai veiksmų, vykdomų pagal minėtas tris programas⁽²⁾, finansavimas teikiamas su Komisija sudarius susitarimą dėl dotacijų. Dotacijos mokamos dalimis: pirmiausia – avansas pasirašius susitarimą dėl dotacijų, po to atliekami tarpiniai ir galutiniai mokėjimai, kuriais kompensuojamos tinkamos finansuoti išlaidos remiantis naudos gavėjų pateiktomis išlaidų ataskaitomis.

8.7. Pagrindinė rizika tvarkingumui yra tai, kad išlaidų ataskaitose nurodomos per didelės tinkamos finansuoti išlaidos, o Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemomis šios klaidos neaptinkamos. Dėl didelio išlaidų ataskaitų skaičiaus Komisija negali kiekvienos jų patikrinti vietoje naudos gavėjų lygmeniu. Todėl pagal išlaidų ataskaitas atliekamų mokėjimų tvarkingumo riziką Audito Rūmai vertina kaip didelę⁽³⁾. Avansų mokėjimo sąlygos mažiau sudėtingos, nes šie mokėjimai atliekami pasirašius susitarimą dėl dotacijų ar priėmus sprendimą dėl finansavimo. Tačiau ankstesniais metais būta su avansais susijusių klaidų, nors jos dažniausiai nėra kiekybiškai įvertinamos ir buvo susijusios su procedūriniais trūkumais.

8.7. *Siekdama sumažinti atliekamų mokėjimų tvarkingumo riziką, Komisija įgyvendino kontrolės strategiją ir parengė ex post auditus. Taisomaisiais veiksmais siekiama sumažinti klaidų lygį. Komisija išieško bet kurią audituotiems naudos gavėjams permokėtą sumą.*

⁽²⁾ 6BP, 7BP ir KIBP finansuojamos pagal 02-Įmonių politikos sritį.

⁽³⁾ 2009 m. pagal 6BP, 7BP ir KIBP, finansuojamas pagal 02-Įmonių politikos sritį, atlikti tarpiniai ar galutiniai mokėjimai sudaro 142 mln. eurų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.8. Pagal 7BP Komisija taip pat sudarė susitarimą su Europos kosmoso agentūra (ESA) ⁽⁴⁾ dėl Pasaulinės aplinkos ir saugumo priežiūros sistemos (GMES) kosmoso komponento finansavimo 2008–2013 m. Pagal Finansinio reglamento 53d straipsnį Komisija pavedė biudžeto vykdymo užduotis Europos kosmoso agentūrai. Pagal šį susitarimą ESA skiriama iš viso 624 mln. eurų, iš jų per 2009 m. sumokėta 68 mln. eurų.

Audito apimtis ir metodas

8.9. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti **1.1 priedo 2 dalyje**. Dėl ekonomikos ir finansų reikalų audito reikėtų atkreipti dėmesį į šiuos konkrečius faktus:

- patikrinta 80 mokėjimų, iš kurių 51 buvo tarpiniai arba galutiniai mokėjimai, įskaitant 15 mokėjimų, susijusių su minėtomis trimis programomis ⁽⁵⁾ (žr. 8.5 dalį), imtis,
- į imtį įtraukti ir avansai, nes yra rizika, kad juose esama klaidų, ir
- priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo vertinimas apėmė:
 - Konkurencingumo ir inovacijų vykdomosios įstaigos (EACI) ⁽⁶⁾ atliktų mokėjimų *ex ante* dokumentų patikras, visų pirma patikrinant 30 mokėjimų imtį,
 - nepriklausomų auditorių pateiktų projekto išlaidų atskaitų audito sertifikavimą, ir
 - *ex post* kontrolės priemonės, visų pirma Įmonių ir pramonės bei Ekonomikos ir finansų reikalų generalinių direktoratų kontrolės priemonės.

8.8. 2009 m. ESA skirtas mokėjimas buvo pirmasis ES biudžeto įnašas į bendrai valdomą GMES programą. Komisija ir ESA įgaliojimo susitarimą pasirašė laikydamosi jungtinio valdymo sąlygų, kuriose numatyta tam tikras įgyvendinimo užduotis pavesti tarptautinėms organizacijoms.

⁽⁴⁾ ESA yra tarptautinė viešojo sektoriaus organizacija, įkurta pagal ES sistema neapsiribojantį tarpvyriausybinių susitarimą. ESA būstinė yra Paryžiuje, o specializuoti centrai veikia Nyderlanduose, Vokietijoje, Italijoje ir Ispanijoje.

⁽⁵⁾ 14 tarpinių ar galutinių mokėjimų auditas atliktas galutinių naudos gavėjų lygmeniu.

⁽⁶⁾ Komisijos EACI patikėta valdyti veiksmus pagal KIBP, finansuojamą pagal 02-Įmonių politikos sritį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Operacijų tvarkingumas

8.10. Operacijų testų rezultatai apibendrinti **8.1 priede**. Audito Rūmai nustatė, kad 26 % mokėjimų (21 iš 80) ⁽⁷⁾ buvo paveikti 25 klaidų. 62 % šių mokėjimų (13 iš 21) buvo paveikti kiekybiškai įvertinamų klaidų, susijusių su deklaruotų išlaidų tinkamumu finansuoti ar tikslumu. Likę mokėjimai (8 iš 21) buvo paveikti kiekybiškai neįvertinamų klaidų ir daugiausia susiję su Komisijos viešųjų pirkimų procedūrų ar kitų vidaus taisyklių pažeidimais ⁽⁸⁾. Audito Rūmai nustatė, kad apskritai testuotuose mokėjimuose nebuvo reikšmingų klaidų.

8.11. Dauguma šių klaidų susijusios su veiksmais, finansuojamais pagal minėtas tris programas (žr. 8.5 dalį), ir su Komisijos kompensuojamomis netinkamomis finansuoti išlaidomis, kurias naudos gavėjai deklaravo savo išlaidų ataskaitose. Komisijos *ex post* kontrolės priemonėmis nustatyti faktai patvirtina šį rezultatą ⁽⁹⁾.

8.12. Klaidų priežastys buvo daugiausia susijusios su netinkamomis finansuoti personalo ir netiesioginėmis išlaidomis, nepakankamais patvirtinamaisiais įrodymais ar jų stoka. Toliau trijuose pavyzdžiuose parodytos projektų su klaidomis, kurias Audito Rūmai aptiko atlikdami auditą galutinių naudos gavėjų lygmeniu, rūšys.

8.10. Komisija siekia dar labiau sumažinti klaidų skaičių ir jas ištaisyti, kiek tai įmanoma ekonomiškomis priemonėmis.

8.11. Taisyklių sudėtingumas yra pagrindinė klaidų ir netinkamų finansuoti išlaidų ataskaitų priežastis. Komisijos komunikate dėl mokslinių tyrimų bendrųjų programų paprastinimo siūlomos priemonės šiai rizikai mažinti. Kadangi šie pasiūlymai bus įgyvendinti tik pagal kitą bendrąją programą, o Komisijai reikia spręsti problemas, kylančias dėl sudėtingų tinkamumo finansuoti reikalavimų dotacijų gavėjams, ji 2010 m. gegužės 26 d. priėmė Komunikatą ⁽¹⁾, kuriame kitoms institucijoms siūloma toleruojamos klaidų rizikos lygi mokslinių tyrimų srityje nustatyti nuo 2 % iki 5 %. Siūlomas toleruojamos klaidų rizikos lygis nustatytas atsižvelgiant į kontrolės priemonių ekonomiškumą ir priimtina likutinių klaidų lygį, kuris pateisinamas atsižvelgiant į šias išlaidas.

8.12. Dėl šių trijų atvejų Komisija norėtų pateikti šiuos paaiškinimus:

⁽⁷⁾ Septynios iš 21 yra susijusios su pirmąja išmoka iš ES biudžeto į bendrai valdomą GMES programą.

⁽⁸⁾ Finansinio poveikio nepadarėta, todėl šios klaidos laikomos kiekybiškai neįvertinamomis.

⁽⁹⁾ Žr. išlygą dėl likutinių klaidų, susijusių su 6BP dotacijų išlaidų ataskaitų tikslumu, lygio įgaliotojo leidimus duodančio pareigūno deklaracijoje, kuri pateikta Įmonių ir pramonės generalinio direktorato 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje.

⁽¹⁾ COM(2010) 261

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Netinkamų finansuoti išlaidų pavyzdžiai

a) Šeštoji bendroji programa

Audituotą projektą valdė naudos gavėjas, kuris įgyvendino iš viso penkis 6BP projektus, kuriuos finansavo du skirtingi Komisijos generaliniai direktoratai. Patikrinus visų projektų darbo laiko apskaitos tabelius pastebėta, kad naudos gavėjas sistemingai padidindavo tikrąjį šių Bendrijos finansuojamų projektų darbo valandų skaičių, kartais net jį padvigubindavo. Be to, naudos gavėjas gerokai padidindavo savo netiesiogines išlaidas. Iš viso aptiktos klaidos sudarė 21 % deklaruotų išlaidų (arba apie 146 000 eurų). Audito sertifikata pateikusi įmonė neaptiko šių rimtų išlaidų ataskaitų trūkumų, be to, jie nebuvo aptikti ir per dvi *ex post* patikras, kurias Komisijos vardu atliko kita išorės audito įmonė.

b) Septintoji bendroji programa

Nuo 2004 m. naudos gavėjas dalyvavo šešiuose projektuose, finansuojamuose pagal 6BP, ir aštuoniuose projektuose, finansuojamuose pagal 7BP. Bendra nuo 2006 m. gauto Bendrijos finansavimo suma sudaro apie 1 mln. eurų. Naudos gavėjas personalo išlaidoms apskaičiuoti taikė metodiką, kuri neatitiko nei 6BP, nei 7BP taisyklių. Dėl to vieno audituoto projekto atveju deklaruotos išlaidos buvo padidintos daugiau kaip 17 % (arba maždaug 7 800 eurų). Ši metodika taip pat taikyta trylikai kitų projektų.

c) Septintoji bendroji programa – bendras valdymas

ESA teikia metines finansines ataskaitas, kuriose parodo, kaip panaudojamos iš ES gautos lėšos (žr. 8.8 dalį). Audito Rūmai patikrino 2008 m. metinę ataskaitą, kuri buvo pateikta Komisijai 2009 m. kovo 19 d. ir kurioje nurodytos 20,2 mln. eurų išlaidos. Audito Rūmai pastebėjo, kad buvo įtrauktos išlaidos, kurių Bendrija neturėtų finansuoti, ir nepakankamai pagrįstos išlaidos – visos šios išlaidos sudarė beveik 10 % audituotos imties (arba apytiksliai 1,3 mln. eurų), ir atkreipė dėmesį į rimtus viešųjų pirkimų taisyklių ir procedūrų trūkumus ⁽¹⁰⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Netinkamų finansuoti išlaidų pavyzdžiai

a) Komisija toliau tirs aplinkybes ir išieškos bet kurią permokėtą sumą.

Komisijos vardu atliekant ex post kontrolę nustatyta išlaidų ataskaitų trūkumų. Tačiau išvados dėl netiesioginių išlaidų tinkamumo finansuoti skyrėsi nuo Audito Rūmų pastabų.

Nors skirtinguose projektuose valandos išties buvo apskaitytos du kartus, buvo prieita prie išvados, kad taip iš esmės įvyko dėl naudos gavėjo prastai valdomo projekto, o ne tyčia.

b) Pastebėta klaida susijusi su klaidingu 7BP tinkamumo finansuoti taisyklių, susijusių su standartinėmis darbo valandomis, aiškinimu. Komisija atliks būtiną pakeitimą ir į pastabų bus atsižvelgta kituose šio naudos gavėjo valdomuose projektuose.

c) 2009 m. ESA skirtas mokėjimas, kurį patikrino Audito Rūmai, buvo pirmasis ES biudžeto įnašas į bendrai valdomą GMES programą. Pagal Komisijos ir ESA pasirašyto įgaliojimo susitarimo sąlygas, Komisija lėšas kasmet perveda neatsižvelgdama į ESA pateiktoje metinėje finansinėje ataskaitoje nurodytą sumą. Galimos ESA metinėje finansinėje ataskaitoje nustatytos klaidos neturėjo įtakos mokėjimo teisėtumui ir tvarkingumui. Atsižvelgdama ir į išlaidas, iš pradžių neįtrauktas į finansinę ataskaitą, Komisija mano, kad ESA nurodytos išlaidos buvo 2 % per didelės. Tai bus ištaisyta prieš atliekant galutinį mokėjimą programos pabaigoje.

⁽¹⁰⁾ Žr. išlygą generalinio direktoriaus deklaracijoje dėl ESA finansinės atskaitomybės patikimumo, kuri pateikta Įmonių ir pramonės generalinio direktorato 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Nors Komisija sutinka, kad kai kurios viešųjų pirkimų procedūros turėtų būti labiau suderintos su EB taisyklėmis, reikėtų atsižvelgti į viešųjų pirkimo kosmoso srityje specifiką. Komisija mano, kad ESA viešųjų pirkimų taisyklės ir procedūros užtikrina racionalų lėšų panaudojimą specifinėje kosmoso viešųjų pirkimų srityje.

Sistemų veiksmingumas

8.13. Siekdama sumažinti netinkamų ar netvarkingų mokėjimų riziką, Komisija įdiegė įvairaus pobūdžio kontrolės priemonių, apimančių visą išlaidų ciklą. Audito Rūmai įvertino mokėjimų *ex ante* kontrolės priemonių veiksmingumą, audito sertifikavimo sistemos patikimumą ir Komisijos atliekamas kompensuotų išlaidų *ex post* kontrolės priemonės.

8.14. Sistemų tikrinimo rezultatai apibendrinti **8.2 priede**.

Ex antekontrolė

8.15. *Ex ante* kontrolės priemonių tikslas – patikrinti mokėjimų tvarkingumą ir jų finansinio valdymo patikimumą. Jos apima ir veiklos, ir finansinį aspektus, visų pirma rezultatų kokybę, sutartinių reikalavimų laikymąsi ir mokėtinos sumos apskaičiavimo tikslumą.

8.16. Ir 6BP, ir 7BP tarpiniai ar galutiniai mokėjimai grindžiami tik išlaidų ataskaitomis, todėl išlaidų ataskaitose deklaruotoms išlaidoms taikant standartines *ex ante* kontrolės priemones galima nustatyti tik raštvedybos arba aritmetines klaidas. Siekdamas atsižvelgti į tokioms *ex ante* kontrolės priemonėms būdingą ribotą pobūdį, Įmonių ir pramonės generalinis direktoratas išplėtė savo *ex ante* kontrolės strategiją, visų pirma atlikdamas išsamias dokumentų patikras⁽¹⁾ ir naudos gavėjų sistemų *ex ante* auditus.

⁽¹⁾ Pavyzdžiui, reikalaujama pateikti patvirtinamuosius dokumentus, kaip antai sąskaitos faktūros, prieš atliekant mokėjimą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.17. Atlikus 8.9 dalyje minėtos 80 mokėjimų imties auditą neatskleista jokių reikšmingų *ex ante* dokumentų patikrų veikimo trūkumų. Tačiau dėl politikos srities 02-Įmonės Audito Rūmai pažymėjo, kad 24 iš 48 testuotų mokėjimų yra paveikti *ex ante* kontrolės trūkumų. Mokslinių tyrimų vykdomosios įstaigos (REA) ⁽¹²⁾ atveju taikant *ex ante* kontrolės priemones nepavyko nustatyti penkių tvarkingumo klaidų. ESA atveju prieš pasirašant susitarimą dėl GMES (Pasaulinės aplinkos ir saugumo priežiūros sistemos) finansavimo (žr. 8.8 dalį) Komisija aiškiai neapibrėžė tinkamų finansuoti bendrai finansuojamos veiklos išlaidų ir neišsprendė viešųjų pirkimų trūkumų. Be to, iki 2010 m. vasario mėn. Komisija oficialiai nepatvirtino *ex ante* kontrolės priemonių strategijos (žr. 8.26 dalį).

8.18. Audito Rūmai atrinko papildomą 30 avansų imtį, kad įvertintų *ex ante* sistemos struktūrą ir jos veikimo Konkurencingumo ir inovacijų vykdomojoje įstaigoje (EACI) veiksmingumą KIBP valdymo atžvilgiu ⁽¹³⁾. Nepastebėta jokių reikšmingų trūkumų. Vis dėlto Audito Rūmai nustatė, kad reikia atnaujinti finansų vadovą ir kad dalis atliktų patikrų nepakankamai dokumentuotos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.17. Komisija sutinka su Audito Rūmų įvertinimu, kad 02 – Įmonių politikos srityje *ex ante* patikros neatskleidė reikšmingų trūkumų.

Komisija mano, kad 02 – Įmonių politikos srityje *ex ante* patikros yra proporcingos ir veiksmingos. Nedideli neatitikimai nedaro poveikio *ex ante* patikrų veiksmingumui. Priemonės šiems nedideliems neatitikimams pašalinti nebūtų ekonomiškos.

Mokslinių tyrimų vykdomosios įstaigos atžvilgiu trys iš penkių nurodytų atvejų yra susiję su vienu ir tuo pačiu atstovo įgaliojimu mokėjimų sekoje, kuris, Audito Rūmų nuomone, yra neteisingas. Komisija nepritaria Audito Rūmų nuomonei, kad yra teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų, susijusių su įgaliojimus suteikiančio pareigūno veiksmais finansinės grandinės darbuotojams suteikiant įgaliojimus, nes teisės aktuose nenustatytas reikalavimas oficialiai skirti darbuotojus į įvairias pareigas.

Tinkamos finansuoti bendrai finansuojamos veiklos išlaidos nėra aiškiai apibrėžtos dėl jungtinio valdymo veiklos pobūdžio, visų pirma dėl GMES programos specifikos. Programoje numatytas techniškai sudėtingas kosmoso projektas, įskaitant „Sentinel“ palydovų kūrimą, todėl sunku atskirti iš skirtingų šaltinių finansuojamus atskirus kūrimo ir viešųjų pirkimų procedūrų elementus.

Komisija mano, kad pakanka jungtinio valdymo reikalavimų *ex ante* įvertinimo, atlikto iki susitarimo sudarymo.

GMES finansavimo priežiūros ir kontrolės sistema pradėta rengti dar 2008 m., tačiau atsižvelgiant į projekto įgyvendinimo patirtį ją teko tikslinti ir papildyti. Komisija priežiūros ir kontrolės veiklą vykdo ir ją oficialiai yra patvirtinusi nuo 2010 m.

8.18. EACI pripažįsta, kad ne visos Procedūrų vadovo dalys yra visiškai atnaujintos visoms programoms. 2010 m. buvo tikslinami ir atnaujinami skirtingi vadovo skyriai.

⁽¹²⁾ Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga įsteigta 2008 m. 7BP dalimis valdyti ir 2009 m. birželio mėn. tapo savarankiška.

⁽¹³⁾ Konkrečiai dėl Europos įmonių tinklo projekto (EEN) ir Intelektinės nuosavybės teisių (IPR) informavimo ir įgyvendinimo projekto.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito sertifikavimas

8.19. Pagal ES finansinį reglamentą⁽¹⁴⁾ reikalaujama, kad tam tikrą ribą viršijančių išlaidų ataskaitų atveju patvirtintas auditorius išduotų sertifikatą, patvirtinantį deklaruojamų išlaidų tikslumą, tikrumą ir tinkamumą finansuoti. Šie audito sertifikatai yra pagrindinė Komisijos kontrolės priemonė, tikrinant projektus, finansuojamus pagal 02-įmonės politikos sritį, ypač pagal 6BP ir 7BP.

8.20. Dėl visų mokėjimų, kuriems išduotas sertifikatas ir kurie patikrinti naudos gavėjo lygmeniu, Audito Rūmai palygino savo audito rezultatus su pateiktu sertifikatu. Audito Rūmai aptiko klaidų visais atvejais, kai patvirtintas auditorius pateikė besąlyginę nuomonę. Nors dviem iš šių atvejų klaidos neturėjo didelio finansinio poveikio⁽¹⁵⁾, likusiais keturiais atvejais jos tokį poveikį turėjo arba buvo susijusios su išlaidų paskirstymo metodika, nesuderinama su taikomomis taisyklėmis. Šis nustatytas faktas patvirtina praėjusių metų ir 5 skyriaus rezultatus bei rodo, kad ši kontrolės priemonė tik iš dalies veiksminga nustatant klaidas, padarytas deklaruojant išlaidas.

8.21. 6BP srityje praktiškai kiekvienas naudos gavėjas privalėjo pateikti bent vieną projekto išlaidų audito sertifikatą. Pagal 7BP naudos gavėjai turi pateikti audito sertifikatus tik tuo atveju, kai bendra ES finansavimo suma sudaro 375 000 eurų ar daugiau. Be to, Komisija įdiegė naudos gavėjų išlaidų skaičiavimo metodikų *ex ante* sertifikavimo sistemą. Tačiau tik nedaugelio naudos gavėjų išlaidų skaičiavimo metodikoms buvo suteiktas sertifikatas. Dėl to, ir taip pat dėl didelio privalomų audito sertifikatų skaičiaus sumažinimo, padidėja klaidų rizika (taip pat žr. 5.28–5.31 dalis).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.20. Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei dėl 6BP audito sertifikatų, kurie galiausiai nevisiškai suteikė iš pradžių lauktą papildomą patikinimą, tikslumo. Tačiau Komisija tvirtina, kad ši priemonė labai padėjo užkirsti kelią klaidoms, todėl atliekant 6BP auditą, palyginti su 5BP auditu, klaidų lygis buvo gerokai mažesnis.

Komisija ėmėsi taisomųjų priemonių siekdama pagerinti 7BP audito sertifikatų kokybę.

7BP audito sertifikavimas grindžiamas suderintomis procedūromis, pagal kurias sertifikuojantis auditorius turi atlikti iš anksto nustatytas procedūras ir jų pagrindu nurodyti tikruosius audito metu nustatytus faktus. Dėl to turėtų sumažėti auditorių klaidų aiškinant tinkamumo finansuoti taisykles, kurios buvo nustatytos tikrinant 6BP. Komisija toliau vertins audito sertifikatų patikimumą atlikdama savo finansinį auditą.

8.21. 7BP audito sertifikatų teikimo intensyvumas sumažintas siekiant palengvinti dalyviams tenkančią administravimo našą.

Tačiau naudos gavėjai, kurių kainų skaičiavimo metodikoms suteiktas sertifikatas, vis tiek turi pateikti finansinių ataskaitų sertifikatą (FAS), nes tokie naudos gavėjai neprivalo pateikti tik tarpinio FAS. Jeigu bendra prašoma parama viršija 375 000 EUR, būtina pateikti praėjusio ataskaitinio laikotarpio FAS. Daugelis naudos gavėjų įgavo patirties intensyviai vykdant 6BP auditams ir Komisija tikisi, kad naudos gavėjai dėl to turėtų geriau taikyti projekto išlaidų apskaitą.

Šiuo metu negalima daryti išvados, kad bendras klaidų lygis padidės, nes nustatytą riziką galima kompensuoti kitomis priemonėmis.

⁽¹⁴⁾ 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles, su pakeitimais (OL L 357, 2002 12 31, p. 1), 180 straipsnis.

⁽¹⁵⁾ Pvz., klaidingas išlaidų klasifikavimas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Ex post kontrolė

8.22. Visų pirma dėl didelio mokėjimų skaičiaus ir valdomų programų sudėtingumo generaliniai direktoratai, kuriems pavesta įgyvendinti 01-Ekonomikos ir finansų reikalų bei 02-Įmonių politikos sritis, įdiegė atskiras *ex post* kontrolės funkcijas.

8.23. Kalbant apie 01-Ekonomikos ir finansų reikalų politikos sritį, Audito Rūmai nustatė, kad 2009 m. *ex post* kontrolės priemonių darbo programa buvo įforminta tik 2009 m. gruodžio mėn. 2009 m. paskelbtos trys *ex post* ataskaitos, dvi iš jų susijusios su kontrolės priemonėmis, kurias pradėta taikyti 2006 m., o baigta – tik 2009 m.

8.24. 02-Įmonių politikos srityje taikoma išlaidų moksliniams tyrimams vidaus kontrolės sistema daugiausia grindžiama jos *ex post* kontrolės sistema (t. y. finansiniais auditais naudos gavėjų lygmeniu po kompensavimo). Šiuos auditus tiesiogiai atlieka Komisijos auditoriai arba išorės audito įmonės prižiūrint Komisijai. 6 ir 7 bendrosioms programoms buvo parengta speciali audito strategija, kuria siekiama:

- a) įvertinti finansinių operacijų tvarkingumą ir teikti informaciją metiniam patikinimo pareiškimui (žr. 8.28 ir 8.29 dalis);
- b) sukurti pataisymo ir susigrąžinimo mechanizmų pagrindą.

8.25. *Ex post* kontrolės sistema, kurią įdiegė Įmonių ir pramonės generalinis direktoratas, įvertinta kaip veiksminga, nors ir pageidautina atlikti tam tikrus tolesnius pagerinimus, susijusius su išorės audito įmonėmis pavedamomis *ex post* patikromis. REA ir EACI vykdomųjų įstaigų darbo programos neapėmė joms priskirtos 02-Įmonių politikos srities dalies ir nebuvo vykdyta jokia *ex post* kontrolė.

8.23. Pripažįstama, kad buvo vėluojama oficialiai patvirtinti 2009 m. darbo programą. Tačiau Vidaus kontrolės valdymo grupė (ICMG) šią programą iš esmės apibrėžė ir suderino 2009 m. vasario mėn. ir nuo tada prasidėjo jos įgyvendinimas. ICMG kitų metų programą suderino 2010 m. sausio mėn. ir ją oficialiai patvirtino 2010 m. kovo mėn.

Ankstesniais metais didžioji dalis *ex post* kontrolės išteklių buvo skiriama itin svarbiai kontrolės priemonei, todėl buvo vėluojama užbaigti kitų kontrolės priemonių įgyvendinimą.

8.25. Audito Rūmų įvertinimas susijęs tik su 2009 metais.

Dėl EACI pirmųjų tarpinių mokėjimų pagal 2009 m. išlaidų ataskaitas, susijusias su 02-Įmonių politikos sritimi, apimties ir laiko nebuvo pagrindo *ex post* auditą pradėti jau 2009 m.

REA įgyvendina bendrą 7BP daugiametę audito strategiją. Vadovaujantis šia strategija, ir kaip išsamiau nurodyta jos metinėje veiklos ataskaitoje, 2009 m. atliktų mokėjimų, kuriems taikoma ši strategija, apimtis buvo nepakankama, kad būtų pagrindas pirmai atrankai ir vėlesniam *ex post* auditui pradėti 2009 m. Tačiau šie 2009 m. mokėjimai bus įtraukti į mokėjimų sąrašą, iš kurio 2010 m. bus atrinkti mokėjimai *ex post* auditui atlikti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.26. Kalbant apie susitarimą dėl GMES finansavimo (žr. 8.8 dalį), kuris pasirašytas 2008 m. vasario mėn., priežiūros strategija ir kontrolės sistema buvo galutinai parengtos tik 2010 m. vasario mėn. Susitarimo 6 straipsnyje nustatyta, kad Komisija gali atlikti dokumentų patikras ir patikras vietoje dėl Bendrijos finansavimo panaudojimo ir gali atlikti išsamų auditą. Iki 2009 m. pabaigos Komisija neatliko nė vienos tokios patikros ar audito ir nepareikalavo jokių patvirtinamųjų dokumentų, kurie pagrįstų ESA metinę finansinę ataskaitą.

8.27. Audito Rūmai taip pat pažymėjo, kad 7 bendrosios strategijos 2009–2016 metų *ex post* audito strategija buvo galutinai parengta 2009 m. rugsėjo mėn., tačiau 2009 m. pabaigoje dar nebuvo specialaus 7BP audito vadovo.

Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas

8.28. Audito Rūmai įvertino penkių generalinių direktoratų, atsakingų už ekonomikos ir finansų reikalų skyriuje aptariamas politikos sritis, metines veiklos ataskaitas ir pridėdamas deklaracijas, taip pat atitinkamas dviejų vykdomųjų įstaigų⁽¹⁶⁾, iš dalies atsakingų už politikos srities 02-įmonės įgyvendinimą, metinių veiklos ataskaitų dalis.

8.29. Šių vadovybės pareiškimų peržiūros rezultatai apibendrinti **8.3 priede**.

Išvados ir rekomendacijos

8.30. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu metų mokėjimuose Ekonomikos ir finansų reikalų srityje reikšmingų klaidų nebuvo. Tačiau Audito Rūmai atkreipia dėmesį į mokslinių tyrimų sistemos išlaidose nustatytų klaidų rūšį ir mastą, nors šios klaidos ir nėra reikšmingos, kalbant apie visos politikos grupės tvarkingumą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.26. Pagal Komisijos ir ESA pasirašyto įgaliojimo susitarimo sąlygas Komisija lėšas kasmet perveda neatsižvelgdama į ESA pateiktoje metinėje finansinėje ataskaitoje nurodytą sumą. Komisija jau 2009 m. buvo numaciusi patikras vietoje, jos buvo vykdomos 2010 m.

GMES finansavimo priežiūros ir kontrolės sistema pradėta rengti dar 2008 m., tačiau, atsižvelgiant į projekto įgyvendinimo patirtį, ją teko tikslinti ir papildyti. Komisija neseniai pradėjo vykdyti ir oficialiai patvirtino priežiūros ir kontrolės veiklą.

8.27. Mokslinių tyrimų grupės GD audito tarnybos turi priemonių, būtinų pirmiesiems 7BP auditams atlikti. Tipiniai šablonai pritaikyti 7BP sąlygoms ir planuojama atitinkamai atnaujinti 7BP audito vadovą. Tačiau reikėtų prisiminti, kad pagrindinės auditorių techninės užduotys yra esamos tikrinamų dotacijų susitarimų taisyklės, t. y. 7BP dalyvavimo taisyklės, dotacijų susitarimų nuostatos ir taikytinos rekomendacijos.

8.29. Komisija džiaugiasi, kad Audito Rūmai teigiamai įvertino visas šiam skyriui priskiriamas metines veiklos ataskaitas.

Nors DG COMP oficialiai nepatvirtino poveikio vertinimo, su nagrinėjamu išieškojimu susijusi rizika buvo išsamiai vertinama vadovybės lygmeniu per visą procedūros laikotarpį. Be to, siekdama nuspręsti, kaip sėkmingai išieškoti lėšas, vadovybė atidžiai sekė bylą palaikydama ryšius su DG BUDG ir Komisijos Teisės tarnyba.

⁽¹⁶⁾ Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga ir Konkurencingumo ir inovacijų vykdomoji įstaiga.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.31. Audito Rūmai išnagrinėjo tris priežiūros ir kontrolės sistemas Ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupėje. Dvi iš šių sistemų įvertintos kaip veiksmingos (01-Ekonomikos ir finansų reikalų ir 03-Konkurencijos, 12-Vidaus rinkos ir 20-Prekybos), tačiau viena – susijusi su 02-Įmonių politikos sritimi – įvertinta tik kaip iš dalies veiksminga užtikrinant mokėjimų tvarkingumą.

8.32. Komisija ėmėsi priemonių siekdama supaprastinti tinkamumo finansuoti taisyklių taikymą ir didinti naudos gavėjų informuotumą. Audito Rūmai rekomenduoja, kad Komisija vis dėlto turėtų:

a) skatinti naudos gavėjus pateikti savo išlaidų skaičiavimo metodiką *ex ante* sertifikavimui; ir

b) didinti sertifikuojančių auditorių informuotumą apie išlaidų tinkamumą finansuoti, siekiant didinti jų išduodamų audito sertifikatų patikimumą.

8.33. Komisija turėtų toliau gerinti savo viešųjų pirkimų procedūrų ir tarpinių bei galutinių mokėjimų *ex ante* kontrolės kokybę ir užtikrinti, kad *ex post* kontrolės funkcijos būtų įtrauktos į darbo programas. Dėl jungtinio valdymo su ESA Komisija turėtų atidžiai stebėti veiksmingą ESA kontrolės sistemų veikimą ir jos metinės finansinės ataskaitos, apimančios pagal GMES įgaliojimo susitarimą finansuojamos veiklos įgyvendinimą, patikimumą.

8.34. Atsižvelgimas į ankstesnes pastabas yra apibendrintas **8.4 priede**.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.31. Žr. 8.17.

Komisija mano, kad 02-Įmonių politikos srityje ex ante patikros yra proporcingos ir veiksmingos.

8.32.

a) *Komisija neseniai ėmėsi veiksmų, kad naudos gavėjų išlaidų skaičiavimo metodikų ex ante sertifikavimas taptų patrauklesnis. Savo nuomonę šiuo klausimu Komisija išdėstė 2010 m. balandžio 24 d. Komunikate dėl paprastinimo bei savo 2010 m. gegužės 28 d. priimtame pasiūlyme dėl kas trejus metus atliekamo Finansinio reglamento ir jo įgyvendinimo taisyklių persvarstymo. Tikro supaprastinimo būtų galima pasiekti leidžiant taikyti metodikas, kurios taikomos kaip įprastas apskaitos metodas, jei jos pagrįstos ataskaitose nurodytomis faktinėmis personalo sąnaudomis.*

b) *Komisija stengiasi, kad su ex post audito metu nustatytais faktais būtų aktyviai supažindinami naudos gavėjai ir sertifikuojantys auditoriai siekiant užtikrinti, jei būtina, geresnį audito sertifikatų išduodančių auditorių darbą. Sudėtingi tinkamumo finansuoti kriterijai daro poveikį daugelio išorės auditorių, kuriuos naudos gavėjai įgalioja parengti audito sertifikatus, atliekamam darbui. Tikimasi, kad atliekant 7BP auditą pagal suderintas procedūras dėl tokio klaidingo aiškinimo atsivandančių klaidų gerokai sumažės.*

8.33. *Atsižvelgdama į ekonominę naudą, Komisija patikrins, kokių papildomų priemonių galima imtis siekiant sumažinti klaidų skaičių.*

Vykdydama jungtinį valdymą su ESA Komisija nuo 2010 m. vykdo priežiūros ir kontrolės veiklą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠORĖS VEIKSMŲ GARANTIJŲ FONDO AUDITO REZULTATAI

8.35. Išorės veikslių garantijų fondo⁽¹⁷⁾ (toliau – Fondo), teikiančio garantijas trečiųjų šalių gaunamoms paskoloms, paskirtis – naudoti gavėjui nevykdant su paskola susijusių įsipareigojimų išmokėti kompensacijas Bendrijos kreditoriams⁽¹⁸⁾, taip išvengiant tiesioginio lėšų pareikalavimo iš Bendrijos biudžeto. Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas (DG ECFIN) vykdo administracinį Fondo valdymą, o Europos investicijų bankas (EIB) atsakingas už jo išdo valdymą.

8.36. 2009 m. gruodžio 31 d. visi Fondo ištekliai sudarė 1 240 mln. eurų, palyginti su 1 091 mln. eurų 2008 m. gruodžio 31 d. Nagrinėjamaisiais metais Fondui nebuvo pateikta jokių garantinių reikalavimų.

8.37. EIB ir Komisija peržiūrėdami Fondo metinius rezultatus taiko lyginamąjį indeksą. 2009 m. Fondo portfelio grąža siekė 4,6 %, palyginti su 3,78 % lyginamąja grąža.

8.38. Garantijų fondo investicijų portfelį Europos Bendrijų vardu valdo EIB⁽¹⁹⁾, o EAPB(L) investicijų portfelį valdo specialus DG ECFIN skyrius. Abiejų portfelių investicijų tikslai gana panašūs – pvz., priimtina rizika, investicijų rūšis ir kokybė, taip pat investicijų apribojimai. DG ECFIN skyriaus valdomų abiejų fondų finansinė nauda nebuvo įvertinta.

8.39. Apskritai Audito Rūmai mano, kad 2009 m. Garantijų fondas buvo valdomas patenkinamai ir buvo imtasi tinkamų veikslių stebėti finansų krizės poveikį Fondo portfeliui.

8.38. Ir EIB, ir Komisija gali panašiai valdyti Fondo turtą ir pasiekti panašių finansinių rezultatų. Todėl nėra jokios su rezultatais susijusios priežasties siūlyti pakeisti 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 480/2009 7 straipsnį, kuriuo EIB yra pavesta valdyti Išorės veikslių garantijų fondo turtą.

Komisija mano, kad lėšas valdant dviem institucijoms atsiranda veiklos ir finansinės rizikos įvairinimo nauda. Iš tiesų daugumos valstybių narių finansų ministerijos ir nacionaliniai centriniai bankai dalį savo lėšų valdymo paveda tretiesiems asmenims.

⁽¹⁷⁾ 1994 m. spalio 31 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2728/94, įsteigiantis Išorės veikslių garantijų fondą (OL L 293, 1994 11 12, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 89/2007 (OL L 22, 2007 1 31, p. 1).

⁽¹⁸⁾ Daugiausia EIB, bet taikoma ir Euratomo išorės paskoloms bei EB makrofinansinės pagalbos paskolų trečiosioms šalims teikimui.

⁽¹⁹⁾ Reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2728/94 6 straipsnis; be to, EIB gauna metinį valdymo atlygį už suteiktas paslaugas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

LIKVIDUOJAMOS EAPB AUDITO REZULTATAI

8.40. 2002 m. liepos 23 d. nustojus galioti Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarčiai, EAPB turtas ir įsipareigojimai pervesti Europos bendrijai ⁽²⁰⁾. Šio paveldo, vadinamo likviduojama Europos anglių ir plieno bendrija (EAPB(L) grynoji vertė yra skirta anglių ir plieno pramonės moksliniams tyrimams.

8.41. 2009 m. gruodžio 31 d. bendras EAPB(L) turtas sudarė 2 011 mln. eurų, palyginti su 2 045 mln. eurų 2008 m. gruodžio 31 d. 2009 m. grynasis pelnas siekė 13,9 mln. eurų, palyginti su 14,8 mln. eurų grynuoju nuostoliu 2008 m.

8.42. 2009 m. EAPB(L) investicijų grynosios pajamos, kurios sudarė 68 mln. eurų, bus pervestos į Bendrijos biudžetą moksliniams anglių ir plieno projektų tyrimams finansuoti. Audito Rūmai pažymėjo, kad 2009 m. gruodžio 31 d. susikaupusi nepanaudota biudžeto suma, kuri gali būti skirta anglių ir plieno moksliniams tyrimams finansuoti, sudarė 238 mln. eurų ⁽²¹⁾.

8.43. 2009 m. EAPB(L) portfelio grąža siekė 5,85 %, o lyginamoji grąža, kuri yra EAPB(L) orientacinė norma, sudarė 4,41 %.

8.44. Finansinių EAPB(L) operacijų užbaigimas vykdomas laikantis atitinkamų teisės aktų, tarp jų – daugiamečių finansinių gairių. Audito Rūmai pažymėjo, kad imtasi tinkamų veiksmų finansų krizės poveikiui EAPB(L) turtui stebėti.

8.42. *Nepanaudotą 238 mln. EUR biudžeto sumą sudaro:*

— *dar nepaskirti 2010 m. asignavimai (54 mln. EUR),*

— *2011 m. asignavimai (61 mln. EUR),*

— *nesumokėtos sumos (123 mln. EUR), susijusios su nuo 2003 m. pasirašytais susitarimais, kurių sąskaitos dar neuždarytos visų projekto partnerių atžvilgiu. Įsipareigojimą galima panaikinti praėjus dviem mėnesiams nuo paskutinio sutarties sąskaitų uždarymo. Vidutinė Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo (APMTF) sutarties trukmė – treji metai, o didžioji nesumokėtos sumos dalis yra susisijusi su vis dar įgyvendinamomis sutartimis ar sutartimis, kurių galutinė techninė ataskaita dar nepatvirtinta (paskutinio mokėjimo ir sąskaitų uždarymo sąlyga).*

Todėl natūralu, kad 2009 m. gruodžio 31 d. nepanaudoto biudžeto suma sudarė 238 mln. EUR.

⁽²⁰⁾ Protokolas dėl EAPB sutarties galiojimo pabaigos finansinių padarinių ir dėl Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo (OL C 80, 2001 3 10, p. 67).

⁽²¹⁾ Įskaitant 61 mln. eurų 2011 m. asignavimų ir 54 mln. eurų 2010 m. asignavimų.

8.1 PRIEDAS

EKONOMIKOS IR FINANSŲ REIKALŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2009 m.						2008 m.	2007 m.
	Politikos sritis 02 - Įmonės	Politikos sritis 01 - Ekonomikos ir finansų reikalai	Politikos sritis 03 - Konkurencija	Politikos sritis 12 - Vidaus rinka	Politikos sritis 20 - Prekyba	Iš viso		
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA								
Iš viso operacijų (iš jų):	48	27	1	0	4	80	80	55
Avansai	28	0	0	0	1	29	35	15
Galutiniai/tarpiniai mokėjimai	20	27	1	0	3	51	45	40
TESTAVIMO REZULTATAI								
<i>(procentais ir operacijų skaičiumi)</i>								
Klaidų nepaveiktos operacijos	54 % {28}	100 % {27}	100 % {1}	n.d. n.d.	75 % {3}	74 % {59}	86 %	93 %
Klaidų paveiktos operacijos	46 % {20}	0 % {0}	0 % {0}	n.d. n.d.	25 % {1}	26 % {21}	14 %	7 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS								
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis:								
< 2 %	X							X
2 % – 5 %							X	
> 5 %								

8.2 PRIEDAS

EKONOMIKOS IR FINANSŲ REIKALŲ SISTEMŲ PATIKRINIMO REZULTATAI

Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Vertinamoji sistema	Ex ante patikros	Audito sertifikavimas	Ex post finansinis auditas	Bendras įvertinimas
Politikos sritis 01 - Ekonomikos ir finansų reikalai		n. d.		
Politikos sritis 02 - Įmonės				(¹)
Politikos sritis 03 - Konkurencija Politikos sritis 12 - Vidaus rinka Politikos sritis 20 - Prekyba		n. d.	n. d.	

(¹) Galioja Įmonių ir pramonės generaliniam direktoratui, iš dalies galioja EACI ir negalioja ESA ir REA.

Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2009 m.	2008 m.	2007 m.

Paaiškinimai

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n. d.	Nėra duomenų; netaikoma arba neįvertinta

8.3 PRIEDAS

SU EKONOMIKOS IR FINANSŲ REIKALAIS SUSIJUSIŲ KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PERŽIŪROS REZULTATAI

Pagrindiniai susiję generaliniai direktoratai	Generalinio direktoriaus pateiktos deklaracijos pobūdis (*)	Nurodytos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo įvertinimas
COMP	be išlygų	n. d.	2009 m. DG COMP išdavė susigrąžinimo pavedimą sumai, kuri sudarė daugiau kaip 70 % jo veiklos biudžeto. 2009 m. pabaigoje lėšos pagal šį susigrąžinimo pavedimą vis dar nebuvo gautos, nors turėjo būti gautos 2009 m. spalio mėn. Nors šis straipsnis gerokai viršija 2 % reikšmingumo ribą ir su šiuo susigrąžinimu taip pat susijusi rizika reputacijai, DG COMP neatliko formalaus poveikio vertinimo, kad nustatytų, ar reikėtų pareikšti išlygą.	A
ECFIN	be išlygų	n. d.	Ankstesnė išlyga dėl problemų įgyvendinant finansinei programai keliamus „papildomumo reikalavimus“ panaikinta. Audito Rūmai patikrino, kaip užbaigtas veiksmų planas, ir gavo įrodymų, kad galutinės patikros dėl pagerintų kontrolės sistemų veiksmingumo atliktos.	A
ENTR	su išlygomis	1. Išlyga dėl likutinių klaidų, susijusių su Mokslinių tyrimų šeštosios bendrosios programos (6BP) išlaidų ataskaitų tikslumu, lygio. 2. Išlyga dėl Europos kosmoso agentūros finansinės atskaitomybės dėl jungtinio Pasaulinės aplinkos ir saugumo priežiūros sistemos (GMES) kosmoso komponento įgyvendinimo patikimumo.	DG ENTR vertinimu, rizikuojama suma 7BP išlaidų ataskaitų atžvilgiu 2009 m. nėra reikšminga, todėl išlygos nedaroma. Tačiau Audito Rūmai pastebėjo, kad nuo 2010 m. 7BP išlaidų ataskaitose gali būti reikšmingų klaidų.	
MARKT	be išlygų	n. d.	—	
TRADE	be išlygų	n. d.	—	

(*) Pagal generalinio direktoriaus patikinimo pareiškimą jis (ji) turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros užtikrina būtinas garantijas dėl operacijų tvarkingumo.

A. Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B. Generalinio direktoriaus deklaracijoje ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C. Generalinio direktoriaus deklaracijoje ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas neteisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS, SUSIJUSIAS SU EKONOMIKA IR FINANSŲ REIKALAIS

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
1. Operacijų tvarkingumas			
<p>2007 m. Audito Rūmai nustatė tvarkingumo klaidų trijuose mokėjimuose, kurie buvo finansuoti pagal mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros penktąją arba šeštąją bendrąją programą. Aptiktos klaidos iš esmės padarytos dėl netinkamų deklaruotų išlaidų pagrindžiamųjų įrodymų arba jų nebuvimo, dėl naudojimosi biudžete numatytomis lėšomis, kurios neatitinka Sutarties reikalavimo naudoti faktines išlaidas ir dėl įvairių netinkamų finansuoti išlaidų įtraukimo.</p> <p>(2007 m. metinė ataskaita, 10.16 ir 10.17 dalys)</p>	<p>Komisija atliko finansinius pataisymus dėl imtyje nustatytų klaidų, pateikdama vykdomuosius grąžinimo raštus arba vėlesniais laikotarpiais atlikdama mokėjimų naudos gavėjams korekcijas.</p>	<p>Komisija atsižvelgė į Audito Rūmų nustatytas klaidas ir įvykdė tinkamus taisomuosius veiksmus.</p>	<p>Komisija ir toliau taisyti nustatytas bei suderintas klaidas.</p>
2. Projekto išlaidų ataskaitų audito sertifikavimas			
<p>Pagal ES finansines taisykles reikalaujama, kad su išlaidų ataskaitomis, viršijančiomis tam tikrą ribą, būtų pateiktas audito sertifikatas. Trijuose projektuose sertifikatą išduodantis auditorius pateikė besąlyginę nuomonę, o Audito Rūmai aptiko rimtų kiekybinių klaidų.</p> <p>(2007 m. metinė ataskaita, 10.27–10.30 dalys)</p>	<p>Komisija, siekiama padidinti su 7BP susijusių audito sertifikatų patikimumą, taikė „sutartas procedūras“, išsamiai nustatė audito darbą, kurį turi atlikti „sertifikatus dėl finansinių ataskaitų“ išduodantys sertifikuojantys auditoriai, ir skatino išlaidų metodikos <i>ex ante</i> sertifikavimą.</p>	<p>Mažai tikėtina, kad šiomis priemonėmis būtų padarytas teigiamas poveikis klaidų paveiktų išlaidų ataskaitų skaičiui trumpalaikėje perspektyvoje, nes 2009 m. pabaigoje DG ENTR dar nebuvo atlikęs mokėjimo, prie kurio pridėdamas toks sertifikatas, o Komisija pritarė tik 11 naudos gavėjų išlaidų metodikų.</p>	<p>7BP nustatyta 375 000 EUR riba (bendra ES parama vienam projekto dalyviui), kurią viršijus reikia pateikti audito sertifikatą. Kol kas tęsiasi tik pirmasis daugumos 7BP projektų ataskaitinis laikotarpis, todėl akivaizdu, kodėl 2009 m. pabaigoje buvo nedaug finansinių ataskaitų sertifikatų. Kalbant apie išlaidų skaičiavimo metodikos <i>ex ante</i> sertifikavimą, 2010 m. gegužės mėn. pabaigoje Komisija buvo patvirtinusi 25 naudos gavėjų išlaidų skaičiavimo metodikas.</p>

9 SKYRIUS

Administracinės ir kitos išlaidos

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	9.1–9.8
Politikos grupės ypatumai	9.3–9.5
Audito apimtis ir metodas	9.6–9.8
Operacijų tvarkingumas	9.9
Sistemų atitiktis finansiniam reglamentui	9.10
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	9.11
Su konkrečiomis institucijomis susijusios pastabos	9.12–9.27
Parlamentas	9.13–9.16
Taryba	9.17
Komisija	9.18–9.20
Teisingumo Teismas	9.21
Audito Rūmai	9.22
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	9.23
Regionų komitetas	9.24
Europos ombudsmenas	9.25
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	9.26–9.27
Išvados ir rekomendacijos	9.28–9.31
Europos Sąjungos agentūros ir vykdomosios įstaigos	9.32–9.34
Europos mokyklos	9.35–9.37

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

9.1. Šiame skyriuje pateikiamas Europos Sąjungos institucijų ir įstaigų administracinių išlaidų specialusis Audito Rūmų įvertinimas. Pagrindinė informacija apie nagrinėjamas institucijas ir įstaigas bei 2009 m. išlaidas pateikta **9.1 lentelėje**.

9.1 lentelė. Administracinės institucijų išlaidos – Pagrindinė informacija

(milijonais eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2009 m. mokėjimai	Valdymo būdas
I, II ir IV-IX skirsniai. III skirsnio atveju - visų antraštinių dalių I skyrius ir 14, 24-27 ir 29 antraštinės dalys	Administracinės ir kitos išlaidos	Europos Parlamentas	1 466	Tiesioginis centralizuotas
		Taryba	659	Tiesioginis centralizuotas
		Komisija	6 358	Tiesioginis centralizuotas
		Teisingumo Teismas	307	Tiesioginis centralizuotas
		Audito Rūmai	123	Tiesioginis centralizuotas
		Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	117	Tiesioginis centralizuotas
		Regionų komitetas	86	Tiesioginis centralizuotas
		Europos ombudsmenas	8	Tiesioginis centralizuotas
		Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	5	Tiesioginis centralizuotas
		Visos administracinės išlaidos		
Visos veiklos išlaidos				
Visi finansinių metų mokėjimai			9 129	
Visi finansinių metų įsipareigojimai			9 224	

Šaltinis: 2009 m. metinės finansinės ataskaitos.

9.2. Šiame skyriuje taip pat pateikiama informacija apie Audito Rūmų atliktų Europos Sąjungos agentūrų ir kitų decentralizuotų įstaigų bei Europos mokyklų auditų rezultatus.

Politikos grupės ypatumai

9.3. Administracinės išlaidos iš esmės sudaro išlaidos žmogiškiesiems ištekliams (atlyginimai, išmokos ir pensijos) bei pastatų, įrangos, energijos, komunikacijų ir informacinių technologijų išlaidos.

9.4. Šiame skyriuje taip pat nagrinėjamos išlaidos, kurios bendrajame biudžete yra laikomos veiklos išlaidomis, nors daugeliu atveju jų paskirtis ir tikslas yra Komisijos administracijos funkcionavimas, o ne politikos įgyvendinimas. Šios išlaidos apima šias bendrojo biudžeto antraštines dalis: 14-ą antraštinę dalį („mokesčiai ir muitų sąjunga“), 24-ą antraštinę dalį („kova su sukčiavimu“), 25-ą antraštinę dalį („Komisijos politikos koordinavimas ir teisinės konsultacijos“), 26-ą antraštinę dalį („Komisijos vykdomas administravimas“), 27-ą antraštinę dalį („biudžetas“) ir 29-ą antraštinę dalį („statistika“). Į kai kurias šias antraštines dalis taip pat yra įtrauktos veiklos išlaidos. Į 27-ą antraštinę dalį įtraukta su 2009 m. susijusi 200 milijonų eurų suma, skirta „Laikinoms ir vienkartinėms kompensacijoms naujosios valstybės narėms“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

9.5. Pagrindinės administracinių ir kitų išlaidų politikos grupei kylančios rizikos rūšys yra viešųjų pirkimų nuostatų nesilaikymas, sutarčių vykdymas, įdarbinimo procedūros bei atlyginimų ir išmokų skaičiavimas.

Audito apimtis ir metodas

9.6. Audito Rūmų bendrasis audito metodas ir metodika yra apibūdinti **1.1 priedo 2 dalyje**. Administracinių išlaidų audito metu:

- buvo testuojama atsitiktiniu būdu iš visų 9.3 ir 9.4 dalyse minėtų administracinių išlaidų atrinkta 57 operacijų imtis,
- Audito Rūmai įvertino kiekvienos institucijos taikomas priežiūros ir kontrolės sistemas⁽¹⁾, siekdami nustatyti, ar jos atitinka Finansinio reglamento reikalavimus,
- Audito Rūmai taip pat peržiūrėjo keturių Komisijos generalinių direktoratų ir biurų, pirmiausia atsakingų už administracines išlaidas, vadovybės pareiškimus.

9.7. Audito Rūmai, remdamiesi konkrečiomis imtimis, taip pat auditavo šias atrinktas temas:

- a) laikinųjų darbuotojų ir sutartininkų visose institucijose samdą;
- b) visose institucijose dirbantiems ir didesnės rizikos sritims priklausantiems darbuotojams skirtų socialinių išmokų (pašalpų šeimoms, neturinčioms išlaikomų vaikų, nacionalinių išmokų, neišskaičiuotų iš panašaus pobūdžio išmokų, kurias išmokėjo institucijos, kuomet laikoma, kad situoktinis gauna pajamas arba išmokas iš kitų šaltinių nei institucijos, nacionalinių išmokų, išskaičiuotų iš panašaus pobūdžio institucijų išmokėtų sumų, kurios nebuvo atnaujintos daugiau nei metus) mokėjimą;
- c) viešųjų pirkimų sutartis visose institucijose, išskyrus Europos ombudsmeną ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūną;
- d) viešųjų pirkimų sutartis, kurios dėl skubos buvo sudarytos pritaikius derybų procedūrą visose institucijose, išskyrus Europos ombudsmeną ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūną.

⁽¹⁾ *Ex ante* ir *ex post* kontrolę, vidaus audito funkciją, ataskaitų apie išimtis teikimą ir vidaus kontrolės standartus. Be to, Audito Rūmai atliko išsamų Teisingumo Teismo, Europos ombudsmeno ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno taikomų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimą. Šis įvertinimas apėmė papildomas su žmogiškaisiais ištekliais ir kitomis administracinėmis išlaidomis susijusių mokėjimų operacijų imties analizę.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

9.8. Audito Rūmų auditą atlieka nepriklausoma išorės audito įmonė⁽²⁾, kuri pateikė finansinių metų, trukusių nuo 2009 m. sausio 1 d. iki 2009 m. gruodžio 31 d., finansinės atskaitomybės audito ataskaitą ir finansinių metų, trukusių nuo 2009 m. sausio 1 d. iki 2009 m. gruodžio 31 d., Audito Rūmų išteklių panaudojimo tvarkingumo bei taikytų kontrolės procedūrų patikinimo ataskaitą (žr. 9.22 dalį).

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

9.9. Operacijų testavimo rezultatai apibendrinti **9.1 priede**. Remiantis 57 operacijų imtimi, audito metu buvo nustatyta, kad apskritai mokėjimuose reikšmingų klaidų nėra.

9.9. KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai teigiamai įvertino, jog administracinėse išlaidose reikšmingų klaidų nėra.

SISTEMŲ ATITIKTIS FINANSINIAM REGLAMENTUI

9.10. Sistemų patikrinimo rezultatai apibendrinti **9.2 priede**. Audito Rūmams atlikus auditą, kurio metu buvo siekiama nustatyti, ar sistemos, skirtos operacijų tvarkingumui užtikrinti, atitinka Finansinio reglamento nuostatas (žr. 9.6 dalį), reikšmingų trūkumų nenustatyta.

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PATIKIMUMAS

9.11. Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūros rezultatai apibendrinti **9.3 priede**.

SU KONKREČIOMIS INSTITUCIJOMIS SUSIJUSIOS PASTABOS

9.12. Toliau pagal Europos Sąjungos institucijas ar įstaigas išdėstytos konkrečios pastabos yra pateiktos atsižvelgiant į Audito Rūmų atliktą kiekvienos institucijos taikomų priežiūros ir kontrolės sistemų auditą ir pasirinktas temas (žr. 9.6 ir 9.7 dalis). Šie nustatyti faktai nekeičia 9.9 ir 9.10 dalyse minėtų įvertinimų esmės, kadangi jie neturi reikšmingos įtakos administracinėms išlaidoms kaip visumai, tačiau yra svarbūs nagrinėjant atskiras susijusias institucijas.

(2) PricewaterhouseCoopers, Société à responsabilité limitée, įmonių auditorė.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Parlamentas**Laikinių darbuotojų ir sutartininkų samda**

9.13. Išnagrinėjus institucijų kitų tarnautojų (laikinių darbuotojų ir sutartininkų) samdos procedūras, buvo nustatyta, kad penkiais atvejais iš 20 nebuvo pateikti dokumentai, įrodantys, kad buvo laikomasi su karinių ar kitų prievolių vykdymu susijusių taisyklių.

9.13. PARLAMENTO ATSAKYMAI

Parlamentas norėtų paaiškinti padėtį, susijusią su dokumentų, pagrindiančių karinių prievolių atlikimą, pateikimu.

Parlamentas pripažįsta, kad atsižvelgiant į tai, jog valstybėse narėse palaipsniui atsisakoma karinės tarnybos, iki 2008 m. antros pusės pradžios įdarbinant laikinus darbuotojus ir darbuotojus pagal sutartis nebuvo sistemškai tikrinama, ar kandidatų karinės prievolės įvykdytos.

Tačiau nuo šios datos Personalo GD prašydavo kandidatų pateikti karinių prievolių įvykdymo įrodymus. Įdarbinimo ir darbuotojų perkėlimo skyrius turi duomenų bazę, kurioje pateikiama informacija apie kiekvienoje valstybėje narėje nustatytas karines prievolės ir sistemškai tikrina, kad šios prievolės būtų įvykdytos pasirašant įdarbinimo sutartis su darbuotojais.

Taisyklių nesilaikymo atvejai, į kuriuos atkreipė dėmesį Audito Rūmai, susiję su Parlamento laikinių darbuotojų ir darbuotojų pagal sutartis įdarbinimo pirmą kartą procedūra prieš tai, kol buvo įdiegta sisteminė patikra.

Socialinių išmokų darbuotojams mokėjimas

9.14. Audito metu buvo nustatyta, kad 16 atvejų iš 30 Parlamento tarnybų turima informacija, skirta užtikrinti, kad Tarnybos nuostatuose numatytos išmokos būtų išmokamos darbuotojams laikantis atitinkamų Bendrijos ir nacionalinių teisės aktų, nebuvo atnaujinta. Dėl to kyla rizika, kad, pasikeitus su atskiru asmeniu susijusioms aplinkybėms, bus išmokėtos neteisingos arba nepriklausančios sumos. Darbuotojų turėtų būti prašoma atitinkamais laiko tarpais pateikti dokumentus, patvirtinančius jų asmeninę padėtį. Be to, Parlamentas turėtų įdiegti sistemą, skirtą laiku atliekamai šių dokumentų stebėsenai ir kontrolei užtikrinti.

9.14. PARLAMENTO ATSAKYMAI

Kaip nustatyta Tarnybos nuostatų 67 straipsnio 2 dalyje ir 68 straipsnyje, išmokų gavėjai privalo patys pranešti Parlamento tarnyboms apie savo pasikeitusią asmeninę padėtį. Dėl tokios tvarkos, kuri remiasi „spontanišku pranešimu“, gali būti šiek tiek vėluojama atnaujinti asmeniui priklausančias individualias išmokas.

Siekdamas užkirsti kelią šiai rizikai, Parlamentas visada ėmėsi sisteminių veiksmų tam, kad tikrintų savo darbuotojų asmenines aplinkybes. Nuo 2010 m. šios patikros buvo kompiuterizuotos ir įdiegtas „elektroninis duomenų lapas“. Ši tvarka, kuri remiasi darbuotojų iniciatyva, leis bent kartą per metus patikrinti darbuotojų asmeninius ir administracinius duomenis. Pagal šią sistemą kiekvienas darbuotojas turi patikrinti savo duomenis tam tikrą nustatytą dieną ir pranešti apie bet kokią įvykusį pokytį, kartu atsiųsdamas reikalingus patvirtinamuosius dokumentus atitinkamai Parlamento tarnybai.

Lėšos, kurios buvo neteisėtai išmokėtos pareigūnams, nepranešusiems apie savo asmeninės padėties pokyčius, susigrąžinamos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Politinių frakcijų organizavimas ir veikimas

9.15. 2005 m. balandžio 27 d. patvirtintų Parlamento biudžeto vykdymo vidaus taisyklių 12.9 straipsnyje numatyta, kad vidaus auditoriaus kompetencijos sritis neapima politinių frakcijų valdomų Parlamento biudžeto asignavimų. Pagal šių asignavimų naudojimo specialiąsias taisykles⁽³⁾ reikalaujama, kad kiekviena politinė frakcija nustatytų savo vidines finansines taisykles ir įdiegtų vidaus kontrolės sistemą. Vidaus audito funkcija nėra minima. Tik vienos iš septynių politinių frakcijų taisyklėse numatytas vidaus auditoriaus paskyrimas. Politinių frakcijų funkcinis savarankiškumas nepateisina vidaus audito funkciją reguliuojančių nuostatų netaikymo politinių frakcijų lėšų naudojimui.

9.16. Tose pačiose specialiosiose taisyklėse dėl asignavimų panaudojimo įvirtintos politinių frakcijų valdomų Parlamento biudžeto asignavimų perkėlimo nuostatos. Jose leidžiama politinėms frakcijoms į tolesnius metus perkelti nepanaudotus atitinkamų metų asignavimus, tokio sprendimo nepagrindžiant⁽⁴⁾. Šios specialiosios nuostatos, kurios numato biudžeto metinio periodiškumo principo išimties taikymą, Finansiniame reglamente nėra teisiškai pagrįstos.

Taryba**Viešieji pirkimai**

9.17. Dviejų iš šešių tikrintų viešųjų pirkimų procedūrų atveju nebuvo laikomasi Finansiniame reglamente nustatytų taisyklių dėl procedūros rezultato pranešimuose apie pirkimo sutarties sudarymą skelbimo.

9.15. PARLAMENTO ATSAKYMAI

Parlamentas atsižvelgia į Audito Rūmų išvadą ir, atsakydamas į jas, ketina apsvarstyti galimybę:

- *įtraukti į savo taisykles, reglamentuojančias pagal 4 000 biudžeto eilutę numatytų lėšų panaudojimą, reikalavimą, kad į frakcijų patvirtintas finansų valdymo taisykles būtų įtraukta nuostata dėl vidaus auditoriaus kompetencijos srities ir pareigų, kaip nustatyta Finansinio reglamento 85 straipsnyje,*
- *leisti frakcijoms paskirti vidaus auditorių (jei tai įmanoma atsižvelgiant į frakcijos dydį) arba įgalinti išorės auditorių atlikti šias funkcijas, atsižvelgiant į tai, kad šis asmuo nėra tas išorės auditorius, kuris atsakingas už frakcijos sąskaitų tikrinimą.*

9.16. PARLAMENTO ATSAKYMAI

Reikėtų skirti su biudžeto procedūra susijusius veiksmus, kuriuos atlieka pagal įgaliojimą veikdamas leidimus duodantis pareigūnas, kuris skiria ir išmoka pagal 4 000 biudžeto eilutę numatytas lėšas, nuosekliai laikydamasis Finansinio reglamento nuostatų, ir tuos veiksmus, kurie susiję su kiekvienos frakcijos išteklių valdymu ir kuriuos reglamentuoja Biuro 2003 m. birželio 30 d. patvirtintos specialios taisyklės. Šiose taisyklėse atsižvelgiama į reikmes, kurios kyla dėl ypatingo frakcijos vaidmens pobūdžio, ir jose aiškiai numatyta lėšų perkėlimo tvarka, kurią paminėjo Audito Rūmai.

9.17. TARYBOS ATSAKYMAI

Pagal Įgyvendinimo taisyklių 149.1 punktą Tarybos generalinis sekretoriatas sistemingai ir nedelsdamas informuoja visus viešųjų pirkimų procedūroje dalyvaujančius kandidatus apie procedūros vykdymo rezultatus, kai tik perkančioji organizacija nusprendžia sudaryti sutartį.

Be to, centrinis viešųjų pirkimų departamentas Įgyvendinimo taisyklių 118.4 straipsnyje nurodytą pranešimą apie sutarties sudarymą siunčia Leidinių biurui paskelbti, kai tik įgaliojimus suteikiantis pareigūnas pasirašo sutartį. Deja, dviem Audito Rūmų nustatytais atvejais minėtas pareigūnas centrinį viešųjų pirkimų departamentą informavo per vėlavimą ir Įgyvendinimo taisyklių 118.4 straipsnyje nurodyto termino nebuvo laikomasi.

⁽³⁾ 2003 m. birželio 30 d. Europos Parlamento Biuro patvirtintos taisyklės, iš dalies pakeistos 2006 m. kovo 22 d. ir 2007 m. liepos 11 d. sprendimais.

⁽⁴⁾ 2008 finansinių metų pabaigoje politinių frakcijų perkelti asignavimai siekė 22 milijonus eurų, o tai sudarė 42,5 % 2008 finansinių metų metinių asignavimų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Komisija**Socialinių išmokų ir pašalpų darbuotojams mokėjimas**

9.18. Atlikus dešimties operacijų auditą buvo nustatyta, kad keturiais atvejais Administracijos ir mokėjimo pagal individualias teises biuras (PMO) iš Tarnybos nuostatuose numatytų socialinių išmokų neatskaičiavo pašalpų šeimai, kurias darbuotojai turi teisę gauti iš nacionalinių institucijų. Kitais keturiais atvejais atskaičiuotos sumos neatspindėjo naujausios nacionalinių institucijų mokamų išmokų taikomosios vertės. IT sistemos, naudojamos šioms išmokoms administruoti, turėtų būti ir toliau tobulinamos siekiant užtikrinti, kad nacionalinių institucijų mokamos sumos būtų automatiškai atnaujinamos.

9.19. Audito metu buvo nustatyta, kad penkiais atvejais iš 15 Išorės santykių generalinio direktorato (DG RELEX) tarnybų turima informacija, skirta užtikrinti, kad Tarnybos nuostatuose numatytos išmokos būtų išmokamos delegacijose dirbantiems darbuotojams laikantis atitinkamų Bendrijos teisės aktų, nebuvo atnaujinta. Dėl to kyla rizika, kad bus išmokėtos neteisingos arba nepriklausančios sumos. Darbuotojų turėtų būti prašoma atitinkamais laiko tarpais Komisijos tarnyboms pateikti dokumentus, pagrindžiančius jų asmeninę padėtį. Be to, DG RELEX turėtų įdiegti sistemą, skirtą laiku atliekamai šių dokumentų stebėsenai ir kontrolei užtikrinti.

9.20. Tarnybos nuostatų 81a straipsnyje nustatyti maitintojo netekimo pensijų sumos apribojimai. Jie taikomi iš pat pradžių nustačius teises gauti maitintojo netekimo pensiją. Audito metu buvo nustatyta, kad šie apribojimai nebuvo reguliariai peržiūrėti siekiant atspindėti naudos gavėjo asmeninės ir finansinės padėties raidą. Tokiu būdu buvo išmokamos per didelės sumos.

Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad dviem Europos Audito Rūmų nurodytais atvejais (abiem atvejais kandidatų skaičius buvo labai nedidelis), kandidatai neturi pagrindo skųstis, nes jie buvo nedelsiant asmeniškai informuoti apie sprendimą dėl sutarties sudarymo.

9.18. KOMISIJOS ATSAKYMAI

Administracijos ir mokėjimo pagal individualias teises biuras (PMO) jau ėmėsi veiksmų, kad sumažintų vėlavimą vykdant nacionalinių socialinių išmokų kontrolę ir imsis tolesnių veiksmų pagal nustatytus atvejus. Nuo 2009 m. spalio mėn. iki 2010 m. balandžio mėn. buvo pradėtos 348 bylos (iš 598) ir 243 bylos jau buvo užbaigtos. Kontrolė bus vykdoma toliau.

Naujojoje sistemoje numatoma galimybė nacionalinių išmokų informaciją atnaujinti automatiškai, tačiau šis modulis galės pradėti veikti tik 2011 m. pradžioje. Vis dėlto nuo tada išmokos bus taisomos atgaline data ir susigrąžinamos pagal Tarnybos nuostatų 85 straipsnį.

9.19. KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija (DG RELEX) atkreipia dėmesį į šią pastabą ir spres šią problemą, laiku pareigūnams teikdama reikiamą informaciją ir vykdydama reguliarius patikrinimus. Darbuotojų asmeninę padėtį patvirtinantys dokumentai tikrinami naujiems darbuotojams atvykus užimti pareigų. Delegacijų padaliniai, atsakingi už delegacijų darbuotojų teisių ir pareigų administravimą, taip pat galėtų reguliariai tikrinti informaciją, susijusią su kurį laiką išdirbusiais darbuotojais.

Sukūrus, kaip planuojama, Europos išorės veiksmų tarnybą reikės užtikrinti informacijos sklaidą ir prireikus priimti tipinius naujosios tarnybos dokumentus. Pritaikant EB tarnybos nuostatus atsiras galimybė priminti darbuotojams, kad be kitų dalykų, pasikeitus asmeninėms aplinkybėms, jie privalo apie tai pranešti Europos išorės veiksmų tarnybai ir pateikti jų padėtį patvirtinančius dokumentus.

Kalbant apie penkis nustatytus atvejus Komisija imsis deramų tolesnių veiksmų, o jei dėl jų kyla finansinis poveikis, imsis reikiamų taisomųjų priemonių.

9.20. KOMISIJOS ATSAKYMAI

2010 m. vasario mėn. pradėta atnaujinti visas bylas, kurioms taikomas šis Tarnybos nuostatų straipsnis. Išnagrinėjusi nebaigtas bylas PMO peržiūrės susijusias bylas, kurių atveju yra pasikeitusi naudos gavėjų padėtis arba kai taikomi 81a straipsnyje minimi kriterijai. PMO taip pat išnagrinės, ar nauja kuriama IT sistema pensijoms nustatyti galėtų būti panaudota automatiniam bylų atnaujinimui.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Teisingumo Teismas ⁽⁵⁾**Viešieji pirkimai**

9.21. Pirkdamas skelbimo paslaugas, Teisingumo Teismas neatsižvelgė į tai, kad baigia galioti bendroji sutartis ir užsakė paslaugų už 102 000 eurų, netaikydamas konkurencinių viešųjų pirkimų procedūrų. Tai patvirtina būtinybę geriau rengti ir koordinuoti viešųjų pirkimų procedūras ⁽⁶⁾.

9.21. KOMISIJOS ATSAKYMAI

Kaip nurodė Audito Rūmai ⁽¹⁾, 2009 m. Teisingumo Teismas buvo išsamiai patikrintas. Buvo patikrinta atsitiktinė 54 operacijų ⁽²⁾, susijusių su labai įvairia Teisingumo Teismo veikla ir tarnybomis bei sudarančių didelę dalį jo metinio biudžeto, imtis siekiant atlikti institucijos įdiegtų kontrolės ir priežiūros sistemų veiksmingumo testavimą.

Šioje metinėje ataskaitoje Audito Rūmai nepateikė jokios apibendrintos išvados dėl šių išsamių patikrų rezultatų.

Tačiau detalios išvados, kurias Audito Rūmai pateikė Teisingumo Teismui 2010 m. kovo mėn. per procedūrą, vykusių iki metinės ataskaitos parengimo, yra iš esmės teigiamos ir parodo, jog jau įdiegtos kontrolės ir priežiūros sistemos buvo veiksmingos nustatant pasitaikančias klaidas ir nukrypimus nuo taisyklių.

Taigi dėl su žmogiškaisiais ištekliais susijusių išlaidų (kurios sudaro daugiau nei 70 % institucijos biudžeto) Audito Rūmai aiškiai konstatavo, kad „apskritai, kontrolės ir priežiūros sistemos, taikomos darbo užmokesčio ir pašalpų valdymui bei mokėjimui, leidžia nustatyti pasitaikančias klaidas ar pažeidimus“.

Kalbant apie kitas administracines išlaidas, reikia nurodyti, kad Audito Rūmai nepateikė jokių pastabų dėl 9 iš 10 patikrintų operacijų, kitaip tariant, atsižvelgiant į kiekvienos imties operacijos vertę, dėl daugiau nei 99 % patikrintų išlaidų.

Galiausiai, Audito Rūmai pateikė detalias patikrų išvadas, susijusias su viešųjų pirkimų operacijomis, kuriose aiškiai nurodė tam tikrus veiksmus, kurių Teisingumo Teismas jau ėmėsi, kad įgyvendintų 2009 m. lapkričio mėn. Audito Rūmų pateiktą rekomendaciją, siekdamas patobulinti viešųjų pirkimų procedūras institucijoje ir teikti pagalbą šioje srityje leidimus duodančioms tarnyboms. Dar svarbiau yra tai, kad šiose išvadose nurodyta, jog atlikus su atrinktomis trimis 2009 m. pasirašytais sutartimis, kurių vertė 20,5 milijono eurų, susijusių patikrą siekiant nustatyti, ar viešųjų pirkimų procedūrų nuostatos atitinka Finansinį reglamentą, „nereikia pateikti pastabų“.

⁽⁵⁾ Žr. 1 išnašą.

⁽⁶⁾ Taip pat žr. 2008 finansinių metų metinės ataskaitos 11.14 dalį (OL C 269, 2009 11 10).

⁽¹⁾ Žr. 9.6 dalyje esančią išnašą.

⁽²⁾ Buvo patikrinta 41 operacija dėl su žmogiškaisiais ištekliais susijusių išlaidų valdymo ir 13 operacijų dėl kitų administracinio pobūdžio išlaidų valdymo (3 viešųjų pirkimų sutarčių sudarymo operacijos ir 10 kitų operacijų).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Vis dėlto tose pačiose detaliose išvadose Audito Rūmai pateikė vieną pastabą dėl 10 944 eurų ⁽³⁾ dydžio operacijos, susijusios su santykinai nedidelės vertės (102 000 eurų) sutartimi dėl pranešimų skelbimo valstybių narių spaudoje, papildančia pagrindinę sutartį dėl laisvai samdomų vertėjų atliekamų teisinių tekstų vertimo, kurios vertė labai didelė (28 milijonai eurų). Šioje metinėje ataskaitoje pakartota tik ši pastaba. Todėl Teisingumo Teismas toliau norėtų pateikti paaiškinimus, kad būtų galima geriau suprasti aplinkybes, kuriomis buvo leista sudaryti šią papildomą sutartį.

Pradėdamas viešųjų pirkimų konkurso procedūras, skirtas atnaujinti sutartis su laisvai samdomais vertėjais dėl vertimo į visas oficialiąsias Europos Sąjungos kalbas, Teisingumo Teismas nusprendė, jog įvairių valstybių narių spaudoje būtina paskelbti pranešimus, skirtus visuomenei informuoti apie šiuos konkursus. Šiuo tikslu jis pateikė užsakymą bendrovei, kurios tarpininkavimo su žiniasklaida paslaugomis jis naudojosi anksčiau. Tačiau Teisingumo Teismo patikrinimo tarnyba nustatė, jog su šiuo tarpininku anksčiau sudarytos pagrindų sutarties galiojimas baigėsi (to tarnybos, tvarkančios sutartis su laisvai samdomais vertėjais, nežinojo).

Tuo metu leidimus duodantis pareigūnas, kuris galėjo, kaip reikalaujama teisės aktuose, paskelbti skelbimus apie konkursą tik Oficialiajame leidinyje, nusprendė, kad pranešimų skelbimas spaudoje yra ypač svarbus siekiant užtikrinti didelę konkurenciją (kaip reikalaujama Finansinio reglamento 89 straipsnio 2 dalyje) atsižvelgiant į tikslinę visuomenę, t. y. laisvai samdomus vertėjus, kuri, atrodo, kad nebūtų ypač aktyvi paskelbus skelbimą vien Oficialiajame leidinyje.

Iš tiesų, paskelbus pranešimus spaudoje buvo visiškai įgyvendintas jais siekiamas tikslas ir dėl didelės konkurencijos vidutinė išversto puslapio kaina pagal naujas sutartis su laisvai samdomais vertėjais yra 7,5 % mažesnė nei vidutinė kaina pagal ankstesnes sutartis ir taip sutau-poma labai daug Teisingumo Teismo biudžeto lėšų (maždaug 2,4 milijono eurų per 4 metus).

Iš to, kas pasakyta, matyti, kad, pirma, Teisingumo Teismo vidaus kontrolės sistemos buvo veiksmingos nustatant pagrindų sutarties galiojimo pasibaigimą ir, antra, šis nukrypimas nuo nustatytų procedūrų, kuriam šiuo atveju buvo pritarta atsižvelgiant į akivaizdų interesą, susijusį su institucijos biudžetu, ir laikantis gero finansų valdymo principo, buvo identifikuotas ir užfiksuotas dokumentuose, kaip numatyta institucijos vidaus kontrolės standartuose ⁽⁴⁾.

⁽³⁾ Ši operacija yra viena iš 10 operacijų, kurių bendra vertė 30,86 milijono eurų, imties, skirtos patikrinti administracinių išlaidų (kitų nei skirtos žmogiesiems ištekliams ir sutarčių sudarymo procedūroms, kurios buvo testuojamos atskirai) valdymą.

⁽⁴⁾ Teisingumo Teismo kontrolės standarto Nr. 13, pagal kurį „tarnybos imasi priemonių, tinkamų užtikrinti, kad visi atvejai, kai dėl ypatingų aplinkybių nebuvo vykdoma kontrolė ir buvo nukrypta nuo nustatytos politikos ir procedūrų, iki priemonių priėmimo būtų užfiksuoti raštu, pateisinti ir tinkamame lygįje patvirtinti“, nurodytomis ypatingomis aplinkybėmis buvo tinkamai laikomasi.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Reikia pridurti, kad jau pradėti vykdyti veiksmai siekiant patobulinti viešųjų pirkimų procedūras institucijoje, konkrečiai kalbant, pagerinti duomenų, susijusių su sutartimis, tvarkymą tiesiogiai institucijos kompiuterinėje finansų valdymo sistemoje, leis ateityje išvengti situacijos, dėl kurios Audito Rūmai pateikė šią pastabą.

Galiausiai, reikia priminti, kad keliose neseniai paskelbtose Europos Parlamento rezoliucijose⁽⁵⁾ pabrėžiama, jog tam tikroms institucijoms, kaip antai Teisingumo Teismui, yra sudėtinga taikyti Finansinio reglamento nuostatas dėl viešųjų pirkimų, ir atkreipiamas dėmesys į administracines išlaidas, o Komisija raginama, ateityje peržiūrint šias taisykles, į tai atsižvelgti. Teisingumo Teismas gali tik viltis, kad šios rekomendacijos supaprastinti Finansinį reglamentą bus įgyvendintos per šiuo metu atliekamą peržiūrą.

Audito Rūmai

9.22. Savo ataskaitoje išorės auditorius⁽⁷⁾ nurodė, kad, jo nuomone, „ši finansinė atskaitomybė, atsižvelgiant į 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002, 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatantį išsamias minėto Tarybos reglamento įgyvendinimo taisykles, ir Europos Audito Rūmų apskaitos taisykles, tikrai ir teisingai atspindi Europos Audito Rūmų finansinę būklę 2009 m. gruodžio 31 d., taip pat tą dieną pasibaigusią finansinių metų finansinius rezultatus ir pinigų srautus“. Ši ataskaita bus paskelbta Oficialiajame leidinyje.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

9.23. Audito metu tikrintose srityse nebuvo nustatyta jokių svarbių trūkumų.

Regionų komitetas

9.24. Audito metu tikrintose srityse nebuvo nustatyta jokių svarbių trūkumų.

⁽⁷⁾ Žr. 9.8 dalyje nurodytą finansinės atskaitomybės audito ataskaitą.

⁽⁵⁾ Žr. 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo dėl 2007 m. Teisingumo Teismo biudžeto įvykdymo patvirtinimo (2008/2278(DEC)) 17 punktą ir 2010 m. gegužės 18 d. Rezoliucijos dėl Europos Parlamento 2011 finansinių metų pajamų ir išlaidų sąmatos (2010/2005(BUD)) 45 punktą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Europos ombudsmenas ⁽⁸⁾**Laikinųjų darbuotojų ir sutartininkų samda**

9.25. Pagal Europos Bendrijų kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų 12 straipsnio 5 dalį reikalaujama, kad kiekviena institucija būtų patvirtinusi bendrąsias laikinųjų darbuotojų įdarbinimo tvarkos nuostatas. Europos ombudsmenas tokių nuostatų dar nėra patvirtinęs, nors 47 iš 63 2009 m. biudžete patvirtintų pareigybių yra laikinosios pareigybės.

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas ⁽⁹⁾**Socialinių išmokų darbuotojams mokėjimas**

9.26. Audito metu buvo nustatyta, kad keturiais atvejais iš dešimties Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno tarnybų turima informacija, skirta užtikrinti, kad Tarnybos nuostatuose numatytos išmokos būtų išmokamos darbuotojams laikantis atitinkamų Bendrijos ir nacionalinių teisės aktų, nebuvo atnaujinta. Dėl to kyla rizika, kad bus išmokėtos neteisingos arba nepriklausančios sumos. Darbuotojų turėtų būti prašoma atitinkamai laiko tarpais pateikti dokumentus, patvirtinančius jų asmeninę padėtį. Šiuo atžvilgiu Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas turėtų patobulinti savo sistemą, skirtą laiku atliekamai šių dokumentų stebėsenai ir kontrolei užtikrinti.

Vidaus kontrolės standartai

9.27. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas neįdiegė ex post tikrinimo sistemos, kai ji buvo reikalinga, kaip to yra reikalaujama pagal Finansinį reglamentą. Be to, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno patvirtintuose vidaus kontrolės standartuose nebuvo numatyta, kad standartinių finansinių procedūrų išimtis būtų tinkamai registruojamos centriniame registre.

9.25. EUROPOS OMBUDSMENO ATSAKYMAS

Europos ombudsmenas deramai atsižvelgė į Rūmų pastabą ir savo tarnyboms nurodė parengti laikinųjų darbuotojų įdarbinimo procedūrų taisyklių projektą, kurį numatyta patvirtinti iki 2010 m. trečiojo ketvirčio pabaigos.

9.26. EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNO ATSAKYMAI

Kadangi EDPAP yra nedidelė institucija, jai šiuo metu PMO padeda tvarkyti socialinių išmokų bylas. PMO atnaujina su šeimos ir išlaidų vaiko išmokomis susijusią informaciją kartą per metus, remdamasis konkrečiomis formomis, kurias EDPAP siunčia savo darbuotojams. Formas šiam tikslui rengia PMO. Remiantis šiose formose pateikta informacija, duomenys apie socialines išmokas yra nuolat atnaujinami.

Atsižvelgdamas į Audito Rūmų rekomendacijas, EDPAP patobulins Audito Rūmų nurodytos su socialinėmis išmokomis susijusios informacijos stebėseną.

9.27. EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNO ATSAKYMAI

Visiems EDPAP vykdomiems sandoriams, taip pat tiesioginių išmokų kompensavimui, kurį EDPAP vardu vykdo kitos įstaigos, jau taikoma išsami ex-ante kontrolė.

Atsižvelgdamas į Audito Rūmų rekomendacijas, EDPAP įvertins galimybę nuo 2011 m. įgyvendinti ex-post patikros procesą. Kadangi EDPAP yra nedidelė institucija ir kai kurias bylas tvarko kartu su kitomis institucijomis pagal įvairius bendradarbiavimo ir aptarnavimo lygio susitarimus, šiai užduočiai įvykdyti EDPAP gali toliau reikėti kitų institucijų pagalbos.

⁽⁸⁾ Žr. 1 išnašą.

⁽⁹⁾ Žr. 1 išnašą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

EDPAP nusprendė atsižvelgti į Audito Rūmų antrąją pastabą dėl vidaus kontrolės standartų ir sudaryti pagrindinį užregistruotų išimčių sąrašą.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

9.28. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus, Audito Rūmai daro išvadą, kad apskritai 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų su institucijų administracinėmis išlaidomis susijusiuose mokėjimuose reikšmingų klaidų nėra (žr. 9.9 dalį).

9.29. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus, Audito Rūmai daro išvadą, kad institucijų administracinių išlaidų priežiūros ir kontrolės sistemos atitinka Finansinio reglamento reikalavimus (žr. 9.13–9.27 dalis).

9.30. Tolesni veiksmai, kurių imtasi atsižvelgiant į ankstesnes pastabas, yra apibendrinti **9.4 priede**.

9.31. Socialinių išmokų mokėjimo srityje Audito Rūmai rekomendavo susijusioms institucijoms ir įstaigoms (žr. 9.14, 9.19, 9.26 dalis) prašyti savo darbuotojų, kad šie atitinkamai laiku tarpais pateiktų dokumentus, patvirtinančius jų asmeninę padėtį, taipogi, kad šios institucijos ir įstaigos įdiegtų sistemą, skirtą laiku atliekamai šių dokumentų stebėsenai užtikrinti.

EUROPOS SAJUNGOS AGENTŪROS IR VYKDOMOSIOS ĮSTAIGOS

9.32. Atlikus Europos Sąjungos agentūrų ir vykdomųjų įstaigų auditus, parengiamos specialiosios metinės ataskaitos, kurios atskirai skelbiamos Oficialiajame leidinyje⁽¹⁰⁾. 2009 finansiniais metais Audito Rūmai atliko 30 agentūrų auditą. Jų biudžetai 2009 m. iš viso sudarė 1 500,6 milijono eurų. Pagrindiniai su agentūromis susiję duomenys yra pateikti **9.2 lentelėje**.

9.33. Audito Rūmai paskelbė visoms agentūroms skirtas 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų ataskaitas kartu su nuomone dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo. Šios ataskaitos iki metų pabaigos bus atskirai paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

9.34. Kiek tai susiję su Euratomo tiekimo agentūra, Audito Rūmai atkreipia dėmesį į tai, kad priešingai, nei nustatyta jos įstatuose, Agentūra neturėjo 2009 m. biudžeto, todėl visas Agentūros išlaidas, išskyrus banko mokesčius, apmokėjo Komisija. Tokia pati situacija buvo nustatyta 2008 m. Komisija, pasitarusi su visomis suinteresuotosiomis šalimis, turėtų išnagrinėti galimas priemones šiai padėčiai ištaisyti.

9.34. KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rengdama 2008 m. biudžetą Komisija pasiūlė Euratomo tiekimo agentūros biudžetą. Biudžeto valdymo institucija jį atmetė, todėl Komisija prisiėmė visas Euratomo tiekimo agentūros 2008 m. patirtas išlaidas. Komisija toliau prisiėmė Euratomo tiekimo agentūros išlaidas 2009 ir 2010 m. biudžetuose ir pasiūlė tą patį daryti ir 2011 m.

⁽¹⁰⁾ Audito Rūmų metinės ataskaitos dėl agentūrų finansinių ataskaitų pateiktos Audito Rūmų svetainėje (<http://www.eca.europa.eu>) ir bus paskelbtos Oficialiajame leidinyje.

9.2 lentelė. Europos Sąjungos agentūros ir vykdomosios įstaigos – Pagrindiniai duomenys

Europos Sąjungos agentūros ir vykdomosios įstaigos	Būstinė	Pirmieji finansinio nepriklausomumo metai	Biudžetas ⁽¹⁾ (milijonais eurų)		Leistinas pareigybių skaičius	
			2009	2008	2009	2008
Agentūros						
Euratomo tiekimo agentūra ⁽²⁾	Liuksemburgas	1960	—	—	—	—
Europos profesinio mokymo plėtros centras	Salonikai	1977	18,6	18,3	101	99
Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas	Dublinas	1977	20,2	21,0	101	101
Europos aplinkos agentūra	Kopenhaga	1994	39,8	37,1	133	123
Europos mokymo fondas	Turinas	1994	21,8	22,4	96	96
Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras	Lisabona	1995	14,7	15,1	82	82
Europos vaistų agentūra	Londonas	1994	194,4	182,9	530	481
Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras	Liuksemburgas	1995	62,6	59,9	233	233
Bendrijos augalų veislių tarnyba	Anžė	1995	13,2	12,5	46	43
Vidaus rinkos derinimo tarnyba	Alikantė	1995	338,1	318,4	658	643
Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra	Bilbao	1996	15,0	14,9	44	44
Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra	Viena	1998	17,2	15,0	61	49
Europos rekonstrukcijos agentūra ⁽³⁾	Salonikai	2000	—	235,0	—	93
Europos policijos koledžas	Bramshilas	2006	8,8	8,7	26	22,5
Eurojustas	Haga	2002	27,6	24,8	185	175
Europos aviacijos saugos agentūra	Kelnas	2003	122,0	102,0	506	452
Europos jūrų saugumo agentūra	Lisabona	2003	53,3	50,2	192	181
Europos maisto saugos tarnyba	Parma	2003	71,0	66,4	355	335
Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra	Heraklionas	2005	8,1	8,4	44	44
Heraklionas	Valansjenas	2006	21,0	18,0	124	116
Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras	Stokholmas	2005	49,3	40,6	170	130
Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūra	Varšuva	2006	88,8	71,2	119	94
Europos pasaulinės navigacijos palydovų sistemos priežiūros institucija ⁽⁴⁾	Briuselis	2006	44,4	10,5	23	50
Bendrijos žuvininkystės kontrolės agentūra	Vigo	2007	10,1	9,5	45	47
Europos cheminių medžiagų agentūra	Helsinkis	2008	70,4	66,4	324	220
Vykdomosios įstaigos						
Konkurencingumo ir inovacijų vykdomoji įstaiga	Briuselis	2006	13,3	11,5	37	36
Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga	Briuselis	2006	47,7	38,2	99	92
Sveikatos ir vartotojų reikalų vykdomoji agentūra	Liuksemburgas	2007	64	4,4	12	9
Transeuropinio transporto tinklo vykdomoji įstaiga	Briuselis	2008	8,9	5,2	32	32
Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga ⁽⁵⁾	Briuselis	2009	21,6	—	88	—
Mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga	Briuselis	2009	14,5	—	100	—
Iš viso			1 500,6	1 488,5	4 566	4 122,5

⁽¹⁾ Mokėjimų asignavimai.⁽²⁾ Žr. 9.34 dalį.⁽³⁾ Agentūra uždaryta 2008 m.⁽⁴⁾ Laikinoji būstinė.⁽⁵⁾ Agentūros, kurios 2009 m. tapo finansiškai savarankiškos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

EUROPOS MOKYKLOS

9.35. Audito Rūmų specialioji metinė ataskaita dėl Europos mokyklų (neskelbiama Oficialiajame leidinyje) yra teikiama Valdytojų tarybai kaip biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai ⁽¹¹⁾. 2009 m. mokyklų biudžetas, kuris sudarė 267,2 milijono eurų, iš esmės buvo finansuojamas Komisijos dotacija (151,9 milijono eurų) ir valstybių narių įnašais (53,7 milijono eurų) ⁽¹²⁾. Pagrindiniai su Europos mokyklomis susiję duomenys pateikti **9.3 lentelėje**.

9.36. Audito Rūmai nenustatė reikšmingų klaidų, kurios leistų suabejoti jų tikrintų (Muncheno ir Liuksemburgo I mokyklų ir Centrinio biuro) finansinių ataskaitų, parengtų pagal 2006 m. spalio 24 d. Europos mokyklų biudžetui taikomo finansinio reglamento nuostatas, patikimumu ir jose atspindimų operacijų tvarkingumu.

9.37. Audito Rūmai, atlikę peržiūrą, nepastebėjo nieko, kas galėtų juos versti manyti, kad konsoliduotos finansinės ataskaitos pagal galiojančius apskaitos standartus visais reikšmingais aspektais nėra pateiktos teisingai, išskyrus šias su netinkamu apskaitos kaupimo pagrindu principo taikymu susijusias išimtis: a) nebuvo numatyti mokykloms išskeltoms, vis dar nagrinėjamos teismo byloms skirti atidėjiniai, b) 2009 m. nebuvo nustatytos atlyginimams koreguoti skirtos sukauptos sumos, c) į balansą buvo įtraukti su einamaisiais metais nesusiję atidėjiniai būsimoms išlaidoms, nors jie turėjo būti atskleisti tik aiškinamuosiuose raštuose.

9.37. KOMISIJOS ATSAKYMAI

Apskaitos kaupimo pagrindu principo taikymas nagrinėjamas šiuo metu peržiūrint Europos mokyklų biudžetui taikomą finansinį reglamentą. Atliekant šią peržiūrą gauti pasiūlymai vėliau šiais metais bus pateikti valdytojų tarybai.

⁽¹¹⁾ Be konsoliduotų finansinių ataskaitų peržiūros Audito Rūmai kasmet atlieka Centrinio biuro auditą ir kiekvienais metais cikliškai išaudituoja dvi iš keturiolikos Europos mokyklų.

⁽¹²⁾ Šaltinis: Europos mokyklų, 2009 m. galutinės finansinės ataskaitos.

9.3 lentelė. Europos mokyklos – Pagrindiniai duomenys

Europos mokykla	Šalis	Biudžetas ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (milijonais eurų)		Iš Komisijos gauta dotacija ⁽²⁾ (milijonais eurų)		Mokyklos populiacija ⁽³⁾	
		2009	2008	2009	2008	2009	2008
Biuras	Belgija	9,6	9,2	8,3	7,0	—	—
Liuksemburgo I	Liuksemburgas	39,8	37,4	26,0	22,8	3 468	3 437
Liuksemburgo II	Liuksemburgas	7,6	7,0	4,5	3,4	910	888
Briuselio I (Uccle)	Belgija	33,1	32,1	23,1	22,7	3 112	3 057
Briuselio II (Woluwé)	Belgija	32,4	31,5	22,2	21,5	3 030	2 904
Briuselio III (Ixelles)	Belgija	29,7	29,1	20,8	19,8	2 811	2 649
Briuselio IV	Belgija	5,4	5,5	2,7	3,4	594	438
Molas	Belgija	12,0	11,3	6,9	6,0	752	718
Varesė	Italija	19,8	18,7	10,2	9,3	1 304	1 341
Karlsruhė	Vokietija	13,4	12,9	3,8	2,4	976	979
Miunchenas	Vokietija	20,9	19,5	0,4	0,6	1 848	1 756
Frankfurtas	Vokietija	11,5	10,6	6,5	3,9	1 085	1 053
Alikantė	Ispanija	12,5	11,9	6,8	5,2	1 020	1 029
Bergenai	Nyderlandai	9,8	9,8	4,8	5,1	586	565
Kulhamas	Jungtinė Karalystė	9,7	11,4	4,9	5,7	835	835
Iš viso		267,2	258,0	151,9	138,9	22 331	21 649

⁽¹⁾ Visos pajamos ir išlaidos, kaip numatyta kiekvienos Europos mokyklos ir Biuro biudžete, įskaitant visus pirminiams patvirtintiems biudžetams atliktus pakeitimus.

⁽²⁾ Šaltinis: Europos mokyklos, 2009 m. galutinės finansinės ataskaitos.

⁽³⁾ Šaltinis: 2009 m. generalinio sekretoriaus Europos mokyklų valdytojų tarybai skirta metinė ataskaita.

Pastaba. Galutinės sumos gali skirtis dėl apvalinimo.

9.1 PRIEDAS

ADMINISTRACINIŲ IŠLAIDŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2009				2008	2007
	Su institucijų darbuotojais susijusios išlaidos	Su pastatais susijusios išlaidos	Kitos išlaidos	Iš viso		
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA						
Visos operacijos (iš kurių):	38	7	12	57	57	56
Avansai	0	1	1	2	0	0
Tarpiniai / galutiniai mokėjimai	38	6	11	55	57	56
TESTAVIMO REZULTATAI						
<i>(Operacijų procentinė dalis ir skaičius)</i>						
Klaidų nepaveiktos operacijos	97 % {37}	100 % {7}	75 % {9}	93 % {53}	91 %	95 %
Klaidų paveiktos operacijos	3 % {1}	0 % {0}	25 % {3}	7 % {4}	9 %	5 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS						
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis:						
< 2 %	X				X	X
2-5 %						
> 5 %						

9.2 PRIEDAS

ADMINISTRACINIŲ IŠLAIDŲ SISTEMŲ PATIKRINIMO REZULTATAI

Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

	2009	2008	2007
Bendras įvertinimas			

Paiškinimai

	Atitinka reikalavimus
	Iš dalies atitinka reikalavimus
	Neatitinka reikalavimų
n.d.	Nėra duomenų; netaikoma arba neįvertinta

9.3 PRIEDAS

SU ADMINISTRACINĖMIS IŠLAIDOMIS SUSIJUSIŲ KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PERŽIŪROS REZULTATAI

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateikto pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo įvertinimas
PMO	be išlygų	n. d.	—	A
OIB	be išlygų	n. d.	—	
OIL	be išlygų	n. d.	—	
DIGIT	be išlygų	n. d.	—	

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, jis/ji turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas neteisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS, SUSIJUSIAS SU ADMINISTRACINĖMIS IŠLAIDOMIS

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Institucijos atsakymas
1. Atlyginimų skaičiavimui taikomas multiplikatoriaus koeficientas			
<p>2007 m. metinės ataskaitos 11.7–11.11 dalys, paskutinės 2008 m. metinės ataskaitos 11.2 priedas:</p> <p>Parlamentas bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas su multiplikatoriaus koeficientu susijusias Tarnybos nuostatų sąlygas taiko kitaip nei kitos institucijos. Todėl jų darbuotojai gavo finansinę naudą, kurios neturėjo kitos institucijos, ir buvo patirtos didesnės išlaidos.</p>	<p>Parlamentas bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir toliau taiko šią praktiką, laukdami Teisingumo Teismo galutinių sprendimų dėl šiuo atžvilgiu institucijų darbuotojų iškeltų bylų.</p>	<p>Audito Rūmai atliks Teisingumo Teismo sprendimo taikymo stebėseną.</p>	<p>Europos Parlamento atsakymai</p> <p><i>Europos Parlamentas pritaria Audito Rūmų išsakytam procedūriniam požiūriui ir lauks Teisingumo Teismo galutinio sprendimo.</i></p>
2. Apyvadinimo išlaidų, patirtų komandiruotės metu, kompensavimas			
<p>2004 ir 2007 m. metinės ataskaitos, paskutinės 2008 m. metinės ataskaitos 11.2 priedas:</p> <p>Iš dalies pakeistuose 2004 m. gegužės 1 d. įsigaliojusiuose Tarnybos nuostatuose teigiama, kad komandiruotės metu patirtos apgyvendinimo išlaidos kompensuojamos iki maksimalios kiekvienai šaliai nustatytos sumos, pateikus patvirtinamuosius dokumentus (Tarnybos nuostatų VII priedo 13 straipsnis).</p> <p>Priešingai šiai taisyklei, Parlamentas savo vidaus taisyklėse numatė vienodo dydžio sumos, siekiančios 60 % maksimalios leistinos sumos, išmokėjimą darbuotojams, kurie nepateikia jokių patirtas apgyvendinimo išlaidas pagrindiančių įrodymų.</p>	<p>Europos Parlamento pareigūnų ir kitų tarnautojų komandiruotės ir tarnybines keliones reglamentuojančios vidaus taisyklės buvo patvirtintos 2009 m. gruodžio 10 d. generalinio sekretoriaus sprendimu. Šiose vidaus taisyklėse ne tik nustatoma komandiruočių tvarka, bet ir konkrečios tarnybinėms kelionėms į tris Parlamento darbo vietas (Liuksemburgą, Strasbūrą ir Briuselį) taikomos nuostatos, įskaitant išlaidų atlyginimą fiksuoto dydžio kompensacijomis nepateikus patvirtinamųjų dokumentų. Tokiu būdu Parlamentas ir toliau fiksuoto dydžio kompensacijomis atlygina apgyvendinimo išlaidas, susijusias su prašymais apmokėti nakvynę Liuksemburge, Strasbūre ir Briuselyje.</p>	<p>Atnaujintos taisyklės neatitinka Tarnybos nuostatų. Parlamentas turėtų užtikrinti, kad komandiruotės metu patirtos apgyvendinimo išlaidos būtų kompensuojamos pagal Tarnybos nuostatus.</p>	<p>Europos Parlamento atsakymai</p> <p><i>Parlamentas atkreipia dėmesį į Audito Rūmų poziciją dėl naujųjų taisyklių, kurios specialiai buvo patvirtintos atsižvelgiant į ankstesnes pastabas, tačiau laikosi savo nuomonės dėl būtinybės atskirti tuos atvejus, kai darbuotojai vyksta į kelionę darbo reikalais trijose Parlamento darbo vietose, ir atvejus, kai vyksta į komandiruotes. Parlamentas taip pat ketina pasinaudoti galimybe, kurią suteikia būsima Tarnybos nuostatų peržiūra, ir savo, kaip vieno iš teisės aktų leidėjo šiame procese vaidmeniu tam, kad būtų iš dalies pakeistos tam tikros Tarnybos nuostatų nuostatos siekiant atskirti komandiruotes ir keliones darbo reikalais tarp trijų Parlamento darbo vietų.</i></p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Institucijos atsakymas
			<p>Šiuo tikslu biudžeto valdymo institucija jau pakeitė 3 000 biudžeto eilutės „Komandiruočių išlaidos“ pavadinimą ir su ja susijusias pastabas. Nuo šiol ši eilutė vadinasi „Darbuotojų komandiruočių ir kelionių darbo reikalais tarp trijų darbo vietų išlaidos“, o susijusiose pastabose aiškiai nustatyta, kad numatytos lėšos skiriamos institucijos darbuotojų, komandiruočių nacionalinių ekspertų arba stažuotojų kelionių darbo reikalais tarp jų darbo vietos ir vienos iš trijų Parlamento darbo vietų (Bruselio, Liuksemburgo ir Strasbūro) išlaidoms padengti ir taip pat komandiruočių į kitas vietas išlaidoms padengti, taip sukuriant biudžeto pagrindą taisyklėms, kurias Parlamentas taiko kelionėms darbo reikalais tarp trijų darbo vietų.</p>
<p>3. Europos Parlamento narių padėjėjams skirtos išmokos</p>			
<p>2006 m. metinės ataskaitos 10.10–10.12 dalys, 2008 m. metinės ataskaitos 11.2 priedas:</p> <p>Savo 2006 m. metinėje ataskaitoje Audito Rūmai nurodė, jog nepakako dokumentų, rodančių, kad Europos Parlamento nariai iš tikrųjų užsakė ar pasinaudojo padėjėjų paslaugomis ir kad pareigos ar paslaugos, minėtos Europos Parlamento narių pasirašytose sutartyse, iš tikrųjų buvo įvykdytos ar suteiktos. Biuras turėtų imtis veiksmų, siekdamas gauti dokumentus, kurie yra būtini įrodant, jog išlaidos buvo pagrįstos.</p> <p>Pagal 2006 m. gruodžio mėn. pakeistas Biuro taisykles, Parlamento nariai nebeturi pateikti sąskaitų faktūrų ir mokėjimų pažymų, kurias išduoda mokėjimo tarpininkai ar paslaugų teikėjai, bet privalo jas laikyti patys. Vietoj to Parlamento nariai privalo pateikti mokėjimo tarpininkų ir</p>	<p>Su 2004–2007 finansiniais metais susijusių Parlamento padėjėjams skirtų išlaidų patvirtinimas yra visiškai užbaigtas.</p> <p>Parlamento administracija gavo daugiau nei 98 % 2008 finansinių metų išlaidų ataskaitų ir išsiųstų sąskaitų faktūrų ataskaitų.</p> <p>Parlamento administracija šiuo metu tvarko pastaraisiais mėnesiais gautas su 2009 finansiniais metais susijusias ataskaitas.</p>	<p>Audito Rūmai atliks Parlamento vykdomo su 2008 ir 2009 finansiniais metais susijusių Parlamento narių išlaidų ataskaitų tvirtinimo stebėseną.</p> <p>Parlamento administracija turėtų atlikti sąskaitų faktūrų, pagrindžiančių išlaidų ataskaitas, originalų patikras.</p>	<p>Europos Parlamento atsakymai</p> <p><i>EP narių padėjėjų išlaidų už 2008 m. ir 2009 m. (pirma pusę) įforminimas vyksta laikantis Parlamento narių išlaidų kompensavimo ir išmokų mokėjimo taisyklių 14 straipsnio nuostatų. Už 2008 m. buvo sėkmingai įforminta 99,79 proc. visų mokėjimų, kuriems taikoma įforminimo tvarka, vertės. Likusioji dalis – 0,2 proc. – šiuo metu įforminama nagrinėjant kiekvieną atskirą atvejį. Ir jei reikia, taikomas privalomas lėšų kompensavimas.</i></p> <p><i>Sėkmingo 2009 m. pirmosios pusės ⁽¹⁾ išlaidų įforminimo lygis šiuo metu siekia 92,31 proc. (t. y. 94 227 604 EUR iš 102 074 881 EUR). Likusiąją dalį (7,6 proc.) iš esmės sudaro šiuo metu nagrinėjami dokumentai (6,28 proc.). Kai kuriuos dokumentus, sudarančius 1,41 proc. visų mokėjimų, kuriems taikoma įforminimo procedūra, ketinama nagrinėti artimiausiu metu.</i></p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Institucijos atsakymas
<p>paslaugų teikėjų išduodamų išlaidų ataskaitų ir išsiųstų sąskaitų faktūrų ataskaitų kopijas. Šios naujos taisyklės taikomos laikotarpiams nuo 2004 m. liepos mėn. 2007 m. metinėje ataskaitoje buvo pateikta rekomendacija toliau gerinti Parlamento padėjėjų išmokų kontrolę, įskaitant atsitiktinių Parlamento narių turimų sąskaitų faktūrų patikrų atlikimą.</p>			<p>Kiekvienu atveju, kai kyla abejonių dėl pateiktos informacijos, atsakingos tarnybos prašo EP narių pateikti paaiškinimus ir atsiųsti reikalingas sąskaitas faktūras.</p> <p>Dokumentai vis dar yra siunčiami ir turės būti išnagrinėti iki metų pabaigos, ir tikimasi, kad netrukus bus pasiektas praėjusių metų sėkmingo įforminimo lygis.</p>
<p>4. Papildomų pensijų schema Europos Parlamento nariams</p>			
<p>2006 metų metinės ataskaitos 10.2 lentelė ir 2008 metų metinės ataskaitos 11.2 priedas:</p> <p>Audito Rūmai primena apie šiuo atžvilgiu suformuluotas pastabas, kurios buvo pateiktos 2008 metų metinėje ataskaitoje:</p> <p>a) turėtų būti atliktas naujas aktuarinis tyrimas, siekiant įvertinti Biuro priimtų sprendimų dėl schemos nariams taikomų priemonių poveikį;</p> <p>b) Parlamentas turėtų patikslinti savo funkciją, susijusią su fondo turto valdymu ir priežiūra.</p>	<p>Remiantis Parlamento pateikto aktuarinio tyrimo rezultatais, 2009 m. gruodžio 31 d. Fondas turės 84,5 milijono eurų aktuarinį deficitą, taikant naujas 2009 m. balandžio 1 d. įvykusio posėdžio metu priimtuose Biuro sprendimuose nustatytas taisykles.</p>	<p>Parlamentas turėtų užtikrinti, kad būtų nustatyta Fondui skirta investavimo strategija, pagrįsta Parlamento suformuluotomis gairėmis.</p>	<p>Europos Parlamento atsakymai</p> <p>Parlamentas primena, kad Biuras 2009 m. balandžio 1 d. priėmė svarbius sprendimus, kuriais siekiama apibrėžti Parlamento poziciją fondo atžvilgiu ir užtikrinti jo įsipareigojimų ir santykių su fondu aiškumą.</p> <p>Kalbant apie Parlamento vaidmenį kuriant investicijų strategiją, Parlamentas parodė savo pasiryžimą pasiūlyti bendras gaires fondo valdymo organams. Tačiau jis neketina aktyviai dalyvauti priimant konkrečius investicijų sprendimus. Be to, Parlamentas ir negalėtų to daryti, nes fondas yra atskiras ir nepriklausomas subjektas. Parlamento Pirmininko 2009 m. gegužės 4 d. fondui skirtame laiške pateikiamos minėtosios gairės ir raginama vengti valiutų kursų svyravimo rizikos ir patvirtinti apdairių investicijų strategiją.</p> <p>Biuro priimti sprendimai, pateiktos gairės ir finansų rinkų veiklos atsigavimas leido fondui sumažinti aktuarinį deficitą nuo 121,84 milijonų EUR (2008 m. gruodžio 31 d.) iki 84,56 milijonų EUR (2009 m. gruodžio 31 d.)</p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Institucijos atsakymas
			<p><i>Be to, Parlamentas užsakė naujus nepriklausomus aktuarinius skaičiavimus, siekiant įvertinti pensijų fondo finansinę padėtį po to, kai įsigaliojo Tarybos nuostatai ir Biuro 2009 m. kovo 9 d. ir balandžio 1 d. sprendimai, kuriais keičiama papildoma (savanoriška) pensijų schema. Atsižvelgiant į tai, kad Parlamentas prisiima visą atsakomybę deficito atveju, pirmiau minėtoji suma buvo įtraukta į balansą, kaip to reikalavo Audito Rūmai. Aktuariniai skaičiavimai bus atnaujinami kasmet ir įeis į metinių finansų ataskaitų rengimo procesą.</i></p>
5. Saugios Europos automatinųjų pranešimų mainų sistemos (SESAME) užbaigimo data			
<p>2008 metų metinės ataskaitos 11.10 dalis:</p> <p>Buvo sistemingai numatoma pernelyg optimistinė saugios Europos automatinųjų pranešimų mainų sistemos (SESAME), naudojamos rengiant Tarybos metinį biudžetą, užbaigimo data. Pradinė projekto koncepcija buvo keičiama daug kartų, be to, valstybės narės nesutarė, kaip traktuoti tam tikras konfidencialios informacijos kategorijas. Todėl metinis SESAME biudžetas kasmet buvo įvertinamas per didelę sumą.</p>	<p>2009 m. 2,7 milijono eurų SESAME biudžetas vėl buvo padidintas 2,4 milijono eurų suma. Tačiau 2009 m. spalio mėn. valstybės narės Politiniame ir saugumo komitete suteikė leidimą įgyvendinti SESAME žemos klasifikacijos segmentą. Todėl projektas gali būti pradėtas vykdyti. Tačiau turi būti pasiektas dar vienas susitarimas dėl projekto aukštos klasifikacijos segmento koncepcijos.</p>	<p>Taryba turėtų užtikrinti, kad SESAME projektui numatyti biudžeto asignavimai būtų skiriami atsižvelgiant į projekto įgyvendinimo eigą.</p>	<p>Tarybos atsakymai</p> <p><i>Tarybos generalinis sekretoriatas pritaria Audito Rūmų analizei, susijusiai su 2008 m. Audito Rūmų pastabų dėl projekto SESAME įgyvendinimu.</i></p> <p><i>Siekiant užtikrinti, kad projektui SESAME iš biudžeto skirti asignavimai atitiktų projekto įgyvendinimo padėtį, 2010 m. biudžete ir 2011 m. biudžeto projekte numatytos sumos sumažintos iki 400 000 EUR per metus.</i></p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Institucijos atsakymas
6. Individualių teisių informacinės sistemos įdiegimas			
<p>2008 metų metinės ataskaitos 11.11 dalis:</p> <p>2008 m. birželio mėn. Administracijos ir mokėjimo pagal individualias teises biuras (PMO) įdiegė naują sistemą, vadinamą individualių teisių informacinė sistema (Individual Rights Information System – IRIS), skirtą darbuotojų teisių, įskaitant atlyginimus, valdymui. Pradėjus naudoti IRIS atsirado daug atlyginimų skaičiavimo problemų. Trūkumams ištaisyti skirtos neatidėliotinos priemonės apėmė rankines operacijas atlyginimų skaičiavimo sistemoje. Jos nebuvo tinkamai kontroliuojamos. IRIS sistema nebuvo tinkamai testuojama, o senoji ir naujoji sistemos neveikė kartu iki tol, kol nebuvo įsitikinta, kad naujoji sistema veikia tinkamai.</p>	<p>Susidūrus su šiomis problemomis, IRIS nebebuvo plėtojama. Buvo pradėti vykdyti du nauji projektai: individualių teisių į išmokas valdymo projektas ir ligos draudimo valdymo projektas. Šių programų plėtotės metu apskaičiuojant individualias teises remiamasi ranka į atlyginimų skaičiavimo sistemą įtraukiamais duomenimis.</p>	<p>Komisija turėtų užtikrinti, kad naujos programos bus diegiamos tik tuomet, kai bus gauta įrodymų, kad sistemų testavimo rezultatai yra pakankami.</p>	<p>Komisijos atsakymai</p> <p><i>PMO jau pradėjo bandyti pertvarkytus individualių išmokų valdymo modulius. Parengtoje išsamioje bandymų programoje atsižvelgiama į anksčiau įgytą patirtį.</i></p>
7. Vietiniam Komisijos delegacijų personalui taikoma pensijų sistema			
<p>2008 metų metinės ataskaitos 11.13 dalis:</p> <p>Išorės santykių generalinio direktorato Išorės santykių direkcijos nustatyta vietiniam Komisijos delegacijose dirbančiam personalui skirta pensijų sistema nuo 1996 m. yra administruojama remiantis laikinomis taisyklėmis. Jose nėra nustatyta Komisijos atsakomybė apsaugoti fondo turtą ir užtikrinti jo grąžą ir neapibrėžiamos išsamios nuostatos dėl darbuotojų teisių nustatymo.</p>	<p>Komisija sutiko išnagrinėti galimybes, kaip būtų galima nuolatos taikyti šią sistemą. Ji taip pat patvirtino, kad būtina parengti teisėkūros pasiūlymą ir atlikti aktuarinį tyrimą.</p>	<p>Komisija turėtų imtis veiksmų siekiant patvirtinti šios sistemos organizavimo ir valdymo taisykles.</p>	<p>Komisijos atsakymai</p> <p><i>Norint dabartinę papildomą schemą padaryti nuolatine reikalingas teisinis pagrindas. Tam reikia atlikti Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų pakeitimą, kurio Komisija įtraukė į Europos išorės tarnybos pasiūlymą Tarybai ir Europos Parlamentui.</i></p>
<p>(¹) 2010 m. liepos 26 d.</p>			

I PRIEDAS

Finansinė informacija apie bendrąjį biudžetą

TURINYS

PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE BIUDŽETĄ

1. Biudžeto sudėtis
2. Teisinis pagrindas
3. Sutartyse ir Finansiniame reglamente nustatyti biudžeto principai
4. Biudžeto turinys ir struktūra
5. Biudžeto finansavimas (biudžeto pajamos)
6. Biudžeto asignavimų tipai
7. Biudžeto vykdymas
 - 7.1. Atsakomybė už vykdymą
 - 7.2. Pajamų vykdymas
 - 7.3. Išlaidų vykdymas
 - 7.4. Konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos ir finansinių metų likučio apskaičiavimas
8. Sąskaitų pateikimas
9. Išorės auditas
10. Biudžeto įvykdymo tvirtinimas ir tolesnės priemonės

PAAIŠKINIMAI

Finansinių duomenų šaltiniai

Piniginis vienetas

Santrumpos ir simboliai

DIAGRAMOS

PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE BIUDŽETĄ

1. BIUDŽETO SUDĖTIS

Biudžetą sudaro Europos Sąjungos išlaidos. Jį taip pat sudaro bendradarbiavimo teisingumo ir vidaus reikalų srityse bei bendros užsienio ir saugumo politikos administracinės išlaidos, ir visos kitos išlaidos, kurios, Tarybos nuomone, turėtų būti padengtos iš biudžeto, kad būtų galima vykdyti šias politikas.

2. TEISINIS PAGRINDAS

Biudžetas vykdomas vadovaujantis finansinėmis sutarčių ⁽¹⁾ ⁽²⁾ nuostatomis (SESV 310–325 straipsniai ir EAEB 160a straipsnis) bei finansiniais reglamentais ⁽³⁾.

3. SUTARTYSE IR FINANSINIAME REGLAMENTE NUSTATYTI BIUDŽETO PRINCIPAI

Visos Europos Sąjungos pajamos ir išlaidos turi būti įtrauktos į vieną biudžetą (vieningumas ir tikslumas). Biudžetas sudaromas kasmet tik vieneriems finansiniams metams (metinis periodiškumas). Jo išlaidos negali viršyti pajamų (sublansuotumas). Sąskaitos parengiamos, vykdomos ir pateikiamos eurais (apskaitos vienetas). Pajamos turi būti skirtos visoms išlaidoms finansuoti neišskiriant tam tikrų išlaidų punktų ir, kaip ir visos išlaidos, turi būti įtrauktos į biudžetą, vėliau į finansinę atskaitomybę, be jokių pataisymų (universalumas). Asignavimai klasifikuojami pagal antraštinės dalis ir skyrius; skyrius sudaro straipsniai ir punktai (specifikacija). Biudžeto asignavimai naudojami vadovaujantis ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo principais (patikimas finansų valdymas). Biudžetas parengiamas ir vykdomas, o sąskaitos pateikiamos laikantis skaidrumo principo (skaidrumas). Tačiau yra keletas šių pagrindinių principų išimčių.

4. BIUDŽETO TURINYS IR STRUKTŪRA

Biudžetą sudaro „suvestinė pajamų ir išlaidų ataskaita“ bei „pajamų ir išlaidų ataskaitų“ skirsniai kiekvienai institucijai. Yra devyni skirsniai: I skirsnis – Parlamentas, II skirsnis – Taryba, III skirsnis – Komisija, IV skirsnis – Teisingumo Teismas, V skirsnis – Audito Rūmai, VI skirsnis – Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, VII skirsnis – Regionų komitetas, VIII skirsnis – Europos ombudsmenas ir IX skirsnis – Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas.

Kiekviename skirsnyje pajamos ir išlaidos klasifikuojamos biudžeto eilutėse (pagal antraštines dalis, skyrius, straipsnius ir, tam tikrais atvejais, punktus) pagal jų tipą ar paskirtį.

5. BIUDŽETO FINANSAVIMAS (BIUDŽETO PAJAMOS)

Iš esmės biudžetas finansuojamas iš Europos Sąjungos nuosavų išteklių: BNPj nuosavų išteklių, PVM nuosavų išteklių, muitų mokesčių, žemės ūkio mokesčių, cukraus ir izogliukozės mokesčių ⁽⁴⁾.

Be nuosavų išteklių yra kitų pajamų (žr. **I diagramą**).

6. BIUDŽETO ASIGNAVIMŲ TIPAI

Numatytiems išlaidoms padengti biudžete išskiriami šie biudžeto asignavimų tipai:

a) diferencijuoti asignavimai (DA) skirti finansuoti daugiamečius veiksmus tam tikrose biudžeto srityse. Juos sudaro įsipareigojimų asignavimai (IA) ir mokėjimų asignavimai (MA):

— įsipareigojimų asignavimai leidžia vieneriais finansiniais metais prisiimti teisinius įsipareigojimus veiksams, vykdomiems kelerius finansinius metus,

— mokėjimų asignavimais finansuojamos išlaidos, susijusios su einamiesiems arba ankstesniesiems finansiniams metams prisiimtais įsipareigojimais;

⁽¹⁾ Romos sutartis (1957 m. kovo 25 d.): sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV).

⁽²⁾ Romos sutartis (1957 m. kovo 25 d.): Europos atominės energijos bendrijos (EAEB) steigimo sutartis.

⁽³⁾ Iš esmės 2002 m. birželio 25 d. Finansinis reglamentas (OL L 248, 2002 9 16, p. 1).

⁽⁴⁾ Pagrindiniai su nuosavais ištekliais susiję teisės aktai: Tarybos sprendimas 2007/436/EB, Euratomas (OL L 163, 2007 6 23, p. 17); Tarybos sprendimas 2000/597/EB, Euratomas (OL L 253, 2000 10 7, p. 42); Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 (OL L 130, 2000 5 31, p. 1).

b) nediferencijuoti asignavimai (NDA) užtikrina išlaidų, susijusių su kiekvienu finansinių metų metiniais veiksmis, įsipareigojimus ir mokėjimus.

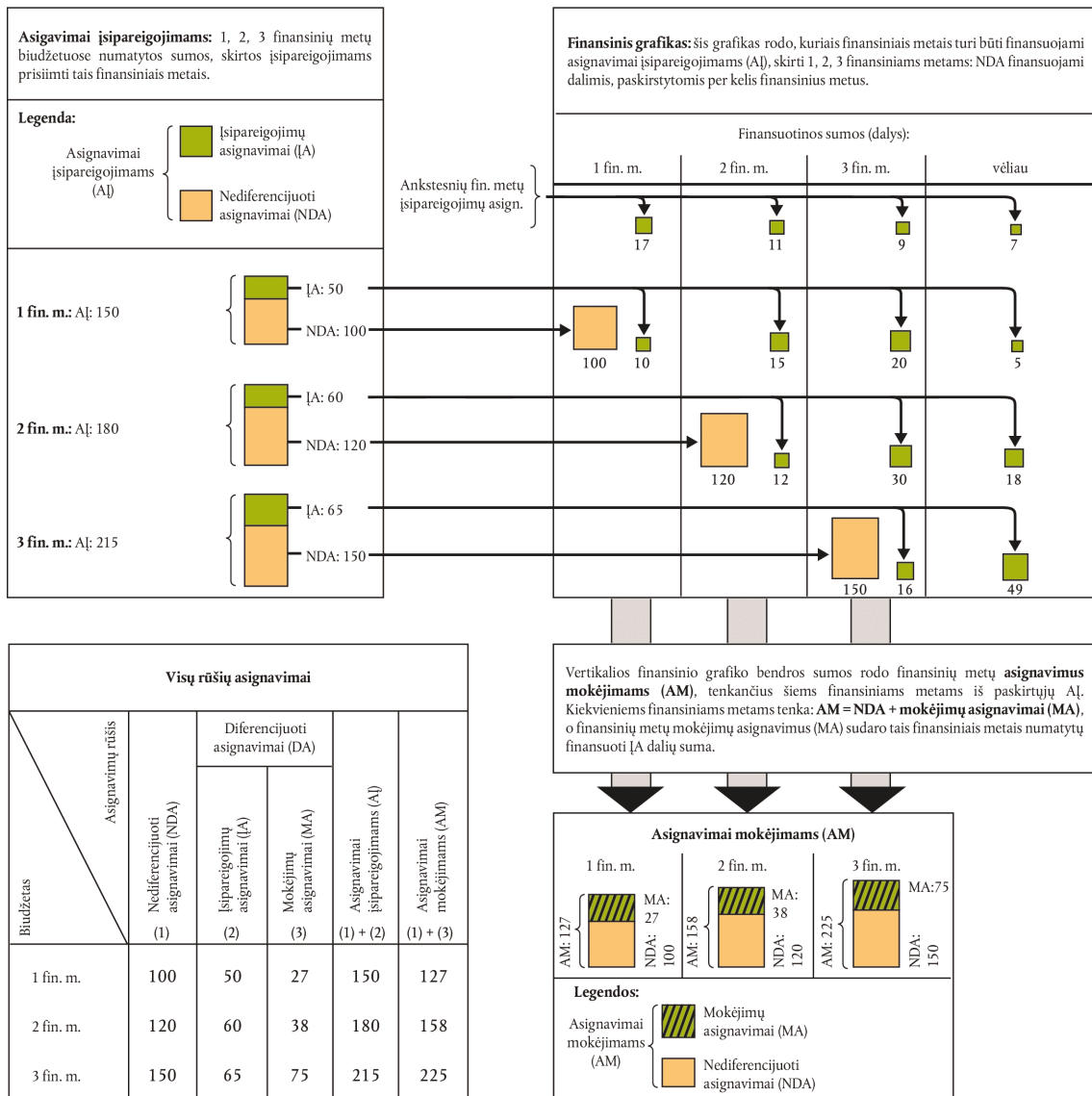
Tokiu būdu svarbu nustatyti dvi kiekvienų finansinių metų bendrąsias sumas:

a) bendroji asignavimų įsipareigojimams (AI) suma ⁽⁵⁾ = nediferencijuoti asignavimai (NDA) + įsipareigojimų asignavimai (IA) ⁽⁵⁾;

b) bendroji asignavimų mokėjimams (AM) suma ⁽⁵⁾ = nediferencijuoti asignavimai (NDA) + mokėjimų asignavimai (MA) ⁽⁵⁾.

Budžeto pajamos yra skirtos padengti visus asignavimus mokėjimams. Įsipareigojimų asignavimų nebūtina padengti pajamomis.

Toliau pateikta schema (su fiktyviomis sumomis), kurioje parodytas šių rūšių asignavimų poveikis kiekvieniems finansiniams metams.

⁽⁵⁾ Svarbu skirti „asignavimų įsipareigojimams“ ir „įsipareigojimų asignavimų“ bei „asignavimų mokėjimams“ ir „mokėjimų asignavimų“ sąvokas. Sąvokos „įsipareigojimų asignavimai“ ir „mokėjimų asignavimai“ yra vartojamos tik diferencijuotų asignavimų kontekste.

7. BIUDŽETO VYKDYMAS

7.1. Atsakomybė už vykdymą

Komisija vykdo biudžetą, vadovaudamasi Finansiniu reglamentu, savo pačios atsakomybe ir neviršydamas paskirtųjų asignavimų; ji taip pat suteikia kitoms institucijoms įgaliojimus vykdyti su jomis susijusius biudžeto skirsnius⁽⁶⁾. Finansiniame reglamente nustatytos biudžeto vykdymo procedūros, bei institucijų įgaliojimus suteikiančių pareigūnų, apskaitos pareigūnų, avansų sąskaitų valdytojų ir vidaus auditorių pareigos. Dviejose pagrindinėse išlaidų srityse (EŽŪGF ir sanglaudos) Europos Sąjungos lėšos valdomos bendrai su valstybėmis narėmis.

7.2. Pajamų vykdymas

Numatytosios pajamos įskaitomos į biudžetą, atsižvelgiant į pataisas, išplaukiančias iš taisomųjų biudžetų.

Biudžeto pajamų vykdymą sudaro gautinų sumų nustatymas ir Europos Sąjungai grąžintinų sumų (nuosavų išteklių ir kitų pajamų) susigrąžinimas. Jį reglamentuoja tam tikros specialios nuostatos⁽⁷⁾. Faktinės finansinių metų pajamos yra apibrėžiamos kaip bendra suma lėšų, surenkamų pagal einamųjų finansinių metų gautinas sumas, ir išieškojimų, atliktų pagal ankstesniųjų finansinių metų neišieškotas gautinas sumas.

7.3. Išlaidų vykdymas

Sąmatinės išlaidos yra įskaitomos į biudžetą.

Biudžeto išlaidų vykdymas, t. y. asignavimų kaita ir panaudojimas, gali būti taip apibendrintas:

a) asignavimai įsipareigojimams:

- i) *asignavimų kaita*: bendrą finansinių metų asignavimų įsipareigojimams sumą sudaro: pradinis biudžetas (NDA ir IĀ) + taisomieji biudžetai + paskirtosios pajamos + pervedimai + iš ankstesniųjų finansinių metų perkelti įsipareigojimų asignavimai + neautomatiški, dar nepaskirti perkėlimai iš ankstesniųjų finansinių metų + iš ankstesniųjų finansinių metų likę ir vėl paskirti įsipareigojimų asignavimai;
- ii) *asignavimų panaudojimas*: per finansinius metus galutinius asignavimus įsipareigojimams galima naudoti įsipareigojimams prisiimti (panaudoti asignavimai įsipareigojimams = prisiimtų įsipareigojimų suma);
- iii) *asignavimų perkėlimas iš vieno finansinių metų į kitus*: nepanaudoti finansinių metų asignavimai gali būti perkelti į kitus finansinius metus atitinkamos institucijos sprendimu. Asignavimai, gaunami kaip paskirtosios pajamos, perkeliama automatiškai;
- iv) *asignavimų anuliavimas*: likutis yra anuliuojamas.

b) asignavimai mokėjimams:

- i) *asignavimų kaita*: bendrą finansinių metų asignavimų mokėjimams sumą sudaro: pradinis biudžetas (NDA ir MA) + taisomieji biudžetai + paskirtosios pajamos + pervedimai + asignavimai, atkelti iš ankstesniųjų finansinių metų kaip automatiški arba kaip neautomatiški perkėlimai;
- ii) *finansinių metų asignavimų panaudojimas*: finansinių metų asignavimai mokėjimams yra skirti mokėjimams atlikti tais finansiniais metais. Jiems nepriklauso asignavimai, perkelti iš ankstesniųjų finansinių metų (panaudoti asignavimai mokėjimams = mokėjimų, įvykdytų pagal tų finansinių metų asignavimus, suma);
- iii) *finansinių metų asignavimų perkėlimas į kitus finansinius metus*: nepanaudoti finansinių metų asignavimai gali būti perkelti į sekančius finansinius metus pačios institucijos sprendimu. Asignavimai, gaunami kaip paskirtosios pajamos, perkeliama automatiškai;

⁽⁶⁾ Žr. SESV 317 straipsnį, EAEB 106a straipsnį ir Finansinio reglamento 50 straipsnį.

⁽⁷⁾ Žr. Finansinio reglamento 69–74 straipsnius ir Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000.

- iv) *asignavimų anuliavimas*: likutis yra anuliuojamas;
- v) *bendra per finansinius metus*: įvykdytų mokėjimų sumamokėjimai pagal finansinių metų asignavimus mokėjimams + mokėjimai pagal asignavimus mokėjimams, atkelti iš praeitų finansinių metų;
- vi) *tikrosios vienerių finansinių metų išlaidos*: išlaidos konsoliduotose biudžeto vykdymo ataskaitose (žr. 7.4 dalį) = mokėjimai pagal finansinių metų asignavimus mokėjimams + finansinių metų asignavimai mokėjimams, perkelti į sekančius finansinius metus.

7.4. Konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos ir finansinių metų likučio apskaičiavimas

Konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos parengiamos kiekvienų finansinių metų pabaigoje. Jose yra apskaičiuotas finansinių metų likutis, kuris įskaitomas į sekančių finansinių metų biudžetą, naudojantis taisomuoju biudžetu.

8. SĄSKAITŲ PATEIKIMAS

Atitinkamų finansinių metų sąskaitos pateikiamos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams; šios sąskaitos apima finansinę atskaitomybę ir biudžeto vykdymo ataskaitas, pateikiamas kartu su biudžeto ir finansų valdymo ataskaita. Negalutinės sąskaitos pateikiamos ne vėliau kaip iki kitų finansinių metų kovo 31 d., galutinės sąskaitos – iki tų pačių metų liepos 31 d.

9. IŠORĖS AUDITAS

Nuo 1977 m. biudžeto išorės auditą atlieka Europos Sąjungos Audito Rūmai⁽⁸⁾. Audito Rūmai tikrina visų biudžeto pajamų ir išlaidų sąskaitas. Jie pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimą dėl sąskaitų patikimumo ir dėl jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Jie taip pat tikrina, ar pajamos ir išlaidos buvo teisėtos ir tvarkingos, ir įsitikina, ar lėšos buvo patikimai valdomos. Auditai gali būti atlikti prieš uždarant aptariamų finansinių metų sąskaitas; jie atliekami remiantis dokumentais ir, jei reikia, vietoje – Europos Sąjungos institucijose, valstybėse narėse ir trečiojoje šalyse. Audito Rūmai parengia kiekvienų finansinių metų metinę ataskaitą ir taip pat gali bet kuriuo metu pateikti savo pastabas dėl konkrečių klausimų ir, bet kuriai Europos Sąjungos institucijai prašant, pareikšti nuomones.

10. BIUDŽETO ĮVYKDYMO TVIRTINIMAS IR TOLESNĖS PRIEMONĖS

Nuo 1977 m. yra taikomos tokios nuostatos⁽⁹⁾: iki antrųjų metų, einančių po aptariamų finansinių metų, balandžio 30 d. Parlamentas, Tarybai rekomenduojant, patvirtina, kad Komisija įvykdė biudžetą. Tuo tikslu Taryba ir Parlamentas patikrina Komisijos pateiktas sąskaitas, taip pat išnagrinėja Audito Rūmų metinę ataskaitą ir specialiąsias ataskaitas. Institucijos turi imtis visų reikiamų priemonių, kad būtų atsižvelgta į sprendimuose dėl biudžeto įvykdymo pareikštas pastabas, ir atsiskaityti už taikytas priemones.

⁽⁸⁾ Žr. SESV 285–287, EAEB 160a ir Finansinio reglamento 139–147 straipsnius.

⁽⁹⁾ Žr. SESV 319 ir EAEB 106a straipsnius.

PAAIŠKINIMAI

FINANSINIŲ DUOMENŲ ŠALTINIAI

Šiame priede pateikiami finansiniai duomenys yra paimti iš Europos Sąjungos metinių finansinių ataskaitų ir kitų įvairių Komisijos pateiktų finansinių dokumentų. Geografinis paskirstymas nustatytas pagal Komisijos informacinės apskaitos sistemos (ABAC) šalių kodus. Komisija pabrėžia, jog visi duomenys, kuriuos pateikė valstybė narė, tiek duomenys apie pajamas, tiek apie išlaidas, yra aritmetinių operacijų rezultatas, kuriuo nepakankamai perteikiama informacija apie naudą, kurią kiekviena valstybė narė gauna iš Europos Sąjungos. Todėl šie duomenys turėtų būti interpretuojami apdairiai.

PINIGINIS VIENETAS

Visi finansiniai duomenys pateikiami milijonais eurų. Bendrosios sumos yra suapvalintos konkrečių verčių sumos, kurios nebūtinai atitinka suapvalinamų verčių sumą.

SANTRUMPOS IR SIMBOLIAI

AĮ	Asignavimai įsipareigojimams
AM	Asignavimai mokėjimams
AT	Austrija
BE	Belgija
BG	Bulgarija
BNPj	Bendrosios nacionalinės pajamos
CY	Kipras
CZ	Čekija
D	Biudžeto antraštinė dalis
DA	Diferencijuoti asignavimai
DE	Vokietija
DIA	Diagrama-nuoroda kitose diagramose (pvz. III DIA)
DK	Danija
EAEB arba Euratomas	Europos atominės energijos bendrija
EC	Europos bendrija (Bendrijos)
EE	Estija
EEC	Europos ekonominė bendrija
EL	Graikija
ELPA	Europos laisvosios prekybos asociacija
ES	Ispanija
ES	Europos Sąjunga
ES-27	27 Europos Sąjungos valstybės narės
FI	Suomija
FNR	2002 m. birželio 25 d. finansinis reglamentas
FR	Prancūzija

HU	Vengrija
IE	Airija
IT	Italija
ĮA	Įsipareigojimų asignavimai
LT	Lietuva
LU	Liuksemburgas
LV	Latvija
MA	Mokėjimų asignavimai
MT	Malta
NDA	Nediferencijuoti asignavimai
NL	Nyderlandai
OL	Europos Sąjungos oficialusis leidinys
PL	Lenkija
PT	Portugalija
PVM	Pridėtinės vertės mokestis
RO	Rumunija
SE	Švedija
SK	Slovakija
Skn.	Biudžeto skirsnis
SI	Slovėnija
UK	Jungtinė Karalystė
0,0	Duomenys tarp 0 ir 0,05
—	Nėra duomenų

DIAGRAMOS**2009 FINANSINIŲ METŲ BIUDŽETAS IR BIUDŽETO VYKDYMAS 2009 FINANSINIAIS METAIS**

I DIA	2009 m. biudžetas – numatytos pajamos ir galutiniai asignavimai mokėjimams
II DIA	2009 m. biudžetas – asignavimai įsipareigojimams
III DIA	2009 m. esami asignavimai įsipareigojimams ir jų panaudojimas
IV DIA	2009 m. esami asignavimai mokėjimams ir jų panaudojimas
V DIA	2009 m. nuosavi ištekliai pagal valstybes nares
VI DIA	2009 m. kiekvienoje valstybėje narėje atlikti mokėjimai

2009 FINANSINIŲ METŲ KONSOLIDUOTOS ATASKAITOS

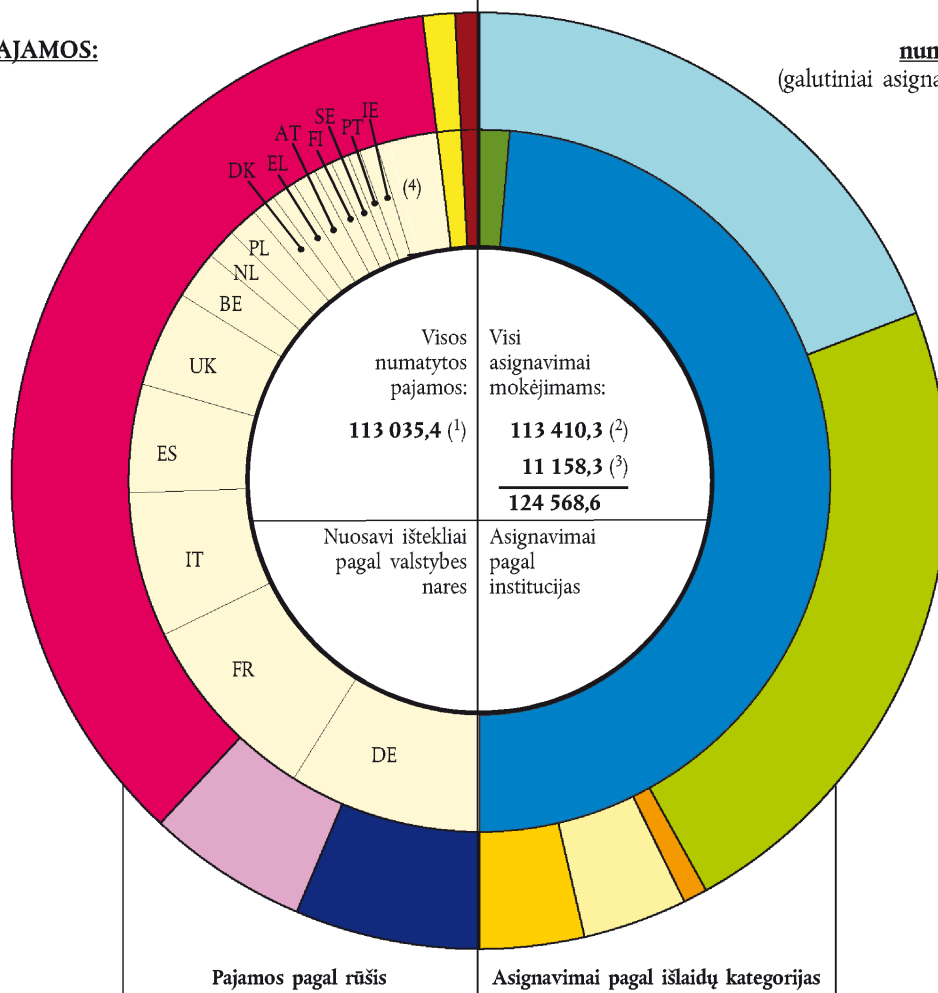
VII DIA	Konsoliduotas balansas
VIII DIA	Konsoliduota ekonominių rezultatų ataskaita

I diagrama

2009 m. biudžetas – Numatytos pajamos ir galutiniai asignavimai mokėjimams

(dėl pajamų kriterijų, žr. 7.2 dalį „Pagrindinė informacija apie biudžetą“; dėl išlaidų kriterijų, žr. 7.3 dalį „Pagrindinė informacija apie bendrąjį biudžetą“, ir dėl detalesnės informacijos, žr. IV diagramos a stulpelį)

(milijonais eurų ir %)

numatytos PAJAMOS:**numatytos IŠLAIDOS:**
(galutiniai asignavimai mokėjimams)**Pagrindinės pajamos:**

Iš viso nuosavų išteklių (pagal valstybes nares)	—	(0 %)
Žemės ūkio muitai	—	(0 %)
„Cukraus“ ir „izogliukozės“ mokesčiai	139,4	(0,1 %)
Muitai	14 441,1	(12,8 %)
PVM nuosavi ištekliai	12 714,0	(11,2 %)
BNP nuosavi ištekliai	81 557,1	(72,2 %)
Kitos pajamos	2 387,7	(2,1 %)
Ankstesnių finansinių metų perteklius	1 796,2	(1,6 %)

Pagrindinės išlaidos**Finansinės programos išlaidų kategorijos**

1. Tvarus augimas	47 520,1	(38,1 %)
2. Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	57 106,9	(45,8 %)
3. Pilietiškas, laisvė, saugumas ir teisingumas	2 174,4	(1,7 %)
4. ES – pasaulinė partnerė	8 804,1	(7,1 %)
5. Administracija	8 754,0	(7 %)
6. Kompensavimas	209,1	(0,2 %)
Asignavimai, skirti kitoms institucijoms	3 333,9	(2,7 %)
Asignavimai, skirti Komisijai,	121 234,7	(97,3 %)
iš kurių – asignavimai pagrindinei veiklai	115 814,6	(93 %)

(1) Po taisomųjų biudžetų.

(4) CZ, RO, HU, SK, SI, LU, BG, LT, LV, EE, CY, MT pajamų įmokos kartu.

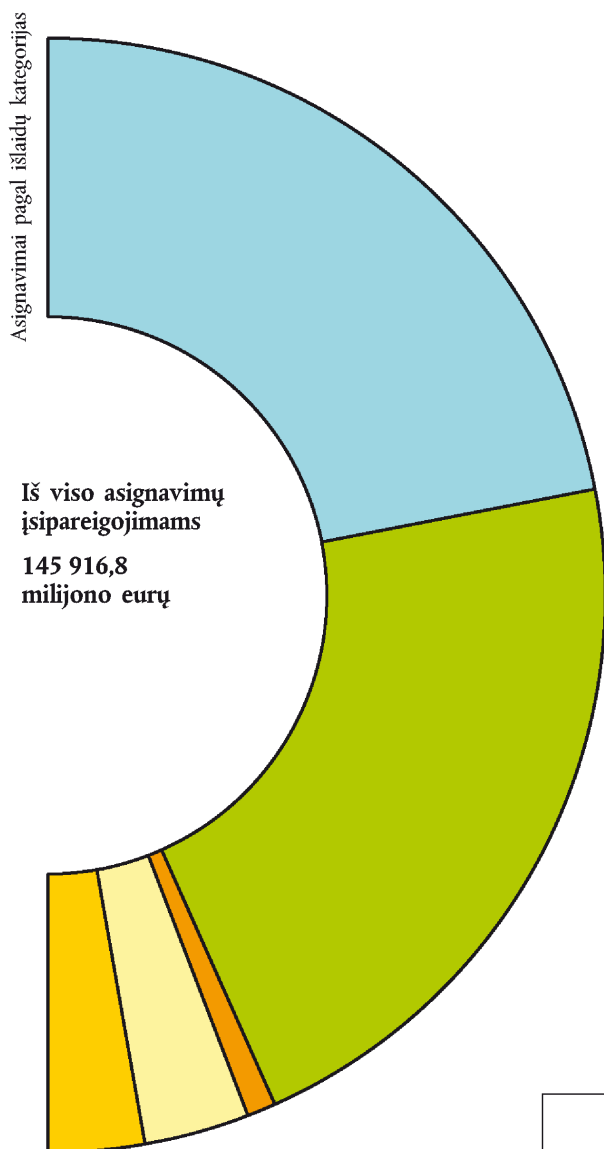
(2) Po taisomųjų biudžetų ir pervedimų tarp biudžeto antraštinių dalių.

(3) Asignuotosios pajamos ir perkelti asignavimai.

II diagrama
2009 m. biudžetas – Asignavimai įsipareigojimams

(po taisomųjų biudžetų; dėl detalesnės informacijos, žr. III diagramos b stulpelį)

(milijonais eurų ir %)

Pastaba:

Visų asignavimų įsipareigojimams bendros sumos neatsveria 2009 m. biudžeto pajamų, kadangi į įsipareigojimų asignavimus įeina sumos, kurias sudarys biudžeto pajamos iš vėlesnių metų.

Pagrindinės išlaidos

Finansinės programos išlaidų kategorijos

	1. Tvarus augimas	63 923,3	(43,8 %)
	2. Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	62 718,4	(43 %)
	3. Pilietiškas, laisvė, saugumas ir teisingumas	2 327,7	(1,6 %)
	4. ES – pasaulinė partnerė	8 713,5	(6 %)
	5. Administracinės išlaidos	8 024,7	(5,5 %)
	6. Kompensavimas	209,1	(0,1 %)

III diagrama							
2009 m. esami asignavimai įsipareigojimams ir jų panaudojimas							
<i>(milijonais eurų ir %)</i>							
Skirsniai (skn.) ir antraštinės dalys (d.), atitinkantys 2009 m. biudžeto nomenklatūrą ir finansinės programos išlaidų kategorijas	Galutiniai įsipareigojimai (1)	Asignavimų panaudojimas					
		Prisiimti įsipareigojimai	Panaudojimo proc. dalys (%)	Perkėlimai į 2010 m.	Proc. (%)	Anuliavimai	Proc. (%)
		(a)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a) - (b) - (c)	(d)/(a)
Biudžeto nomenklatūra							
I Parlamentas (I skn.)	1 596,1	1 467,4	91,9	26,3	1,6	102,4	6,4
II Taryba (II skn.)	642,1	592,8	92,3	37,7	5,9	11,5	1,8
III Komisija (III skn.)	142 946,7	139 778,5	97,8	2 486,7	1,7	681,5	0,5
III.1 Ekonomikos ir finansų reikalai (01 d.)	444,6	439,7	98,9	1,5	0,3	3,4	0,8
III.2 Įmonės (02 d.)	757,3	697,6	92,1	55,5	7,3	4,2	0,6
III.3 Konkurencija (03 d.)	94,1	91,6	97,3	1,8	2,0	0,7	0,8
III.4 Užimtumas ir socialiniai reikalai (04 d.)	11 255,1	11 195,6	99,5	46,0	0,4	13,4	0,1
III.5 Žemės ūkis ir kaimo plėtra (05 d.)	61 260,4	60 054,0	98,0	1 180,3	1,9	26,1	0,0
III.6 Energetika ir transportas (06 d.)	4 859,0	4 803,4	98,9	44,0	0,9	11,5	0,2
III.7 Aplinka (07 d.)	487,8	459,8	94,2	18,7	3,8	9,4	1,9
III.8 Moksliniai tyrimai (08 d.)	5 388,0	5 083,5	94,3	301,2	5,6	3,3	0,1
III.9 Informacinė visuomenė ir žiniasklaida (09 d.)	1 609,3	1 555,8	96,7	52,3	3,3	1,2	0,1
III.10 Tiesioginiai moksliniai tyrimai (10 d.)	795,3	432,6	54,4	360,8	45,4	1,9	0,2
III.11 Žuvininkystė ir jūrinių kūrinių reikalai (11 d.)	985,4	976,2	99,1	4,5	0,5	4,7	0,5
III.12 Vidaus rinka (12 d.)	68,5	66,2	96,6	1,1	1,6	1,2	1,8
III.13 Regioninė politika (13 d.)	38 559,9	38 523,1	99,9	22,0	0,1	14,8	0,0
III.14 Mokesčiai ir muitų sąjunga (14 d.)	133,6	126,2	94,5	1,6	1,2	5,8	4,3
III.15 Švietimas ir kultūra (15 d.)	1 691,0	1 566,1	92,6	123,5	7,3	1,4	0,1
III.16 Komunikacija (16 d.)	217,4	213,7	98,3	1,4	0,6	2,3	1,0
III.17 Sveikata ir vartotojų apsauga (17 d.)	695,2	675,5	97,2	11,1	1,6	8,6	1,2
III.18 Laisvė, saugumas ir teisingumas (18 d.)	1 032,1	1 008,0	97,7	14,7	1,4	9,4	0,9
III.19 Išorės santykiai (19 d.)	4 167,5	4 105,3	98,5	53,8	1,3	8,4	0,2
III.20 Prekyba (20 d.)	80,8	77,7	96,2	1,3	1,6	1,8	2,2
III.21 Vystymasis ir santykiai su AKR šalimis (21 d.)	2 429,9	2 324,9	95,7	100,0	4,1	5,0	0,2
III.22 Plėtra (22 d.)	1 131,6	1 119,9	99,0	10,3	0,9	1,4	0,1
III.23 Humanitarinė pagalba (23 d.)	915,0	913,0	99,8	1,0	0,1	0,9	0,1
III.24 Kova su sukčiavimu (24 d.)	78,4	77,4	98,6	0,0	0,0	1,1	1,4
III.25 Komisijos politikos kryptų koordinavimas ir teisinės konsultacijos (25 d.)	193,7	187,3	96,7	3,8	2,0	2,7	1,4
III.26 Komisijos administravimas (26 d.)	1 092,5	1 047,9	95,9	36,5	3,3	8,1	0,7
III.27 Biudžetas (27 d.)	274,3	271,7	99,1	2,0	0,7	0,5	0,2
III.28 Auditas (28 d.)	10,9	10,5	96,8	0,2	1,9	0,1	1,3
III.29 Statistika (29 d.)	143,4	133,0	92,7	7,1	4,9	3,3	2,3
III.30 Pensijos (30 d.)	1 135,9	1 117,3	98,4	—	—	18,7	1,6
III.31 Lingvistinės tarnybos (31 d.)	455,8	424,0	93,0	28,5	6,2	3,4	0,7
III.40 Rezervai (40 d.)	503,0	—	—	—	—	503,0	100,0
IV Teisingumo Teismas (IV skn.)	317,6	312,8	98,5	1,2	0,4	3,6	1,1
V Audito Rūmai (V skn.)	188,2	173,5	92,2	0,4	0,2	14,3	7,6
VI Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (VI skn.)	122,3	119,9	98,0	0,4	0,3	2,0	1,6
VII Regionų komitetas (VII skn.)	88,2	86,8	98,4	0,1	0,1	1,4	1,6
VIII Europos ombudsmenas (VIII skn.)	9,0	8,3	92,0	—	—	0,7	8,0
IX Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (IX skn.)	6,7	5,4	81,4	—	—	1,2	18,6
Iš viso asignavimų įsipareigojimams	145 916,8	142 545,4	97,7	2 552,7	1,7	818,7	0,6
Finansinė programa							
1 Tvarus augimas	63 923,3	62 444,5	97,7	972,1	1,5	506,7	0,8
2 Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	62 718,4	61 484,4	98,0	1 192,8	1,9	41,3	0,1
3 Pilietiškumas, laisvė, saugumas ir teisingumas	2 327,7	2 264,1	97,3	49,9	2,1	13,7	0,6
4 ES – pasaulinė partnerė	8 713,5	8 481,4	97,3	166,3	1,9	65,8	0,8
5 Administracija	8 024,7	7 661,9	95,5	171,6	2,1	191,2	2,4
6 Kompensavimas	209,1	209,1	100,0	—	—	—	—
Iš viso asignavimų įsipareigojimams	145 916,8	142 545,4	97,7	2 552,7	1,7	818,7	0,6
Iš viso asignavimų mokėjimams	124 568,6	118 361,0	95,0	4 519,1	3,6	1 688,5	1,4

(1) Galutiniai biudžeto asignavimai, atsižvelgus į pervedimus tarp biudžeto eilučių, asignavimai, susiję su paskirtomis ar įsisavintomis pajamomis ir asignavimai, perkelti iš praeitų finansinių metų.

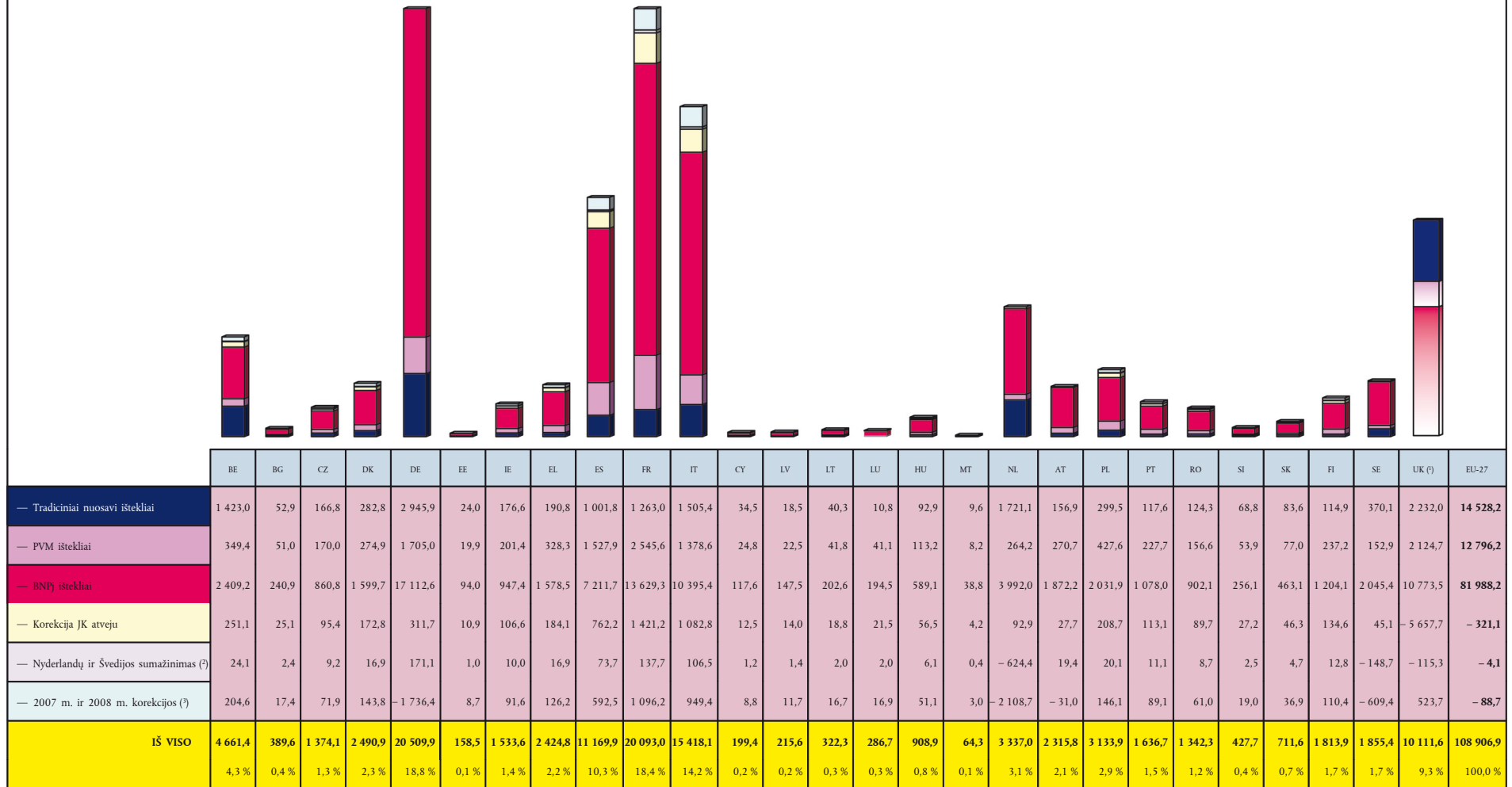
IV diagrama							
2009 m. esami asignavimai mokėjimams ir jų panaudojimas							
(milijonais eurų ir %)							
Skirsniai (skn.) ir antraštinės dalys (d.), atitinkantys 2009 m. biudžeto nomenklatūrą ir finansinės programos išlaidų kategorijas	Galutiniai asignavimai (1)	Asignavimų panaudojimas					
		Mokėjimai, įvykdyti 2009 m.	Panaudojimo proc. (%)	Perkėlimai į 2010 m.	Proc. (%)	Anuliuojami	Proc. (%)
	(a)	(b)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a) - (b) - (c)	(d)/(a)
Biudžeto nomenklatūra							
I Parlamentas (I skn.)	1 798,8	1 466,1	81,5	211,9	11,8	120,8	6,7
II Taryba (II skn.)	762,2	658,8	86,4	82,8	10,9	20,6	2,7
III Komisija (III skn.)	121 234,7	115 589,9	95,3	4 127,4	3,4	1 517,3	1,3
III.1 Ekonomikos ir finansų reikalai (01 d.)	345,2	327,4	94,8	14,1	4,1	3,7	1,1
III.2 Įmonės (02 d.)	705,0	558,4	79,2	88,6	12,6	58,0	8,2
III.3 Konkurencija (03 d.)	107,0	94,5	88,3	10,1	9,4	2,4	2,3
III.4 Užimtumas ir socialiniai reikalai (04 d.)	9 929,4	8 906,4	89,7	754,7	7,6	268,3	2,7
III.5 Žemės ūkis ir kaimo plėtra (05 d.)	56 412,6	55 208,9	97,9	954,2	1,7	249,5	0,4
III.6 Energetika ir transportas (06 d.)	2 480,5	2 253,2	90,8	176,5	7,1	50,7	2,0
III.7 Aplinka (07 d.)	408,6	356,1	87,2	30,2	7,4	22,2	5,4
III.8 Moksliniai tyrimai (08 d.)	5 644,1	4 825,8	85,5	788,6	14,0	29,7	0,5
III.9 Informacinė visuomenė ir žiniasklaida (09 d.)	1 552,0	1 374,7	88,6	172,7	11,1	4,6	0,3
III.10 Tiesioginiai moksliniai tyrimai (10 d.)	734,7	410,5	55,9	313,9	42,7	10,3	1,4
III.11 Žuvininkystė ir jūrinių žuvių reikalai (11 d.)	714,9	592,5	82,9	19,2	2,7	103,3	14,4
III.12 Vidaus rinka (12 d.)	75,5	65,6	86,9	7,2	9,5	2,8	3,6
III.13 Regioninė politika (13 d.)	26 792,8	26 739,5	99,8	14,9	0,1	38,4	0,1
III.14 Mokesčiai ir muitų sąjunga (14 d.)	131,5	120,4	91,5	8,6	6,5	2,5	1,9
III.15 Švietimas ir kultūra (15 d.)	1 654,2	1 495,1	90,4	153,4	9,3	5,7	0,3
III.16 Komunikacija (16 d.)	228,6	203,9	89,2	16,4	7,2	8,3	3,6
III.17 Sveikata ir vartotojų apsauga (17 d.)	632,2	526,4	83,3	35,3	5,6	70,6	11,2
III.18 Laisvė, saugumas ir teisingumas (18 d.)	830,4	744,4	89,6	15,7	1,9	70,3	8,5
III.19 Išorės santykiai (19 d.)	3 804,5	3 673,4	96,6	72,5	1,9	58,7	1,5
III.20 Prekyba (20 d.)	87,9	77,4	88,1	7,5	8,6	2,9	3,4
III.21 Vystymasis ir santykiai su AKR šalimis (21 d.)	1 872,1	1 697,7	90,7	137,9	7,4	36,6	2,0
III.22 Plėtra (22 d.)	1 436,5	1 308,4	91,1	17,9	1,2	110,2	7,7
III.23 Humanitarinė pagalba (23 d.)	858,7	799,7	93,1	46,6	5,4	12,4	1,4
III.24 Kova su sukčiavimu (24 d.)	80,1	71,0	88,6	6,8	8,5	2,3	2,8
III.25 Komisijos politikos kryptų koordinavimas ir teisinės konsultacijos (25 d.)	211,6	184,7	87,3	19,7	9,3	7,2	3,4
III.26 Komisijos administravimas (26 d.)	1 225,6	1 033,7	84,3	163,6	13,4	28,2	2,3
III.27 Biudžetas (27 d.)	284,6	270,9	95,2	12,2	4,3	1,5	0,5
III.28 Auditas (28 d.)	11,5	10,4	90,0	0,9	7,4	0,3	2,5
III.29 Statistika (29 d.)	137,8	120,3	87,3	14,7	10,6	2,9	2,1
III.30 Pensijos (30 d.)	1 135,9	1 117,3	98,4	—	—	18,7	1,6
III.31 Lingvistinės tarnybos (31d.)	479,5	421,5	87,9	52,8	11,0	5,1	1,1
III.40 Rezervai (40 d.)	229,0	—	—	—	—	229,0	100,0
IV Teisingumo Teismas (IV skn.)	332,2	307,2	92,5	19,4	5,8	5,6	1,7
V Audito Rūmai (V skn.)	200,5	123,0	61,3	61,7	30,8	15,8	7,9
VI Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (VI skn.)	128,0	117,3	91,7	7,6	5,9	3,0	2,4
VII Regionų komitetas (VII skn.)	95,0	85,6	90,1	6,4	6,7	3,0	3,2
VIII Europos ombudsmenas (VIII skn.)	9,6	8,1	84,6	0,7	7,6	0,8	7,9
IX Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (IX skn.)	7,6	4,9	64,2	1,1	15,0	1,6	20,7
Iš viso asignavimų mokėjimams	124 568,6	118 361,0	95,0	4 519,1	3,6	1 688,5	1,4
Finansinė programa							
1 Tvarus augimas	47 520,1	44 683,5	94,0	2 380,6	5,0	455,9	1,0
2 Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	57 106,9	55 877,3	97,8	985,7	1,7	243,9	0,4
3 Pilietiškumas, laisvė, saugumas ir teisingumas	2 174,4	1 993,0	91,7	75,2	3,5	106,2	4,9
4 ES – pasaulinė partnerė	8 804,1	7 982,9	90,7	220,0	2,5	601,2	6,8
5 Administracija	8 754,0	7 615,3	87,0	857,5	9,8	281,3	3,2
6 Kompensavimas	209,1	209,1	100,0	—	—	—	—
Iš viso asignavimų mokėjimams	124 568,6	118 361,0	95,0	4 519,1	3,6	1 688,5	1,4

(1) Galutiniai biudžeto asignavimai, atsižvelgus į pervedimus tarp biudžeto eilučių, asignavimai susiję su paskirtomis ar įsisavintomis pajamomis ir asignavimai, perkelti iš praeitų finansinių metų.

V diagrama
2009 m. nuosavi ištekliai pagal valstybes nares

Faktinės pajamos

(milijonais eurų ir %)

(1) Jungtinės Karalystės bendriesiems nuosaviems ištekliams (15 769,3 milijono eurų) taikoma (5 657,7 milijonų eurų) korekcija. Šios korekcijos finansavimo našta tenka kitoms valstybėms narėms.

(2) Nyderlandams bei Švedijai 2007–2013 m. taikomas jų BNP grįstų metinių įmokų bendras sumažinimas. 2009 m. jų sumos yra atitinkamai 624,4 ir 148,7 milijono eurų.

(3) Įsigaliojus Tarybos sprendimui 2007/436/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavųjų išteklių sistemos, jį įgyvendinant buvo apskaičiuota 2007 ir 2008 finansinių metų korekcija.

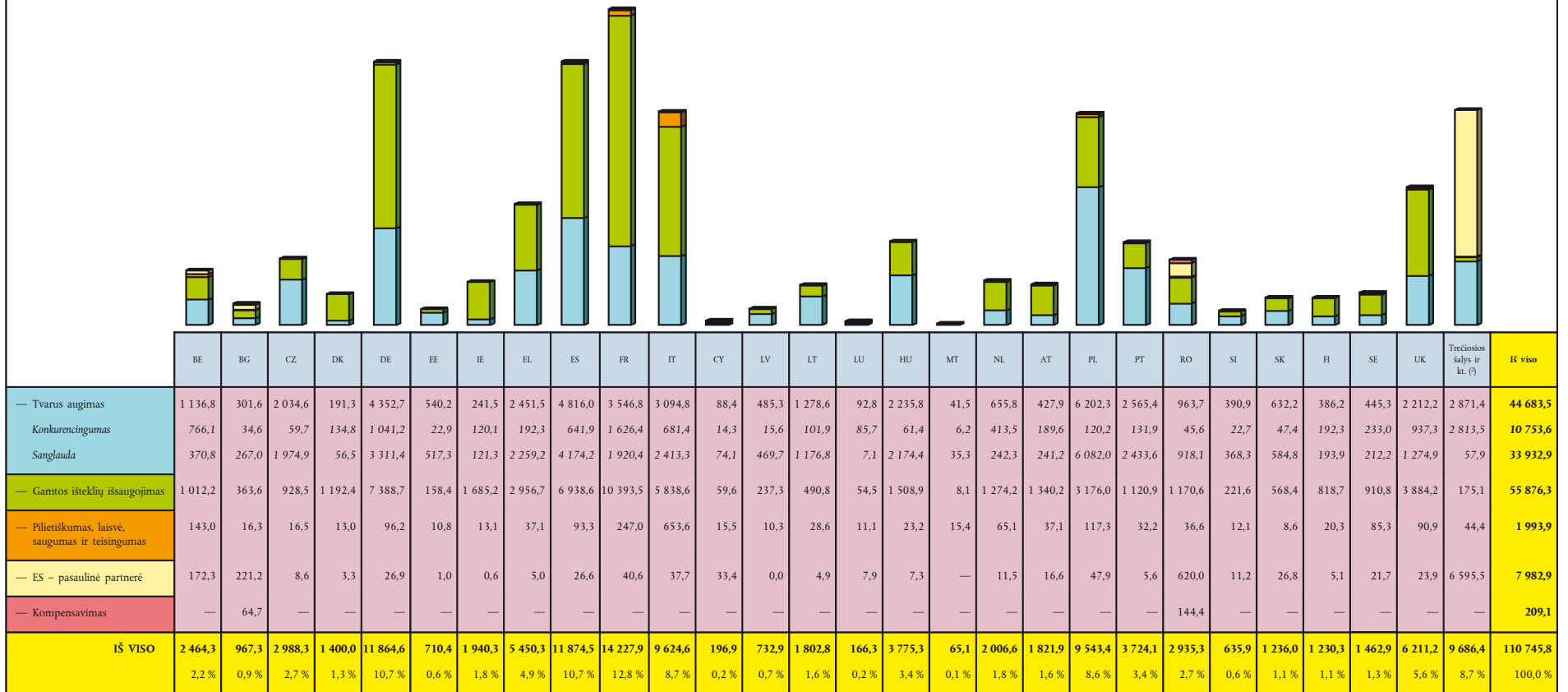
VI diagrama

2009 m. kiekvienoje valstybėje narėje atlikti mokėjimai ⁽¹⁾

Pastaba: 2009 m. atlikti mokėjimai = mokėjimai iš 2009 m. einamųjų asignavimų su iš 2008 m. perkeltais mokėjimais.

Finansinės programos išlaidų kategorijos

(milijonais eurų ir %)

(1) Geografinis suskirstymas yra ne pagal mokėjimus valstybėms narėms, bet pagal išlaidų priskyrimą atsižvelgiant į ABAC Komisijos kompiuterizuotos apskaitos sistemos duomenis.

(2) Sumas stulpelyje „Trečiosios šalys ir kt.“ sudaro išlaidos, susijusios su projektais, įgyvendintais už ES ribų ir prisidedant trečiosioms šalims. Taip pat čia įeina išlaidos, kurių negalima geografiškai priskirti.

VII diagrama		
Konsoliduotas balansas		
(milijonais eurų)		
	2009 12 31	2008 12 31
Ilgalaikis turtas:		
Nematerialus turtas	72	56
Nekilnojamas turtas, įranga ir įrengimai	4 859	4 881
Ilgalaikės investicijos	2 379	2 078
Paskolos	10 764	3 565
Ilgalaikis išankstinis finansavimas	39 750	29 023
Ilgalaikės gautinos sumos	55	45
	57 879	39 648
Trumpalaikis turtas:		
Atsargos	77	85
Trumpalaikės investicijos	1 791	1 553
Trumpalaikis išankstinis finansavimas	9 077	10 262
Trumpalaikės gautinos sumos	8 663	11 920
Grynieji pinigai ir jų ekvivalentai	23 372	23 724
	42 980	47 544
Iš viso turto	100 859	87 192
Ilgalaikiai įsipareigojimai:		
Išmokos darbuotojams	– 37 242	– 37 556
Ilgalaikiai atidėjimai	– 1 469	– 1 341
Ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai	– 10 559	– 3 349
Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai	– 2 178	– 2 226
	– 51 448	– 44 472
Trumpalaikiai įsipareigojimai:		
Trumpalaikiai atidėjimai	– 213	– 348
Trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai	– 40	– 119
Mokėtinos sąskaitos	– 93 884	– 89 677
	– 94 137	– 90 144
Iš viso įsipareigojimų	– 145 585	– 134 616
Grynasis turtas	– 44 726	– 47 424
Rezervai	3 323	3 115
Iš valstybių narių reikalautinos sumos:		
<i>Išmokos darbuotojams</i>	– 37 242	– 37 556
<i>Kitos sumos</i>	– 10 807	– 12 983
Grynasis turtas	– 44 726	– 47 424

VIII diagrama		
Konsoliduota ekonominių rezultatų ataskaita		
<i>(milijonais eurų)</i>		
	2009 12 31	2008 12 31
Veiklos pajamos		
Pajamos iš nuosavų išteklių ir įnašų	110 537	112 713
Pajamos iš kitos veiklos	7 532	9 731
	118 069	122 444
Veiklos išlaidos		
Administracinės išlaidos	– 8 133	– 7 720
Veiklos išlaidos	– 104 934	– 97 214
	– 113 067	– 104 934
Perviršis iš pagrindinės veiklos	5 002	17 510
Finansinės pajamos	835	698
Finansinės išlaidos	– 594	– 467
Išmokų darbuotojams išsipareigojimų pokyčiai	– 683	– 5 009
Asocijuotosioms įstaigoms ir bendroms įmonėms tenkanti grynojo perviršio (deficito) dalis	– 103	– 46
Finansinių metų ekonominis rezultatas	4 457	12 686

II PRIEDAS

Specialiųjų ataskaitų, kurias Audito Rūmai priėmė po paskutiniosios metinės ataskaitos, sąrašas:

- Specialioji ataskaita Nr. 15/2009 „Jungtinių Tautų organizacijų teikiama ES pagalba: sprendimų priėmimas ir priežiūra“
- Specialioji ataskaita Nr. 16/2009 „Europos Komisijos vykdomas pasirengimo narystei pagalbos Turkijai valdymas“
- Specialioji ataskaita Nr. 17/2009 „Europos socialinio fondo bendrai finansuojami moterims skirti profesinio mokymo veiksmai“
- Specialioji ataskaita Nr. 18/2009 „EPF paramos Rytų ir Vakarų Afrikos regioninei ekonominei integracijai veiksmingumas“
- Specialioji ataskaita Nr. 1/2010 „Ar veiksmingai kontroliuojamos importui taikomos supaprastintos muitinės procedūros?“
- Specialioji ataskaita Nr. 2/2010 „Parengiamųjų tyrimų ir naujos infrastruktūros kūrimo paramos priemonių, įgyvendinant šeštąją bendrąją mokslinių tyrimų programą, veiksmingumas“
- Specialioji ataskaita Nr. 3/2010 „Poveikio įvertinimai ES institucijose: ar jie prisideda prie sprendimų priėmimo proceso?“
- Specialioji ataskaita Nr. 4/2010 „Ar Leonardo da Vinči mobilumo programos koncepcija ir valdymas gali duoti gerų rezultatų?“
- Specialioji ataskaita Nr. 5/2010 „Kaimo plėtros Leader metodo įgyvendinimas“
- Specialioji ataskaita Nr. 6/2010 „Ar pasiekti cukraus rinkos reformos pagrindiniai tikslai?“
- Specialioji ataskaita Nr. 7/2010 „Sąskaitų patvirtinimo procedūros auditas“
- Specialioji ataskaita Nr. 8/2010 „Transporto veiklos rezultatų gerinimas transeuropinių geležinkelių ašyse: Ar ES geležinkelių infrastruktūros investicijos buvo veiksmingos?“
- Specialioji ataskaita Nr. 9/2010 „Ar ES struktūrinių priemonių lėšos namų ūkių reikmėms skirtam vandeniui tiekti naudojamos tinkamiausiai?“

Šios ataskaitos pateiktos susipažinti arba parsisiųsti Europos Audito Rūmų interneto svetainėje:
www.eca.europa.eu

Popierinę kopiją galima gauti Europos Audito Rūmams atsiuntus prašymą:

**European Court of Auditors
Communication and Reports Unit
12 rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG
Tel. + (352) 4398-1
e. paštas euraud@eca.europa.eu**

arba užpildžius elektroninio užsakymo formą EU-Bookshop tinklalapyje.